

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No: 1972'de
Kayıtlı MECMŪ'A-İ EŞ'ĀR (Vr. 360^b-405^a)
(İnceleme-Metin)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Züleyha HAYAL

İSTANBUL 2016

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No: 1972'de
Kayıtlı MECMŪ'A-İ EŞ'ĀR (Vr. 360^b-405^a)
(İnceleme-Metin)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Züleyha HAYAL

TEZ DANIŞMANI: Prof. Dr. Ömer ZÜLFE

İSTANBUL 2016

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Züleyha HAYAL'in "Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No 1972'de Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (vr.360b-405a) (İnceleme-Metin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ömer ZÜLFE
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Doç. Dr. Üzeyir ASLAN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Prof. Dr. Azmi BİLGİN
Üniversitesi İstanbul Üniversitesi

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun ...12.107 / 2016 tarih ve 2016/14-2... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ.....	VII
KISALTMALAR ve İŞARETLER.....	IX
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM	
1.MECMUANIN DEĞERLENDİRİLMESİ	4
1.1. GENEL BİLGİLER	4
1.1.1. Mecmuanın Fiziki Yapısı ve Tertibi	4
1.1.2. Mecmuanın Tarihi Üzerine Tahminler.....	5
1.2. ŞEKİL VE MUHTEVA İNCELEMELERİ.....	7
1.2.1. Mecmuada Yer Alan Şairler ve Şiirler.....	7
1.2.2.Mecmuadaki Vezin Tercihleri.....	20
2.MECMUANIN 360 ^b -405 ^a NUMARALI KISMININ İNCELEMESİ	
2.1.İncelenen Kısımda Yer Alan Şairler.....	24
2.2.İncelenen Kısımda Yer Alan Şiirler.....	45
2.3.Nazım Türlerine Göre Şiir Sayıları.....	48
2.4.İncelenen Kısımdaki Vezin Tercihleri.....	48
2.5.İncelenen Kısımda Olup Divanlarda Bulunmayan Şiirler.....	51
2.6.Çalışmalarda Karşılaşılan Problemler.....	52

II. BÖLÜM

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR (360 ^b -405 ^a VARAKLARININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ).....	56
SONUÇ	328
KAYNAKÇA	329
ÖZGEÇMİŞ	335

ÖNSÖZ

Bu çalışmada “Topkapı Sarayı Kütüphanesi, Revan 1972” numarada yer alan, 405 varaktan oluşan, istinsah tarihi belli olmayan ancak; XVI. yüzyıl sonu veya XVII. yüzyıl başında yazıldığı tahmin edilen Mecmû'a-i Eş'âr adlı şiir mecmuasının 360^b-405^a sayfa aralığındaki son 45 varaklık kısmın tenkitli metni hazırlanmış ve bu şiir mecmuası üzerinde yapılan metin-inceleme çalışmaları sonlandırılmıştır.

Mecmû'a-i Eş'âr üzerindeki çalışmalar sırasıyla 1^a-80^a numaralı kısmın Ahmet ÇOLAK, 80^b-160^a numaralı kısmın Bekir BELENKUYU, 160^b-240^a numaralı kısmın Sümeyye KOCA, 240^b-280^a numaralı kısmın Melek AŞKAN, 280^b-360^a numaralı kısmın da Esra BOZYİĞİT tarafından incelenmesiyle yapılmıştır. Mecmû'a-i Eş'âr ile ilgili bütün bu yüksek lisans tezleri Prof. Dr. Ömer ZÜLFE'nin yönetiminde hazırlanmıştır.

“Mecmû'a-i Eş'âr (Vr. 360^b-405^a) (Topkapı, Revan 1972) İnceleme-Metin” adlı bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümün birinci kısmında mecmuanın geneli üzerinden, ikinci kısmında ise çalışılan sayfa aralığına ilişkin şekil ve muhteva unsurları üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır.

İkinci bölümde 360^b-405^a numaralı kısmın tenkitli metni sunulmuştur. Bu 45 varaklık son kısımda 52 şaire ait, tamamı gazel türünde olan 488 adet şiirin tenkitli metni sunulmuştur. Çalışılan bölüm çeviriyazı alfabesiyle kaydedilmiştir. Dîvânlarda var olan şiirler, dîvân neşirleriyle karşılaştırılmış, mecmua ve dîvânlar arasındaki farklar dipnotlarda belirtilmiştir. Bu karşılaştırmalarda en doğru metin belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sebeple de ortaya çıkan farklarda anlama ve vezne en uygun olan kelimeler tercih edilmiştir. Mecmuada var olan boşluklar da yine anlama ve vezne uygunluk şartı aranarak tamamlanmaya çalışılmış ve yapılan eklemeler köşeli parantez içinde belirtilmiştir. Dîvânlarda olmayan şiirler için “Dîvânda yoktur.”, vezne uymayan mısralar için “Vezin aksıyor.” gibi ifadeler ve mecmuadaki hatalarla ilgili açıklamalar dipnotlara eklenmiştir. Dipnotlarda parantez içinde yer alan a ve b harfleri ise beyitlerin ilk ve ikinci mısralarını ayırt etmek için yazılmıştır.

Yapılan bu metin-inceleme çalışmasında bir takım hataların olması muhtemeldir. Doğruya ulaşmada hataların kaçınılmaz olduğu düşüncesiyle bunların şimdiden hoşgörülle karşılanmasını ümit ediyoruz.

Her şeyin nihayetinde, adlarını anmak istediğim birkaç kişi var. Öncelikle, ilmini ve feyzini bizlere her zaman cömertçe sunmuş olan muhterem hocam Prof. Dr. Ömer ZÜLFE'ye hürmetlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Çalışmalar sırasında her ihtiyacım olduğunda yardımlarını esirgemeyen kıymetli arkadaşlarım Haydar EGESEL'e ve Ozan KOLBAŞ'a çok teşekkür ederim.

Züleyha HAYAL
İstanbul, 2016

ÖZET

Bu çalışma, Topkapı Sarayı Kütüphanesi, Revan 1972 numarada kayıtlı “Mecmû'a-i Eş'âr” adlı antoloji niteliğindeki şiir mecmusunun 360b-405a numaralı varaklarının transkripsiyonlu metninden ve bu metnin incelemesinden oluşmaktadır.

Tamamı 405 varak olan mecmuanın, çalışılan bu son kısmında toplam 488 şiir bulunmaktadır. İstinsah tarihiyle ilgili kesin bir bilginin bulunmadığı mecmuanın 16. yy. sonu veya 17. yy. başında derlendiği tahmin edilmektedir.

Çalışma iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde eserin şekil ve muhteva özellikleri üzerinde durulmuş, ikinci bölümde çalışılan bölümün transkripsiyonlu metni ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dîvân, mecmua, Revan 1972, şiir, gazel.

ABSTRACT

This study is composed of transcribed text which is extracted from the pages 360b-405a of the poem magazine named “Mecmû‘a-i Eş‘âr” which is has the nature of anthology that registered in Topkapı Palace Library Revan number 1972 and analys of this text.

The poem magazine whose all is 405 pages has 488 poems in its studied last part. There is no precise information about the date of this poem magazine to replicate, it is estimated that compiled at the last 16th century or early 17th century.

The study has two parts: The focus is on the work’s characteristics of form and content in the first part, in the second part criticized text of the work is presented.

Key Words: Dîvân, magazine, Revan 1972, poem, gazel.

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	A, a, E, e, ʻ
آ	Ā, ā, a
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṭ, ṣ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	Ḥ, ḥ
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	Ş, ş

ض	Ž, ž, Ɖ, ɖ
ط	Ṭ, ṭ
ظ	Ẓ, ẓ
ع	ʿ
غ	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Ƙ, ƙ
ك	K, k, G, g, Ñ, ñ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, Ū, ū, Ō, ō
ه	H, h, A, a, E, e
ي	Y, y, Ī, ī, Ĭ, ĭ

KISALTMALAR ve İŞARETLER

[]	Düzeltilme ve ekleme yapılan kısımlar
[=]	Çeviri
[...]	Mecmuada boş bırakılan ve tamir edilemeyen kısımlar
(?)	Doğruluğundan emin olunamayan kısımlar
C.	Cilt
D.	Dîvân
DİA	Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
G.	Gazel
R.	Revan 1972
s.	Sayfa
S.	Sayı

GİRİŞ

Bilim ve sanat, medeniyete yön veren en temel unsurlardandır. Toplumlar bu unsurları kendi tarzlarına göre harekete geçirirler. Bir sanat şubesi olarak edebiyatın en temel varlığı elbette sözdür. Doğu toplumlarında sanata yön veren ilk âmil söz olmuştur. Bu coğrafyada söze biçilen elbise nazımdır. Nazmın da bir üst mertebesi olan şiir kelama layık bulunmuştur. Doğu medeniyetinin tekamül süreci içinde bu formun sade, gösterişli ya da ölçülü pek çok türü ortaya konulmuş; bazen mana, bazen de biçim ön plana çıksa da hemen her zaman bu ikisi arasında birlik ve uyum aranmıştır.

Sanat çoğunlukla insanın kendini arayışının, ölüme karşı duruşunun, bir anlam ifade etme çabasının sürecidir. Bu süreçte insanın öz varlığından hasıl olan eserler hem sahipleri için hem de bunlardan etkilenip kendilerine bir pay çıkarana için çok kıymetli olmuş; haliyle bu kıymetli varlıkların bir şekilde saklanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. İşte mecmualar bu değerlerin muhafazasına hizmet eden yazılı edebiyat kaynaklarıdır. Burada mecmua kavramından, mecmuaların ortaya çıkışından ve gelişim sürecinden bahsetmek yerinde olacaktır:

Mecmua, Arapça c-m-^c kökünden türemiş bir kelime olup sözlük anlamıyla “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi¹ demektir. Bir edebiyat terim olarak ise seçilmiş şiir, münşeât, güfte...vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adıdır.”²

“Mecmualar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dini, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplarıdır: Mecmû-atü'l- ehâdis, mecmûa-i fetevâ, mecmûa-i ed'îye, mecmûa-i eş'âr, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i fevâid gibi. Mecmua başlangıçta birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevaid), notların, tarihi belge ve kayıtların (tevarih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır.”

“İslam kültüründe mecmua türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber'in hadis yazımına izin verilmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu iznin ardından bazı sahabiler Resulullah'tan duyduklarını mecmua tertip etme anlayışı içerisinde kendi seçimlerine, ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir

¹ Ferit DEVELLİOĞLU: *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*: 596.s.

² Ahmet MERMER, Neslihan KOÇ KESKİN: *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2011, 66.s.

araya getirince hadis literatüründe sahife, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler doğmuştur.”³

Görüldüğü üzere mecmualar ilk önce Hz. Peygamber’in sözlerinin kayda geçirildiği, faydalı bilgilerin derlenip toparlandığı defterler olarak ortaya çıkmış, zaman içinde Arap kültürünü aşarak İran ve Osmanlı sahasında edebiyat alanında nazire ve şiir mecmuaları şeklinde yaygınlık kazanmış, antoloji niteliğindeki derleme eserlerdir.

Mecmuaların Türk edebiyatında en çok yaygınlık kazandığı ve biriktiği dönem XVI. yüzyıl olmuştur. Mecmuaların Anadolu coğrafyasındaki gelişimini daha iyi anlamak için bu dönemin çehresinden biraz bahsetmek gerekir.

Osmanlı İmparatorluğu’nun altın çağı olan XVI. yüzyılda siyasi, askeri, iktisadi alanlarda büyük ilerlemeler kaydedilmiş; Yavuz Sultan Selim [1512-1520], Kanuni Sultan Süleyman [1520-1566] gibi kudretli padişahlar devleti yönetmiştir. Bu gelişmelerle doğru orantılı olarak bilim, kültür, sanat ve edebiyat alanlarında da ciddi ilerlemeler görülmüştür. Padişahlardan başlayarak önemli kesimlerce şiir ve edebiyata ilgi duyulmuş; ilim ve sanat erbabı kimseler padişah, yönetici sınıfı ve saray çevresi tarafından himaye edilmiştir. Sarayda, devlet ricali ve ekabir konaklarında şüara meclisleri kurulmuş; İstanbul bilimin ve sanatın merkezi haline gelmiştir. Pek çok alim ve şair taşradan İstanbul’a göç etmiştir. İstanbul dışında Bağdat, Diyarbakır, Konya, Bursa, Edirne, Vardar Yenicesi, Üsküp gibi şehirlerde ve şehzade sancaklarında pek çok şair yetişmiş; bu şehirler seçkin edebiyat muhitleri olmuştur. Fuzûlî, Bâkî, Hayâlî Beg, Zâfî, Kemâlpaşa-zâde, Taşlıcalı Yahyâ Beg, İshâk Çelebi gibi kıymetli şairler bu yüzyılda yetişmiştir. Kaside, gazel, mesnevi nazım şekilleri başta olmak üzere manzum sahada; tezkire ve tarih yazıcılığı ile de nesir sahasında ciddi bir yazılı birikim meydana gelmiştir.

Böyle bir dönemde ve toplumda şiir sanatın, ilmin, irfanın, zekanın, zevkin, hünerin ve kabiliyetin temsilcisi olarak kabul görmüştür. Bu yüzden gerek eğitimli ve seçkin ilmiye sınıfı gerek halk arasında şiire büyük rağbet gösterilmiş, bahsedilen bu birikim geniş kesimler arasında yayılmıştır. Şiir mecmuaları da bu noktada faaliyet göstermiştir. Genellikle saraya ve ilmiye sınıfına mensup şiir seven kimselerin, bir yandan meşhur şairlerin meclislerde sevilip söylenen şiirlerini, diğer yandan şiirde nam sahibi olmamış şairlerin şiirlerini bir araya getirip kayda geçirmeleriyle hacimce büyük ve küçük çok sayıda mecmua yazılmıştır. Yani bu şiir mecmuaları, derleyenlerin kendi zevkleri için tuttıkları şiir defterleridir.

³ UZUN, Mustafa: “Mecmua”, *DİA*, 28. C., 265.s.

Bu bilgilerden hareketle şiir mecmualarının muhtevasını dîvân sahibi şairlerin mürettep dîvânlarında kayıtlı şiirler, yine bu şairlerin dîvânlarının bir şekilde dışında kalmış şiirler, hüner sahibi olup şöhret sahibi olmayan şairlerin şiirleri, çok kabiliyetli olmasa da şiiri sevmiş, az da olsa şiirle uğraşmış devlet adamı, müderris, kadı gibi memuriyet ve mansıp sahiplerinin şiirleri ve mecmuanın müstensihinin yazmış olabileceği şiirler oluşturur diyebiliriz.

Netice olarak şiir mecmualarının Osmanlı şiiri araştırmalarına katkılarını şöyle sıralayabiliriz:

- Şiir mecmuaları, Osmanlı edebiyatının yazılı kaynakları için bir nevi zeyl mahiyetindedir. Mürettep dîvânlarda ve dîvân nüshalarında olabilecek eksiklikleri tamamlamak; bunlardaki kayıtların sağlamasını yapmak için şiir mecmuaları, oldukça geçerli başvuru kaynaklarıdır.
- Hayattayken şiiri rağbet görmüş; ancak dîvân tertip etmemiş ya da edememiş şairlerin şiirlerine mecmualar yoluyla ulaşılır ve bunlar bir araya getirilir.
- Edebiyat tarihinde hiç adı duyulmamış, yaşadığı muhitin dışına çıkamamış şairlerden mecmualar vasıtasıyla haberdar olunur.
- Şiir mecmuaları, yazıldıkları dönemin şiirdeki tercihlerini ve edebiyat zevkini doğrudan yansıtarak edebiyat tarihine katkı sağlarlar.

I.BÖLÜM

İNCELEME

1.MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR (MECMUANIN DEĞERLENDİRİLMESİ)

1.1. GENEL BİLGİLER

1.1.1. Mecmuanın Fiziki Yapısı ve Tertibi

Topkapı Sarayı Müzesi'nin Türkçe Yazmaları Bölümü'nde bulunan Mecmû'a-i Eş'âr Revan 1972 numarada kayıtlıdır. Derleniş tarihiyle ilgili bir kayıt bulunmamaktadır. Mecmuanın temmet kaydında “*İbrâhîmü'l-Ĥalîm*” adı yer almaktadır; ancak derleyenle ilgili de kesin bir bilgi yoktur.

Yazmanın iç kapağında Sultan I. Mahmud'un [1730-1754] mührü vardır. İç kapakta bu mührden başka birkaç kayıt daha görülmektedir. İlk kayıt kapağın sol üst köşesindeki “*eş'âr-ı cem'-i kaşîde-hâ*” yazısıdır. İkinci kayıt bu yazının altında mührün biraz üzerinde kalan “*Köprülü-zâde Ahmed Paşa*” adının yazdığı kayıttır. Bir diğer kayıt mührün hemen altında bulunan “*Ĥarem-i hümâyûn mecma'-ı eş'âr-ı şî'rî vü kaşâ'id ü haft, satır 20*” yazısıdır. İç kapaktaki son kayıt ise sağ alt köşede, Topkapı Sarayı'na ait bir kayıt olan, kırmızı renkli köşegen içinde bulunan, kısmen silinmiş “*Topkapı Sarayı ...*” yazılı bir damga ile birlikte “232/30274” numarasının olduğu bir kayıttır.

İç kapakta ismi yer alan Köprülüzâde Ahmet Paşa, Köprülü Mehmed Paşa'nın büyük oğlu olup 1635 yılında doğmuştur. Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'den mülazım olup müderris olmuştur. Kabri İstanbul'da babasının yanındadır.⁴

Yazma aharlı kağıt üzerine istinsah edilmiştir. Sayfalar 30x20cm ebadındadır. Kahverengi deri üzerine şemse ve mikleb ile ciltlidir. Miklebin kopmaması için, daha sonra içten kuvvetlendirildiği anlaşılmaktadır. Ciltte bulunan şemsenin ucunda salbekleri bulunan yazmanın kenarlarını kurt yemiştir.⁵ 101^b ve 102^a ile 105^b ve 106^a arasında birer varak olmak üzere iki varak kopmuştur.

Toplam 405 varak olan eser, her sayfası üç sütun halinde nesih yazıyla yazılmıştır. Her sütunda başlıklar hariç 20 satır yer almaktadır. Mısralar alt alta kaydedilmiştir. Başladığı sütunda bitmeyen şiir takip eden sütunda devam etmiştir. Varakların çevresine, sütunların arasına ve mahlasların yer aldığı başlıkların altına ve üstüne zer cetvel çekilmiştir. Mahlasların yazıldığı başlıklar altın suyuyla yazılmıştır.

⁴ Mehmet Süreyya, Sicill-i Osmânî: C.I: s.209.

⁵ Fehmi Edhem KARATAY: Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu: 1961.

Mecmuanın göze çarpan en önemli özelliği, mürettep bir dîvân tertibinde sırasıyla “kasideler”, “musammatlar” ve “gazeller”le meydana getirilmiş olmasıdır. Bu bölümler de kendi içerisinde şiirlerin rediflerine göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Ayrıca bazı kısımlarda vezin sıralaması da göze çarpar.

Mecmuada ‘Ahdî, Âhî, Ahmed Paşa, Bâkî, Ca‘fer, Cem Sultân, Emrî, Figânî, Fuzûlî, Hâyâlî, Hâyretî, İshâk, Mecdî, Mesîhî, Muhibbî, Necâtî, Nev‘î, ‘Ulvî, Nizâmî, Remzî, Rızâyî, ‘Ubeydî, Vâlihî, Vuşûlî, Taşlıcalı Yahyâ, Zâtî gibi XV. ve ağırlıklı olarak XVI. yüzyıl şairlerine ait şiirler kayıtlıdır.

1.1.2. Mecmuanın Tarihi Üzerine Tahminler

Eserin derleniş tarihiyle ilgili bir kayıt yoktur. Mecmû‘a-i Eş‘âr üzerinde yüksek lisans tezi hazırlamış olan önceki araştırmacıların bazıları, mecmuada XVIII. yüzyıldan şairlerin bulunduğu yönünde görüş beyan etmişlerdir. Bu görüş yazmanın tarihinin XVIII. yüzyıla kadar çıkabileceğini göstermektedir. Biz bu fikre katılmamaktayız. Kanaatimizce mecmuanın derleme tarihi en geç XVI. yüzyıl sonu veya XVII. yüzyıl başlarıdır. Bu fikre nasıl ulaşıldığının gerekçeleri şöyle açıklanabilir:

Mecmuadaki şairlerin ve şiir sayılarının dağılımı, XVI. yüzyıl şairlerinin ağırlıkta olduğunu göstermiştir. Bâkî [ö.1600], Emrî [ö.1575], Hâyâlî Beg [ö.1557] gibi XVI. yüzyıl şairleri mecmuanın toplam şiir sayısında önemli bir yer tutmaktadır. İkinci sıradaki şiir çokluğu ise XV. yüzyıl şairi Necâtî Beg’e [ö.1509] aittir. Necâtî Beg’in dışında Karamanlı Nizâmî [ö.1469-1473], Ahmed Paşa [ö.1497], Cem Sultân [ö.1495] gibi XV. yüzyıl şairlerine de mecmuada yer verilmiştir. Görünen o ki mecmuadaki şiir tercihi ağırlıklı olarak XVI. yüzyılın en çok rağbet gören şairlerine yönelik olmuştur. Eğer mecmua XVII. yüzyıla ait olsaydı Nef‘î [ö.1635], Şeyhülislâm Yahyâ [ö.1644], Nâbî [ö.1712]; XVIII. yüzyıla ait olsaydı Nedîm [ö.1730], Râğıp Paşa [ö.1763] gibi yaşadıkları yüzyılların büyükleri kabul edilmiş şairlerin şiirlerinin de mecmuada kaydedilmiş olması beklenirdi; ancak bu şairler eserde kesinlikle yer almamaktadır.

Eserdeki şair mahlaslarından yola çıkılarak yapılan tezkire ve kaynak taramaları Ânî, ‘Ârifî, ‘Âzerî, Cemâlî, Dânişî, Enverî, Fânî, Fazlî, Fikrî, Hâmdî, ‘İşkî, ‘İlmî, Kâdirî, Maḥvî, Meylî, Nihâlî, Nürî, Şadık, Şadrî, Sürürî, Şânî, Şevkî, Ümîdî, Vaşfî, Zihnî gibi pek çok şairin XVI., XVII., XVIII. yüzyıllarda aynı mahlası aldığını göstermiştir. Aynı mahlasın farklı şairler tarafından kullanılması Osmanlı şiirinde bilindik bir durumdur. Diğer yandan isim benzerliğine konu olacak bu gibi şairlerin şiirlerinin sayısı ayrı ayrı bakılınca bir ya da birkaçı geçmemektedir. Mecmuada şiirleri çokça kaydedilen şairlerin hemen hepsi XVI. yüzyılın dîvân sahibi, meşhur şairleridirler.

Mecmuada mahlas benzerliği olduğu Şairlerin Şiirlerinin bazıları, daha önceki tezlerde geĥ dönemin dıvân sahibi Şairlerine isnat edilmiş olsa da bu Şiirlerin bu dıvânlarda olmadığı görölmüŐtür.

Tarih fikrini kuvvetlendiren bir başka durum da mecmuada Şiirlerden önce gelen mahlas baŐlıklarının yazımıyla ilgili bir dikkattir. Söz konusu başlıklar her Şairin Őiirinden önce “*Ėazel-i Bâkî, Ėazel-i Mesîhî...*” Şeklinde altın suyuyla kaydedilmiştir. Mecmuada Őairlerle ilgili biyografik bilgilere yer verilmemesine rağmen özellikle kasideler bölümünde başlıklar uzun tutulmuŐ, vefat eden Şairler için baŐlıđın sonunda “*Raĥmetu’llâhi ‘aleyh*” ifadesi kaydedilmiştir. Bu ifade musammatlarda da kısmen devam etmiş, gazelerde istisna olarak yazılmıştır. Vefat etmiş bir Şairin en az bir Şiirinde hayatta olmadığı vurgulanmıŐtır. İfade padişah Şairler ve meşhur Şairler için tekrar tekrar geĥmiŐtir. Mesela 98^b numaralı varakta 79. Şiir Muĥibbî’ye ait bir muhammestir ve başlık Şöyledir: “*Taĥmîs-i Sulţân Süleymân ‘Aleyhi’r-raĥmeti ve’l Ėufrân*”. 50^a numaralı varakta 83.sırada Hayâlî Beg’e ait bir murabba başlığı ise Şöyledir: “*Murabba’-ı Hayâlî Beg Raĥmetu’llâhi ‘Aleyh*”.

Mecmuadaki Şiir katılımında ilk sırayı alan Bâkî için ise 338 varak numaralı bölüme kadar, Őiirlerinden önce sürekli “... *Bâkî Sellemehu’llâh*” duasının; 385^b bölümünde ye harfindeki Şiirlerin baŐlangıcı olan 270. gazelde ise *İbtidâ-yı Ėarfü’l Yâ-yı Ėazel-i Bâkî’ü-l Ėâzî ‘Asker Efendi* “ Şeklinde, Bâkî’nin makamının belirtildiği bir başlık kaydedilmiştir.

Geleneğe göre hayatta bulunan İslam büyükleri ve alimler için *sellemehullah* ‘Allah ona selamet versin’; vefat etmiş İslam alimlerinden bahsederken de *rahmetullah* ‘Allah ona rahmet eylesin’ Şeklinde dua edilir.

Bâkî’nin müteveffa Şairler arasında kesinlikle anılmaması, üstelik hangi makamda bulunduğunun belirtilmesi mecmuanın, Bâkî’nin Rumeli kazaskeri olduğu 1591 yılı ile öldüğu 1600 tarihinden önceki bir zaman içinde derlenmiŐ olabileceğini düşündürmektedir. Bu fikir doğruysa mecmuanın derleme tarihi, III. Murad [1574-1595] döneminin sonu ile III. Mehmed [1595-1603] döneminin ortaları olabilir. Derleme ve kayıt tarihlerinin aynı dönemde olmayabileceği ihtimalini de göz önünde bulundurduğumuzda, derleme tarihinin bahsedilen tarih aralığında, kayıt tarihinin ise 1600’den sonraki yakın bir tarihte olduğu söylenebilir.

1.2. MECMUANIN ŞEKLİ VE MUHTEVASI ÜZERİNE TESPİTLER

1.2.1. Mecmuada Yer Alan Şairler ve Şiirler

Tespit edilebildiği kadarıyla mecmuada 288 şairin 3495 şiiri vardır. Mürettep bir dîvân formundaki mecmuanın muhtevasında kaside, musammat ve gazel türlerinde şiirler bulunmaktadır. Şairleri ve şiir katılımlarını gösteren mecmuanın detaylı envanteri Tablo 1'de sunulmuştur. Nazım türlerine göre toplam şiirler ve mecmuanın yekûnu şöyledir:

Mecmû'a-i Eş'âr 51 kaside, 94 tahmis, 32 muhammes, 28 terci'-bend, 47 murabba, 32 müseddes, 5 müsebba, 19 müstezat, 1 taştir, 1 muaşşer, 1 su'âl-cevâb, 3174 gazel olmak üzere toplam 3495 adet şiir ihtiva eder.

Başka bir sayısal ifadeyle mecmuanın %91'ini gazeller, %7,5'ini musammatlar, %1,5'ini kasideler oluşturmaktadır.

Mecmuada tercih edilen ilk üç tür sırasıyla gazel, tahmis ve kasidedir.

Mahlassız 10 gazel, 1 müseddes, 1 adet de su'âl-cevab şeklinde şiir tespit edilmiştir. En büyük şiir katılımı kaside, musammat ve gazel türlerinin hepsinde toplam 393 şiirle Bâkî'nindir. İkinci sırada yine bütün türlerde 200 şiirle Necâî Beg gelmektedir. Musammat ve gazel türlerinde 120 şiirle de Hayâlî Beg mecmuada en fazla şiiri olan üçüncü şairdir.

Dîvân sahibi olmayıp mecmuada kayıtlı şiirleri bulunan çok fazla sayıdaki şairlerin birkaçından bahsetmek yerinde olacaktır. Bunlar: Musammat ve gazel türünde 41 şiirle 'Ahdî; aynı türlerde 49 şiirle Rızâyî; gazel türünde 53 şiirle Fevrî; 49 şiirle Remzî; yine 49 şiirle de Vâlihî önde gelenler arasında sayılabilir.

Rızâyî ve Remzî'nin çok tekrarlanması bu şahsiyetlerden birinin mecmuayı derlemiş olabileceğini akla getirmektedir.

Adı geçen şairlerden ve şiir yoğunluklarından yola çıkarak mecmuanın yazıldığı dönemdeki edebi zevk hakkında ise İstanbul Türkçesinin daha ağır bastığı, sade üsluplu ve icazlı şiirlerin daha çok tercih edildiği yönünde bir kanaate varıldığı söylenebilir.

Tablo 1.1. Mecmuanın Tamamındaki Şair ve Şiir Sayılarını Gösteren Tablo

Sıra Numarası	Nazım Şekli		Kaşide	Tercî'- Bend	Mu'câşşer	Müsebbâc	Müseddes	Muhammes	Taḥmîs	Murabba ^c	Müstezâd	Gazel	Toplam Şiir
	Şair adı												
1	‘Adlî											5	5
2	‘Adnî											3	3
3	‘Afvî			2									2
4	‘Ahdî							6				35	41
5	Āhî											34	34
6	Aḥmed Paşa	5					1		1	2		89	98
7	Aḥmedî											1	1
8	Aḥmed-i Dâ‘î											1	1
9	‘Aqlî									1		2	3
10	‘Ālî			1			1					10	12
11	‘Alîmî											1	1
12	Amîdî							1					1
13	‘Amrî											5	5
14	Anâyî						2						2
15	‘Andelîbî											2	2
16	Ānî											1	1
17	‘Ārifî											3	3

18	‘Arşī										1	1
19	Āşafī					2						2
20	‘Askerī		2									2
21	‘Āşık										5	5
22	‘Āşıkī	1										1
23	‘Aṭā										8	8
24	‘Aṭāyī										5	5
25	Āzādī										1	1
26	Āzerī					2						2
27	‘Azīzī	1									3	4
28	Bahārī										6	6
29	Bākī	13	1			5	4				370	393
30	Başīrī										5	5
31	Behiştī					4		1			36	41
32	Belāyī						3					3
33	Belīgī										5	5
34	Beyānī										1	1
35	Beytī					1						1
36	Bī-kesī										1	1
37	Būlbūlī										2	2
38	Ca‘fer Çelebi							1			28	29
39	Ca‘ferī									1		1
40	Cāmī							1			1	2

41	Cāmi'ī										1	1
42	Celāl										1	1
43	Celīlī										5	5
44	Cem Sulṭān										56	56
45	Cemālī										1	1
46	Cenābī Paşa						1					1
47	Cevherī										1	1
48	Cinānī				2		4					6
49	Civānī										1	1
50	Çākerī										1	1
51	Çeşmī						6				2	8
52	Dānişī										13	13
53	Derūnī										9	9
54	Derviş							3			1	4
55	Edāyī										1	1
56	Efserī						1					1
57	Emrī	1	1				1	1			137	141
58	Enverī										7	7
59	Esīrī							1				1
60	Ezherī										1	1
61	Faḥrī										3	3
62	Faḳīrī										1	1
63	Fānī							10			8	18
64	Faşīḥī										1	1

65	Fazlī						1		1	4	6
66	Fedāyī					1	1	1			3
67	Fenāyī									1	1
68	Fevrī		1		3	1		2		46	53
69	Feyzī									1	1
70	Figānī	3				1		1		37	42
71	Fikrī									1	1
72	Firākī						1	2		3	6
73	Firdevsī									14	14
74	Fuzūlī									66	66
75	Ġafūrī									1	1
76	Ġammī		1								1
77	Ġarībī						1	1		2	4
78	Ġazālī									1	1
79	Gedāyī							1		1	2
80	Ġıyāşī									7	7
81	Ġubārī		1							1	2
82	Gülşenī									3	3
83	Günāhī					1		1		1	3
84	Ĥabībī								1		1
85	Ĥāfız-ı Rūmī						2			1	3
86	Ĥafī									2	2
87	Ĥafī									1	1

88	Ḥālī										1	1
89	Ḥalīlī								1		1	2
90	Ḥālīş										1	1
91	Ḥālīşī										1	1
92	Ḥamdī										1	1
93	Ḥarīmī										5	5
94	Ḥasbī						1					1
95	Ḥassān										1	1
96	Hāşimī				2							2
97	Ḥaṭāyī										2	2
98	Ḥātemī										6	6
99	Ḥātufī						1					1
100	Ḥāverī										3	3
101	Ḥayālī Beg					2	1	1	2		114	120
102	Ḥayretī	3	1		1	1		3	2	1	82	94
103	Ḥazānī										1	1
104	Hecrī										2	2
105	Helākī										5	5
106	Hevāyī										1	1
107	Ḥızr								1			1
108	Ḥızrī										2	2
109	Hicvī						1					1
110	Hilālī						1				14	15
111	Ḥilmī						1					1

112	Hişārī										2	2
113	Ḥudāyī										18	18
114	Ḥusrev										4	4
115	Hüdāyī										29	29
116	Hümā						1					1
117	Hümāyī					1						1
118	Ḥüseyn										1	1
119	‘Işķī					1						1
120	İbrāhīm										1	1
121	İbrāhīm Paşa										1	1
122	‘Īdī						1					1
123	İlāhī	1										1
124	‘İlmī										1	1
125	İşhāk	2						4			76	82
126	‘İzārī										25	25
127	Ḳādirī										6	6
128	Ḳadrī					1					1	2
129	Kāmī										2	2
130	Kātibī							1			2	3
131	Kemāl										3	3
132	Kemāl Paşa-zāde										8	8
133	Kemāl-i Zerd										5	5
134	Kerīmī										2	2

135	Keşfî					1	2				3
136	Ḳıyāsî							1			1
137	Ḳudsî									1	1
138	La ^ʿ lî									1	1
139	Lāmî		1							2	3
140	Lāmî ^î									10	10
141	Laṭîfî									4	4
142	Lebîbî									1	1
143	Levhî						1				1
144	Lisânî									1	1
145	Maḥremî						1				1
146	Maḥfî								1		1
147	Maḳâlî					1				2	3
148	Mānî									1	1
149	Me ^ʿ ālî									14	14
150	Mecdî									45	45
151	Medḥî			1	2					3	6
152	Meḥmed Çelebi					1					1
153	Merāmî									1	1
154	Mesîḥî							1		67	68
155	Mestî									1	1
156	Meylî									2	2
157	Mihri					1				2	3

158	Miṣālī									4	4
159	Muʿīdī						1			2	4
160	Muḥibbī					3	4	2		41	50
161	Muḥtārī									1	1
162	Muṣliḥī									1	1
163	Mübīnī									1	1
164	Müfti-zāde Rūḥī									1	1
165	Münīr									1	1
166	Mürīdī					1					1
167	Müslimī									2	2
168	Naʿtī									1	1
169	Nāliṣī									1	1
170	Nāmī									1	1
171	Naʿīmī							1			1
172	Naẓmī						2	1		59	62
173	Necāḥī									1	1
174	Necātī Beg	10	2					2		186	200
175	Necmī									1	1
176	Nehārī									1	1
177	Nesīmī								1	3	4
178	Nevʿī		1					1		42	44
179	Nevāyī							1		2	3
180	Nidāyī							1		2	3
181	Nihālī									2	2

182	Nihānī		1							58	59
183	Niḳābī									1	1
184	Niṣānī									6	6
185	Niyāzī									31	31
186	Nizāmī	3								73	76
187	Nūrī				1	1					2
188	Nuṭḳī									1	1
189	Rā'yī									5	5
190	Ra'na					1		1		1	3
191	Raḥīḳī									2	2
192	Raḥīmī									2	2
193	Raḥmī		2		2		7			48	59
194	Rāhī									2	2
195	Rāzī					1					1
196	Re'yī									3	3
197	Ref'ī									26	26
198	Refīḳī									1	1
199	Remzī					1				48	49
200	Resmī						1			2	3
201	Revānī									41	41
202	Rızāyī						1		1	47	49
203	Rūḥī									6	6
204	Rūḥī A'nī									2	2
205	Rūḥī Bālī									1	1
206	Rumūzī									1	1

207	Sa'adī									3	3
208	Sa'adī-i Rūmī		2								2
209	Sa'yī				1					6	7
210	Şābirī									12	12
211	Şabrī		1		1					6	8
212	Şabūhī									1	1
213	Şādık									3	3
214	Şadrī									2	2
215	Şafī									4	4
216	Şāfī									11	11
217	Şānī		1		1					12	14
218	Şaydī						3				3
219	Sayī						1			1	2
220	Sebzī									8	8
222	Sehābī									1	1
223	Sehī		1							2	3
224	Selīkī				1					3	4
225	Selīmī									1	1
226	Selmān				1	2			1	5	9
227	Şenāyī							1			1
228	Sevdāyī									1	1
229	Seyfī									2	2
230	Şıdķī							1			1
231	Sırrī									2	2

232	Şiyāmī										1	1
233	Siḥrī										3	3
234	Sinānī										5	5
235	Sipāhī										2	2
236	Sivāyī										1	1
237	Siyāhī					1	1					2
238	Şu‘ūdī					3						3
239	Şubḥī										4	4
240	Sultān Muşafā	1										1
241	Şun‘ī										12	12
242	Sūzī										5	5
243	Sübūtī										1	1
244	Sücūdī										3	3
245	Sühāyī										7	7
246	Sürürī										13	13
247	Süvārī										1	1
248	Şāhī						1					1
249	Şāhidī										2	2
250	Şāmī										1	1
251	Şānī					1						1
252	Şāvur										1	1
253	Şefī‘ī										1	1
254	Şem‘ī										64	64
255	Şemsi										4	4

256	Şemsî Paşa						1					1
257	Şerîfî							1				1
258	Şevkî										3	3
259	Şeyhî	4								2	47	53
260	Şikârî										1	1
261	Şu'â'î										2	2
262	Şurû'î								1			1
263	Şühûdî					1		1			4	6
264	Tab'î										2	2
265	Tâli'î										10	10
266	Tâbî							1			1	2
267	Tîgî					2						2
268	'Ubeydî		1								60	61
269	'Ulvî		1			5		1			30	37
270	Uşûlî		1					2	1		5	9
271	Ümidî										12	12
272	Vâlihî										49	49
273	Vaşfî										7	7
274	Vechî					1	1					2
275	Vuşûlî										48	48
276	Yahyâ Beg	6	3	1			1	2	8		74	95
277	Yemîni										1	1
278	Yetim										2	2
279	Yûsuf								1			1

280	Ža‘fī										1	1
281	Ža‘īfī										2	2
282	Zārī										1	1
283	Zātī	1									82	83
284	Zekāyī										1	1
285	Zeynī										1	1
286	Žıyāyī							1				1
287	Zīhnī							1	1		1	3
288	Zīnetī										1	1
	Mahlassız şiiirler					1					10	11

Not: Tabloya ek olarak Mu‘īdī ‘ye ait bir taşīir ve su‘āl-cevāb şeklinde mahlassız bir şiiir bulunmaktadır.

1.2.2. Mecmuadaki Vezin Tercihleri

Mecmuada kullanım sıklıklarına göre vezinlerin sıralaması Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 1.2. Mecmuanın Geneline Ait, Kullanım Sıklıklarına Göre Vezin Tablosu

1.DAİRE (DĀ’İRE-İ MU’TELİFE) REMEL [= KOŞMA]
Remel-i müşemmen-i maḥzūf Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün - + - - / - + - - / - + - - / - + -
Remel-i müşemmen-i maḥbūn-ı maḥzūf Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün + + - - / + + - - / + + - - / + + -
Remel-i müseddes-i maḥzūf

Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün   --+-- / --+-- / --+-
Remel-i müseddes-i maḥbūn-ı maḥzūf   Fe'īlātün fe'īlātün fe'īlün   ++-- / ++-- / ++-
Remel-i müsemmen-i maḥbūn-ı maḥtū'   Fe'īlātün fe'īlātün fe'īlātün fa'īlün   ++-- / ++-- / ++-- / --
Remel-i müseddes-i maḥşūr   Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlāt   --+-- / --+-- / --+-
HEZEC [=TÜRKÜ]
Hezec-i müsemmen-i sālim   Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün   +---- / +---- / +---- / +----
Hezec-i müsemmen-i aḥreb-i mekfūf-ı maḥzūf   Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün   --+ / +--+ / +--+ / +--
Hezec-i müseddes-i maḥzūf   Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün   +---- / +---- / +--
Hezec-i müsemmen-i aḥreb   Mef'ülü mefā'īlün mef'ülü mefā'īlün   --+ / +---- / --+ / +----
Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün // mef'ülü fe'ülün   --+ / +--+ / +--+ / +-- // --+ / +--
Mef'ülü mefā'īlün mef'ülü mefā'īlün // mef'ülü fe'ülün   --+ / +---- / --+ / +---- // --+ / +--

Mef'ülü mefā'ilün mef'ülün fe'ülün -- + / + --- / --- / + --
2. DAİRE (DĀ'İRE-İ MUḤTELİFE) MUZĀRİ' [=BENZER]
Muzāri'-i müsemmen-i aḥreb-i maḥzūf Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün -- + / - + - + / + - - + / - + -
Muzāri'-i müsemmen-i aḥreb Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün -- + / - + - - / - - + / - + - -
Mef'ülü fā'ilātü mef'ülü fā'ilün -- + / - + - + / - - + / - + -
Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilün -- + / - + - - / - - + / - + -
MÜCTEŞ [=KOPUK]
Müctes-i müsemmen-i maḥbūn-ı maḥzūf Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün + - + - / + + - - / + - + - / + + -
3. DAİRE (DĀ'İRE-İ MÜTENEVVİ'A) ḤAFİF [=YEYİNİ]
Ḥafif-i müseddes-i maḥbūn-ı maḥzūf Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün + + - - / + - + - / + + -
1.DAİRE (DĀ'İRE-İ MUḤTELİFE) RECEZ [=TİTREK]
Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün -- + - / - - + - / - - + - / - - + - /
Recez-i müsemmen-i maṭvī-i maḥbūn Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün - + + - / + - + - / - + + - / + - + -
Müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün -- + - / + - - / - - + - / + - -
Müstef'ilātün müstef'ilātün

--+--/-+--
4. DAİRE (DĀ'İRE-İ MÜTTEFİKA) MÜTEKĀRİB [=YAKLAŞAN]
Müteķārib-i müşemmen-i maķşūr Fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ül +-- / +- - / +- -
Fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ülün +-- / +- - / +- -
2. DAİRE (DĀ'İRE-İ MUĤTELİFE) MÜNŞERİĤ [=AKICI]
Müfte'ilün fā'ilün müfte'ilün fā'ilün -+++ / -+- / -+++ / -+-
3. DAİRE (DĀ'İRE-İ MÜTENEVVI'A) SERİ' [=ÇABUK]
Müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün -+++ / -+++ / -+-

Mecmuada aruzun 1., 2., 3. ve 4. dairesinden 27 vezin kullanımıştır. En çok tercih edilen ilk iki vezin 1.daireden *Remel-i müşemmen-i maķzūf* ve *Hezec-i müşemmen-i sālīm* olmuştur.

2. MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN 360^b-405^a NUMARALI KISMININ İNCELEMESİ

2.1. İncelenen Kısımda Yer Alan Şairler

Bu kısımda 52 şaire ait 488 adet şiir kaydedilmiştir. Mahlassız 3 şiirin şairi tespit edilememiştir. Çalışılan bölümdeki şairleri ve şiirlerini gösteren tabloda şairin adı, şiirin türü, vezni ve beyit sayısı gibi bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1.3 İncelenen Kısımdaki Şairleri ve Şiirleri Gösteren Sıralı İndeks

Şiir Numarası	Şairi	Şiir Türü	Beyit Sayısı	Vezni	Bahri
1	Cem Sultân	Gazel	5	Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün	Hezec
2	Mesîhî	Gazel	5	Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün	Hezec
3	Hayâlî Beg	Gazel	6	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
4	Bâkî	Gazel	5	Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
5	Necâti Beg	Gazel	5	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
6	Hayretî	Gazel	6	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
7	Remzî	Gazel	5	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
8	Yahyâ Beg	Gazel	5	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
9	Vâlihî	Gazel	5	Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
10	Vuşulî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
11	Fuzulî	Gazel	8	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel

12	Şem'î	Gazel	9	Mefā'îlün mefā'îlün fe'ülün	Hezec
13	Niyāzî	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
14	Nizāmî	Gazel	9	Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün	Hezec
15	Cem Sulţān	Gazel	7	Fe'ilātün mefā'îlün fe'ilün	Ḥafīf
16	Bāķî	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'îlü fā'ilün	Muzāri'
17	Necātî Beg	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
18	Ḥayālî Beg	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün	Muzāri'
19	Cem Sulţān	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
20	Yaḥyā Beg	Gazel	5	Mefā'îlün mefā'îlün fe'ülün	Hezec
21	Ḥayretî	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
22	Bāķî	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'îlü fā'ilün	Muzāri'
23	Necātî Beg	Gazel	7	Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün	Hezec
24	'Ulvî	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
25	Yaḥyā Beg	Gazel	5	Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün	Hezec
26	'Ulvî	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
27	Ḥayretî	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
28	'Ulvî	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
29	Yaḥyā Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
30	'Ulvî	Gazel	5	Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün	Hezec
31	Ḥayretî	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
32	'Ulvî	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
33	Bāķî	Gazel	6	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
34	Necātî Beg	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
35	İşhāk	Gazel	7	Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün	Hezec

36	Nizāmī	Gazel	9	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
37	Ahmed Paşa	Gazel	6	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
38	Şeyhī	Gazel	7	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
39	Nihānī	Gazel	6	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
40	Cem Sulţān	Gazel	9	Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün	Hezec
41	Mesihi	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
42	Emri	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
43	Hayālī Beg	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
44	Āhī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
45	Hayretī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
46	Yahyā Beg	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
47	Remzī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
48	Ĥudāyī	Gazel	5	Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülü mefā‘ilün	Hezec
49	Hüdāyī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
50	Vālihī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
51	Vuşulī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
52	Fuzulī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
53	Şem‘ī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
54	Niyāzī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
55	Rahmī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
56	Figānī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
57	‘İzārī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
58	Mecdī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
59	Rızāyī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec

60	Nevî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
61	'Ahdî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
62	Emrî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
63	'Ubeydî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
64	Bâkî	Gazel	5	Müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün	Recez
65	Rızâyî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
66	Mecdî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
67	Bâkî	Gazel	5	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
68	Nevî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
69	Emrî	Gazel	5	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
70	Fevrî	Gazel	5	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
71	Bâkî	Gazel	5	Fe'ilätün mefâ'ilün fe'ilün	Ḥafîf
72	Nihânî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
73	'Ahdî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
74	Fânî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
75	'Ubeydî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
76	Refî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
77	Bâkî	Gazel	9	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
78	Rahmî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
79	Emrî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
80	Mecdî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
81	Fânî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
82	Emrî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
83	Bâkî	Gazel	5	Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün	Hezec

84	Mecdī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
85	Rızāyī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
86	Bāḳī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
87	Bāḳī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
88	Rızāyī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
89	Mecdī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
90	İzārī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
91	Vālihī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
92	Bāḳī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
93	Dāniṣī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
94	Āṣıḳ	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
95	Nihānī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
96	Emrī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
97	Bāḳī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
98	Rızāyī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
99	Mecdī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
100	Bāḳī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
101	İzārī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
102	Ref'ī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
103	Nev'ī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
104	Bāḳī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
105	Āṣıḳ	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
106	Ubeydī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
107	Bāḳī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'

108	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
109	Nev'ī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
110	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
111	Emrī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
112	Bāķī	Gazel	6	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
113	'Ubeydī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
114	Mecdī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
115	Sürürī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
116	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
117	'İzārī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
118	Mecdī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
119	Emrī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
120	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
121	Necātī Beg	Gazel	5	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
122	Cem Sulţān	Gazel	8	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
123	İşhāk	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
124	Nihānī	Gazel	6	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
125	Bāķī	Gazel	5	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fa'ilün	Remel
126	Nizāmī	Gazel	7	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
127	Aḫmed Paşa	Gazel	5	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
128	Şeyḫī	Gazel	7	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
129	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
130	'Ubeydī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
131	Nev'ī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'

132	Refī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
133	Bāķī	Gazel	5	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
134	Nihānī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
135	Rızāyī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
136	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
137	'Ahdī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
138	Dānişī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
139	Mecdī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
140	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
141	Vālihī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
142	Emrī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
143	Bāķī	Gazel	5	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
144	Fānī	Gazel	5	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
145	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
146	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Müctes
147	'Ulvī	Gazel	5	Mefā'ilün fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Müctes
148	'Ahdī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
149	Fānī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
150	Bāķī	Gazel	7	Fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Ḥaffīf
151	Necātī Beg	Gazel	5	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
152	İşhāk	Gazel	7	Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
153	Nihānī	Gazel	7	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
154	Cem Sulţān	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
155	Bāķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec

156	Niẓāmī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
157	Ahmed Paşa	Gazel	12	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
158	Baķī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
159	Mesihī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
160	Emrī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
161	Hayālī Beg	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
162	Āhī	Gazel	7	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
163	Yahyā Beg	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
164	Remzī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
165	Baķī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
166	Hayretī	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
167	Hüdāyī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
168	Baķī	Gazel	6	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
169	Hüdāyī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
170	Vālihī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
171	Vuşulī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
172	Fuzulī	Gazel	7	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
173	Şem'ī	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
174	Rahmī	Gazel	6	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
175	Fiğānī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
176	Baķī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
177	Necātī Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
178	İşhāk	Gazel	7	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
179	Baķī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel

180	Nihānī	Gazel	6	Mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün	Hezec
181	Cem Sulṭān	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
182	Bāḳī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
183	Nizāmī	Gazel	8	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
184	Aḥmed Paşa	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
185	Cem Sulṭān	Gazel	6	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
186	Bāḳī	Gazel	6	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
187	Mesīḥī	Gazel	6	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
188	Emrī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
189	Bāḳī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
190	Ḥayālī Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
191	Āhī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
192	Bāḳī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
193	Yaḥyā Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
194	Remzī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
195	Necātī Beg	Gazel	8	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
196	İşhāk	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
197	Nihānī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
198	Nizāmī	Gazel	9	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
199	Bāḳī	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
200	Aḥmed Paşa	Gazel	6	Müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün	Recez
201	Şeyḥī	Gazel	6	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
202	Bāḳī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
203	Ḥayretī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel

204	Emrī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'īlün mef'ülü mefā'īlün	Hezec
205	Bāķī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
206	Vālihī	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
207	Vuṣūlī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
208	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün	Hezec
209	Şem'ī	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
210	Niyāzī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
211	Bāķī	Gazel	7	Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün	Ḥafīf
212	Rahmī	Gazel	7	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
213	Figānī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
214	Bāķī	Gazel	6	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
215	Necātī Beg	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
216	İşhāk	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
217	Mesihī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün	Muzāri'
218	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
219	Emrī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
220	Ḥayālī Beg	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün	Muzāri'
221	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün	Hezec
222	Āhī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
223	Nihānī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün	Hezec
224	Bāķī	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
225	Cem Sulṭān	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
226	Nizāmī	Gazel	9	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
227	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'

228	Ahmed Paşa	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
229	Yahya Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
230	Bākī	Gazel	9	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
231	Hayretī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
232	Necātī Beg	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
233	İshāk	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
234	Emrī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
235	Bākī	Gazel	8	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
236	Mesihī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
237	Hayālī Beg	Gazel	6	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
238	Bākī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
239	Āhī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
240	Bākī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
241	Nizāmī	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
242	Ahmed Paşa	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
243	Nihānī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
244	Cem Sultān	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
245	Necātī Beg	Gazel	7	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
246	Mesihī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
247	Emrī	Gazel	6	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
248	Şeyhī	Gazel	5	Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün	Müctes
249	Ahmed Paşa	Gazel	9	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
250	Niyāzī	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
251	Cem Sultān	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'

252	Hüdayî	Gazel	5	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
253	Hüdayî	Gazel	7	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
254	Remzî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
255	Yahyâ Beg	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
256	Hayretî	Gazel	5	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
257	Necâtî Beg	Gazel	7	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
258	Naẓmî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
259	Behiştî	Gazel	5	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
260	Naẓmî	Gazel	5	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
261	Yahyâ Beg	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
262	Şeyhî	Gazel	6	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
263	Ahmed Paşa	Gazel	7	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
264	Yahyâ Beg	Gazel	6	Mefâ'ilün fe'ilätün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
265	Necâtî Beg	Gazel	6	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
266	Remzî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
267	Naẓmî	Gazel	5	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
268	Mihri	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
269	Cem Sultân	Gazel	8	Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri'
270	Bâkî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
271	Necâtî Beg	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
272	İshâk	Gazel	7	Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
273	Nihânî	Gazel	6	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
274	Ahmed Paşa	Gazel	6	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel
275	Nizâmî	Gazel	5	Fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün	Remel

276	Bāḳī	Gazel	7	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
277	Rızāyī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
278	Emrī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
279	Vālihī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
280	Bāḳī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
281	Şun‘ī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
282	Rızāyī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
283	Bāḳī	Gazel	7	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
284	Ref‘ī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
285	Mecdī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
286	‘Ubeydī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
287	Bāḳī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
288	Mecdī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
289	Nev‘ī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
290	Muḥibbī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
291	Bāḳī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
292	Muḥibbī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
293	Firdevsī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
294	Şādık	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
295	Bāḳī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
296	‘Ubeydī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
297	Dānişī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
298	Fevrī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
299	Bāḳī	Gazel	6	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel

300	Emrī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
301	Rızāyī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
302	İzārī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
303	Bāķī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
304	Nev'ī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
305	Fevrī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
306	Bāķī	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
307	Mecdī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
308	Ref'ī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
309	Bāķī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
310	Vālihī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
311	Ref'ī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
312	Nev'ī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
313	Şābirī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
314	Bāķī	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
315	‘Ubeydī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
316	Mecdī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
317	Bāķī	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
318	Nihānī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün	Remel
319	Dānişī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
320	‘Ubeydī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün	Remel
321	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
322	Mecdī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
323	Ref'ī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün	Remel

324	Rūḥī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
325	Bāḳī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
326	Şānī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
327	‘Ahdī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
328	Selmān	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
329	Şābirī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
330	Rā'yī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
331	Şadri	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
332	Bāḳī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
333	Muḥibbī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
334	Bāḳī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
335	Şānī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
336	Rızāyī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
337	‘Ahdī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
338	Bāḳī	Gazel	7	Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün	Ḥaffif
339	Bāḳī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
340	Firdevsī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
341	‘Ahdī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
342	Mecdī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
343	Bāḳī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	Hezec
344	‘Ubeydī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
345	Mecdī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
346	Dānişī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
347	Emrī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel

348	‘İzārī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
349	Bāķī	Gazel	5	Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün	Hezec
350	Rızāyī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
351	Mecdī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
352	Bāķī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
353	‘Ubeydī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
354	‘Ubeydī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
355	Bāķī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
356	Ref‘ī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
357	Emrī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
358	Bāķī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün	Hezec
359	Mecdī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
360	Emrī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
361	Ānī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
362	‘İzārī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
363	Rızāyī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
364	Bāķī	Gazel	7	Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün	Hezec
365	‘Ubeydī	Gazel	5	Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün	Müctes
366	Rızāyī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘
367	Nihānī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘
368	Bāķī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
369	‘Ubeydī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘
370	‘İzārī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘
371	Ref‘ī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘

372	‘Ahdī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘
373	Bāķī	Gazel	7	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
374	Nev‘ī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘
375	Necātī Beg	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
376	İşhāk	Gazel	7	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
377	Nihānī	Gazel	7	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
378	Bāķī	Gazel	7	Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün	Müctes
379	Mesihī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün	Hezec
380	Ḥayālī Beg	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
381	Āhī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
382	Bāķī	Gazel	7	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
383	Nizāmī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
384	Aḥmed Paşa	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
385	Bāķī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün	Hezec
386	Şeyhī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
387	Remzī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
388	Yahyā Beg	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
389	Ḥayretī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
390	Bāķī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
391	Hüdāyī	Gazel	5	Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün	Hezec
392	Ḥudāyī	Gazel	6	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
393	Emrī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün	Muzāri‘
394	Vālihī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
395	Vuşūlī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel

396	Bāķī	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün	Hezec
397	Fuzūlī	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
398	Şem'ī	Gazel	6	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
399	Raħmī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün	Remel
400	Fiğānī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
401	Bāķī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
402	Necātī Beg	Gazel	7	Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün	Hezec
403	Nizāmī	Gazel	9	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
404	Aħmed Paşa	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
405	Bāķī	Gazel	5	Mefā'īlün fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün	Müctes
406	Mesīhī	Gazel	8	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
407	Emrī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
408	Ĥayālī Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
409	Āhī	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
410	Bāķī	Gazel	6	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
411	İşhāk	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
412	Nihānī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
413	Bāķī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
414	Necātī Beg	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
415	Nizāmī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
416	Aħmed Paşa	Gazel	5	Müfte'īlün mefā'īlün müfte'īlün mefā'īlün	Recez
417	Bāķī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün	Remel
418	Şeyhī	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel

419	Necātī Beg	Gazel	7	Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün	Ḥaffīf
420	Bāḳī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
421	İshāk	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
422	Mesīhī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün	Hezec
423	Emrī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
424	Bāḳī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün	Hezec
425	Ḥayālī Beg	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
426	Āhī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
427	Vālihī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
428	Bāḳī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
429	Zātī	Gazel	5	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
430	Vuşulī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
431	Fuzulī	Gazel	7	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
432	Bāḳī	Gazel	5	Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün	Muzāri‘
433	Zātī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
434	?	Gazel	6	Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün	Hezec
435	Niyāzī	Gazel	7	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
436	Raḥmī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
437	Ḥayālī Beg	Gazel	5	Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün	Hezec
438	Yaḥyā Beg	Gazel	7	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel
439	Bāḳī	Gazel	5	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fa‘lün	Remel
440	Zātī	Gazel	7	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
441	Ḥayretī	Gazel	5	Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün	Remel
442	Necātī Beg	Gazel	6	Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün	Remel

443	İşhāk	Gazel	7	Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün	Hezec
444	Nizāmī	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
445	Bākī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
446	Zātī	Gazel	7	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
447	Ahmed Paşa	Gazel	7	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
448	Mesihī	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün	Hezec
449	Hayālī Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
450	Āhī	Gazel	5	Mefā'īlün fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün	Müctes
451	Nizāmī	Gazel	6	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
452	Zātī	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
453	Necātī Beg	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
454	İshāk	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
455	Mesihī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
456	Hayālī Beg	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
457	Yahyā Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
458	Zātī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün	Muzāri'
459	Vālihī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
460	Vuşulī	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
461	Fuzulī	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
462	Şem'ī	Gazel	5	Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün	Hezec
463	Niyāzī	Gazel	6	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
464	Rahmī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün	Muzāri'
465	Fiğānī	Gazel	5	Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün	Hezec
466	Hayretī	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel

467	Niżāmī	Gazel	9	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
468	Ahmed Paşa	Gazel	7	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
469	Zātī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
470	Necātī Beg	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
471	İşhāk	Gazel	9	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
472	Zātī	Gazel	7	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
473	Yahyā Beg	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
474	Mesihī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
475	Emrī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
476	Hayālī Beg	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
477	Vālihī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
478	Vuşulī	Gazel	5	Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
479	Ca'fer Çelebi	Gazel	5	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
480	Zātī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
481	Şem'ī	Gazel	5	Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	Remel
482	Niyāzī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün	Muzāri'
483	Rahmī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
484	Figānī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
485	Ca'fer Çelebi	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
486	Zātī	Gazel	5	Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
487	Figānī	Gazel	5	Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāri'
488	Necātī Beg	Gazel	7	Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec

2.2. İncelenen Kısımda Yer Alan Şiirler

Mecmuanın incelenen bu kısmında yer alan şairler ve sıra numaralarıyla belirtilen şiirleri tabloda gruplandırılmış olarak yer almaktadır. Tespit edilen 52 şair arasında şiir katılımı en çok olan şairleri 97 şiirle Bākī, 24 şiirle Emrī ve 22 şiirle Necātī Beg olarak sıralayabiliriz.

Tablo 1.4. Şairler Dizini

Sıra Numarası	Şair İsmi	Şiir Numarası
1	‘Ahdī	61, 73, 137, 148, 327, 337, 341, 372,
2	Āhī	44, 162, 191, 222, 239, 381, 409, 426, 450
3	Aḥmed Paşa	37, 127, 157, 184, 200, 228, 242, 249, 263, 274, 384, 404, 416, 447, 468
4	Ānī	361
5	‘Aşık	94, 105
6	Bākī	4, 16, 22, 33, 64, 67, 71, 77, 83, 86, 87, 92, 97, 100, 104, 107, 108, 110, 112, 116, 120, 125, 129, 133, 136, 140, 143, 145, 146, 150, 155, 158, 165, 168, 176, 179, 182, 186, 189, 192, 199, 202, 205, 208, 211, 214, 218, 221, 224, 227, 230, 235, 238, 240, 270, 276, 280, 283, 287, 291, 295, 299, 303, 306, 309, 314, 317, 321, 325, 332, 334, 338, 339, 343, 349, 352, 355, 358, 364, 368, 373, 378, 382, 385, 390, 396, 401, 405, 410, 413, 417, 420, 424, 428, 432, 439, 445

7	Behiřtī	259
8	Ca'fer Çelebi	479, 485
9	Cem Sultān	1, 15, 19, 40, 122, 154, 181, 185, 225, 244, 251, 269
10	Dāniřī	93, 138, 297, 319, 346
11	Emrī	42, 62, 69, 79, 82, 96, 111, 119, 142, 160, 188, 204, 219, 234, 247, 278, 300, 347, 357, 360, 393, 407, 423, 475
12	Fānī	74, 81, 144, 149
13	Fevrī	70, 298, 305
14	Fiġānī	56, 175, 213, 400, 465, 484, 487
15	Firdevsī	293, 340
16	Fuzūlī	11, 52, 172, 397, 431, 461
17	Ĥayālī Beg	3, 18, 43, 161, 190, 220, 237, 380, 408, 425, 437, 449, 456, 476
18	Ĥayretī	6, 21, 27, 31, 45, 166, 203, 231, 256, 389, 441, 466
19	Ĥudāyī	48, 169, 253, 392
20	Hūdāyī	49, 167, 252, 391
21	İřhāķ	35, 123, 152, 178, 196, 216, 233, 272, 376, 411, 421, 443, 454, 471
22	İzārī	57, 90, 101, 117, 302, 348, 362, 370
23	Mecdī	58, 66, 80, 84, 89, 99, 114, 118, 139, 285, 288, 307, 316, 322, 342, 345, 351, 359
24	Mesīhī	2, 41, 159, 187, 217, 236, 246, 379, 406, 422, 448, 455, 474

25	Muḥibbī	290, 292, 333
26	Naẓmī	258, 260, 267
27	Necāti Beg	5, 17, 23, 34, 121, 151, 177, 195, 215, 232, 245, 257, 265, 271, 375, 402, 414, 442, 453, 470, 488
28	Nev'ī	60, 68, 103, 109, 131, 289, 304, 312, 374
29	Nihānī	39, 72, 95, 124, 134, 153, 180, 197, 223, 243, 273, 318, 367, 377, 412
30	Niyāzī	13, 54, 210, 250, 435, 463, 482
31	Nizāmī	14, 36, 126, 156, 183, 198, 226, 241, 275, 383, 403, 415, 444, 451, 467
32	Raḥmī	55, 78, 174, 212, 399, 436, 464, 483
33	Rā'yī	330
34	Ref'ī	76, 102, 132, 284, 308, 311, 323, 356, 371
35	Remzī	7, 47, 164, 194, 254, 266, 387
36	Rızāyī	59, 65, 85, 88, 98, 135, 277, 282, 301, 336, 350, 363, 366
37	Rūḥī	324
38	Şābirī	313, 329,
39	Şadık	294
40	Şadrī	331
41	Şānī	326, 335

42	Selmān	328
43	Şun'ī	281
44	Sürūrī	115
45	Şem'ī	12, 53, 173, 209, 398, 462, 481
46	Şeyhī	38, 128, 201, 248, 262, 386, 418
47	‘Ubeydī	63, 75, 106, 113, 130, 286, 296, 315, 320, 344, 353, 354, 365, 369
48	‘Ulvi	24, 26, 28, 30, 32, 147
49	Vālihī	9, 50, 91, 141, 170, 206, 279, 310, 394, 427, 459, 477
50	Vuşūlī	10, 51, 171, 207, 395, 430, 460, 478
51	Yaḥyā Beg	8, 20, 25, 29, 46, 163, 193, 229, 255, 261, 264, 388, 438, 457, 473
52	Zātī	429, 433, 440, 446, 452, 458, 469, 472, 480, 486
53	?	268, 434, 419

2.3. Nazım Türlerine Göre Şiir Sayıları

Mürettep bir dîvân formunda olan mecmuanın son kısmı olan 360^b-405^a sayfa aralığında incelenen 488 şiirin tamamı gazel türündedir.

2.4. İncelenen Kısımdaki Vezin Tercihleri

Bu bölümde incelenen şiirlerde 15 farklı vezin kullanımı tespit edilmiştir. En çok tercih edilen ilk iki vezin aruzun 1.dairesinden 160 defa geçen *Remel-i müşemmen-i maḥzūf* ve 2. daireden 82 defa geçen *Muzāri‘-i müşemmen-i aḥreb-i maḥzūf* olmuştur. En az tercih edilen vezin ise 1. daireden *Recez-i müşemmen-i maṭvī-i maḥbūn* ‘dur. Bu vezin sadece bir defa geçmiştir.

Tablo 1.5. Çalışılan Kısımda Yer Alan Şiirlerin Vezinleri ve Vezinlerin Kullanılma Sayıları

Kullanılan Vezin	Veznin Kullanılma Sayısı
1.DAİRE (DĀ'İRE-İ MU'TELİFE) REMEL [= KOŞMA]	
Remel-i müsemmen-i maḥzūf Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün - + - - / - + - - / - + - - / - + -	160
Remel-i müsemmen-i maḥbūn-ı maḥzūf Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün + + - - / + + - - / + + - - / + + -	73
Remel-i müsemmen-i maḥbūn-ı maḥtū^c Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün + + - - / + + - - / + + - - / - -	7
Remel-i müseddes-i maḥzūf Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün - + - - / - + - - / - + -	2
Remel-i müseddes-i maḥbūn-ı maḥzūf Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün + + - - / + + - - / + + -	1
HEZEC [=TÜRKÜ]	

Hezec-i müşemmen-i sâlim Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün + --- / + --- / + --- / + ---	74
Hezec-i müşemmen-i aḥreb-i mekfûf-ı maḥzûf Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün -- + / + -- + / + -- + / + --	31
Hezec-i müseddes-i maḥzûf Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün + --- / + --- / + --	25
Hezec-i müşemmen-i aḥreb Mef'ûlü mefâ'îlün mef'ûlü mefâ'îlün -- + / + --- / -- + / + ---	3
2. DAİRE (DÂ'İRE-İ MUḤTELİFE) MUZÂRİ' [=BENZER]	
Muzâri'-i müşemmen-i aḥreb-i maḥzûf Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün -- + / - +- + / + -- + / - +-	82
Muzâri'-i müşemmen-i aḥreb Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün -- + / - + --- / -- + / - + ---	12
MÜCTEŞ [=KOPUK]	
Mücteş-i müşemmen-i maḥbûn-ı maḥzûf Mefâ'ilün fe'îlâtün mefâ'ilün fe'îlün + - + - / + + - - / + - + - / + + -	9

3. DAİRE (DĀ'İRE-İ MÜTENEVVİ'A) ḤAFİF [=YEYİNİ]	
Ḥafif-i müseddes-i maḥbūn-ı maḥzūf Fe'ılātün mefā'ilün fe'ilün ++-- / +-+- / ++-	6
1.DAİRE (DĀ'İRE-İ MU'TELİFE) RECEZ [=TİTREK]	
Müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün --+- / +-- / --+- / +--	2
Recez-i müsemmen-i maṭvī-i maḥbūn Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün -++- / +-+- / -++- / +-+-	1

2.5. Mecmuada Kayıtlı Olup Dîvânlarda Bulunmayan Şiirler

Çalışılan bölümde dîvân ve mecmua taramalarında tespit edilemeyen bu şiirler dipnotlarda “Dîvân'da yoktur.” ifadesiyle belirtilmiştir. Bu başlık altında dîvânlarda yer almayan gazellerden bahsederken çalışmalar sırasında karşılaşılan özel bir durumu belirtmek gerekir.

400^a numaralı varakta, 437 numarada “*Ġazel-i Fiġānī*” başlığıyla kaydedilmiş, makta beytinde de Fiġānī'nin mahlasının yer aldığı gazel, Fiġānī Dîvânçesi'nde yoktur. Gazel, Ḥayālī Beg Dîvânı'nda ye harfinde 65 numarada kayıtlıdır. Benzer bir durum, 387^a numaralı varakta, 288 numarada “*Ġazel-i İzārī*” başlığıyla kayıtlı gazel için söz konusudur. Bu gazel, matla beyti hariç, Meccī Dîvânı kıtalar bölümünde 3. sırada kayıtlıdır. Dîvânlarda bulunmayan diğer gazeller için de detaylı araştırma yapılmış; ancak buna benzer başka bir durum varsa bile tarafımızdan tespit edilememiştir.

Tabloda mecmuada olup dîvânlarda olmayan gazellerin dizini sunulmuştur.

Tablo 1.6. Tenkitli Metni Hazırlanmış Olup Dîvânlarda Yer Almayan Şiirler Dizini

Şair Adı	Şiir Numarası
‘Aşık	94, 105
Ḥayālī Beg	237, 425, 449
Mecdī	58, 66, 84, 114, 118, 316, 345, 359
Mesīhī	406
Nihānī	72, 95, 134, 318, 367,
Rahmī	78, 436, 483
‘Ubeydī	354
Vuşulī	395, 430, 460, 478

2.6. Çalışmalarda Karşılaşılan Bazı Problemler

Tenkitli metin hazırlanırken mecmuada bir takım hatalarla karşılaşılmıştır. Bunları imlayla, şiirlerin kayıt düzeniyle ve mahlasların yazımıyla ilgili hatalar olarak gruplandırabiliriz. Karşılaşılan hatalar ve bunların düzeltilme şekilleri dipnotlarda belirtildiğinden burada birkaç örnekle bu hatalara değinilecektir.

İmlayla ilgili hataları kelimelerin yanlış yazımı, yanlış Farsça tamlamalar, nokta eksikliğinden ve düzensizliğinden kaynaklanan anlam çarpıklıkları, bazı mısralarda kelimelerin yerlerinin tamamen değiştirilmiş

olması, tahmini ve tamiri mümkün olmayacak derecede kötü yazı olarak sıralayabiliriz.

Mecmuanın başından sonuna kadar yapılan ve artık müstensihin imla tasarrufu olarak görülen bir durum ع ve ء yazımıdır. ع harfinin yerli yersiz kullanımı kelimedeki belirtme eki olduğunu düşündürürken aslında bunun tamlama ع 'si olduğu genelde anlamdan çıkarılmıştır. İmlaya göre yazımı gereksiz olan, sadece telaffuz edilen bu harf çoğunlukla yazılmıştır. Buna karşın konsonantla biten kelimelerden sonra gelen belirtme eki olan ع çok az yazılmıştır. Ek, gerektiği yerde [ ] içinde belirtilmiştir. Belirtme ekinin vokalle biten kelimelerden sonra yazımı da başka bir ilginç durumdur. Mesela *bende*, *gonce* gibi kelimelerden sonra gelen belirtme eki -yi'nin ء harfine esre eklenerek yazıldığı görülmüştür. Bu imla izafet kesresi gibi görülse de anlam ve vezin uygunluğuna dikkat edilerek bu hata giderilmeye çalışılmıştır.

Sürekliliğiyle göze çarpan bir diğer durum da “ë” sesinin yazımındaki tutarsızlıktır. Bu ses bazen ع olarak bazen de sadece / ile yazılmıştır. Bu sesin geçtiği kelimeler genel imla kuralına göre “ë” sesi kullanılarak tenkitli metinde gösterilmiştir.

Kelimelerin, tamlamaların ve mısraların yazımıyla ilgili de ciddi miktarda hata vardır. Bu hatalar anlam kaymalarının yanında vezin bozukluklarına da yol açmıştır. Kelimeleri dağınık mısralar, anlama ve vezne göre toparlanmış; hatalı yazımlar dipnotlarda belirtilmiştir. Mısra eksikliklerinde anlama ve vezne uygun kelime veya ekler köşeli parantez içinde gösterilerek eksiklik tamamlanmaya çalışılmıştır. Tamamlanamayan bölümler [...] işaretiyle boş bırakılmıştır. Düzeltilemeyen vezin bozuklukları için de dipnotlara “Vezin aksıyor.” ifadesi eklenmiştir.

Mecmuada düzensiz kayıtlarla ilgili çok sık tekrarlanan bir durum da bir şiirin makta beytinin ya da birkaç beytinin takip eden şiirin başına yazılmış olmasıdır. Bu duruma bir örnek Necâî Beg'e ait olan 23. gazelin makta beytinin 'Ulvî'ye ait 24. gazelin ilk beyti olarak yer almasını gösterebiliriz.

Kayıt hatalarıyla ilgili son bir tespit de mükerrer şiirlerle ilgilidir. 107 numarada kayıtlı Bâkî'ye ait gazelin, 108 numarada “*Gâzel-i Nihânî*” başlığı altında beyitlerin yerlerinin değiştirilerek tekrar yazılması bu duruma bir örnektir. Mükerrer şiirler ve bunlarla ilgili hatalar dipnotlarda belirtilmiştir.

Yazmadaki hataların belki de en önemlisi mahlasların yazımı noktasında yapılanlardır. Fānī' ye ait 74. gazelde ilk mısradaki *keşf* kelimesi geçmektedir ve müstensih bu metne “*Ġazel-i Keşfi*” diye başlık vermiştir. Aynı şekilde 268. gazelde mahlas olmadığı halde son beyitte *mıhr* kelimesi geçtiği için metin “*Ġazel-i Mihri*” olarak başlıklandırılmıştır. Şairi ve divandaki yeri belli çok sayıda gazel de yanlış mahlaslarla adlandırılmıştır.

Mahlaslarla ilgili önemli bir başka hata da 168 numarada Bākī'ye ve 421 numarada İshāk'a ait gazellerin durumuyla ilgilidir. 168. şiirde mahlas beyti ve başlık yoktur. 421. şiir ise mahlas beyti olmadığı gibi *Ġazel-i Āhī* başlığıyla kaydedilmiştir. Bu gazellerin doğru şairleri ve mahlasları detaylı dīvān ve mecmua taramaları sonunda tespit edilebilmiştir.

Bu hataların şekli ve miktarının çokluğu şiirlerin okunarak kopya edildiğini değil; işitilerek kaydedildiği fikrini oluşturmaktadır.

Tabloda eksik ve hatalı mahlasların tamamı gösterilmiştir.

Tablo 1.7. Mecmuada Yanlış ya da Eksik Adlandırılmış Şiirler

Şiir Numarası	Yanlış ya da Eksik Yazılmış Olan Başlık	Doğru Mahlas
23	Ġazel-i Sa'dī	Necāti
46	Ġazel-i Ĥayreti	Yaħyā
47	Ġazel-i Emri	Remzi
74	Ġazel-i Keşfi	Fāni
90	Ġazel-i Mecdī	İzāri
108	Ġazel-i Nihāni	Bākī
122	Ġazel-i Şem'i	Cem
148	Ġazel-i Mesihī	‘Ahdī

168	Başlık yoktur.	Bâkî (Mahlas beyti yoktur.)
173	Ġazel-i Derûnî	Şem'î
185	Ġazel-i Cem	Mahlas yoktur.
197	Ġazel-i Nihâlî Efendi	Nihânî
254	Ġazel-i Tâli'î Remzî	Remzî
268	Ġazel-i Mihri	Mahlas yoktur.
288	Ġazel-i 'Îzârî	Mecdî
305	Ġazel-i 'Alî	Fevrî
357	Ġazel-i Ref'î	Emrî
419	Ġazel-i Necâtî	Mahlas yoktur.
421	Ġazel-i Âhî	İşhâk (Mahlas beyti yoktur.)
432	Ġazel-i Hüdâyî	Bâkî
434	Başlık yoktur.	Mahlas yoktur.
437	Ġazel-i Fiġânî	Ĥayâlî
472	Ġazel-i İşhâk	Zâtî

2. BÖLÜM
MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR (360^b-405^a) VARAKLARININ
TRANSKRİPSİYONLU METNİ)

1.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec -- +/ +-- +/ +-- + / +--

1. Dil yandı yüzüñ şem‘ine pervâne midür bu
Cân düşdi şaçüñ bendine dīvâne midür bu
2. Her laḥza firāk u ğamuñ olur dile mihmān
Yoksa şanemā anlar için ḥāne midür bu
3. Zülfüñe gönül düşdi görüp ḥāl-i siyāhuñ
Dil murġını dāma düşüren dāne midür bu
4. Vīrāne-i dilde bulunur genc-i ḥayālūñ
Ol genci nihān étmege vīrāne midür bu
5. La‘lūñ **Ceme** bir cām şunupdur şoraram kim
Ol tevbe unuddurıcı peymāne midür bu

2.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec -- +/ +-- +/ +-- + / +--

1. Bir bülbülüñem ey gül-i ḥandān belālu
Başdan ayaġa nīze-i hecr-ile yaralu
2. Cevr étme dedüğüme şafā sürdüğü dildār
Beñzer baña cevri eylemeden oldı şafālu
3. ‘Āşıkıları düşnām-ıla öldürdi güzeller
Bulunmadı bize daḥı bir aġzı du‘ālu

---

1. Revān: 1972: 360^b; Cem Sultān: *Dīvān*: G. CCLX
Ġazel-i Cem.

2. Revān: 1972: 360^b; Mesīḥī: *Dīvān*: G. 197.
Ġazel-i Mesīḥī.

1(b) nīze-i hecr: nīze-i ḥār D.
2(a) dildār: yāruñ D.

4. Vèren ruḥuña zīb ü bahā ḥāl ü ḥaṭuñdur
K'anlardur èden ḥüsn metâ'ını bahālu
5. Ulaşduğıçün eşk-i Mesîhî-y-ile ḥaddüñ
Olmuş-durur encümle meh oğullu atalu

3.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dikse ger çeşmi ḥabāb[ın] sen semen-ruḥsāra şu
Kanlı yaşum gibi boyansun kızıl kanlara şu
2. Vādî-i ḥayretde zencirin sürür dīvānedür
'Aşık olmuşdur meger rüz-ı ezel dīdāra şu
3. Kālbümi pāk eyledi ālāyişinden 'ālemüñ
N'ola ben dil-teşne dèrsem 'arız-ı dildāra şu
4. Öykinelden ḥaddüñe şem'üñ diline düşdi nār
Yardan uçurdılar meyl ètdüğüçün yāra şu
5. Hep senüñçündür leb-i cūnuñ bu deñlü nālişi
Kātı göñlüñden şikāyetler èder taşlara şu
6. Ol boyı servüñ **Ḥayālî** gözlemekde[n] yolları[n]
Lāle-i şahrālaruñ indi gözine kārā şu

4.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzārî' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ol āfitāb-ṭal'ata kim dèrse māh-rū
Olsun cihānda meh gibi dā'im siyāh-rū

4(a) ḥaṭuñdur: ruḥuñdur R.

3. Revān: 1972: 360b; Ḥayālî: *Dīvān*: G. 2. (Ḥarf-ül-Vāv)
Ġazel-i Ḥayālî.

1(a) Dikse: Dökse R.; çeşmi: çeşmüm R.

2(a) dīvānedür: dīvāne-vār D.

4(a) ḥaddüñe: ḥaddine R.

5(a) leb-i cūnuñ: revān-ı cūyun R.

4. Revān: 1972: 360b; Bāqî: *Dīvān*: G. 401.
Ġazel-i Bāqî.

2. Ruhsâr-ı zerdi hâke bulaşmış benüm gibi
Beñzer ki ayağı tozına sürdi mäh rû
3. Şandum kenâr-ı bâmnda ol âfitâbdur
Hürşîd ufuğda göstericek şubh-gâh rû
4. Bürc-i şerefde ahter-i bahtum tûlû‘ eder
Gösterse yâr manzaradan gâh gâh rû
5. Kûyuñ yolında **Bâkî**-i üftâde var iken
Hayfâ o keff-i pâye süre hâk-i râh rû

5.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + -

1. Ey benüm gün yüzlü mähum gel berü
Göklere çıkmasun âhum gel berü
2. Kıble hâkķı Ka‘be yüzüñdür murâd
Ey kapısı secde-gâhum gel berü
3. Ay u günden alnuñ açuğ yüzüñ ağ
Hey benüm zülfi siyâhum gel berü
4. Sensüzin dünyâya bakmağ şuç imiş
Gel berü bildüm günâhum gel berü
5. Olmasun yazuğ **Necâtî** kuluña
Kıl terahhum pâdişâhum gel berü

6.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bezm-i ğamda ney gibi nâlân olan gelsün berü
Vâkıf-ı esrâr olup hayrân olan gelsün berü

2(b) beñzer ki: beñzer D.; tozına: toprağına D.

3(a) âfitâbdur: mäh-ı tãmdur D.

4(a) ‘ger’ kelimesi vezin gereğı metinden çıkarıldı.

5. Revân: 1972: 360^b; Necâtî: *Dîvân*: G. 437.

Ġazel-i Necâtî.

1(a) gün: gül R.

6. Revân: 1972: 360^b; Hayretî: *Dîvân*: G. 390.

Ġazel-i Hayretî.

2. Sofiyā meydān-ı ʿışka hām olanlar gelmesün
Puhte-diller bezmidür biryān olan gelsün berü
3. Şāh-ı ʿışka çāker olsun isteyen āzādelik
Bende iken ʿāleme sultān olan gelsün berü
4. ʿİşk baħrinde vücūdı zevraħın ğarķ eyleyüp
Kaṭre-i nāçiz iken ʿummān olan gelsün berü
5. Ğuşsa yeyüp kan iĉen ʿāşıqlara olsun şalā
Tekye-ġāh-ı ʿışka mihmān olan gelsün berü
6. **Ĥayretī** gibi bugün meydānda şāhuñ ʿışkına
Cān u baş terk eyleyüp ħurbān olan gelsün berü

7.

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Geçdi görilmez(?) yüzinden tīġ-ı dildār-ı dü-rū
Bilmiş ol ey dil ħatı ħattāl-ı āhen-dildür o
2. Yüzine urduķça her dem bī-ġüneħ ħan ētdüġin
Ĥanĉerüñ olur ħacāletden niġārā sürħ-rū
3. Sünbül-i ħoř-bū kılurmiř zülfüñe teřbīħ özin
Varsun öġünsün eger āħir ħalursa saña bu
4. Sen řehā mey řoħbetin ētdükçe bezm iĉre müdām
Ĥizmetüñde ħāk olup řevķ-ile ħoř bilür sebū
5. Aġlasam ser-sebz olur bu ħaṭṭ-ı laʿl-i řekkerīn
Kim bulur **Remzī** nebāt elbette bārāndan nümū

8.

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cān vērürken ħanĉerüñden şun baña bir pāre şu
Ĥālet-i nezʿ üzre ġāyet ħoř gelür bīmāra şu

5(b) ʿışka: ʿışkda D.

7. Revān: 1972: 361^a.

Ĥazel-i Remzī.

8. Revān: 1972: 361^a; Yaħyā: *Dīvān*: G. 362.

Ĥazel-i Yaħyā.

2. H̄asret-i dīdāruñ-ıla ağlamağdan rûz u şeb
‘Aynına āb-ı hayātuñ indi cānā qara şu
3. Geçse peykānuñ gönülden arturur efgānumı
Nāle vü feryād eder tokundığınca nāra şu
4. Zerre-veş ‘aqluñ perişān etme şun‘-ı H̄ağğa bağ
Gün gibi mir’āt-ı ‘ibretdür ulü’l-ebşāra şu
5. Lāciverdī cedvel eyle cümle-i dīvānuña
Ağsa ey **Yahyā** vērür zīnet çü her gül-zāra şu

9.

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Müctes +-+- / +-+- / +-+- / +-+-

1. Erişdi mevsim-i gül vā‘izā fesāneyi qo
Çemende cām-ı şarāb içelüm bahāneyi qo
2. Şikāyet etme ey dil inqilāb-ı hāl-i gerdündan
Ümīd-i vaşl-ı yār olmazdı ‘ālem ber-ğarār olsa
3. Çemende güş edelüm penc-gāh [...]
Sen ey hezār bir iki nefes terāneyi qo
4. Kenār-ı gülşen-i güşe-be güşe seyr edelüm
Miyān-ı zāviye vü künc-i kıble-hāneyi qo
5. Gel eyle **Vālihī** pendüñle bezm-i şāhāne
Sözi uzatma bahāne-y-ile şehāneyi qo

3(b) Nāle vü feryād: Nāleler peydā D.

4(b) mir’āt-ı ‘ibretdür: mirşād-ı ‘ibretdür D.

5(a) cümle-i: şafha-i D.; dīvānuña: dīvānuñı R.

(b) çü her: cūylar R.

9. Revān: 1972: 361^a.

Ġazel-i Vālihī.

2 Bu beyit bu gazele ait değildir. Mecmuada yanlışlıkla buraya kaydedilmiştir.

3(a) [...]: Metinde boş bırakılmıştır.

10.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Raķīb eyler baña başka cefā vü cevri yār ayru
Beni öldürdi endüh-ı gamı hecr-i nigār ayru
2. Benüm gibi cefā çekmiş bulunmaz hār-ı hicrāndan
Düşüpdür gül-istānından egerçi kim hezār ayru
3. Bulurlar yerde vü gökde seni elbetde ey meh-rū
Gözümüñ yaşı ayru gitdi [āh-ı pür-şerār] ayru
4. Leb-i cān-baħşuñuñ hecrin çekem lāyık-mıdur cānā
Revā mı ola cānından ten-i zār u nizār ayru
5. **Vuşūlī** cevher-i medhūñ okuduķça şaçar dürler
Ayağūñ toprağına dīde-i gevher-nişār ayru

11.

Fe'īlātün fe'īlātün fe'īlātün fe'īlün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Ramazān oldı çeküp şāhid-i mey perdeye rū
Mey için çeng tıutup ta'ziye açdı gīsū
2. Bildi muṭrib ki nedür hāl götürdi kōpuzı[n]
Bezmden çekdi ayağını şurāhī vü sebū'
3. Bezm kānūnı bozuldı ne için çeng-ile def
Yıgıilup etmeyeler hākim eşiginde gülū
4. Ramazān ayı gerek açıla cennet kōpusı
Ne revā kim ola mey-hāne kōpusı bağlu
5. Feth-i mey-hāne için okıyalum Fātiḫalar
Ola kim yüzümüze açıla bir bağlu kōpu
6. Āfitāb-ı kadeḫ etmez Ramazān ayı tūlū'
Ne belādur bize yā Rab ne kōra gündür bu

---

10. Revān: 1972: 361^a; Vuşūlī: *Dīvān*: G. 145.

Ġazel-i Vuşūlī.

4(b) ten-i zār u nizār: ten ü zār-ı nizār R.

11. Revān: 1972: 361^a; Fużūlī: *Dīvān*: G. CCXXXIX.

Ġazel-i Fużūlī.

1(b) için: içüp R.; tıutup: dutup D.

7. İntizār-ı mey-i gül-reng-ile bayram ayına
Bağa bağa inecedür gözümüze kara şu
8. Ramazān oldu budur vehmi **Fuzūl**ün kim
Nice gün içmeye mey zühd-ile nā-geh tuta hū

12.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Dilā bir kılcā cān için ne kayğu
Hicāb olur gözünde olsa bir mū
2. Dilerseñ 'īd-i vuşlat merhabāsin
Dü-'ālem naşş renginden elüñ yu
3. Olup her serv-i bālāya hevā-dār
Uçarsın yarlardan nitekim şu
4. Saña ey Yūsuf-ı Mısr-ı melāhat
Yaraşur mihr ü māh olsa terāzū
5. Gözüme gösterür biñ başlu ejder
Şaçınuñ her kılm ol çeşmi cādū
6. Nesīm-i zülf ü çeşmüñ hasretinden
Şabā gibi düşer tağlara āhū
7. Ney-i tīrūñ şadāsı hāletinden
Şafādan raşş urup cān vērür āhū
8. Eger zencīr-i zülfüñ olmayaydı
Delü olurdu ādem ey perī-rū
9. Yüzüñ āb içre gördi dedi **Şem'ī**
Yere indürmiş ayı gör bu cādū

7(b) Bağa bağa: Bağa bağa D.

8(b) zühd-ile: rind-ile R.; tuta: duta D.

12. Revān: 1972: 361^b; Şem'ī: *Dīvān*: G. 141.

Ġazel-i Şem'ī.

2(b) elüñ yu: alur bu R.

5(b) Şaçınuñ: Şaçüñüñ D.

13.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Vèrelî cāna hevā-yı zülf-i gīsū ārzū
Yéle vèrdi şabr u fikrūmi benüm bu ārzū
2. Dil şeb-i fūrkatde yād eyler dem-ā-dem 'arīzuñ
Bir ölümlü ħastedür cānā éder şu ārzū
3. 'Arīzuñdan yañadur meyli ruĥuñda çeşmüñüñ
Şu kenārını éder şahrāda āhū ārzū
4. Senden ayru olsam éy 'İsī-nefes bir dem eger
Beni ayru ġam helāk eylerdi ayru ārzū
5. Vaşl-ı cānānı taĥassür kılsa dil ġam-ġın olur
Éy Niyāzī getirür kişiyé ħayġu ārzū

14.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Éy māh-ı dil-efrūze melek-ĥüy u perī-rū
Vey ĥusrev-i şirīn-leb ü nesrīn-ruĥ u ġül-bū
2. Her dem görelî eşkümi ħapuñda dem-ālūd
Ĥün-ı cigeri ġarħa vèrür lāle-i ĥod-rū
3. Āşub u fiten ÷oldı cihān ġamzeñ édelden
'Uşşāħuñ-ıla 'arbede éy gözleri cādū
4. Bir zerre şebīh bulalu dendānuña Pervīn
Oldur ki ħasedden delinür sīne-i lū'lū

---

13. Revān: 1972: 361^b.

Ġazel-i Niyāzī.

2(b) cānā éder şu ārzū: cānā şu éder ārzū R.

5(a) kılsa: kılmasa R.

14. Revān: 1972: 361^b; Nizāmī: *Dīvān*: G. 93.

Ġazel-i Nizāmī.

1(a) dil- efrüz:dil-fürüz R.

(b) nesrīn-ruĥ u ġül-bū: ġül-ġün ruĥ u nesrīn bū: R.

2(a) dem-ālūd: ĥün-ālūd: D.

(b) cigeri: cigere D.; vèrür: varur D.

3(b) cādū: āhū D.

5. Ruhsāruña ḥāfız ḳodı zūlfüni ḥālūñ
Tā mālik-i gencine-i Çin ola bu Hindū
6. Aḥsente zihī ḳad ki ḳıyām étdügi demde
Taḥḳīḳ-i ḳıyāmet ḳılur ol ḳāmet-i dil-cū
7. Her dil ki ḥayāliyle nişān vèrdi lebüñden
Diḳḳatle ḥıred dèdi anuñ rā'yına bir mū
8. Yatarsa n'ola ravza-i rūyuñda gözüñ mest
Kim bāğ-ı Ḥoten gūşesidür mesken-i āhū
9. Dürr gibi Nizāmī sūḥanuñ görse nizāmın
Taḥşin éde tevşih-ile Selmān-ile Ḥ'ācū

15.

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Ḥafīf + + -- / + - + - / + + -

1. Çin-i zūlfüñden alalı bir bū
Cümle ḥün oldı nāfe-i āhū
2. Geldi ĩmāna dil yüzüñde dèdi
Eşhedüen lâ-ilāhe illāhū
3. Āteşin dilde çeşm-i fettānuñ
Yer tutar mıydı olmasa cādū
4. La'l-i dür-püşı ḥasretinden āh
Şadef-i çeşmüm aḳıdur lū'lū'
5. Çeşmüm oldı yoluñda āb-ı revān
Olalı kirpügüm aña cārū
6. Eşk-i çeşmüm ğamuñ ḳurıtsa ne ğam
Aḳduğı yere çün aḳar yine şu

5(b) Çin: ḥüsn D.

7 Bu beyit *Dīvān'* da yoktur.

8(a) ravza-i rūyuñda: ravza-i ḥüsnüñde D.

(b) gūşesidür: gūşesi olur R.

9(a) sūḥanuñ: sözüñüñ D.; nizāmın: ğubarı R.

(b) Bu mısra *Dīvān'* da şöyledir:

"Tevşimine taḥşin éde Selmān ile Ḥ'ācū" D.

15. Revān: 1972: 361^b; Cem Sulṭān: *Dīvān*: G. CCLXI.

Ġazel-i Cem.

5(b) kirpügüm: kirpügüñ R.

7. **Cem** iki kıbleye tatar yüzini
Kıble olalı ol iki ebrū

16.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Cānā şafağda şanma tūlū' etdi māh-ı nev
Yağdı cihānı 'ışkuñ odı çığdı bir 'alev
2. Destār-ı h'āce hırğa-i şofī ridā-yı şeyh
Devr-i lebūñde mey-gedelerde yatur girev
3. Tıtdı cemende nāle-i bülbül cihānı līk
Gülde ne çāre olmasa gūş-ı sūhan-şinev
4. Öykindügiçün eşigüñe ey şeh-i cihān
Dağı ne kılplar tağa eflāke māh-ı nev
5. **Bākī** çek imdi cām-ı gam-ı bezm-i fürqatin
Kim dedi sañā yār gibi bī-vefāyı sev

17.

Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nice kākül nice mū sünbül-i hoş-būdur bu
Dil-i 'uşşākı perīşān edicek budur bu
2. Ne gönül kodı ne göz hāl-i ruḥ u 'arız-ı dost
Oda yanmaz şuya batmaz nice cādūdur bu
3. Umarın haşrda cān oynaduğumdan tıyalar
Māh-rūlar dēyeler birbirine odur bu

7(a) yüzini: yüzünü R.

(b) olalı: olan R.

16. Revān: 1972: 362^a; Bākī: *Dīvān*: G. 400.

Ġazel-i Bākī.

17. Revān: 1972: 362^a; Necātī: *Dīvān*: G. 443.

Ġazel-i Necātī.

1(a) hoş-bū: gül-bū D.

(b) edecek: edici D.

3(a) tıyalar: duyalar D.

4. Yüri yıllarla yêlerseñ yetemezsin ey dil
Anuñ için ki perî şîvelü āhūdur bu
5. Gözümüñ penceresin yapmağa hüküm eyledi şer‘
Ki nigāruñ harem-i hüsnine karşıdur bu
6. Tenüme ayru erer başuma ayru sitemüñ
Tîğ-i hūn-rîz-i cefā-pîşeden ayrudur bu
7. Yine sihr etdi **Necātî** nice söz nice ğazel
Leb-i dilber şıfatında bir içim şudur bu

18.

Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün

Muzāri‘ ---+ / -+--- / ---+ / -+---

1. Ağyār āh edermiş ol gül-‘izāra karşı
Olur şovuk hevālar evvel-bahāra karşı
2. Şāh-ı melāmetem kim her āh-ı āteşinden
Çekdüm kılıç sipāh-ı nāmūs u ‘āra karşı
3. Bu beyt-i rüh-bağşı vird-i zebān edinmiş
Manşūr gitdüğinde şevk-ile dāra karşı
4. Édüp Muḥîṭ-i a‘zām emvācın āşikāre
Tenler sefīnesin[i] urur kenāra karşı
5. Irmağlar **Ḥayālî** taşlar alup döğündi
Seyl-āb-ı eşk-i çeşmüm akdukda yāra karşı

19.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel -+--- / -+--- / -+---

1. ‘Anberīn midür bu zülf-i müşg-bū
Kim hacīl eyler hemīşe müşg[i] bu

4(b) Anuñ için: Şol cihetden D.

6(a) başuma: cānuma D.

18. Revān: 1972: 362^a; Ḥayālî: *Dīvān*: G. 4.

Ġazel-i Ḥayālî.

1(b) şovuk: şavuk D.

5(a) Irmağlar: Irmağlar D.

19. Revān: 1972: 362^a; Cem Sultān: *Dīvān*: G. CCLXII

Ġazel-i Cem.

2. Sürh-rü olur sekirden her yaña
Eşküm anuñçün olupdur sürh-rü
3. Yād-ı la'lüñle şarāb aqar müdām
Hākümi ger rüzgār éde sebū
4. Rāst gelmez gözlerüme 'arızuñ
Geç gelür deryāya lā-büd gelse şu
5. Gāh deyre varuram gāh mescide
Ya'nī kim yārı araram kū-be-kū
6. Gel beni ağlatma la'lüñ yād[ına]
Çün ziyān eyler şeker tengine şu
7. Hāşr-ı zülfeyni hisābın hoş bilür
Sen kıyāmet-ķametüñ **Cem** mū-be-mū

20.

Mefā'ülün mefā'ülün fe'ülün

Hezec + --- / + --- / + ---

1. Qara ata n'ola binse o meh-rū
Olur zīrā çerāğ dibi qarañu
2. Şeb-i qadr-ıla rüz-ı ĩde beñzer
Qara atıyla dildār-ı perī-rū
3. Semend-i āsumānda māha dönmiş
Siyāh at üzre ol şāh-ı melek-ķū
4. Süvār olmuş aña bī-bāk gerçi
Gelür cāna qarañuluqda qorķu
5. Siyāh at-ıla **Yaħyā** gördi anı
Dèdi ol āfitāba sāyedür bu

20. Revān: 1972: 362^a; Yaħyā: *Dīvān*: G. 359.

Ġazel-i Yaħyā.

1(b) dibi: altı D.

4(b) qorķu: qorķu D.

21.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Göñlini beñzer ki aqıtmuş-durur bir yāra şu
Şevqden gendin yere urup yürür bî-çāre şu
2. 'Aks-i rüyuñ şanma baqduqça görinen ābda
Dilde naqş étmiş-durur taşvîrûñ ey meh-pāre şu
3. Cānumı al baña tek bir buse ver dedüm dedi
Cān verürseñ aqzuña şamzurmayam bir pāre şu
4. Gelmedi gitdi raqīb-i bed-güherden hüy-i nîk
Hārdan güller bitüp aqıtdı seng-i hāre şu
5. **Ĥayretî**yi urdı hañçerle reh-i küyında yār
Ka'be yolında şanasın şundı bir bīmāra şu

22.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Moşk-ı Ĥoten be bād dehed hāk- küy-ı to
Āteş-zened be ĥarmen-i āb rüy-ı to
2. Der ārizū-yi cān-ı menî men der iştiyāk
Āĥer helāk mîkonedem ārizū-yi to
3. Gird-i ĥarîm-i küy-ı to gerded çō bîdilān
Her şobĥdem nesîm-i golistān be bûy-ı to

---

21. Revān: 1972: 362^b; Ĥayretî: *Dîvān*: G. 387.

Ĥazel-i Ĥayretî.

3(a) baña tek: tek baña D.

5 (b) bīmāra: ? R.

22. Revān: 1972: 362^b; Bākî: *Dîvān*: G. 11.(Farsça gazeller bölümü)

Ĥazel-i Bākî.

Dîvān neşrinde bu metin Arap harflidir.

1 [=Hoten miskini havaya savurur sokağının toprağı

Gül harmanını ateşe verir yüzünün parlaklığı]

2 [=Sen benim canımı istersin, ben iştiyak içinde...

Seni arzulamak en sonunda beni helāk edecek.]

3 [=Senin için gülistandan esen meltem, her sabah vakti aşıklar gibi evinin çevresini dolandır.]

4. Bigirift rāh-ı kŭy-ı to rā āb-ı eşm-i mā
Tā hı kes mecāl neyābed be sŭy-ı to
5. **Bākı** be bend-i zŭlf-i siyāh-ı to mubtelāst
Ey men esır-i silsile-i tār-ı mŭy-ı to

23.

Mefā‘ılŭn mefā‘ılŭn mefā‘ılŭn mefā‘ılŭn
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Lebŭn ‘aksi-y-ile yaşumı gŭrenler dēr ki andur bu
Ye od cām-ı maħabbetde řarāb-ı erġavāndur bu
2. N’ola ŧldŭn ise dilber ayırmaz bildŭġŭn ētme
Benŭm cānum benŭm ‘ŧmrŭm cihāndur bu cihāndur bu
3. Getŭrdiler şabıbi [kim] bile derdŭm ıla dermān
El urup nabzuma dēdi ġam-ı ‘ış-ı fŭlāndur bu
4. ‘Abır-i Ka‘be-i kŭyın baña ‘itr-ı kefen eyleñ
Kim anda ħŭr-ı Rıđvāna be-ġāyet armaġandur bu
5. Dēdŭm cennetde olmaz şeb nedŭr zŭlf ũ ruħuñ yā Rab
Dēdi miskın cinān mŭlkinde ‘ŧmr-i cāvidāndur bu
6. Egeri kim bu ũslŭba dēmiřdŭr bir ġazel Sa‘dı
Ĥayāl-i rŭy-ı yār-ıla bir ŧzge gŭl-sitāndur bu
7. **Necātı** dostdan cānum dirıġ eyler dēmiř dŭřmān
Yoluñda ŧldŭġŭm vallāhi billāhi yalandur bu

4 [=Akan gŭzyařlarım, hibiri sana gidecek yol bulamasın diye sana giden yolu kesti]

5 [=Ey salarının zincirinde esir olduġum sevgili! Bākı siyah zŭlŭflerinin baġına mŭbtelādır.]

23. Revān: 1972: 362^b; Necātı: *Dıvān*: G. 439.

Ėazel-i Necātı.

Başlıkta: *Ėazel-i Sa‘dı* yazmaktadır. Gazelin makta beyti yanlışlıkla bir sonraki gazelin başına yazılmıştır.

1(b) Ye od: Yā od D.

5(b) Dēdi: dēdŭm R.; miskın: cānum R.; cinān: cihān R.; mŭlkinde: bāġında D.

7 (a) Bu mısra mecmuada řŧyledir:

“Necātı ħālıř ũ muħliř uluñdur od bilŭrsin sen” R.

24.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gerçi çokdur bāğ-ı 'ālemde gül-istān sīnelü
Bitmedi bir gonçe-leb ol verd-i ḥandān sīnelü
2. Şanuram kim ebr içinden āfitāb eyler ṭulü'
Yaqaşın çāk etse ol mihr-i dıraḥşān sīnelü
3. Vuşlata mağrūr olup gögsüm gererdüm şalınup
Şayd olaydı baña bir kebk-i ḥırāmān sīnelü
4. Sūz-veş sīnem yaqar āh eyledükçe cāmemi
Olduğım 'ayb étme Ḥusrev gibi 'uryān sīnelü
5. Mehter-i sulṭān-ı ğamsın güm güm ötdür 'ālemi
Nevbetüñdür 'Ulviyā ol kūs-ı dīvān sīnelü

25.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Kazınmaz şafḥa-i dilden ḥaṭuñ sevdāsı éy meh-rū
Yazılmış da yuyulmuş yok ala gözlüm meşeldür bu
2. Degül alnumda ebrūlar cefāñı çekmege cānā
Benüm bu oñmaduğ başumda olmuşdur qara yazu
3. Belā vü fūrḳat ü cevr ü cefāsı cāna minnetdür
Göñül eglencesi oldu baña bir yār-ı çār-ebrū
4. Tenüme dāğ urup ṭañ mı peleng-i kūh-ı 'ışḳ olsam
Düşürdi lāle-veş ṭağa beni bir gözleri āhū
5. N'ola kūyında bī-ḥod olsa gendüden geçüp **Yahyā**
Gelür mescidde insānuñ gözine 'ādetā uyḥu

---

24. Revān: 1972: 362^b; 'Ulvī: *Dīvān*: G. 526.

Ġazel-i 'Ulvī.

2(a) ebr içinden: ebrācından D.

4(a) Sūz-veş: Sūziş R.

25. Revān: 1972: 362^b; Yahyā: *Dīvān*: G. 358.

Ġazel-i Yahyā.

1(a) şafḥa-i dilden: levḥ-i ḥāṭırdan D.

4(b) bir: ol D.

5(a) bī-ḥod: bī-hūd R.

26.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Oldı ey dil ol nigārum māh-ı tībān s̄inelü
Tekye-i 'ışkında olsam tañ mı 'uryān s̄inelü
2. Bendesin terk eyleyüp h̄ün etdi bağrum nāfe-veş
Ol 'Alī bağıŝlu āhū gözlü aslan s̄inelü
3. Nā-şüküfte gōncelerle görünür gül-berg-i ter
Düğmesin çöze eger ol verd-i h̄andān s̄inelü
4. Yolınup bülbül gibi āh eyler isem vechi var
H̄āra hem-pehlü olupdur ol gül-istān s̄inelü
5. Nīze-i 'ışkına yāruñ karşı tutdı gögsüñi
'Ulviyā meydānda olduñ yine ƙalkān s̄inelü

27.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. H̄acletinden yere geçe yēridür her bār şu
H̄addüñe öykindi h̄addin bilmedi ey yār şu
2. Tağdan her sū revān olan degüldür cūybār
ŝevƙ-ı dīdāruñla olmuşdur dil-i kühsār şu
3. Ėdemez şimden gērü cennetde de bir dem ƙarār
Gülşen-i küyuñda çün gördi senüñ dīdār şu
4. Eŝk-i çeŝmüm sū-be-sū küyuñda olsun ƙo revān
Āb-ı rüy-ı gülsitāndur ey yüzi gül-zār şu
5. Yalıñuz Ferhād bilmez fenn-i 'ıŝƙı H̄ayretī
Toludur bāzār-ı ğam üstādlarla çār sū

---

26. Revān: 1972: 362^b; 'Ulvī: *Dīvān*: G. 528.

Ġazel-i 'Ulvī.

4(a) vechi var: vechī-vār D.

5 (a) tutdı: tutduƙ R.

27. Revān: 1972: 363^a; H̄ayretī: *Dīvān*: G. 389.

Ġazel-i H̄ayretī.

5 (a) H̄ayretī: h̄aŝılı D.

Bu gazelin mecmuada yer almayan makta beyti şöyledir:
"Eşk-i çeşmüm gibi dāyım çağlamazdı H̄ayretī"

28.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mācerā-yı eşkini 'arz étmege dildāra şu
Yüz sürüp pāyine ağlar derd-ile bī-çāre şu
2. Vaşf édersem 'arız-ı yāri zebānum tīz olur
Keskin olur dökmek-ile tīg-ı cevher-dāre şu
3. Mā'il-i agyār olursa dil-rübālar n'ola kim
Mā-teḳaddümden berü meyl eyler alçaqlara şu
4. Eyleyüp çeşm-i ḥabāb-ıla nazār dīdār-ı yār
Gendüden geçdi dil-i 'āşık gibi bī-çāre şu
5. Ol leb-i āb-ı ḥayātum 'Ulviyā ben teşneye
Ger ölürsem ḥasretiyle mā dēmez bir pāre şu

29.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ḥāṭıruñ ḥoş ola dērsen bir gözi bīmārı sev
Gönlüñ açılsun dēr iseñ bir gül-i bī-ḥārı sev
2. Mest-i cām-ı 'ışık olup āşüfte-destār ol yüri
Bir levendāne şarıklı dilber-i bī-kārı sev

Olmasa aḥvāl-i dilden vāḳıf-ı esrār şu" D.

(b) Ṭoludur: Ṭolıdur D.

28. Revān: 1972: 363^a; 'Ulvī: *Dīvān*: G. 533.

Ġazel-i 'Ulvī.

1(a) étmege: etmek D.

2(a) zebānum: ziyānum D.

(b) dökmek-ile: degmek ile D.

3(b) alçaqlara: el-çaqlāle D.

4(a) dīdār: dīzār D.

(b) dil-i: dil D.

5(b) ölürsem ḥasretiyle: olursam ḥasret-ile D.

29. Revān: 1972: 363^a; Yahyā: *Dīvān*: G. 361.

Ġazel-i Yahyā.

1(a) ḥoş: çoğ R.

(b) bī-ḥārı: bīmārı R.

3. Sevme şol hūbı ki bilmez ‘aşıkınuñ kıymetin
Âdemüñ qadrin bilür yār-ı perī-ruhsārı sev
4. Saña serkeşlik éden maħbūbı ma‘şūq eyleme
Dār-ı dünyāda severseñ bir mülāyim yārı sev
5. Hāne-i şı‘r-i laţıfūñ gibi éy **Yahyā** hemān
Var yūri bir kāmēt-i mevzūn-ı hoş-reftārı sev

30.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ğurūr étme libās-ı faħr-ıla ‘ömrüm cihāndur bu
Qabā-yı cismini qor bunda herkes cāmekāndur bu
2. Meh-i ruhsāruñı cānā ihāta eyler āħir haţţ
Güzellik bākī qalmaz kimseye devr-i zamāndur bu
3. Bir adı sanı nā-peydā ğarīb olmağ diler göñlüm
Tutalum baña dēmişler fülān ibni fülāndur bu
4. Görüp [seng-i] mezārum ehl-i diller éy kemān-ebür
Dēdiler tır-i ħasret érdüğü yere nişāndur bu
5. Dēmişler nāfe-i hoş-būya teşbīh eylemiş hālūñ
Şaķın gerçek şanup ‘Ulvīye cevır étme yalandur bu

31.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Éy göñül uşlu iseñ dīvāne ol şimden gerü
Yan cemāli şem‘ine pervāne ol şimden gerü
2. Meclis-i ‘ışķ içre nüş étdüñ çü cām-ı hoş-güvār
Var ferāmüş ét özüñ mestāne ol şimden gerü

3(a) şol: ol D.

4(b) Dār-ı dünyāda: Bārī dünyāda D.

30. Revān: 1972: 363^a; ‘Ulvī: *Dīvān*: G. 529.

Ġazel-i ‘Ulvī.

3(a) göñlüm: göñül D.

4(b) yere: pīre D.

5(b) yalandur: belāndur D.

31. Revān: 1972: 363^a; Ħayretī: *Dīvān*: G. 391.

Ġazel-i Ħayretī.

3. Nev-cuvānlar ‘ışkına çün āşinālık eyledüñ
Pīr-i ‘aql-ıla yūri bīgāne ol şimden gērü
4. Yeter uyduñ ey gönül taḥrīkine vā‘izlerüñ
‘Ārif iseñ sākin-i mey-ḥāne ol şimden gērü
5. Künc-i gönlüñde çü yer edindi genc-i ‘ışk-ı yār
Ḥayretī yap yap hemān vīrāne ol şimden gērü

32.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Ėy gönül naḩd-i sirişke deme kim nemdür bu
‘İşk bāzārına geldüñ saña dirhemdür bu
2. Ehl-i ‘aql iseñ eger ğafleti ḳo fürḳati añ
Vuşlat-ı yāra ğurūr eyleme ‘ālemdür bu
3. Yār-ı mestāne açup sīnesini meclisde
Dedi kim zaḩm-ı dil-i ‘āşıḳa merhemdür bu
4. Beni iñletme atup tīr-şıfat yabana
Şoñra şāyed arayup bulmayasun demdür bu
5. ‘Ulviyā nāfe meşām-ı dili hoş-bū kıldı
Var-ısa ḩāl-i ruḩ-ı dilbere hem-demdür bu

33.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Ruḩ-ı yārı görelüm berg-i gül-i ter yerine
Ḳāmetin seyr edelüm serv ü şanavber yerine
2. Geceler şanma sipihr üzre ḳamerdür görinen
Cānumuz ‘aksi geçer mihr-i münevver yerine

5 Künc-i gönlüñde: Künc-i ḳalbüñde D.

32. Revān: 1972: 363a; ‘Ulvī: *Dīvān*: G. 530.

Ġazel-i ‘Ulvī.

2(a) Ehl-i ‘aql iseñ: Eger ‘aql iseñ R.

33. Revān: 1972: 363b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 422.

İbtidā-yı Ḩarfü’l- Hā-yı Ġazel-i Bāḳī.

1 *Dīvān*’da bu gazelin matla beyti şöyledir:

“Ṭotalum mihr-i görem ḩal‘at-i dil-ber yirine

Kime dil bağlayam ol zülf-i mu‘anber yirine”

3. Görmese yār ğazab-nāk olıcaķ aġyārı
Hışm édüp ‘aşıkun āzārlar itler yerine
4. Yār eřiginde raķibūñ yerin umma řofı
Baġlamaz kimse seni ol ķapuda ħar yerine
5. Ķafes-i ğamda n’ola ķaldum ise tūṭı-vār
Vařf-ı la’lūñ hele aġzumda ya řekker yerine
6. Eřigūñ tařı-y-ıla ħāk-i ħarımūñ besdür
Bākı-i ħaste-[dile] bāliř ü bister yerine

34.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olsa dünyā şalınurdum dilber-i ra’nā-y-ıla
Gerçi dilber kimseye étmez vefā dünyā-y-ıla
2. Mihr ü māhı bir eliyle oynadur elma gibi
Nār-ı fürķatde benüm geĉdi günüm eyvā-y-ıla
3. Ķor mı ser-keř kākülūñ tūt kim çekinmek [i]steyem
Ķor mı ser-ĥoř gözlerūñ mest-i maĥabbet ayıla
4. Ķullaruñdan şayılr māh-ı felek ammā güneş
Bir ter oġlanı-durur kim tütulupdur ay-ıla
5. Tā ki vērde ķāmet-i dilber mü’eşşirden ħaber
Secde-ġāhı sine ṭoldı *Rabbiye’l-a’lā-y-ıla*
6. Ĥāṭıruñ mey-ĥānede sen zıkr édersen cehr-ile
şofı umarsañ ki řuĉuñ başıla ġavġā-y-ıla
7. Ķandan ol pākize vü ķandan **Necātı** mübtelā
Gün geĉürmekdür ġaraż bir ruĥları zıbā-y-ıla

34. Revān: 1972: 363^b; Necātı: *Dıvān*: G. 451.

Ĝazel-i Necātı.

- 2(a) oynadur: oynadan D.
- (b) benüm geĉdi günüm: geĉürdi günümi D.
- 5(a) ħaber: eşer R.
- (b) Rabbiye’l-a’lā:[= Ey yüce Rabb’im]
ربى الا على D.
ṭoldı: doldı D.

35.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. İlähî miḥnet-i hecre giriftār olmasun kimse
Benüm sūz-ı derūnumdan ḥaber-dār olmasun kimse
2. Görüp ḥüsn-i dil-efrūzın temāşā étmesün eller
Hemîşe ḥ'āb-ı ḡafletden ḳo bīdār olmasun kimse
3. Sürür-ābād-ı vuşlatda olan dār-ı ḡurūr ey dil
Be-ḡāyet nā-mübārekdür ḥarī-dār olmasun kimse
4. Cihānı devr-i 'ıŝḳuñda şarāb-ı ŝevḳ-ile mest ét
Yaraşmaz meclis-i meyde ḳo ḥüşyār olmasun kimse
5. Ben āh étdukçe meyl eyler aḳar şu gibi aḡyāra
O her-cāyī dilārāya hevā-dār olmasun kimse
6. Ruḥı devrinde zülfinden perīşān olmaduḳ dil yoḳ
Ġurūr-ı ḥüsn-ile yā Rab sitem-kār olmasun kimse
7. Temāşā eyle İŝḳaḳuñ neye dönmiş-durur ḥālī
Esīr-i bend-i hecr olup giriftār olmasun kimse

36.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Kim görürse seni şanur ki güneş indi yère
Yère geçsün seni her kim ki bu ḥüsn-ile yère
2. 'Arızuñdan şanemā şöyle ḥayā eyledi şu
Ki eger yēr delik olaydı geçerdi yère
3. Neye girdüñ varup ey dost raḳībüñ evine
Çün bilürsin ki melek girmez it olduḡı yère

35. Revān: 1972: 363^b; İŝḳāḳ: *Dīvān*: G. 229.

Ġazel-i İŝḳāḳ.

7(b) Esīr-i bend-i hecr: Esīr-i bend olup hecr R.

36. Revān: 1972: 363^b; Nizāmī: *Dīvān*: G. 100.

Ġazel-i Nizāmī.

1(b) "Yère geçsün seni bu ḥüsn ile her kim ki yère" D.

2(a) şöyle: öyle D.

(b) olaydı: olsaydı D.

4. anı alı' ki gelesin dizümi yaşdanasın
Ben öpem seni vü sen gendüñ urasın o yere
5. Beni senden řanemā kimse cüdā eyleyemez
Meger ölüm ki gele cānı bedenden ayıra
6. Gözlerüm incine şanma[ñ] yolu umundan anuñ
opraq ol göze ki anuñ gibi umdan ayıra
7. Ol serāyında vü şehr ii olu āh u fiġān
Vay eger ıa serāyından u bāzāra gire
8. Sevinürse n'ola sen māha eren kim sevinür
Gökde istedüġi kimüñ k'eline yerde gire
9. Sevinür cān ser-i kūyına **Nizāmī** ericek
şol müsāfir gibi kim mesken-i me'lüf[a] ere

37.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cānuma sevdā-yı zülfüñ ārzüdur āre ne
Ol periřānlıda göñlüm ayġuludur āre ne
2. Yüze yüz 'arz-ı nazīr eyler yüzüne āyīne
o yüz görmiş řayāsız saht-rüdur [āre ne]
3. Pīr vā'iz her nefes mescidde şalkı cerr eder
Mey-fürüş olanda seccāde utudur āre ne
4. Cān dimāġın bād-ı şubh eyler mu'atar dem-be-dem
Hem-dem olalı řauñla müşg-büdur āre ne
5. Yaş döker **Ahmed** yañāġuñla miyānuñ yādına
Dīde-i ter-dāmeninde ünkü müdur āre ne

5(a) eyleyemez: eylemeye R.

(b) ki gele: gele kim D.

6(b) anuñ: bunuñ D.

37. Revān: 1972: 364^a; Ahmed Paşa: *Dīvān*: G. 282.

azel-i Ahmed Paşa.

2(a) nazīr: nazār R.

4(a) her nefes: dem-be dem D.

(b) olanda: oqlanda D.; utudur: utulıdur R.

6. Vardı ‘ömrüm arzû-yı büy-ı zülfüñden yële
Ol kıru sevdâda hâşıl çünki budur çäre ne

38.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dün şacı zülmin uzatdıysa bu ser-gerdânına
Uş bugün ‘adli yüzi raḥm êtdi raḥmet cânına
2. Ğamzesinden dem-be-dem yağsa başuma tîr ü tîğ
Hük m anuñdur ḳavl anuñ ḫutduḳ boyun fermânına
3. Ḳaşı yayını cihân edemez iken dest-keş
Gördük öldürdi egilüp meyl eder ḳurbânına
4. Şehd ü şekker ne dil-ile vère ağzından nişân
K’âyeti şîrînlîğüñ inmişdür anuñ şânına
5. Delü gön lüm herze-güyına ‘aşa zülfüñ kılı
Şaldıḡınca yêgrek urır âferîñ çevgânına
6. Teşne-cânım ḳan yudar la‘lüne ḳarşu eylemez
Ğamzeñ oḳından ḫazer beñzer şuşadı ḳanına
7. Nice [mâ]dermândeyem Şeyḫî belâ vü derd-ile
Ger vèrem bu derdi nâ-merdem cihân dermânına

39.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gönül çün ‘ışḳ mestisen şarâb-ı lâ-yezâl iste
Cihân naḳş-ı nigârın ḳo nigâr-ı bî-zevâl iste

38. Revân: 1972: 364^a; Şeyḫî: *Dîvân*: G.165.

Ğazel-i Şeyḫî.

Aḫmed Paşa’ya ait bir önceki gazelin makta beyti, bu gazelin ilk beyti olarak yanlış yazılmıştır.

- 2 (a) tîr ü tîğ: tîğ ü tîr D.
  - 3 (b) gördük: gördi ki R.
  - 5 (b) Şaldıḡınca: Sındıḡınca D.
  - 6 (b) ḳanına: cânına R.
  - 7 (a) belâ vü derd-ile: belâ-yı aşḳ-ile D.
39. Revân: 1972: 364^a; Nihânî: *Dîvân*: G: 170.
- Ğazel-i Nihânî.**
- 1(b) nigâr-ı bî-zevâl: nigâr-ı lâ-yezâl D.

2. Cihānuñ k̄and[1] vü balı vebā imiş çün ey ‘āqıl
Geç anuñ k̄and u balından vebāli қо vü bal iste
3. Fenāsuz ‘izzet isterseñ gönül faqr-ıla faqr eyle
Cihānuñ aṭlasından geç ‘abāsın alma şāl iste
4. Ne için hāl ehlinden olursın dūr ey dil sen
Sa‘adet ister iseñ var dūrüş bir ehl-i hāl iste
5. Nice bir dünyeye-i dūnuñ çekersin genc için rencin
K̄anā‘at ihtiyār eyle dūkenmez genc ü māl iste
6. **Nihānī** gerçi zāhirde der-i H̄aḫdan degülsin dūr
Velīkin ma‘nī yüzinden k̄urb u vişāl iste

40.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Kenār edem dēyü belüñ kimerde
Delü gönülüm umar kılca kemerde
2. Nişāruñdur kamu eşk-i dūreri-bār
Ne kim h̄azır bulunursa nazarda
3. Çemendür şanki şu altında bitmiş
H̄ayāl-i hatt-ı dilber çeşm-i terde
4. Gözüñe nergis öykinmiş dēdi [gül]
Başiret yoğ-imiş bu bī-başarda
5. H̄aṭuñ sevdāsı-y-ıla cān vērürsem
Ne reyḫānlar bite bu kāse-serde
6. Dēdüm bu h̄aller la‘lünde n’eyler
Dēdi kim noḫtalar yoḫ mu şekerde

2(a) vebā: belā D.

3(b) ‘abāsın: libāsın D.

4(a) ehlinden: ahlinde D.

5(b) k̄anā‘at: k̄anā‘āt-ı D.; eyle: Bu kelime *Dīvān* neşrinde yoktur.

6(b) yüzinden: yüzünde D.

40. Revān: 1972: 364^a; Cem Sulṭān: *Dīvān*: G.CCLXIV.

Ġazel-i Cem.

5 (a) vērürsem: vērür kim R.

7. Deleydüñ ğamzeñ-ile bir göreydüñ
Ki kaç peykân bulunur bu cigerde
8. Muṭavvel zülfünüñ şerḥ-i bedī'in
Dehānuñ dēr beyān-ı muḥtaşarda
9. Cihān rindi olupdur **Cem** ki her dem
Gözi göñli şarāb-ıla püserde

41.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gözleriñ kim ğamzeden ḥançer taķınmış yanına
Kına girer girmez ise ben faķīrūñ kanına
2. Tīr-i ḥün-rizūñ nice bir 'āşıkuñ kanın döker
Ëy kemān-ebrū anı şal zaḥmumuñ zindānına
3. Aldı tīrūñ cān u dil mülkinde nesne kalmadı
Yalıñuz uş ḥātırım kaldı anuñ peykānına
4. Göñlümi zülfinde ḥāliyle konuqlar ol Ḥalīl
Dāneler iḥzār eder bir gecelik mihmānına
5. Cennet-i kūyından ayırdı **Mesīḥī**yi raķīb
'Āķbet çıkardı baķ şol Ādemūñ şeytānına

42.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gezersin şehrde her gün raķīb-i bed-liķālarla
Görinürsün bize ey māḥ biñ dürlü belālarla
2. O zülf-i müşg-sālarla қо beni ey dil-i miskīn
Kişi ceng étmege ķādir olmaz ejdehālarla

41. Revān: 1972: 364^b; Mesīḥī: *Dīvān*: G. 234.

Ġazel-i Mesīḥī.

1(a) Kına: Kana R.

(b) kanına: cānına R.

2(b) zaḥmuñuñ: zülfünüñ D.

42. Revān: 1972: 364^b; Emrī: *Dīvān*: G. 472.

Ġazel-i Emrī.

2(a) қо beni: beni қо D.

3. Ten-i ‘uryānum étmişdür ser-ā-ser hāk-i hūn-ālūd
Donatmışdur belā şāhı beni rengin̄ kabālarla
4. Beden üzre elifler şanma ey serv-i sehī-kāmet
Maḥabbet kal‘asın zeyn étđi şāh-ı gam livālarla
5. O müjgān u ol ebrūlar ḥayāliyle dil-i **Emrī**
Kemān-keşler dükkānıdur müzeyyen tır ü yālarla

43.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Ḥayret alur ‘aqlumı baqsam gözine kaçına
Āferin̄ şad āferin̄ ol şüretün̄ naqqāşına
2. Meşhedi taşını Mecnūnuñ melāmet şanmañuz
Seng-i miḥnetdür ki yağdurdı zamāne başına
3. Başumuñ üstinde şerḥ eyler zebān-ı ḥāl-ıla
Cevr-ile cān vėrdüğüm [baksañ] mezārum taşına
4. Êşidüp benden rumüz-ı ‘ışkı Ferhād étđi fāş
Sırrını olmaz imiş açmak kişi yoldaşına
5. Varını étđi **Ḥayālī** şāh ayağına nişār
Āferin̄ şad āferin̄ ol ṭab‘-ı gevher-pāşına

44.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Niçün öykindün̄ dēyü la’l-i leb-i cānāneye
Sāķiyi gör kim ne kanlar yutdurur peymāneye

3(b) hāk-i: çāk-i R.

43. Revān: 1972: 364^b; Ḥayālī: *Dīvān*: G. 93.

Ġazel-i Ḥayālī.

1(a) gözine: gözüne D.

(b) “Şad-hezārān āferin̄ ol şüretün̄ naqqāşına” D.

2(a) melāmet: [*] D.

3(a) Bu mısra mecmuada şöyledir:

“Bu şehīd-i ‘ışkuñuñ kabri dönendi Allāh” R.

5(b) şāh: yār D.

44. Revān: 1972: 364^b; Āhī: *Dīvān*: G. 106.

Ġazel-i Āhī.

2. Şem‘i serkeş kellesi kızduqça bezm-i yârda
Germ olup her dem yalıñ hañcer çeker pervâneye
3. Gördi ‘uşşâkuñ başında devleti yoq raħm édüp
El şalar da‘vet eder ça[ğ]rup devlet-hâneye
4. Yâr yolında ölmege cān vèrürem ben haste āh
Nice ‘āşıkdur şu kim cān vermeye cānâneye
5. Bādeden başını qaldurmaz habāb-ı mey gibi
La‘l-i nābuñ şevkıne **Āhī** düşüp mey-hâneye

45.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol şabīb-i cān meded gelsün bu gün bīmārına
Yoqsa bī-çāre helāk oldı erişmez yarına
2. Tīğ-i hicrān-ıla öldürmek ne lāzım serverā
Çün [şuçum] var bārī berdār eyle zülfüñ dārına
3. Gel vefā kıl dedüğümçün hizmetinden etdi red
Kıydı ol şeh hey meded yoq yere hizmetkārına
4. Ugradı geçdi bu gün yâr üstüme ‘ār etmedi
Cismümi beñzetdi beñzer sāye-i dīvārına
5. Yoq yere yoğ etdi şanmañ varını bu **Ĥayretī**
Varını yoğ eyleyüp yoqluqda erdi varına

3(b) da‘vet eder: da‘vet kılr D.

4(a) yolında: elinden D.; vèrürem: vèürin D.

45. Revān: 1972: 364^b; Ĥayretī: *Dīvān*: G. 393.

Ġazel-i Ĥayretī.

1(b) oldı: olur D.

46.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Odlara yaqub beni hāk-ile yeksān eyleme
Gendüñi her şöhbete şem'ı-i şeb-istān eyleme
2. Ėy perı-peyker ne cevır eylerseñ [eyle] tek hemān
Cem' olup ağıyar-ıla 'aqlum perışān eyleme
3. Cümle 'ālem cān vırür yoluñda kırbān olmağı
Hāzret-i Eyyüb-ı Enşārıde seyrān eyleme
4. Yā İlāhı mäh-ı rüze gibi ol meh-ıal'atı
Kadrini bilmezlere bir gece mihmān eyleme
5. Gözine zindān [édüp] dünyayı ey Yüsuf-cemāl
Baş koşup ağıyar-ıla **Yahyayı** bı-cān eyleme

47.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dest-i ğam seng-i belā şalduqça Ferhād üstine
Taşdı taş ol derd-mendüñ kıldı feryād üstine
2. Bı-vefādur mülk-i dünyānuñ esās-ı 'ahdi dost
Tekye étmez 'āqıl ol bı-aşl u bünyād üstine
3. 'Ālem étmek ister iseñ bādeyi elden kıoma
Kim urılmışdur bināsı 'ālemüñ bād üstine

---

46. Revān: 1972: 364^b; Yahyā: *Dıvān*: G.414.

Ġazel-i Yahyā.

Başlıkta: *Ġazel-i Hayretı* yazmaktadır.

- 1 (a) hāk-ile yeksān: göz göre giryān D.
(b) her: bir R.
- 2 (a) ne: baña R.
- 3 (b) seyrān: kırbān R.
- 4 (a) mäh-ı rüze: mäh-rūlar R.; ıal'atı: ıal'atıñ R.
(b) bir gece: 'ālemde R.
- 5 (a) ey: ol R.

47. Revān: 1972: 365^a.

Ġazel-i Remzı.

Başlıkta: *Ġazel-i Emrı* yazmaktadır

4. Sidre üstinde döner řāvūs-ı bāğ-ı cennete
Şalsa ger sünbüllerin ol serv-i āzād üstine
5. Hüsrevā **Remzī** unuttursa n'ola Ferhād[1] kim
Şimdi şākird olan iş aşdı [ol] üstād üstine

48.

Mef'ülü mefā'ılün mef'ülü mefā'ılün
Hezec --+/ +---/ --+/ +---

1. Bilesem bu ne hikmetdür oldum yine mestāne
Ne mey var ara yerde ne sāğar u peymāne
2. Şermendeyem elden kim her dem beni görürler
Geh 'āqıl u ferzāne geh bir delü dīvāne
3. Şol cām ki evvelden şunulmuş idi cāna
Aradüğüm oldur hep mey-hāne-be- mey-hāne
4. Yağmur yağar şanmañ deryā-yı sirişkünden
Ta'ne oqını atar her kaçresi 'ummāne
5. Taħsīn **Hudāyī**nün bu hüsni-i edāsına
Hağ bu ki güzel beñzer eş'ār-ıla Hassāne

49.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. N'ola reşk eylese Tübā o kaç-i bālāya
Bu meşeldür hased ednādan olur a'lāya
2. Benem ol merdüm-i üftāde ki bir kaçre yaşum
Dem olur cūşa gelür dil uzadur deryāya
3. Dil-i ma'mūrı gamuñ şöyle harāb eyledi kim
Beñzedür şimdi gören beyt-i Ebī Derdāya

48. Revān: 1972: 365^a.

Gazel-i Hudāyī.

49. Revān: 1972: 365^a; Hudāyī: *Dīvān*: G. CLXXXIV.

Gazel-i Hudāyī.

1 Tübā: Tübī D.

2(a) Benem: Benüm D.

(b) uzadur: avaz ider D.

4. Dād edem yād edüben rüz-ı kıyāmet senden
Bugün ey meh beni şaldu[klarunu] ferdāya
5. Ğam nihāyet buluben hecre olurdu ğāyet
Ey **Hüdāyī** çekebilsem o mehi tenhāya

50.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cān eviyle hāne-i dil pür olaldan yaş-ıla
Hüsrevā serdār-ı 'ışkuz bir iki evbāş-ıla
2. Nağd-i cānumuz kılup ey h'āce biz
Müşterī olduk meṭā'-ı mihre cān u baş-ıla
3. Eyledi vādī-i ğamda çarḥ ser-gerdān beni
Āsiyāb-āsā döğersem n'ola gendüm taş-ıla
4. Kimse ḥavf étmez anuñ tır ü kemānından velī
Ol perī ādem helāk eyler bu gözle kaç-ıla
5. **Vālihī** şabr u şikībāyı n'eder 'aşık olan
Kimse gitmiş yok tarīk-ı 'ışka ḥod yoldaş-ıla

51.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Aks-i ḥün-ālūde destüñ çeşm-i pür-şür-ābda
Pençe-i mercāna nisbetdür derün-ı ābda
2. Êşigüñde fenn-i 'ışkı cümle tekmīl eyledüm
Kimse baña nesne ta'līm étmesün bu bābda
3. Cümle 'ālem baş kaldurmazdı hergiz secdeden
Kaşlaruñ vaşfını taḥrīr étsele miḥrābda
4. Hey meded eglenmesün şun kim ḥabāb-āsā yine
Gözlerüm kaldı benüm sākī şarāb-ı nābda

50. Revān: 1972: 365^a.

Ğazel-i Vālihī.

51. Revān: 1972: 365^a; Vuşulī: *Dīvār*: G. 146.

Ğazel-i Vuşulī.

2(a) Êşigüñde: Ayağuşda R.

3(b) vaşfını: nağşını R.

5. Gözlerüm rüşen olurdı dīde-i Ya'kūb-veş
Ey **Vuşūlī** görsem ol Yūsuf-cemāli h̄'ābda

52.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Hazer kıl āh odından cevriñi 'uşşāka az eyle
Has ü hāşaki yaqma şu'lesinden ihtirāz eyle
2. Şanemler secdesidür bizde t̄a'at Tañriçün zāhid
Kimi görseñ sen öz dīninde teklīf-i nemāz eyle
3. Şanemler seng-dillerdür eşitmezler söz ey rāhib
Yeter bī-hūde ben tek anlara 'arz-ı niyāz eyle
4. Senüñ nāzuñ görende 'aql kalmar *hasbeten-li'llāh*
Aman vēr t̄alib-i dīdāra bir dem terk-i nāz eyle
5. **Fuzūlī** cāna tabşurduñ hayālin şimdi rüsvāsan
Saña kim dēr ki her nā-maḥreme ifşā-yı rāz eyle

53.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gül gibi hurrem olurdı yār aḡyār olmasa
Başlar üzre yēr[i] vardı hem-dem-i hār olmasa
2. Yār-ıla esrārımı bir kimse hergiz bilmesa
Kāşki cümle cihān mest olsa hüşyār olmasa
3. Kim olurdı hem-demüm ğurbetde olmasa yaşum
Kim dönerdi üstüme āhum hevā-dār olmasa

52. Revān: 1972: 365^a; Fuzūlī: *Dīvān*: G. CCL.

Ġazel-i Fuzūlī.

1(b) yaqma: yaḥma D.

2(b) dīninde: ? R.

3(a) rāhib: zāhid R.

(b) ben: men D.

4(a) [=Allah rızası için]

(b) t̄alib-i dīdār: 'aşıq-ı dīdār D.

53. Revān: 1972: 365^b; Şem'ī: *Dīvān*: G. 149.

Ġazel-i Şem'ī.

1(b) vardı: vardur R.

3(a) olmasa yaşum: yārım olmasa R.

4. Genc-i 'iřkuñ sırrını açmazdı kimse cân verüp
Yerde qalurdı eger Mañşür ber-dâr olmasa
5. Bûse cerr étse lebünden **Şem**'iyyi 'ayb étme kim
Sûhte mezmûm olur 'âlemde cerrâr olmasa

54.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dem mi var hûnî gözün şü gibi qanum içmeye
Yâ müjeñ tiri delüp baqrımı câna geçmeye
2. Gece yok kim âh-ı aşık âsmânîler gibi
Başına çarhuñ tarâqa qoparup od saçmaya
3. Zülf ü ruhsârufı zibâlıkda dil fark edemez
Aña beñzer kim hemîn ağı qaradan seçmeye
4. Yerinüp 'uryân qalur bu tıfl-ı dil bayramda
Egnine dilber eger ğam câmesini biçmeye
5. Ey **Niyâzî** ol qaşı yâ tîrini toqrıldıcak
Qarşu varup sînesin dil nicesine açmaya

55.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bâğa gir nâz-ıla ol serv-i ser-efrâz gele
Hây[r]a maqdem dëyü her güşede[n] âvâz gele
2. Gelmeye şekl-i raqîb-ile ruh-ı yâra bedel
Nice kışlar geçe 'âlemde nice yaz gele
3. Kesb-i hâl étse n'ola hâlün añılduqça göñül
'Aşık oldur aña âvâz-ı meges sâz gele
4. Çeng gibi ne dü-tâ qaddüme hem-tâ bulunur
Ney şıfat nâle-i dil-süzuma dem-sâz gele

54. Revân: 1972: 365^b.

Ġazel-i Niyâzî.

55. Revân: 1972: 365^b; Raqmî: *Dîvân*: G. 176.

Ġazel-i Raqmî.

3(a) hâlün añılduqça: hâlünü añduqça : R.

5. Kılmağa murğ-ı ma‘ānīyi bu gülşende şikār
Ṭab‘-ı **Rahmī** gibi sen şanma ki şeh-bāz gele

56.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ ---+/---+ / +---+/-+-

1. Vêrse ‘aceb mi hırmen-i ‘ömrüm şabā yele
Ol serv-i hoş-hırāmuñ eli var şabā-y-ile
2. Teşbīh edem mi sen güneşi āfitāba ben
Mīhr-i münīr bir dutulur mı Sühā-y-ile
3. Ol meh nücüm-ı eşküme yüz vèrmese n’ola
Kim yār olur sitāresi yok bī-nevā-y-ile
4. Devr eyledük piyāle gibi bezm-i ‘ālemi
Bir şāf-meşrebi bulmaduk şafā-y-ile
5. Ol gül **Fiğānī**ye dèyeli eylegil fiğān
Dutdı fiğānı ‘ālemi şīt ü şadā-y-ile

57.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Dème zāhid içüp ‘ışk ayağın evgār mest olma
Varalum menzil-i maqşūda gel ço pāy-best olma
2. Geçüp hoş sāyesinde[n] her kad-i şimşāda dil vèrme
Başuñ[a] serv-veş āzāde iken zīr-dest olma

---

56. Revān: 1972: 365^b; Fiğānī: *Dīvān*: G. LXXVIII.

Ġazel-i Fiğānī.

1(a) şabā: hevā D.

2(a) ola mehi: ola mı R.

Bu mısra mecmuada şöyledir:

“Ömri tamām ola yāra dutan şebīh” R.

(b) dutulur mı: tütulur mı D.

3(b) yok: ben R.

4(a) eyledük: eyledüm R.

(b) şāf: sāfī R.

5(b) fiğānı: cihānı R.

57. Revān: 1972: 365^b.

Ġazel-i ‘İzārī.

3. Bülend ol tîr-i âhum gibi seyr et kâbe kavseyn[i]
Düşüp her serv-ğaddüñ pâyine ey eşk pest olma
4. Tırâş eyle gönülden nağş-ı dünyâyı kalender-vâr
Firengî olsa meyl etme zere şüret-perest olma
5. ‘İzârî hatt-ı esrârını nağş etdüñ deýü dilde
Başuñ kat‘ etseler mânend-i hâme dil-şikest olma

58.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Hârâmî gibi ey dil her denîye zîr-dest olma
Ayaqlarda çalup mânend-i dürd bâde-perest olma
2. Olup zerrât-veş her pençe-i hürşid ser-geşte
Yed-i beyzâ dahı gösterse aña zîr-dest olma
3. Görüp her hûbî nağş etme hayâlin levha-i dilde
Gözet ma‘nî yüzün mir‘ât-veş şüret-perest olma
4. Saña dâm-ı piyâle ey dil ayak bağı olmasun
Tutulma tütî-i [dil] gibi aña pây-best olma
5. Hâzer kıl sâğar-âsâ bir dem içre inkisârüñdan
İçüp mey gibi zehri Mecdiyâ hâtır-şikest olma

59.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Çadem başma rikâb-ı hınk-i çarha pây-best olma
Ele vërme ‘inân-ı rağş-ı tab‘uñ zîr-dest olma
2. El üzre tutana bakma aña bağlanma tutulma
Gözüñ aç bâz-veş ey murğ-ı dil sen pây-best olma
3. Tüyurma kimseye taşvîr etme sevdüğüñ zinhâr
Edüp Şîrîni büt Ferhâd-veş şüret-perest olma

58. Revân: 1972: 365^b; Mecdî: *Dîvân*'da yoktur.

Ġazel-i Mecdî.

59. Revân: 1972: 366^a.

Ġazel-i Rızâyî.

4. Maḳām-ı ‘arş-ı a‘lâdan bülend âvâzeyi güş ét
Hevâ-yı zîr ü bem étme muğannî gibi pest olma
5. Nice yérde görürsin étdüğüñ mir’ât-ı gerdünda
Rızâyînüñ şıyup âyînesin hâtır-şikest olma

60.

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ele baş egme éy dil hâme gibi zîr-dest olma
Cihân harf atsa saña nâme-veş hâtır-şikest olma
2. ‘Arūs-ı hüsnüñe hâcet degül éy serv meşşâta
Baş egme şâneye zülfüñ ucından zîr-dest olma
3. Düşüp elden [ele] âyîne-i ḳadrüñ şikest étme
Ser-efrâz ol şurâhî-vâr [u] ayak gibi pest olma
4. Dilâ üstâd iseñ Şîrîni âyîneñde seyr eyle
Ḳazup seng üstine Ferhâd-veş şüret-perest olma
5. Seni şayd étmegiçün dâm-ı tezvîr eylemişlerdür
Ṭolaşma halka-i zühhâda Nev‘î pây-best olma

61.

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ele ayak ṭutup hüşyâr iken ser-hoş u mest olma
Düşüp mey-hâne küncine hum-âsâ pây-best olma
2. Göñülde şakla dâğın lâle-veş éy merdüm-i çeşmüm
Yüzine her nigâruñ hâl-veş şüret-perest olma

60. Revân: 1972: 366^a; Nev‘î: *Dîvân*: G. 411.

Ġazel-i Nev‘î.

1 Mecmuada 1b, 2a ve 2b musralarının yerleri değıştirilmiştir.

(a) egme: alma R.

2(b) egme: egmeye R.

3(a) âyîne-i ḳadrüñ: âyîne-i ḳalbüñ R.

5 Makta beyti *Dîvân*’da şöyledir:

“Hazer ḳıl Nev‘iyâ dil şîşesinüñ inkisârından
İçüp ol seng-dil bî-rahm-ile evgâr-ı mest olma”

61. Revân: 1972: 366^a.

Ġazel-i ‘Ahdî.

3. Hevā-yı serv-қadlerle şabā-veş her yaña meyl et
Hās ü hāşāk-[veş] pāmāl şaқın şu gibi pest olma
4. Ruḥına dest-res bulmaқ ḥayāliyle şeb-i ḡamda
Şikenc-i zülfi gibi ey ḡoñül ḥāṭır-şikest olma
5. Görürsin ḡuşmālin muṭrib-i āheng-perdāzuñ
Şaқın bezminde қānūn gibi ‘**Ahdī** zīr-dest olma

62.

Mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Görüp ben zerreysi қodı hilālin māh-ı tābāna
Güneşden tutdı barmaқ ḥavlı eṭrāf-ı ḡül-istāne
2. Sirişkūm naқdinūñ bilmez ḥisābın gerçi kim gerdūn
Yaқup şem‘-i mehi her gece encümden döker dāne
3. Ğam-ı la‘lūñle қabrümde şu deñlü aḡlayam қan kim
Döne seng-i mezārum baḥr içinde şāh-ı mercāne
4. Tūtup yüzine ḡavvāşuñ koyar tuzlu şular deryā
Dişüñ koyup eger gevhер arayu girse ‘ummāne
5. Ğubār olsam ṭurābum za‘ferān-veş sürḥ ola **Emrī**
Sirişkūmden ten-i zerdi şu resme boyadum қane

63.

Mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Zenaḥdānuñ ḡamıyla şöyle teng oldı dil ü cāna
Ki döndi pīrehen içinde ten ḡoñlekli zindāne

62. Revān: 1972: 366^a; Emrī: *Dīvān*: G. 471.

Ğazel-i Emrī.

- 1(a) māh-ı tābāna: mihr-i raḥşāna R.
- (b) Güneşden: Gümüşden R.
- 4(b) arayu: arayup R.
- 5(a) Ğubār olsam ṭurābum: Ṭurāb olsam ḡubārum R.
- (b) resme: deñlü D.

63. Revān: 1972: 366^a; ‘Ubeydī: *Dīvān*: G. 267.

Ğazel-i ‘Ubeydī.

- 1(b) döndi: dutdı D.

2. Olup âşüfte-dil gendin bırakmış zülf-i müşgîni
Meger kim ‘âşık olmuşdur ruḥ-ı rengîn-i cānāne
3. Şurāḥî ser-keş iken bāde-i la‘l-i lebūñ añup
Ne reng etdi ki ey sāķî anı aḳdardı peymāne
4. Reh-i kūyını vaşf eyler gibi ol ‘arz-ı ḥāl-ile
Yalandan söyle ey dil derdüñi ol şāḥ-ı devrāne
5. ‘Ubeydīnūñ yürür sīm-i sirişk-i çeşmi her yerde
Ġamuñla şāḥ olaldan pādişāhum mülk-i hicrāne

64.

Müstef‘ilün fe‘ülün müstef‘ilün fe‘ülün

Recez --+- / +-- / ---+ / +--

1. Açdı gülūñ niķābın bād érdi gül-sitāne
Gösterdi rüy-ı baḫtı āyīne-i zamāne
2. Şāḥ-ı şükūfe döndi bir sīm-ten nigāre
Her [bir] nihāl-i mevzūn bir serv-ḳad cevāne
3. Bülbülde şavt-ı rengîn güllerde şüret-i Ğin
Faşl-ı bahar Māñi gülşen Nigār-ḫāne
4. Fāḫir libāsa ḳoydı eşcār-ı bāĝı devrān
Bādām naķşî kemḫā geydürdi ergāvāne
5. Mektübın elde tutmuş zanbaḳ reh-i çemende
‘Arz éde tā ki ḫālin sulṫān-ı kām-rāne

2(a) gendin: gitdi D.

3 Bu beyit *Dīvān’* da yoktur, şu beyit vardır:
“O meh-rū söz kesilsün kimseler ḫarf atmasun derse
Kesüp atsun ‘adūmızdan gelen mektūbı yabāna”

4 Bu beyit *Dīvān’* da yoktur, şu beyit vardır:
“Diye sāĝar mıdur ney muṫribā ĝāyetde pest iken
Şebīhūm dēr o şeh bezminde çarḫa iren efgāna”

5(a) yürür sīm-i sirişki: yürürse bu sirişki R.

64. Revān: 1972: 366^a; Bāķi: *Dīvān*: G. 470.

Ġazel-i Bāķi.

2(b) ‘olup’ kelimesi vezin gereĝi metinden çıkarıldı.

3(a) Māñi: zamānı R.

5(b) kām-rāne: kām-kāre D.

6. Ya'nî o şâh-ı muḳbil o nüktedân-ı kâmil
Şâhib-ḳırân-ı 'âdil Sulṭân Selîm Hâne
7. Zât-ı kerîmi vaşfın **Bâkî** ne resme ḳılsun
Melhûz olan ma'ânî mümkin degül beyâne

65.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ağardı giryeden çeşmüm varılmaz küy-ı cânâna
Dirîgâ râh-ı fûrkatde ṭutıldum berḳ u bārâna
2. 'Azâb-ı ḳabri [biz hicrân-ı] küy-ı yâra beñzetdük
Yatacaḳ yêr görüñmez mi be miskîn öliceḳ câna
3. Raḳîbi şatduñ alduñ gönümi ḥüsn-i bahâ-y-ıla
Efendi degmez idi ben ḳuluñ bu deñlü iḥsâna
4. Yaḳam yırtup başum açup şikâyet eyleşem yâra
Elüm êrerse maḥşerde eger ol pāk-dâmâna
5. Gece bezm-i belâda şubḫa dek diñlenmedi yandı
Eşer êtmiş **Rızâyî** sûz-ı şevḳum şem'-i sûzâna

66.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ḥaṭ-ı la'îl[i] olur ṭâlib fem-i cân-baḫş-ı cânâna
Ṭolaşur gūyiyâ cânn ḳavmidür mühr-i Süleymâna
2. Dem-i giryemde oldu câmesi ṭıfl-ı sirişküñ ter
Ruḫuñ mihrine ḳarşu serdi anı çüb-ı müjgâna
3. Meger şuyı çekermiş bunda kuḫl-ı Işfahânîñüñ
Ki Rûma geldügi dem düşdi cânâ çeşm-i giryâna

6(b) Sulṭân Selîm Hâne: Şâh-ı Selîm Hâne R.

7(a) resme: güne D.

65. R.1972: 366^b.

Ġazel-i Rızâyî

2(a) öliceḳ: olıcaḳ R.

66. Revân: 1972: 366^b; Mecdî: *Dîvân*'da yoktur.

Ġazel-i Mecdî.

4. Külāh-ı Mevlevîsin meclis içre geydürüp şu'le
Siyeh bir şem'e şardı dūdn[ı] şem'-i şeb-istāne
5. Ğamuñla şöyle bî-miğdārdur **Mecdî** ki za'findan
Ağar eflāke bir haşhāş-ıla qorlarsa mîzāna

67.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Lebūñi āl-ile öpmiş ola mı peymāne
İçeyin ölmez isem qanını qana qana
2. Nüş-ı cām eyler-iken meclis-i mestān içre
Lebūñ ol hālet-ile girmemek olmaz qana
3. Bezm-i meydür güzelüm qan ola şāyed arada
Çekmesün ğamzelerūñ hañçerini mestāne
4. Rāzumı nāle-y-ile 'āleme fāş etdi göñül
Bizi rüsvā-yı cihān eyledi bir dīvāne
5. 'Ays u 'işret demidür çekme ğam-ı devrānı
Bākîyā gel berü sāğar çekelüm rindāne

68.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Göñül vërme gözüñden dūr olan her māh-ı tābāna
Nazar kıлма saña yüz vërmeyen mihr-i dıraşsāna
2. Şalup el evvelā da'vet kıılır pā-māl eder soñra
Qoşulma şu gibi her gördüğüñ serv-i hırāmāna
3. Senūñ sa'y eyleyüp yeldüklerūñden çün şafası yok
Tolaşma Ka'be-i 'ulyā olursa kūy-ı cānāna
4. Şarāb-ı āb-ı hayvān olsa cāmı sāğar-ı Cemşīd
Dilā peymān-şiken dildār elinden içme peymāne

67. Revān: 1972: 366^a; Bākî: *Dīvān*: G. 437.

Ğazel-i Bākî.

3(b) ğamzelerūñ hañçerini: hañçerini ğamzelerūñ D.

68. Revān: 1972: 366^b; Nev'î: *Dīvān*: G. 389

Ğazel-i Nev'î.

1(b) vërmeyen: göstermeyen R.

5. Hâkîkatde güzel sevmek gibi Nev'î belâ olmaz
Huşûşa kim hâkîkatsüz ola tûrmaya peymâna

69.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yaş dökdi dîde[si] gül için sîne dâğına
Ağça döker murâdı olan er çerâğına
2. Tîğ-ı ğam-ıla päreledi cânımı benüm
Ol tıfl tû'me êtmege zülfi kelâğına
3. Mâhuñ yüzine kıra sürüp gezdürür felek
Öykindi var-ısa yine yâruñ yañağına
4. Ol la'l-i cân-fezâyı der-âğüş kıldı zülf
Güyâ ki aldı 'İsiyi Meryem kıcağına
5. Gül 'andelîbe karşı yüzün durdı Emriyâ
Kim bile jâleler ne kıoyupdur kıulağına

70.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Uydı ulaşdı dîde-i ter sîne-dâğına
Şu kıuyamayınca kıomadı âhîr ocağına
2. Gerdün hilâl-ile ki yüzinde sevâdı var
Şeh peykidür ki zağ çalınmış bıçağına

---

69. Revân: 1972: 366^b; Emri: *Dîvân*: G. 426.; G. 513.

Ġazel-i Emri.

Bu gazel *Dîvân'* da bir beyit ve bir mısra farkı ile iki defa yer almaktadır.

- 1 Bu mısra *Dîvân'* da G.513'te mecmuada yazıldığı gibi, G.426' da ise şöyle yer almaktadır:

"Çeşmüm 'acep mi dökse yaşın sîne dâğına"

- 2(a) päreledi: päreledi G.426, yaraladı G. 513 D.; cânımı: cânımı G. 426, bağrumı G.513 D.

- 3 Bu beyit *Dîvân'* da 513 numarada yoktur.

- 4(a) Ol: ol G. 426, o G.513 D.; cân-fezâyı: cân-ħarâmı R.

- 5(b) bile: bile G. 426, bildi G. 513 D.

70. Revân: 1972: 366^b.

Ġazel-i Fevrî.

3. Göz merdümü ki 'aks-i qad-i yâr andadur
Saqqâ-durur ki serv yazılmış qabağına
4. Neyzen bakışların bakar meclis içre yâr
Çalındı var-ısa ney-i nâlem qulağına
5. Bu beyte yazdı zülfi-y-ile vaşf-ı 'arızın
Fevrî gül aşladı yine sünbül budağına

71.

Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

Ḥafîf + + -- / + - + - / + + -

1. Nergis-i mest bezm-i gülşende
Çeşmüne bende-i ser-efgende
2. Zülfünüñ boynı bağılu kulları çok
Geçmedük kimse qalmadı bende
3. Hüner ehli zamânede gülmez
'Âkıll etmez 'abeş yere hânde
4. Terkin urdum 'aşâ-y-ıla tâcuñ
Geyeli pîr-i 'ışqdan jende
5. Bulmaz dest-res bu dâ'ireye
Bâkıyâ şimdi degme güyende

72.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dili nâr-ı cefâ-y-ıla yaqup yüz biñ 'ıqâb eyle
Eger yüz döndürürse dilberâ baña 'azâb eyle
2. Elüni yüzüne tut geldügince qarşu a'dâ
Görinmek qaşdın etme anlara elden hicâb eyle
3. Dedi bir sergeşte-i mihrüm ne deñlü var ola âyâ
Dedüm ey ruqları gül cümle zerrâtı hisâb eyle

71. Revân: 1972: 367^a; Bâkı: *Dîvân*: G. 443.

Ġazel-i Bâkı.

72. Revân: 1972: 367^a; Nihânî: *Dîvân'* da yoktur.

Ġazel-i Nihânî.

4. Yazup evrāk-ı çarha hāme-i dūd-ı siyāh-ıla
Dilā evşāf-ı [sūz u sāz]-ı mihrūñ bir kitāb eyle
5. Senūñle bezm-i ‘ālemde o gül ‘ayş-ı müdām étmez
Gerek[dür] ey Nihānī gözlerūñ yaş[ın] şarāb eyle

73.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Yoluñda cān u ser terkini urmazsam ğıyāb eyle
Oda yaq cümleten cismüm gönül mülkin hārāb eyle
2. Dédüm bir kez mey-i la‘lūñ emüp gitsem dēdi ol meh
Bir iki iç yıķıl var git yēter cāna ‘azāb eyle
3. Dilā bu şerha şerha sīne-i pūr-ġuşşamuñ şerhin
Yazup cān şafhasına ehl-i derde bir kitāb eyle
4. Düşer ey āfitābum pāyuña sāyeñ gezer her gün
O bir nā-cinsdür andan kerem kıl ictināb eyle
5. Senūñ mihrūñle çün cevruñ hisābın kimseler bilmez
Yēter ‘Ahdīye mihrūñ baña cevri bī-hisāb eyle

74.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Gerek öldür gerek dirgür gerek cāna ‘ıķāb eyle
Gönül meyl eylemez ğayra gerek yüz biñ ‘azāb eyle
2. Dēmişsūñ aña ben yüz biñ cefā étsem gerek cānā
Meded ben bendeñe luţf ét cefāñı bī-hisāb eyle
3. Utan elden elūñ tut yüzüñe dērmişsin ey nāşıh
Dēnür mi āfitāb-ı ‘āleme elden hicāb eyle
4. Eger ‘işret dilerseñ itleriyle dilberūñ ey dil
Ciger biryānuñı nuql ét gözūñ yaşın şarāb eyle

4 [sūz u sāz]-ı: ? R.

73. Revān: 1972: 367^a.

Ġazel-i ‘Ahdī.

74. Revān: 1972: 367^a.

Ġazel-i Fānī.

Başlıkta: *Ġazel-i Keşfi* yazmaktadır.

5. Hıa u hali nikatın keşfe **Fānī** şarf edüp ‘ömrüñ
Ruḥ[ı] vaşında yāruñ her kelāmuñ bir kitāb eyle

75.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hoş diliyle ruḥlaruñ vaşf etdi bülbül bülbüle
Gülşen içre yüz yüze baқа tırurken gül güle
2. Ağzına bir gonce alup nāle etdi şanmañuz
Şāhid-i gül şevkine kaldurdu bülbül bülbüle
3. ‘Arızuñ aralarında mihr peydā etmege
Tolaşurlardı yılanlar gibi kākül kāküle
4. Cüsseye mālİK degülken geldi bāğ-ı kūyuña
Hırmen-i ḥüsnüñden ey gül dērdi sünbül sünbüle
5. Hār-ı hicrāndan ‘**Ubeydī** kanlar ağlarken eger
Dīde-i ḥün-bārına ol gonce dērse gül güle

76.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Arızuñda gördi şarmaşmış o kākül kāküle
Ḥayret[üñ]den bāğda yaşandı sünbül sünbüle
2. Cāmlar eḥbāk-ı gül şahn-ı çemen pür bezm-gāh
Servler raḳḳāşlar āvāz-ı bülbül bülbüle
3. Söyleşürler bülbülün gülşende rāzın gonceler
Vērüp ağız ağıza tıutup kulağın gül güle
4. Gördi boğazı ele vērde şurāḥī bezmde
Düşdi sāḳī ayağa vü etdi ḳulḳul ḳulḳule

---

75. Revān: 1972: 367^a; ‘Ubeydī: *Dīvān*: G. 263.

Ġazel-i ‘Ubeydī.

1 Hoş: Kuş D.

3(b) etmege: etmese D.

76. Revān: 1972: 367^a.

Ġazel-i Ref‘ī.

4(a) şurāḥī: ḥarāmī R.

5. Dedi Ref'î táb-ı mihr-ile olaşmış mārlar
‘Ārızuñda gördi şarmaşmış o kākül kāküle

77.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Gelüñüz yüz ıtalum bār-geh-i Ğaffāre
Cān u dilden geledüm tevbe vü istiġfāre
2. ıtalum Ka‘be-i tevfiķ-i İlāhī yolını
Bu yabanlarda ‘aceb gezmeyelüm āvāre
3. Ćarĥ-ı kec-revde olur ‘aķl-ı mühendis ĥayrān
Bir yerin uyduramaz cedvele vü pergāre
4. Mülk-i bākī dēr iken bāġ-ı İremden ıkđı
Yine maġrūr olur ādem bu fenā gül-zāre
5. ‘Aceb ol ā‘at u taķvā dēyü zu‘m étdüğümüz
Varıcak n’olsa gerekdür nażar-ı Cebbāre
6. Zülmet-i cehlde cevher dēyü cem‘ étdüğümüz
Ķorķum oldur ıķa ol rüzda seng-i ĥāre
7. Bu taşavvurlar eger bātil olursa nic’olur
Ķatı ĥayret yeridür gel gözüñ aç bī-āre
8. Ķatı el vērđi hevā ġāyet açıldıķ ġāyet
İşimüz aldı kemāl-i kerem-i Settāre
9. **Bākī**yi lezzet-i vaşluñ tama‘ı söyletdi
Tūtīyi şevķ-i şekerdür getüren ġüftāre

---

77. Revān: 1972: 367^b; Bākī: *Dīvān*: G. 426.

Ķazel-i Bākī.

- 2(b) yabanlarda ‘aceb: beyābanda ‘abeş D.
3(a) olur: alur D.
6(a) cem‘: zu‘m R.
7(b) gel: bir D.

78.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kūh-ı ğamda 'ıŝk-ı yār oldı dil-i ŝeydā-y-ıla
Bir dil-āverdür ki seyr-i Qāf éder 'anqā-y-ıla
2. Ğam degül gönüm şikest etseñ ki cānā çün ŝımıŝ
Kāse-i Mecnūmı Leylī seng-i istignā-y-ıla
3. Dāmen-i kūh-ı belādur dā'irem zeyn eyledi
Eŝk-i hūnīnüm ser-ā-ser lāle-i hamrā-y-ıla
4. Nī'met-i dünyāya meyl étme dilā k'eyler helāk
Nitekim Ferhād[1] şol bir pīrezen hālvā-y-ıla
5. **Rahmiyā** hürmetlü tüt cāmı ki anuñ tıynetı
Hāk-i Cemşid ü Ferīdündür Cem ü Dārā-y-ıla

79.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Qarŝulaŝsa sen ruḥı āyīne-i zībā-y-ıla
Ey ŝeker-leb söyleŝürdüñ tūḫ-i gūyā-y-ıla
2. Ğālibā halkuñ budur devrildi gün dedikleri
şems-i 'aŝruñ pençesin burduñ yed-i beyzā-y-ıla
3. Kā'inātı ben gözüm yaşına ğarq-āb eyledüm
Bir nice şehr aldı İskender hemīn deryā-y-ıla
4. Ne harāmīdür gözün kim tıĝ-zen kirpüklerün
Aña eyler tıpu ŝaf bağlayup alay-ıla

---

78. Revān: 1972: 367b; Rahmī: *Dīvān'* da yoktur.

Ğazel-i Rahmī.

79. Revān: 1972: 367b; Emrī: *Dīvān'*: G. 448.

Ğazel-i Emrī.

1(b) söyleŝürdüñ: söyleşürler R.

3(a) yaşına: yaŝıyla R.

(b) Bir nice: Bir iki D.

5. Bād-ı āhından egilür şanma **Emrī** şāḥ-ı gül
Bülbüle ḥār oqın atar bir çubukdan yay-ıla

80.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Söyleşür feryāda gelse bülbül-i güyā-y-ıla
Ol sözün bilmez qosun baḥşi dil-i şeydā-y-ıla
2. Yine ağızı var dili yoqdur anuñ èy dil hele
Yoḥsa efgān ètmede kim söyleşürdi nāy-ıla
3. Gerçi demlerdür yeler 'ışquñ hevāsında şabā
Olmaz ayakdāş hīç ben bī-ser ü bī-pā-y-ıla
4. İşleri birdür n'ola gönülde eyler ise yer
Mūr-ı ḥaṭṭ-ı yār gīsū dēnen ejderhā-y-ıla
5. 'Arz èdüp mir'āt-ı ṭab'ın gösterür gendin aña
Söyleşür **Mecdi**-yi pür-gü ṭūṭi-i güyā-y-ıla

81.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. N'ola dilber rām olursa eşk-i s[ī]m-āsā-y-ıla
Gör Züleyhā mālİK oldı Yūsufa dünyā-y-ıla
2. Sen meh için birbiriyle zıd düşüp gitdi mehüñ
Yıldızı barışmadı mihr-i cihān-ārā-y-ıla

5(a) Bu mısra *Dīvān'* da şöyledir:
"Bāddan şanma egildi şāḥ-ı verd èy Emrī gül"

(b) ḥār: nāz R.

80. Revān: 1972: 367^b; Mecdi: *Dīvān*: G. 88.

Ġazel-i Mecdi.

1(a) Söyleşür feryāda: Söylenür güftāra D.

(b) baḥşi dil-i şeydā ile: taḥṭi dil-şād ile D.

2(b) nāy-ile: tāb ile D.

4(a) İşleri: İtleri D.

(b) dēnen: deyin D.

5(b) Mecdi-yi pür-gü: Mecdi[yi] bir gün D.

81. Revān: 1972: 367^b.

Ġazel-i Fānī.

3. Cān-ı şīrīnin çü şīrīn yollarında vērđi ‘ışk
Rūhı[nı] şād etđi Ferhāduñ añup ħalvā-y-ıla
4. Luţfuña dirgür dilerseñ ħahr-ıla öldür dili
Bir yetīmüñdür saña işmarladum Mevlā-y-ıla
5. Nāleme bezm içre **Fānī** sīnem olup dā’ire
Hīç daĥı dā’ireye uğratmadılar nāy-ıla

82.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Māh-ı nev bir nūn yazup beñzetmemişdür ħaşuña
Āferīn ey naħş-ı ġarrā āferīn naħħāşuña
2. Māh-ı nev gibi iki bükilsün olsun cismi ħam
Kim ki ey meh-rū hilāli beñzedürse ħaşuña
3. La’l-i gevher-bārına öykinmek ey ħātem neden
La’l-i aĥmerden ħabā ġeydürdilerse ħaşuña
4. Meşhedüm ħaşı ne dedügi[n] zebān-ı ħāl-ile
Vah ki idrāk eylemezsın gelmeyince başuña
5. Ğam bucaġında seni tenhā bulup bir ġün boġar
İtimād etme şaĥın ey **Emrī** ħanlı yaşıña

83.

Mefā’ilün mefā’ilün fe’ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Dilā meyl etme vaşl-ı dil-rübāya
Hevā-yı salţanat düşmez gedāyā
2. Hümā-yı evc-i istiġnādur ol māh
Anuñçün böyle mā’ildür hevāya

82. Revān: 1972: 368^a; Emrī: *Dīvān*: G. 434.

Ğazel-i Emrī.

- 1(a) benzetmemişdür: benzetmeyüpdür R.
- (b) Mısradaki ‘ey’ kelimesi *Dīvān*’da iki defa geçmektedir.
- 2(a) ħam: zerd R.
- 4(b) vah ki: veh ki D.
- 5(a) bulup: bulur D.
83. Revān: 1972: 368^a; Bāħī: *Dīvān*: G. 459.

Ğazel-i Bāħī.

3. 'İzāruñ yādı bir rengin laṭife
Dehānuñ zikri bir şīrīn hikāye
4. Olur la'l-i muşaffā gerçi dil-keş
Naẓīr olmaz şarāb-ı dil-güşāya
5. Ferāmuş et ğam-ı ferdāyı **Bāķī**
Bugün şihhatdeyüz minnet Hudāya

84.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Bed-güherdür deme sen ey dīde kanlu yaşıña
Kırmızıler geydüren oldur içüñe taşuña
2. Bağrum başına merhem yerine ırsun dēyü
Baña bir seng urdum ol şeh [kim] dedi taş başuña
3. Ey elif-ķad toĝrusı budur ki kec-rālık eder
Rā-yı nergisdür dēyen çeşmüñ yanında başuña
4. Hecr-i zülf-i müşg-sā-yı yār-ıla ol sen helāk
Āyet-i zülfi-y-ile naķş eylesünler taşuña
5. **Mecdiyā** ger cism-i pür-sūzuñla naķş etse seni
Kıl kalem perr-i semenderden gerek naķķāşına

85.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Kim ki baksa deyr-i hüsnüñde nigārā kaşuña
Māha hoş naķş eylemiş dēr āferīn naķķāşuña
2. Aya varmaz māh-ı 'ömri selḥ olup olur tamām
Ĝurre-i ğarrā dēyen eksüklük eden kaşuña

4(a) gerçi dil-keş: dil-keş ammā D.

84. Revān: 1972: 368^a; Mecdī: *Dīvān*'da yoktur.

Ĝazel-i Mecdī.

1 (a) 'deme' kelimesi iki defa yazılmıştır.

85. R.1972: 368^a.

Ĝazel-i Rızāyī

3. Olma sengin-dil için ağ et libas-ı zerķ-ıla
Südü yok şofî siyeh-hırķa geyerseñ taşuña
4. Seng-i kabrüm hey meded dëyü du‘ā umduğını
Añlamazsın hey meded tókunmayınca başuña
5. Ey **Rızāyī** kaçreyi deryāya nisbet étmedür
Bahri beñzetmek gözünde kaçre-i dür-pāşuña

86.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Geyer gülşende la‘lîn tãc lâle
Elinde nergisün altun piyâle
2. Çemende ‘ayşa gelmiş gonce-i ter
Biraz gül bağlamış bir dest-mâle
3. Felek cevlan eder bâğ-ı cihânda
Düm-i tãvüs naķşın vërdi hãle
4. Cihân pür-büy-ı müşg-i nãfe-i Çin
Hamel burcında seyr eyler gãzãle
5. Kıl ey **Bãķī** çemen bülbülleriyle
Hezãrãn hãmd pãk ol Lã-yezãle

87.

Fã‘ilâtün fã‘ilâtün fã‘ilâtün fã‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol şeh-i hüsnün gözi üzre bakanlar kaçına
Sãye-i perr-i hümã düşmiş şanurlar başına
2. Ğayrdan hãlī anuñ‘çün eyledüm dil hãnesin
Tã senün raht-ı ğam-ı ‘ışkũñ içine kaçına

3(b) siyeh-hırķa: siyeh-hãrã R.; geyerseñ: geyersin R.

86. Revãn: 1972: 368^a; Bãķī: *Divãn*: G. 456.

Ğazel-i Bãķī.

5 (a) çemen: seher D.

87. Revãn: 1972: 368^a; Bãķī: *Divãn*: G. 421.

Ğazel-i Bãķī.

2(a) Ğayrdan: Ğayrıdan D.

3. Şöyle ağlar merdüm-i çeşmüm ki ğark etdi özin
Güyyā bir tıfldur ol şimdi girdi yaşına
4. Meclis-i cānāneye sāķī çoğ alsun bādeyi
Başka bir destī gerek zīrā raķībūñ başına
5. Naķş-ı hüsnuñ kimse **Bāķī** gibi taşvīr étmeye
Şafha-i eş'arda ince kalemle āşınā

88.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Beñzemez yine hilāl ol māh-rūyuñ kaşına
Vesme-i zerrīn edinür gerçi her ay başına
2. Dönmedi germiyyet-i mihrüñden ey meh-rū güneş
Nice kızmuş taş ğeydürdi zamāne başına
3. Yüz şuyın döküp yine eder delūkanlılığı
Gerçi yetmişdür sirişküm merdümi yüz yaşına
4. Telh-kām oldı nevāl-i ğuşşa-i Şīrīn-ile
Zehr katdı bīve-i eflāk Ferhād aşına
5. Ey **Rızāyī** nāyı güyā nīze oldı def siper
Ehl-i bezmūñ var yarağı cünd-i ğam şavaşına

89.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Başdan aşdı dēyü 'aşık düşmesün bir başına
Kim gelür bu mācerā 'aşık olanuñ başına

5 (b) ince: anca D.

88. R.1972: 368^b.

Ġazel-i Rızāyī

5(a) Mahlas Riyāzī olarak yanlış yazılmıştır.

89. Revān: 1972: 368^b; Mecdī: *Dīvār*: G. 92.

Ġazel-i Mecdī.

2. Māh-ı nev şanma maḥabbet göginiñ dendānidur
Taḫdı çarḫ-ı pīrezen eṭfāl-i encüm başına
3. Cür‘ası deryā ḥabābı nüh-felek derdi zemīn
Böyle bir sāğar gerek bezm-i belā ‘ayyāşına
4. Eyledi tezvīr-da‘vālar dehān-ı yār-ıla
Ḥātemüñ urdı niğīn-i la‘l-ṭamğa başına
5. Dīde-i giryānumuñ gevḥāresinde **Mecdiyā**
Merdüm-i ṭıfl-ı ḥabeşdür kim girüpdür yaşına

90.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sehv édüp yāruñ ḥaṭ-ı la‘l ü leb-i dūr-pāşına
Beñzerem dërmiş ḥaṭ-ı Yāḫūt toprak başına
2. Tīşesinden acı diller çekdüğini bī-sütün
Kühken yād etmedi doḫunmayınca başına
3. Ḥātem-i zerd öpdüğü gün dest-i yārı şevḫden
Şarı geymiş içine kırmızı geymiş ṭaşına
4. Dayanursa Ḥusreve Şīrīn çıkar Ferḥāddan
Kalur ersüz i‘timād ederse zen oynaşına
5. Ey ‘**İzārī** la‘line öykinmegin dest-i ḫazā
Ḥātemüñ yazmış ḫaşm bir ṭaş çalmış başına

-
- 2(a) göginiñ: görkiniñ R.
(b) Bu mısra Dīvān’da şöyledir:
“Taḫdı çarḫ serden eṭfāl-i çarḫuñ başına” D.
- 3(b) ‘ayyāşına: ḫallāşına D.
- 4(a) tezvīr-da‘vālar: tezvīr-i da‘vālar D.
(b) Bu mısra Dīvān’da şöyledir:
“Ḥānemüñ ururdu begi la‘l tamğa ḫaşına” D.
- 5(a) gevḥāresinde: gevḥāresine D.
90. Revān: 1972: 368^b.
Ġazel-i ‘İzārī.
Başlıkta: *Ġazel-i Mecdī* yazmaktadır.

91.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol kaşı yā şol kadar tîr urdı ben evbâşına
Düşdi her bir zaḥmumuñ bir tîr başlı başına
2. Seyr éderken meşhed-i Mecnün[1] gördüm nāgehān
Süre-i *Ve'l-Leyl* yazmışlar mezârı taşına
3. Bir söz-ile 'ālemüñ gönlin alur ol la'l-leb
Āferin olsun anuñ güftâr-ı gevher-pâşına
4. 'Aynına almazdı zaḥmum tîrünü ey kaşı yā
Gözi açılmadı tâ doḡunmayınca başına
5. **Vālihî**yi bu gece tenhā bulup öldürdi gam
Kıydı ol zālīm dirîgâ göz göre yoldaşına

92.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzâri^c - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Der-gāh-ı Hâḡka derd-ile 'āşık niyâzda
Bâtil taşavvur étmede zāhid namâzda
2. 'Uşşâḡ-vâr şevḡ-ile ḡuccâc raḡş éder
Āheng-i āh u nālelerümden Hicâzda
3. 'Işkuñla Zühre çarḡda gerdün semâ'da
Hurşid ü mäh şevḡ-ile süz u güdâzda
4. Üftâdeler şikeste vü mecrûḡ u pây-māl
Hübân semend-i nāza binüp türktâzda
5. **Bâḡî** karîn-i fürḡatüñ olmaḡ revâ mıdur
Aḡrân [içinde] böyle iken imtiyâzda

---

91. Revân: 1972: 368^b.

Ġazel-i Vālihî.

92. Revân: 1972: 368^b; Bâḡî: *Dîvân*: G. 446.

Ġazel-i Bâḡî.

93.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârîc' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dil uzadursa yaşuma deryâ kenârda
Âhum çok oynadur anı bu rûzgârda
2. [Ferhâda] dâğ üsti bâğ olurdu gül yüzün
Göstermeyeydi Şîrîn eger kühsârda
3. Güş eyledüm ki ruĥlaruña beñzerin demiş
Güller katı açıldı yine sebze-zârda
4. Bu âh-ı âteşîn-ile deryâ-yı ğamda dil
Bir keştidür ki bahre şalupdur batarda
5. Tek devlet-i vişâli ele girsün o şehüñ
Manşib olursa **Dânişî** olsun kenârda

94.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârîc' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dik gelse saña serv leb-i cüy-bârda
Sen ħalma aña kim büyümişdür kenârda
2. Dem eyle devr-i câm-ıla sür devr-i ĥüsnüñi
Gül devr[i] gibi dem bulunur mı bahârda
3. Êtme ümîd bâde-i câm-ı ĥabâbdan
Çarĥ-ı nigündan umma vefâ rûzgârda
4. Ağlar m'idüm felekde o mâh olsa mihr-bân
Aġyâr n'eyleyeydi vefâ olsa yârda
5. Fikr-i mü'ebbed olmaya 'Āşık firâĥ-ıla
Mü'min muĥalled olmaz imiş çünki nârda

---

93. Revân: 1972: 368^b.

Ġazel-i Dânişî.

2(a) olurdu: oldurmadı R.

94. Revân: 1972: 369^a; 'Āşık: *Dîvân*'da yoktur.

Ġazel-i 'Āşık.

95.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. addine dil uzatdı leb-i cüy-bârda
ounsa bād serve yeridür kenârda
2. Rüyında dil ölürse n'ola la'li üstine
'Ayş ehli cān vērür meye devr-i bahârda
3. Cism-i nizār beñzeye mi (?) dāğ-ı derd-ile
Bir zer beneklü zāde gönül aldı zārda
4. Kimse şadāda āhuña beñzetmez ey gönül
ıřm-ıla tūb çatlamasun mı ıřârda
5. Āhuñ görüp **Nihānī** eder sūy-ı ğayra meyl
Ēy bād anuñ kökin güne göster kenârda

96.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Serv öykinürse yāra leb-i cüy-bârda
Ēy bād anuñ kökin güne göster kenârda
2. Āvāredür hevā-yı teħayyürde murğ-ı dil
Ol kebk-ile onuşmadı bu murğ-zārda
3. Dervīřleri vērürdi çerāğ açasın eger
urbān alınsa ħān-geh-i vaşl-ı yārda
4. Tiryā-ı la'lini veresiyye eger ki cān
Bāzār ederse zülfi urur aña mārda
5. **Emrī** raıbi ař resen-i dūd-ı āh-ıla
Mařsūd bir iř ařma-ısa rüzgārda

95. Revān: 1972: 369^a; Nihānī: *Dīvān*'da yoktur.

azel-i Nihānī.

96. Revān: 1972: 369^a; Emrī: *Dīvān*: G. 501.

azel-i Emrī.

1 Matla beyti mecmuada şöyle kaydedilmiştir:

"Ol serv-adden umma vefā rüzgārda

Serv öykinürse yāra leb-i cüy-bârda" R.

3(b) ħāngeh: ħānāh R.; vaşl: 'ış D.

5(b) aşma-ısa: asmaa R.

97.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Peykânuñ açdı zaħmumu cism-i ħarâbda
Güller bitür[di] қаtre-i bārân türâbda
2. Dürdi bisâṭ-ı 'ayşı qodı yâdigâr gül
Rengin şarâb-ı nâbda bûym gül-âbda
3. Qan içmek ola bâde-i gül-gün içilmeye
Mollâ-yı 'aşr böyle mi görmiş kitâbda
4. Cism-i ħaķır ħâk-i mezelletde pây-mâl
Ĥâṭır hevâ-yı dilber-i 'âlî-cenâbda
5. **Bâķi** kim ola dërse o şâh-ı felek-cenâb
Kem-ter kemîne südde-i devlet-me'âbda

98.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Öykinse serv saña leb-i cüy-bârda
Alınma gelmez ortaya çok söz kenârda
2. Qatlan seni ben öldüreyin varayın dëdi
Öldüm dirîg n'eyleyeyin intizârda
3. Çok başa 'ibretüñ var ise etme i'tibâr
Aç 'ayn-ı 'aqlı qalma qurı i'tibârda
4. Öldüm ruħuñda görelî şeb-bü-yı ħaṭṭını
Uyħu gelür seħerde kişiyе bahârda
5. Âħ êtdügümce göñlümi yıkdı **Rızâyî** âħ
Ĥâlüm ħarâb n'eyleyeyin rüzgârda

---

97. Revân: 1972: 369^a; Bâķî: *Dîvân*: G. 429.

Ġazel-i Bâķî.

98. R.1972: 369^a.

Ġazel-i Rızâyî.

99.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Haṭṭ var dênilse ḥâşiye-i rûy-ı yârda
Alınma ey gönül çoğ olur söz kenârda
2. Öykündi şem^c-i rûyuña ammâ ki bād-ı âh
Âhum toḡunmayınca olmaz âgeh rûzgârda
3. Artarsa n'ola ḳanlu yaşum ruyunu görüp
Kim merdümün olur de[m]i ġâlib bahârda
4. 'Aks-i ḳadûñ [görüp] ileri adım atmadı
Diñle[n]di ḳaldı serv leb-i cüy-bârda
5. Devrinde batdı bir nice gün yüzlü Mecdiyâ
Toğdı toğalı [oldı] o meh iştiḥârda

100.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yoḳdur şebât çünki cihân-ı ḥarâbda
Birdür hezâr-sâl-ile yek-dem ḥisâbda
2. Devr-i gül érdi tâze cevândur cihân yine
Sa'y eyle 'ayş u 'işrete 'ahd-i şebâbda
3. İnkâr étme şofî şarâbuñ menâfi'in
Üstâd-ı ḥikmet öyle buyurmuş kitâbda
4. Ḳapuñda nâle ḳılmamağa iḥtiyâr yoḳ
Va'llâhi bî-günâhem efendim bu bâbda

99. Revân: 1972: 369^a; Mecdî: *Dîvân*: G. 81.

Ġazel-i Mecdî.

2(b) âgeh: aña R., Vezin aksıyor.
Dîvân' da bu mısra şöyledir:
"Tögünmeyince olmaz âgeh rûzgârda"

3(b) bahârda: nehârda D.

4(a) 'Aks-i ḳadûñ: 'Aks-i ruḥuñ R.

(b) Diñle[n]di: Diñledi D.

100. Revân: 1972: 369^b; Bâḳî: *Dîvân*: G. 469.

Ġazel-i Bâḳî.

1(b) sâl-ile: sâluña R.

4(b) bî-günâhem: bî-günâhın D.; efendim: efendi D.

5. **Bākī** şafağda mihr-i münevver şanur gören
‘Aksi ‘izār-ı sākīyi cām-ı şarābda

101.

Mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ ---+/---+/+---/---

1. Kucdum dēyen o servi leb-i cūy-bārda
Şanma ki toğrudur çoğ olur söz kenārda
2. Teşbīh édince serv-i bülendi nigāruma
Murğ-ı çemen pür étدی [sürüdın] çenārda
3. Devr-i lebüñde sākī ayaklara düşdi cām
Olsa ‘aceb mi göñli müdām inkisārda
4. Āhır götürdi haṭṭ-ı ğubār-ı nigārı āh
Bir toz koparmayınca komaz rüzgārda
5. Kaddiyle rüy-ı yārı gören [dér] ‘izāriyā
Étdi ṭulū‘ nūr-ı Muḥammed menārda

102.

Mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ ---+/---+/+---/---

1. Artuğ dēnilse baḥr yaşumdan qarārda
Ter düşme éy gözüm çoğ olur söz kenārda
2. Öyküñde serv kaddüñe āhum komaz anı
Başı göge érerse eger rüzgārda
3. Yanuñca kādır olmadı bir adım atmağa
Kırudı kaldı serv leb-i cūybārda
4. Āhum sipi[h]ri ṭıtdı yaşum yeryüzün tamām
Āvāze nālem olalı dār u diyārda
5. Ğam yüzleri görünügelür Ref‘iyā dile
Olsa şikeste āyine-veş inkisārda

---

101. Revān: 1972: 369^b.

Ġazel-i ‘izārī.

2(b) sürüdın: derdin R.

5 ‘izāriyā: ‘izar-ı yār R.

102. Revān: 1972: 369^b.

Ġazel-i Ref‘ī.

103.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârî' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Қаsuñ hayâlini bu dil-i bî-ķarârda
'Aks-i hilâle beñzedürin cüy-bârda
2. Gülgün-ı rüyi 'arşa-i hüsn içre 'âķıbet
Bir toz ķoparmayınca ķomaz rüzgârda
3. Bir nev-şüküfte ğonce lebüñ ruķlarıñ bahâr
Oldı benefşe ĥatķ-ı ruķuñ nev-bahârda
4. Ben ğarķ-ı cüy-bâr-ı ğam u miķnet-i firâķ
Ol serv-i bâğ-ı nâz-ıla eller kenârda
5. Bir murğ-ı per-şikeste za'îfüz egerçi kim
Nev'î fiĝân u şivenümüz yok hezârda

104.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dâne dâne ol 'araķlar ķurre-i pür-tâbda
Ķatre ķatre jālelerdür sünbül-i sîr-âbda
2. Gözyaşı ğerd-i riyâdan rüy-ı zerdi şâf eder
Zer bilürsin ğıll u ğışdan pāk olur tîz-âbda
3. Gör vişâlün ğecesi ğöñlinde şevķı 'âşıķuñ
Seyr-i deryâ hûb olur cânâ şeb-i meh-tâbda
4. Jälelerdür lâle-i sîr-âba düşmiş ğüyyiâ
Dürr-i dendânuñ ĥayâli ķeşm-i pür-hün-âbda

---

103. Revân: 1972: 369^b; Nev'î: *Dîvân*: G. 435.

Ĝazel-i Nev'î.

- 1 Matla beyti *Dîvân*'da şöyledir:
"Yârün ĥayâl-i tıĝı dil-i bî-ķarârda
'Aks-i hilâldür şanasın cüy-bârda"

104. Revân: 1972: 369^b; Bâķî: *Dîvân*: G. 442.

Ĝazel-i Bâķî.

- 2(b) 'Rüy-ı zerdi gözyaşı ğerd-i riyâdan şâf eder' D.
- 3(a) ğöñlinde şevķı: şevķ-ı derünüm D.

5. Çün teb-i 'ıŝkıyla yāruñ **Bākıyā** sūzān degül
Bu hārāretler nedür hūrŝid-i 'ālem-tābda

105.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ben ağlamağa başlayıcak sebze-zārda
Gülŝende cūylar kıyı çizdi kenārda
2. Müjgān-ı hūr sūzen olursa çıkarmaya
Öldükde hār-ı ğam ki kıala cism-i zārda
3. Āh eyledi ki tağ-ıla taş inledi bile
Bir āh ētdüm-idi seher kūh-sārda
4. Varmadı kimsenüñ okı bir gez niŝānına
Āhum ki oldı toz kıoparan rüzgārda
5. Öykindi serv kıāmet-i dildāra 'Āŝıķā
Baŝı aŝağı olsa n'ola cūy-bārda

106.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Düşdüķçe mest-i cām-ı ğamuñ sāğar üstine
Sākī-i bezm dēdi yüzüñ güller üstine
2. Göñlinde kim ki sen büt-i Çinüñ yer eyleye
Deyr-i cihānda sikke kıazar mermer üstine
3. Ēy nahl-ı tāze ğonce gibi rüzgārda
Sen gül nihālinüñ yüregüm ditrer üstine
4. Őanma hilāl-i hāset-i kūyuñ ğamı-y-ıla
Ey māh-çehre düşdi felek hānçer üstine

---

5 (a) Çün teb-i 'ıŝkıyla: Hāset 'ıŝkıyla R.

105. Revān: 1972: 369^b; 'Āŝıķ: *Dīvān'*da yoktur.

Ġazel-i 'Āŝıķ.

106. Revān: 1972: 370^a; 'Ubeydī: *Dīvān'*: G. 265.

Ġazel-i 'Ubeydī.

2(b) cihānda sikke kıazar: cihān baŝuña kıazar R.

5. İzüm tozını efser édin dèdi baña yār
Dédüm ‘Ubeydī şevk-ile n’ola ser üstine

107.

Mef’ülü fā’ilätü mefā’ilü fā’ilün
Muzāri^c --+ / -+-+ / +--+ / -+-

1. Mestāne düşmişem bu géce sāğar üstine
Sākī-i bezm dèdi yüzüñ güller üstine
2. Peykân-ı dost kıala dèyü zaḥm-ı sīnede
Görseñ nihāl-i tīri nice ditrer üstine
3. Turreñden indi ğamzeñe c[ā]n-bāz-ı dil yine
Çenberden atdı gendüsini ḥançer üstine
4. Lâyık budur ki vaşf-ı ruḥuñ mihr-i āsmān
Altun kıalemle yaza meh-i enver üstine
5. Nüşīn lebinde ḥatṭını kim görse **Bākıyā**
Şīrīnlik yazıldı şanur şekker üstine

108.

Mef’ülü fā’ilätü mefā’ilü fā’ilün
Muzāri^c --+ / -+-+ / +--+ / -+-

1. Mestāne düşmişem bu géce sāğar üstine
Sākī-i bezm dèdi yüzüñ güller üstine
2. Turreñden indi ğamzeñe cān-bāz-ı dil yine
Çenberden atdı gendüsini ḥançer üstine
3. Lâyık budur ki vaşf-ı ruḥuñ mihr-i āsmān
Altun kıalemle yaza meh-i enver üstine
4. Nüşīn lebinde ḥatṭını kim görse **Bākıyā**
Şīrīnlik yazıldı şanur şekker üstine

5(b) édin: éden D.

107. Revān: 1972: 370^a; Bākī: *Dīvān*: G. 428.

Ġazel-i Bākī.

1(a) düşmişem: düşmişin D.

4(b) meh-i enver: meh-i envār R.

108. Revān: 1972: 369^a; Bākī: *Dīvān*: G. 428.

Ġazel-i Bākī.

Başlıkta: *Ġazel-i Nihānī* yazmaktadır. 107 numaralı ğazel tekrar yazılmıştır.

5. Peykân-ı dost ala d y  zam-ı s nede
Görseñ nih l-i t ri nice ditrer üstine

109.

Mef' l  f 'il t  mef 'il  f 'ilün
Muz ri  --+ / -+-+ / +--+ / -+-

1. Baum d ince d g- 1 ten-i l gar üstine
Derd ehli gördi d di yüzüñ g ller üstine
2. [Ler]z n olur g l üzre ab -y-ıla j leler
Etf l ditreur anasın  zer  stine
3. N -geh gezend erie d y  b d-ı serdden
eb-nem emende tfl-ı gülüñ ditrer üstine
4. Resm-i cef  v  cevri dil ñden tır ıl
Bir sikke az efendi bugün mermer üstine
5. Nev'  zam ne g lenine gelmedi henüz
Bir serv-i gül-iz r-ı ad-i dilber üstine

110.

Mef 'ilün mef 'ilün fe' l n
Hezec +--- / +--- / +---

1. Geup g ller serir-i 'izz   n za
Seerden geldi bülbüller niy za
2. Ma mın  sit n-ı y r edenler
oyup gitmez ıf h n u ic za
3. ururlar Ka'be-i k yına aru
emende servler af af nam za
4. aıat sırrına v ıf deg lsin
'Al kañ var ise 'ı-ı mec za

109. Rev n: 1972: 370^a; Nev' : *Div n*: G. 426.

azel-i Nev' .

2(a) j leler: g nceler R.

4(a) cef  v  cevri: cef yı y ri R.

110. Rev n: 1972: 370^a; B k : *Div n*: G. 453.

azel-i B k .

3(a) Ka'be-yi k yına: ible-i k yına D.

5. Yağarlar **Bâkî**yi nālân ederler
Güzeller mâ'îl olur söz ü sâza

111.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yaş dökdi dîdesi gül için sîne dâğına
Ağça döker murâdı olan er çerâğına
2. Tîğ-ı ğam-ıla pâreledi bağrumı benüm
Ol tıfl-ı tu'me etmege zülf-i kelâğına
3. Māhuñ yüzine kıra sürüp gezdürür felek
Öykündi var-ısa yine yāruñ yañağına
4. Ol la'l-i cān-fezāyı der-āğüş kıldı zülf
Güyā ki aldı 'İsîyi Meryem kucağına
5. Gül 'andelîbe karşı yüzün durdı **Emriyâ**
Kim bile jâleler ne koyupdur kulağına

112.

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Lebüñden lezzet-i şekker şikeste
Sözüñden kıymet-i gevher şikeste
2. O çeşm-i nâ-tevân u zülf elinden
Gönüller haste hâtırlar şikeste
3. Ruğ-ı zîbâsı bir genc-i güşâde
Kemend-i zülfi mâr-ı ser-şikeste
4. Ğamuñdan şüret-i Erjeng bî-hüş
Fırâkuñdan büt-i Āzer şikeste

---

111. Revân: 1972: 370^a; Emrî: *Dîvân*: G. 471.; G. 413.

Ġazel-i Emrî.

Dîvân'da 426 ve 513; mecmuada 69 numarada geçen bu gazel, burada tekrar yazılmıştır.

112. Revân: 1972: 370^b; Bâkî: *Dîvân*: G. 473.

Ġazel-i Bâkî.

2(a) çeşm-i nâ-tevân-ı zülf: zülf-i nâ-tevân u çeşm R.

5. Olur 'ışk ire h n-ı d de r z n
Dil-i 'uŝŝ k-ı ęam-perver şikeste
6. Bel  bezm ehli b -h ŝ olsa **B k **
Olur mey r hte s ğar şikeste

113.

Mef' l  f 'il t  mef 'il  f 'ilün
Muz ri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ol ince b llin n  akılınca k ŝaęına
Bir nice yerde bend geildi b ağına
2. Gün şanma ben şeh-i ęamu n  hi ŝer resi
Altun bırağdı s 'il-i arhu n anağına
3. İd rme iki  oluyı d k ęanını rev n
Baŝdurma m dde'ünün ayağın ayağına
4. S z adı gibi ęonce-lebinden nes m-i b ğ
H ŝm-ıla yırtup ağzın iletirdi k lağına
5. Urmazdı  y 'Ubeyd  anı  urmağa bah r
 ykinmeseydi ęonce nig ru n dudağına

114.

Mef' l  f 'il t  mef 'il  f 'ilün
Muz ri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. 'Uŝŝ ku n eşk-i d desi düşdi ayağına
Al git beni d y  o g l n k y  b ğına
2. Her bir hab b d n ęee meclisde s k y 
Halh l  akdı  t 'i-i c mu n ayağına
3. Gülşende serv ęirre olaldan h r mına
Eyler nig h n z-ıla ŝolına ŝaęına
4.  atlu dirilmed k d y  y r-ıla ehl-i bezm
Ağız uŝ rdi ęee ŝar bu n k bağına

113. Rev n: 1972: 370^b; 'Ubeyd : *D v n*: G. 256.

Ĝazel-i 'Ubeyd .

1(a) ince: nice D.

(b) geildi: gedi R.

114. Rev n: 1972: 370^b; Mecd : *D v n*'da yoktur.

Ĝazel-i Mecd .

5. Halk-ı cihān[1] bend edelüm dèyü **Mecdiyā**
Zülfi egildi söyledi yāruñ kulağına

115.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Kim baqdı ise āyīne-i rūy-ı Aḥmede
Vèrdi şafā-y-ıla şalavāt[1] Muḥammede
2. Qudret yed-i beyāza çıkarmağa ḥüsnüñi
Yūsuf-cemālin eylemiş evvel müsvedde
3. Qıblemsin ey şanem yüzüñ arduñ degül ki çün
Her vech-ile namāz dürüst oldı Ka'bede
4. Ğavğāsuz olmaz iş bu cihān içre bir güzel
Ol ḥüb yār için [ne] var olursa 'arbede
5. Tecrīd kıl 'alāyıkı sen de **Sürūriyā**
Tā eresin maqām-ı nūfūs-ı mücerrede

116.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Nesīm-i şubḥ eser cān-baḥş olup āheste āheste
Cihānda böyle cān vermiş degüldür daḥı bir ḥaste
2. Ayağı elde 'ayş eyler çemende baş kaldurmaz
Şunılmış sāğar-ı 'işret ezelden nergis-i meste
3. Tolaşmaqdan degül fāriğ kemend-i kāküli dā'im
Ulaşmaqdan degül ḥālī kemān-ebrūsı peyveste
4. Temāşā-gāh-ı ḥüsnüñde cihānı ḥayret almışdur
Ğanīnūñ gözleri ḥayrān faqīrūñ çeşmi dem-beste

---

115. Revān: 1972: 370^b.

Ġazel-i Sürūrī.

Bu gazel *Mecma'u'n-Nezāir*'de 4666. sıradadır.

3(a) arduñ: özüñ R.

4(a) iş bu: uş bu MN.

5(a) "Tecrīd-i 'alāyık ol sen de Sürūriyā" R.

116. Revān: 1972: 370^b; Bāqī: *Dīvān*: G. 445.

Ġazel-i Bāqī.

5. Bir elde **Bākıyā** gül gibi sāğar var iken geldi
Ḥayāl-i kākül-i müşgīni sünbül şundi bir deste

117.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri'c ---+ / -++ / +---+ / -++-

1. Dik gelmek istedi kad-i bālā-yı dilbere
Ṭübāyı dikdiler depesi üstine yere
2. Ḥālūñ gamıyla şöyle za'ifem ki el vērür
Pāy-ı megesden olsa 'aşā cism-i lāğare
3. La'l-i lebūñi öpmege meclisde sākıyā
Mey ayağına düşdi vü girişdi sāğare
4. Qaddūñe beñzeyince senūñ bāğbān-ı dehr
Bir nice yerde çekmişidi bend 'ar'are
5. 'Arz étme kanlu dāguñı yāra 'İzāriyā
Geçmez yanında ol güneşūñ fūls-i aħmere

118.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri'c ---+ / -++ / +---+ / -++-

1. Dendān-ı yār[1] nisbet ederlerse gevhere
Ġavvāşlar gelür depesi üstine yere
2. Keştī-i 'aksi kaşlaruñuñ geşt édüp turur
Gird-āb deseler yeridür dīde-i tere
3. Müjgānuñ-ıla kaşlaruñ egdürdi halka baş
Reşk [édüben] aña meh-i nev düşdi hañçere
4. Görđi lebūñden anda eşer sākıyā göñül
Aksa dil-i şurāḥī gibi n'ola sāğara
5. İksīr-i 'ışk-ıla işi altun olup-durur
Şarf étđi **Mecdī** sīm-i sirişkini cevhere

---

117. Revān: 1972: 370^b.

Ġazel-i 'İzāri.

1(b) üstine: üzre R.

118. Revān: 1972: 371^a; Mecdī: *Dīvān*'da yoktur.

Ġazel-i Mecdī.

119.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Cānbāz geçse çenber-i gīsū-yı dilbere
Bir lu'b-ıla gelür depesi üstine yère
2. Sāgar lebüñçün önce yèr ètmişdi bādeye
Bāde koyılmadan daḥı meclisde sāgare
3. Sensüz baña bir ejder olur çarḥ u mäh-ı nev
Döner hemān yılan dili ser-tiz ḥaçere
4. Ža'fum şu resme kirpügi şanur başarsa ger
Ben ḥaste[ye] dāde-i meges zār-ı lāgare
5. Başuñçün Emriyā ayağı tozı beñzedi
Dürr-i sirişküm-ile muraşsa' zer-efsere

120.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dilā bülbül şanurdum ben hemān gülşende dil-dāde
Belā bu güllerüñ ruşsārına şeb-nem de üftāde
2. Nümüne gönce-i gülşen leb-i rengin-i Şirine
Nişāne lāle-i şahrā dil-i ḥünin-i Ferhāde
3. Dësem bir buse vër cānā dër ihsān ètdi mi Leylā
Cemāli bāğınun şeftālüsından Kays-ı nā-şāde
4. İştüdk āḥiretde ḥür u Kevşer var imiş ammā
Nazir olur mu hey şofī mey ü maḥbūba dünyāde
5. Sözüm dinle muğannī nağmesin güş eyle ey **Bākī**
Ġaraz saña naşihatdur kulaḥ tut ḥavl-i üstāde

119. Revān: 1972: 371^a; Emri: *Dīvān*: G. 423.

Ġazel-i Emri.

1(b) depesi: tepesi D.

2(b) Bāde koyılmadan daḥı: Bāde daḥı koyıldı R.

3(a) baña bir ejder olur: ejdehā görünür D.

120. Revān: 1972: 371^a; Bākī: *Dīvān*: G. 449.

Ġazel-i Bākī.

121.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Һamdü-li'llāh oқur ol ғonce-dehānum gizlüce
Gül gibi mecmū'asından dāsītānum gizlüce
2. Ata ana daһı yāruñ bilmez iken içdügün
Ҷana Ҷana mey gibi nūş etdi Ҷanum gizlüce
3. Bezmümüz bir ten gibidür Ҷanı mey cānı güzel
Cān gibi otursun ol nāzik-miyānum gizlüce
4. Ben Ҷarañu gecelerde җurmayup āh etdügüm
Bu ki gökler yüzine vara duһānum gizlüce
5. Bezm-i cānānı **Necātī** etme zinhār āşikār
Gizlüce hoşdur benüm bāğ-ı cinānum gizlüce

122.

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Görüp zülfeyñüni dil düşdi aға
Şehā raһm eyle җolaşdı duzaға
2. Düşümde gördüm ey mäh eyle ta'bīr
Ki sen mähı alup durdum җucaға
3. Nigārā ғamzeñi cānum görelden
Öliceк gibi җatlanur bıçaға
4. Lebüñ cānum olalı ben Һudādan
Dilerem kim gele cānum җudaға
5. Raқıbe söyle[me] sirruñı ey dost
Yayılır 'āleme düşer җulaға

---

121. Revān: 1972: 371^a; Necātī: *Dīvān*: G. 476.

Ġazel-i Necātī.

4(b) vara: ola R.

122. Revān: 1972: 371^a; Cem Sultān: *Dīvān*: G.CCLXV.

Ġazel-i Cem.

Başlıkta: *Ġazel-i Şem'ī* yazmaktadır.

2 (b) alup durdum: ben almışdum D.

4 (b) dilerem: diledüm R.

6. Benüm hālümü bilmezseñ n'ola kim
Ne rüşen ola şayru hāli sağa
7. Beni redd edüp añmazsañ n'ola kim
Dile gelmez düşen gözden ırağa
8. Yüzüñ şem'ini cān-ı **Cem** görelden
Düşer pervāne bigi ol çerāğa

123.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Kişinüñ bir vefā ehli mülāyim dilberi olsa
Belā vü derd ü hāşretten bu ğam-ğīn dil berī olsa
2. Seher vaqtinde rindāne Vefā hāmmāmına düşsek
Hemān tenhāca hālvette ben olsam ol perī olsa
3. Metā'-ı vaşl-ı dildāra hārī-dār olmağa ne-y-di
Kişinüñ mey gibi elde muķavvim cevheri olsa
4. Hevāyī düşdi dil tıflı kesilmez zülf-i dilberden
Anı naķd eylemek yēgdür hemān bir müşterī olsa
5. Lebinden buse alduķça ķo sögsin aģzuña **İşhāk**
Ki senbuse lezīz olur be-ģāyet sūkkerī olsa

124.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sākī-i bezm-i ezelden içmişüz peymāneyi
Mest i lā-ya'ķıllaruz biz n'eylerüz mey-hāneyi
2. Şofiyā şāf étmege sa'y eyle ķalbüñ pāsını
Var[ı] bir āyīnedür n'eyler ķalender şāneyi

7 (b) gözden ırağa: dilden ķulağa R.

123. Revān: 1972: 371b; İşhāk: *Dīvān*: G. 230.

Ġazel-i İşhāk.

3(a) n'eydi: neydük R.

5(a) alduķça: olduķça R.

124. Revān: 1972: 371b; Nihānī: *Dīvān*: G.174.

Ġazel-i Nihānī.

1(b) mest-i: mest ü D.

3. Zāhidi yoldan qoyan tesbīḥ-ile seccādedür
Gör bu nā-dāna nice dām oldı birkaç dāneyi
4. Derd-i ʿışka dārūdur dārüʿş-şifānuñ şerbeti
Çekme yok yere ṭabībā bende ben dīvāneyi
5. Esk[i] mihmān-ḥāne-i ğamdur sürür olmaz muḳīm
Qo yıqılsun qara yer olsun dil-i vīrāneyi
6. Vaşl-ı cānān ister iseñ ver **Nihānī** cānuñı
Düşde görmez vèrmeyen cān vuşlat-ı cānāneyi

125.

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün faʿlün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / --

1. Dili al ey büt-i Çin ḥayruña bir deyr eyle
Saña bir büseye şatduq yuri var ḥayr eyle
2. Baḥr-i sīm-āb yaşum zevraq-ı laʿlīn çeşmüm
Gel deñiz yüzlerin ol zevraq-ıla seyr eyle
3. Nefesün rūḥ verüp tā ola murğ-ı bāmuñ
Ey Mesīḥā-dem ölürsem gilümi ṭayr eyle
4. Cānı def eyle dilā gelse ḥayāl-i cānān
Şoḥbet-i ḥās edelüm ḥāneyi bī-ğayr eyle
5. Ḥayra gir dilde yer ét diñle sözün **Bāḳīnūñ**
Dili al ey büt-i Çin ḥayruña bir deyr eyle

126.

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Yèridür olsa laqab cām-ı mürevvaq lebüñe
Yaraşur āb-ı muʿallaq dèr isem ğabğabuña

4(a) dārūdur: ? R.

6(b) vèrmeyen: vèrmesin R.

125. Revān: 1972: 371^b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 433.

Ġazel-i Bāḳī.

126. Revān: 1972: 371^b; Niẓāmī: *Dīvān*: G. 95.

Ġazel-i Niẓāmī.

1(b) dèr isem: bir isem D.

2. İttihāduñ var idi yār-ıla ey alb ezeli
Cevher-i rh ull eylemeden alebne
3. Şanma yoluñda icb ola baa mezeb  kiŐ
Girerem her nice mezebde iseñ mezebne
4. Sen benim anumu iersn  ben an yudaram
Nola meyl eyler iseñ luf-ıla hem-meŐrebne
5. Ya amuñ ‘arebi niŐine lebuñ eyle deva
Ya kerem eyle aulatma beni ‘arebne
6. Uralıdan yzn ey mze o serv ayaına
Kevkeb-i ar- felek reşk iledr kebkebne
7. Ey **Nizm** lebi un cndur o Őirn-dehenn
Lebine ol dem rer kim riŐe cn lebuñe

127.

F‘iltn f‘iltn f‘iltn f‘iln
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dostum zlfn gibi Őalınd cnum boynua
Y oluñ boynuma Şal y dŐdi anum boynua
2. Bir persin sen ki bu zlf-i ‘ara-rzn senn
oŐ muraŐŐa‘ ‘anberne dadı num boynua
3. Cnda kh- asret  zlfnde cn boynuda zlf
DŐdi ey nzg-beden br- girnum boynua
4. Nev-‘ars- snni zeyn tmege ey serv-i nz
Silk-i cevher dzdi kilik-i dr-feŐnum boynua
5. Őevden ldrmek iun **Amed**i dilber dedi
Őalınursam nicedir ey n-tvnum boynua

6(b) ar- felek: raŐ- felek R.

7(b) Lebine: Lebuñe D.; rer kim riŐe: rersin k’riŐe D.

127. Revn: 1972: 371^b; Amed Paşa: *Dvn*: G. 271.

azel-i Amed.

128.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Dil ü cān ol leb-i mercāna teşne
Şanasın uru tendür cāna teşne
2. urıdı bağrum ol asretde şan kim
Şarmış sebzedür bārāna teşne
3. Esirge cān vērür ey Hızr-ı sīr-āb
Sikender çeşme-i ayvāna teşne
4. Zülāle dehr māl-a māl olursa
Gözinden şanmağıl ana teşne
5. Lebūñ yādına cān hūn-ı dil ier
Revādur çünki oldu ana teşne
6. Serāb oldu baña la'lüñ şarābı
Şudan nice bir oda yana teşne
7. Bu asretten gözi yaşında Şeyhī
Şanasın aradur 'ummāna teşne

129.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Gümüşden pāleheng ol naħl-ı bālānuñ miyānında
Görinür māh-ı [tā]bāndur hemān bir serv yanında
2. aınsun pālehengin şeh-süvārum aylandursın
Cihāna nūr u fer vērşün güzellik āsmānında
3. Meger h'ān-ı melāhatde gümüşden bir abadur ol
Aılmış a güldür ya leāfet gül-sitānında

---

128. Revān: 1972: 371^a; Şeyhī: *Dīvān*: G. 162.

azel-i Şeyhī.

2(a) urıdı: arardı D.

4 Bu beyit *Dīvān*'da yoktur.

5(a) "Lebūñ 'ışına cān u dil ier hūn" R.

129. Revān: 1972: 372^a; Bāı: *Dīvān*: G. 448.

azel-i Bāı.

1(a) ol: o R

(b) hemān bir serv: nihāl-i serv D.

4. Düşer fülk-i dil-i erbâb-ı hayret aña kırtılmaz
Cemâli bahrinüñ gird-âba dönmişdür miyânında
5. Görenler ol kemerde **Bâkıyâ** tāk-ı melâhatde
Yazılmış şemsedür dërler güzellik hânümânında

130.

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Tıfl-ı sirişk odur ki düşe pây-ı dilbere
Gelse 'aceb midür depesi üstine yère
2. Derd ü ğamuñ yükin çekerin dërse eger
Yüklet bir iki vërme amân düşmen-i hâra
3. Öykindi âsitânuña ey şeh yeri-durur
Pervîn urursa muşt-ıla çarh-ı bed-ahtere
4. Pehlû-yı lâğarumda degül üstüh'ân-ı ğam
Ebrûlaruñ ğamıyla gönül düşdi hânçere
5. Jâle gülüñ yüzine yapışdı 'Ubeydiyâ
Öykindi gibi rû-yı 'arağ-nâk-i dilbere

131.

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Öykindi 'aks-i serv meger kıadd-i dilbere
Şular getürdiler depesi üstine yère
2. 'Aks-i hilâl-i çarh degül cüy-bârda
Reşk-i ruhuñla âb-ı revân düşdi hânçere
3. Şan bir nihâl-i huşke konupdur nice ğurâb
Dâğ-ı siyâhlar ki kıodum cism-i lâğare

4(a) dil-i erbâb-ı hayret: dil-i ehl-i maħabbet D.

5(b) Yazılmış: Yazılmışdur R.; hânümânında: âsmânında R.

130. Revân: 1972: 372^a; 'Ubeydî: *Dîvân*: G. 258.

Ġazel-i 'Ubeydî.

1(b) depesi: tepesi D.

131. Revân: 1972: 372^a; Nev'î: *Dîvân*: G. 428.

Ġazel-i Nev'î.

4. Diller k̄amusı k̄amet-i dildāra d̄üşdiler
Cem' oldı nice fāhte ḡüyā ş̄anavbere
5. Yüz berkidüp dehānna [ğonce] uzatdı dil
Nev'ī dem-i seher k̄atı yüz v̄erdi güllere

132.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri'c' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Öykündi göz göre ser-i müjgān-ı dilbere
Peykānı dıkdiler depesi üstine yere
2. H̄ünin müjem degül gam-ı ebrū-yı yārla
Göz göre merdümi gözümüñ d̄üşdi h̄açere
3. Bir yaşamayası yaşına toymayasıdur
Tıfl-ı sirişkümi göreyin kim gire yere
4. Yüki yıgar yuğarı kaçan kim rakībe ben
Bār-ı nigāri bir götüre d̄esem ol h̄are
5. H̄ālī gamıyla şöyle za'īfem ki Ref'iyā
Perr-i meges tokunsa d̄üşer cism-i lāğare

133.

Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Mübtelā oldı gönül gerçi şarāb-ı nāba
Āh kim zevrak-ı dil d̄üşdi yine gird-ābā
2. Ser-i zülfüñde iken çeşmüñe meyl ètdi gönül
Beñzer ol tıfla vara evvel-i şebden h̄'āba
3. Ser-i zülfiyle çeker gendüye ser-keşleri yār
Ne kadar saht kemān olsa urur k̄ullāba

---

132. Revān: 1972: 372^a.

Ġazel-i Ref'ī.

133. Revān: 1972: 372^a; Bākī: *Dīvān*: G. 436.

Ġazel-i Bākī.

1(a) gerçi şarāb-ı nāba: cām-ı şarāb-ı nāba D.

2(a) ètdi: ètse D.

(b) vara: varur D.

4. Kūyuña ğayrıları çekse raķīb-i ħar-ṭab‘
Seyl-i eşkümle döner ḳadd-i dü-tā dolāba
5. Ṭāḳ-ı ebrū-yı nigāri görelı ēy **Bāķi**
Ser-fürū ḳılmadı ‘ıŝḳ ehli igen miḫrāba

134.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Seyre gele dēyü seni gül-zāra şüküfe
Eylere göz açup her yaña nezzāre şüküfe
2. Dūd-ı dili zeyn eylediği gibi ŝerāre
Zīnet vère her devḫa-i gül-zāra şüküfe
3. Yèr yüzini zeyn eyledi ezhār-ı sirişküm
Seyr ètmege çıķdı ser-i eşcāra şüküfe
4. Reşk odı beni dāğ-ıla zeyn ètse yaraşur
Gördüm şunar ol ŝāḫ-ı güli aĝyāra şüküfe
5. Yüzün yere düşürdi anuñçün ṭoķunup [bād]
Öykündi **Nihānī** ruḫ-ı dildāra şüküfe

135.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Gül şundı çü bārān-ıla gül-zāra şüküfe
Sāķi mey-ile vèr ruḫ-ı dildāra şüküfe
2. Yolında şaçar aķça pulın bezm-i çemende
İster o gülüñ meclisine vara şüküfe
3. Öñince varur kūyuña eller dēyü yāruñ
Èy ğonce vara āl-ıla alvāre şüküfe

5(b) igen: daḫı D.

134. Revān: 1972: 372^b; Nihānī: *Divān*’da yoktur.

Ġazel-i Nihānī.

Bu ğazel *Pervāne Beg Mecmuası*’nda 557^a.B numaralı varakta 1. sırada yer almaktadır.

2(b) “Zīnet vèrmez dūde-i gül-zāra ŝüküfe” R.

135. R.1972: 372^b.

Ġazel-i Rızāyī.

4. Bâğ içre alur gördi yaşum seyli bahârı
Havf êtdi çıķarsa n'ola eşcâra şükûfe
5. Uyhu bağıçün nüsha aşar şâha **Rızâyî**
Âl eylemege bülbül-i bîdâra şükûfe

136.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. alupdur eşk-i çeşmüm gerçi kim hâk-i mezelletde
Bi-hamdi'llâh hele âh u figânum evc-i rif'atde
2. Kesildüm sîh-i mihnetden çekildüm 'ayş ü 'işretten
Kebâbum dil şarâbum eşk-i çeşmüm künc-i 'uzletde
3. Der-i dildârdan dūram diyâr-ı ğamda mehcūram
Müselmânlar esirgeñ haste aldum dâr-ı ğurbetde
4. Hâyâl-i hâl u haııtuñdan beni hâlî olur şanma
Gönülden gitmez ol endişeler vahdetde keşretde
5. Eger **Bâķî**nüñ ahvâlınden istifsâr ederlerse
Ğam-ı dildâra hem-dem vaııti hoş devletde 'izzetde

137.

Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Êrdükde 'araııdan ruĥ-ı dildâra şükûfe
Êtdi yaııasın şevķ-ile şad-pâre şükûfe
2. Bozardı kızardı utanup ey yüzi lâle
Sen sîm-bere eyledi nezzâre şükûfe
3. Şemşîr-i hazân pârelemiş cismini şâhuñ
Şan penbe-i merhem-durur eşcâra şükûfe
4. Esrâ[r]-ı İlahîyi 'ıyân eyledi halka
Manşūr-veş aşılsa n'ola dâra şükûfe

136. Revân: 1972: 372^b; Bâķî: *Dîvân*: G. 432.

Ğazel-i Bâķî.

2(a) Kesildüm: Kesildi R.; 'ayş ü 'işretten: cām-ı 'işretten D.

4(b) gitmez: çıkmaz D.

137. R.1972: 372^b.

Ğazel-i 'Ahdî.

5. Reşk-i felek olursa n'ola sebze-i hađrā
Encüm-durur ey 'Ahdī çemen-zāra şüküfe

138.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Yüz sürmek için dāmen-i dildāra şüküfe
Varını döküp şaçdı reh-i yāra şüküfe
2. Ruhsār-ı 'arağ-nāküñüñ artarsa şafāsı
Tañ mı ki vērür revnağı gül-zāra şüküfe
3. Dāğumda kaçan dāne-i eşke nazār etsen
Düşmiş şanuram lāle-i kūh-sāra şüküfe
4. Nüş-ı mey için gülşene 'azm eylese dildār
Düşer kadeh bezmine āvāre şüküfe
5. Sīneñde senüñ **Dānişī** her penbe-i dāğuß
Seyr etmek için oldı dil-āzāre şüküfe

139.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Mestāne şoşulmağ-ile destāra şüküfe
Şanur ki taşılmış ola dildāra şüküfe
2. Mührüñle ağardı dağı terk etmez anı kim
Nevrüz ericek varmaya gül-zāre şüküfe

---

138. R.1972: 372^b.

Ġazel-i Dānişī.

Bu gazel, Pervāne Beg Mecmuası'nda 557^a numaralı varakta 1/2³ numaradadır.

3(b) 'ben' kelimesi vezin gereği metinden çıkarıldı.

5 (b) dil-āzāre: dil-zāre R.

139. Revān: 1972: 372^b; Mecdī: *Dīvān*: G. 83.

Ġazel-i Mecdī.

1(a) şoşulmağ ile: şoşulmağa R.

(b) Şanur ki: Şağın ki D.

2(b) Nevrüz: Turur D.

3. Açıldı şabā-y-ile kaçup anuñ öñince
Vākıf olayın dër haber-i yāra şüküfe
4. Her birisi bir manzaradan baş çıkardı
Sen lāle-ruħa étmege nezzāre şüküfe
5. Germiyyet-i mihr-i ruħ-ı cānān-ıla **Mecdī**
Destāri başından kodı eşhāra şüküfe

140.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ėrdi bahār müjde-i vaşl-ı nigār-ıla
‘Ālem mu‘aṭṭar oldı nesīm-i bahār-ıla
2. Çeşm-i ümīdi eyledi rüşen nesīm-i şubḥ
Ḥāk-i cenāb-ı sāye-i Perverdigār-ıla
3. Āhır peyām-ı vaşl-ıla gül-berg-i ter gibi
Ėrdi ḥuceste nāmeleri rüzgār-ıla
4. Biñ mübtelāyı ‘ışkuñ éder her birini zār
Gül gibi kim mu‘āmele eyler hezār-ıla
5. Pā-būsuñ ister oldı görelden izüñ tozın
Bākī ‘aceb ḥayāle döşendi gubār-ıla

3(a) Bu mısra *Dīvān'* da şöyledir:
“Açıldı şabā yilile ḥüb anuñ öñince”

4 Bu beyit *Dīvān'* da şöyledir:
“Her birisi bir nazrasından yaş çıkardı
Sen lāleyi ḥasretmege nezzāre şüküfe”

140. Revān: 1972: 373^a; Bākī: *Dīvān*: G. 416.
Ėzel-i Bākī.

3(b) Erdi: Ebr R.

4(a) Bu mısra mecmuada şöyledir:
“Biñ ‘āşık her birini zār éder nigār ile” R.

5(a) ister: özler D.

141.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec -- +/ +-- +/ +--+ / +--

1. Ėrince yine meclis-i dildāra Şüküfe
Elden ele düşdi olup āvāre Şüküfe
2. Şan menzilini eyledi mihr üzre Őüreyyā
DüzmiŐ o yüzi gül yine destāra Şüküfe
3. Pervāne-Şıfat bāl açup uçmağ mı diler[di]
Dil bağlamasa Şem'-i ruğ-ı yāra Şüküfe
4. Sürmek mi diler bād-ı Őabā bezm-i çemenden
Ne-y-ki yapıŐup tıdduğı eŐcāra Şüküfe
5. Uçurdı Őabā **Vālihiyā** gülşen içinden
Tağıldı dēyü sünbül-i dildāra Şüküfe

142.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec -- +/ +-- +/ +--+ / +--

1. Şan'at gözüñe 'işve vü nāz-ıla girişme
'Ādet müjeñe tiğ-ıla 'uŐŐāka girişme
2. Dendān-ı lebün birbirine girdi görince
Ben 'aşıka ēy Őuğ nedür bunca girişme
3. Sulţānı hayāl ēdeli dil Őehrini teŐrīf
Etfāl-i siriŐkümde yine var bu girişme
4. DërmiŐsin İrem küyına ol serve ēriŐem
Őağlıkla [rakībā] sen āna ērme ēriŐme

---

141. Revān: 1972: 373^a.

Ėazel-i Vālihi.

Bu Ėazel *Pervāne Beg Mecmuası*'nda 557^a.B numaralı varakta 1/3⁴ sıradadır.

2 (b) düzmiŐ: dërmiŐ PB.

4 (b) tıdduğı: tırduğı PB.

5 (a) Tağıldı: Dağıldı PB.

142. Revān: 1972: 373^a; Emri: *Divān*: G. 485.

Ėazel-i Emri.

1(b) tiğ: tır D.

3(a) ēdeli: ētdi mi R.

5. Biñ cānın alup **Emrī**ye bir buse vēr ammā
Çalp añla dil-i düşmeni alışma vèrişme

143.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cāme-ḥ'āb ol āfeti aldukça tenhā koynına
Şanuram ebrüñ girür mäh-ı şeb-ārā koynına
2. Şubḥ-dem ey fāḥte bī-hüde efgān eyleme
Çün girürsin her gece bir serv-i bālā koynına
3. Niçün ağlarsın felekden bilsem ey şeb-nem seni
Girmeseñ bārī hele bir verd-i ra'nā koynına
4. Dür dişüñ vaşında şirüm defterin gördi meger
Kim şadef mecmū'asını şaldı deryā koynına
5. Ruḥlaruñ şevkıyla pür-dāğ etdi **Bākī** sīnesin
Bir avuç berg-i gül-i ter koydı gūyā koynına

144.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bilmezem destin mi koydı ol dilārā koynına
Yoḥsa ḥurşid-i cihān mı girdi āyā koynına
2. Gördi zilletde benüm eşküm el açdı(?) acıyup
Öz yaqasından geçürdi koydı deryā koynına
3. Bağruma ḥammām-veş başsam n'ola ḥasretle taş
Kim şoyup ḥalvet koyar dildār[ı] tenhā koynına
4. Tīb-i enfāsuñ ne gökçek ne-y-ki yine ey nesīm
Yoḥsa girdüñ mi bu şeb bir verd-i ra'nā koynına
5. Nāz-ıla dilber elin koynına koysa **Fāniyā**
Şanuram koydı yed-i beyzāyı Mūsā koynına

5(a) buse vēr ammā: buseñi vèrseñ D.

143. Revān: 1972: 373^a; Bākī: *Dīvān*: G. 430.

Ġazel-i Bākī.

3(b) Girmeseñ bārī hele: Çün girürsin her zamān D.

144. Revān: 1972: 373^a.

Ġazel-i Fānī.

145.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Açılsa ğonce mānend-i leb-i la'l-i nigār olsa
Şaçılsa ħurde-i fīrūze şahrā sebze-zār olsa
2. Getürsem pendini bir bir yérine vā'iz-i şehriñ
Bahār olsa nigār olsa şarāb-ı hoş-güvār olsa
3. Ne қanlar yutduğum görseñ elinden sāķī-i dehrüñ
Açılsa lāle-veş dağ-ı nihānum āşikār olsa
4. N'olur bī-raħm u sengīn-dil cefā-ħü tünd ü ser-keşden
Göñüller iñlese şüħ olsa dilber şive-kār olsa
5. Piyāle dönse ey **Bāķī** yine gül devrini görsek
Kenār-ı cūda 'ayş etdükçe dilber der-kenār olsa

146.

Mefā'īlün fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Metā'-ı bāde-i gül-reng şimdi ayağda
Қumāş-ı zühd ü riyā ħurmayup şatılmağda
2. Kenār-ı 'ayş u şafāya geçilse ħolmuş-ıla
Yine pür olsa mey-i hoş-güvār zevrağda
3. Şarābı zevrağ-ıla içmenüñ zamānı degül
Efendi keştīyi kāğıdda şuyı bardağda
4. Behişt şevķına şādīlīg eyleyüp vā'iz
Miyān-ı meclise atıldı yek mu'allāğda
5. Semend-i ħab'a süvār oldu 'azm eder **Bāķī**
Belāğat ehline yā Hū göñüller alçağda

---

145. Revān: 1972: 373^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 452.

Ġazel-i Bāķī.

1(a) fīrūze: pīrūze D.

3(a) "Elinden sāķī-i dehrüñ ne қanlar yutduğum görseñ" D.

146. Revān: 1972: 373^b; Bāķī: *Dīvān*: G. 444.

Ġazel-i Bāķī.

147.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes +-+- / +-+- / +-+- / +-+-

1. Fütāde dilleri seyr eyledükde toprağda
O şeh-süvār dēdi kim gönüller alçağda
2. Muḳayyed olmayan ālām-ı cāh u manşib-ıla
Ne ḫālet olduğın añlar fenā-yı muṭlağda
3. Uçar hevāñ-ıla cān murğı bāğ-ı kūyuñda
Hemīşe ṭayir-i ḳudsīye beñzer uçmağda
4. Murādı āyīnenüñ şayd-ı 'aḳs-i ḫüsnüñdür
Görindi gerçi saña ḳarşu şüret-i Ḥağda
5. Revā mıdur dil-i 'Ulvīye bend ēde zülfüñ
Ne işşı var aña bir der[d]-mendi aşmağda

148.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec --+/ +--+/ +--+/ +--

1. Sürdüm yüzümi pāyuña bāğ-ı İremüñde
Rif'atle başum Ṭübāya erdi ḳademüñde
2. 'Uşşāğ-ıla ḫaşr olmadan ēy ḳaddi ḳıyāmet
Yağmağ ne-y-iki anları nār-ı sitemüñde
3. Beñzer dēr idüm la'l-i güher-bārına yāruñ
Gelseñ söze ēy ḡonce dilüñ olsa femüñde
4. La'lüñ meyinüñ neş'esini bulmadum aşlā
Şordum şuyını Ḥızruñ u cāmını Cemüñ de

147. Revān: 1972: 373^b; 'Ulvī: *Dīvān*: G. 552.

Ġazel-i 'Ulvī.

1(a) Bu mısra *Dīvān'* da şöyledir:

"Görüp fütādelerüñ yatduğın toprağda"

2(a) ālām-ı cāh u manşib: elām u çāh-ı manşib D.

3 Bu beyit *Dīvān'* da şöyledir:

"Sülūkı ehl-i dilüñ seyr-i bāğ-ı dīzāra

Hemīşe zāhid-i ḫuşḳuñ ḫayāli uçmağda"

5(b) aña: saña R.

148. Revān: 1972: 373^b.

Ġazel-i 'Ahdī.

Başlıkta: *Ġazel-i Mesīhī* yazmaktadır.

5. Biñ mürde dili zinde kıılır bir dem içinde
Enfās-ı Mesīhī mi var ey ‘**Ahdī** demüñde

149.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Cān zevk u şafā sürdi dēyü derd ü elemüñde
Cān buldı hayāt-ı ebedī künc-i ğamuñda
2. Ben hastesine geldi kadem-rence kıılır yār
Dēdi nicesin dēdüm eyüyem kademüñde
3. Ēl gülse görüp kanlu yaşuñ olma şaķın ter
Baķma sen ey gözüm ol gendü demüñde
4. Teshīr-i maķābībe ‘aceb sihr ēder ey çarķ
Bilmem ki ne efsün yazılıdır diremüñde
5. Hep cevr ü cefāñı daķı ağyāra ēdersin
Fānīye maķal görmedün ey şeh sitemüñ de

150.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Ĥafīf + + -- / + - + - / + + -

1. Tıfl iken t̄ayesi kucağında
Gül idi k̄opmaduķ budāğında
2. Leb-i cānāne gibi ğonce-i ter
K̄opmadı daķı dehr bāğında
3. Ruķuñuñ lāle baş açuķ delüsi
Ĥālī sevdāsı var dimāğında
4. Şadaķāt u zekāt-ı çeşmüñdür
Sīm ü zer nergisüñ çerağında
5. Bāde haylī alındı meclisde
Öpdiler sākīyi dudağında

---

149. Revān: 1972: 373^b.

Ġazel-i Fānī.

1(a) Vezin aksıyor.

150. Revān: 1972: 373^b; Bākī: *Dīvān*: G. 424.

Ġazel-i Bākī.

1(a) dāyesi: t̄ayesi D.

6. Sākī rez duḥterinüñ ol engüşt
Sīm ḥalḥāludur ayağında
7. İki ḥançer ṭaḳınmış ey **Bākī**
Ḥaste çeşmi şolında şağında

151.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şād edersin bendeñi bir dil-güşā mektüb-ıla
Bende etdüñ ['ālemi] gendüñe bir üslüb-ıla
2. Ḳuluñ oldum görelî mektüb-ı mergübuñ senüñ
Gerçi kim āzād olurlar bendeler mektüb-ıla
3. Āsitānuñ çevresine zerrece toz ḳonmaya
Gözlerüm ferrāş ederseñ āb-ıla cārüb-ıla
4. Bir demi biñ yıl ḳadardur der[d]-i hecrüñ ey ṭabīb
Vaşl umarız 'ömr-i Nüh u şiddet-i Eyyüb-ıla
5. İltifātuñdan **Necātī** ol ḳadar şād oldı kim
'Ömr[i] olduğınca 'ayş-ıla mey ü maḥbüb-ıla

152.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol ḳad-i bālā şalınsa bu ruḥ-ı zībā-y-ıla
Şanki 'ömrümdür geçer ṭurmaz gün-ile ay-ıla
2. Ḥüşe-i zülfüñ ki 'ömrüm ḥırmenidür āh kim
Yele vėrdi ḥāşıl-ı 'ömrüm uzun sevdā-y-ıla
3. Saña mihrüñ ber-kemāl ü baña cevruñ lā-yezāl
N'ola ḥālüm 'āḳıbet sen dilber-i ra'nā-y-ıla
4. Gördügince ben za'ifi üstüḥ'ānum üstine
Öldürür küyuñ iti uş bir birin ğavgā-y-ıla

151. Revān: 1972: 373^b; Necātī: *Dīvān*: G. 506.

Ġazel-i Necātī.

1(b) bir: bu D.

152. Revān: 1972: 374^a; İshāḳ: *Dīvān*: G. 234.

Ġazel-i İshāḳ.

4(a) za'ī'fi: faḳīri R.

5. N'ola hūnī gözlerüñ nā-ḥaḳ yere ḳan eylese
N'ola dërsin baş ḳoşan ol ebrū-yı kec-rā-y-ıla
6. Āstīn-efşān olup zülfüñ işāret eylese
Nice diller ḳal'ası fetḥ ola bir yağma-y-ıla
7. Ol ḳadar işār edem yoluñda naḳd-i eşkümi
Her gedā **İshāḳı** gördükçe feraḥdan bayıla

153.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Mestdür ḥalḳ-ı cihān cümlesi ḡaflet-ile
Āferīn aña ki def' ede ḥumārın mey-ile
2. Ērmedüm bir naẓar-ı pāk kemāl ehline kim
Göñül āyīnesinüñ pāk ede pāsın sile
3. Ētmedüm bir 'amel ol Ḥālīḳ-ı bī-çüne yarar
Ērdi 'ömrüm nideyin āh ki pençāh-ı çile
4. Ḥil'atidür ḥalel ü miḥnet ü nokşān u zevāl
İ'timād eyleme zinhār bu bir muşt gile
5. Urmadın dest girībānına cellād-ı ecel
Devlet anuñ ki hevādan kesile vaz gele
6. Her gelen bunda güle 'āḳıbet ağlayı gider
Ḳanı bir 'ārif anuñ remzini añlayabile
7. Ētme sa'y aña **Nihānī** ki ḳalur ḡayrlara
Sa'y et aña [ki] varur sīne senüñle bile

153. Revān: 1972: 374^a; Nihānī: *Dīvān*: G. 179.

Ġazel-i Nihānī.

- 1 (b) meyle: āb-ile R.
6(b) añlayabile: bile bile D.
7(b) 'et' kelimesi *Dīvān* neşrinde yoktur.

154.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Yüzüñ görelî ol iki sünbül arasında
Dil haste yatur bend-ile kākül arasında
2. Hālün şanemā gül yüzüñ üstinde gören dēr
Hindü-beçedür düşdi yatur gül arasında
3. Gül-ruhlarınuñ vaşfı-durur ey şeh-i 'ālem
Her lahza giden gulgule bülbül arasında
4. Çeşmümde hayāl-i lebüñ ey dost meşelde
Bir sāğara beñzer ki ola mül arasında
5. Zencir-i gamuñdan şanemā eyleme āzād
Kim **Cem** gibi kul olmaya biñ kul arasında

155.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec +--- / +--- / +--- / +---

1. Göñül aqđı gözüm yaşı gibi ol qadd-i dil-cüya
Niçün meyl étmez ol serv-i hürāmānum aqar şuya
2. Baña devlet yüzün göstermeyen baht-ı siyāhumdur
Qara zülfüñ ki çekmiş perde ol ruhsār-ı nīkūya
3. Şol 'āşık kim senüñ 'ışkuñ belāsından helāk oldu
Şan ol bīmārdur şihhat yėtişdi vardı uyhuya
4. Felekde ay u gün sen şehir-i yāruñ şehir-i 'ışkında
Kesilmiş başlardur [kim] dikildi burc u bārūya
5. Yine cisminde **Bāqī** hançerüñle yaralar çizdi
Şanasın sāde-rū bir dil-rübādur çekdi pehlūya

---

154. Revān: 1972: 374^a; Cem Sulţān: *Dīvān*: G. CCLXXI.

Ġazel-i Cem.

4(a) dost meşelde: büt-i gül-ruh R.

5(b) gibi: bigi D.

155. Revān: 1972: 374^a; Bāqī: *Dīvān*: G. 458.

Ġazel-i Bāqī.

3(a) Şol: şu D.

5(b) dil-rübādur: dil-rübāyı D.

156.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Çün etdi nihān gül yüzine sünbül[i] perde
Şan ebr-i siyeh oldı güneş yüzine perde
2. Dögmedi ise gögsini taş-ıla ğamuñdan
Pes bu görinenler ne ola cirm-i kamerde
3. Eksük degül ey dost raķībūñ eşigūñden
Dil nice taħammül éde bu derde bu derde
4. Kaşuñ yaymuñ tır[i] göz üstindedür ey dost
Ğamzeñ oķınuñ niteki cān-ıla cigerde
5. 'Işķ âteşiçün kıldı Nizāmī bedenin ħāk
Cānā kademūñ farkına baş bu rāh-güzerde

157.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Cān baña bār-ı girān olurdı cānān olmasa
Cān olurdı derd ü ğam cismümde ger cān olmasa
2. Ārzū-yı ħalka-i Beytū'l-Ĥarām olsun ħarām
Ger ħayāl-i ħalka-i zülf-i perişān olmasa
3. Cennet-i kūyında qalurdum ger olmasa raķīb
Ravzadan çıkmazdı Ādem daħı Şeytān olmasa

---

156. Revān: 1972: 374^a; Nizāmī: *Dīvān*: G. 96.

Ğazel-i Nizāmī.

1(a) perde: terde R.

2(b) görinenler: gögerenler D.

4(b) nite ki: nice ki R.

5 Mahlas beyti *Dīvān*'da şöyledir:

"A'rāzi için ğam yeme anuñ bu Nizāmī
Aġyār ile yār olduġına līk kemerde"

157. Revān: 1972: 374^b; Aħmed Paşa: *Dīvān*: G. 278.

Ğazel-i Aħmed Paşa.

3(b) Bu mısra *Dīvān*'da şöyledir:

"Ravzadan Ādem kaçan çıkardı Şeytān olmasa"

5(b) kār-gır: kār-ger D.

4. Ğam yemezdim dil serâyın yıkduğıyçün rûzgâr
Ĥayl-i sulţân-ı ĥayâlün anda mihmân olmasa
5. Kırpügün zaĥm urıcaĥ baĥrumı ğamzeñdür delen
Tîr igende kâr-gîr olmazdı peykân olmasa
6. Cân u dilde tîr-i ğamzeñ üzre bir ceng oldu kim
Ĥan olurdu arada sînemde pinhân olmasa
7. Ĥaĥtuñuñ ĥükmin tutardum câna tezvîr étmese
Zülfüñüñ cevrin çekerdüm nâ-müselmân olmasa
8. Dêdüm aĥlarken başum top eyle çevgân zülfüne
Dêdi çevgân gösterürdüm saña bārân olmasa
9. Bâĥ-bân zülfün ĥarîf olmazdı ĥüsnün bezmine
Mâ-ĥazar avcında şol sîb-i zenaĥdân olmasa.
10. Sen giderken süzümü fi'l-cümle teskîn étدی eşk
Baña âĥîr demde raĥm étmezdi insân olmasa
11. ‘Aĥla ĥavf-ı küfr var zühd ü nifâĥ-engîzden
Baĥlanup zünnâr-ı zülfünü müselmân olmasa
12. **Aĥmedün** ‘ışkı zebürın ezber ét k’olmaz beyân
Ma’nîsi gül ĥüsnünün bülbül ĥazel-ĥ’ân olmasa

158.

Mefâ’îlün mefâ’îlün mefâ’îlün mefâ’îlün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Şebân-geĥ mâĥ-ı nev gösterdi câm-ı zer-nigâr elde
Ki ya’nî şubĥ-dem ĥoşdur şarâb-ı ĥoş-güvâr elde
2. Şalındı ĥîd-geĥde serv-ĥadler mest-i nâz olmış
Éderdük biz de ayak [seyrin] olsa dest-i yâr elde
3. Ne mümkün murĥ-ı dil vaşluñ hevâsından güzâr étmek
Tutar şayyâd-ı ğamzeñ şâĥ-bâz-ı cân-şikâr elde

6(a) tîr-i: tîr ü R.

7(a) tezvîr étmese: tezvîr olmasa D.

10 giderken: görürken R.

11 Bu beyit *Dîvân*’da yoktur.

158. Revân: 1972: 374^b; Bâĥî: *Dîvân*: G. 412.

Ĥazel-i Bâĥî.

4. Koyup ol zülf-i şeb-dîzi gönül geçmek diler gâhî
Velî görsem yine kalmaz 'inân-ı ihtiyâr elde
5. Nişâr ét bezmine **Bâkî** bu dürr-i pâki seyr etsün
Muraşsa' câmı tutdukça o şâh-ı tâc-dâr elde

159.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Raḥm edüp silmez ise eşkümi dilber yeñ-ile
Çâre midür ki gözüm yaşı dine yâ yenile
2. Köhne 'âşıkların unuttı o dil-dâr dirîğ
Eski yâr añmamağı 'âdet edindi yenile
3. Ka'beteyn-i meh ü mihriyle bu nerrâd-ı felek
Yeñer erişeni mümkün midür ol kim yenile
4. Nâḥun-ı ḥâr uzadur uşbu'-ı şâḥ-ı gülşen
Serv-ḳadlerden umar kim ye etek yâ yeñ-ile
5. Leb-i şîrîn[i] çü yâruñ beni Ferhâd étدی
Kışsa-ı Leylî vü Mecnûnı **Mesîḥî** yeñile

160.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Ger raḳîbüñ getirürse dür-i eşk[i] nazara
Baḳma ey gevher-i pâkize sen ol bed-gühere
2. Tîrûñi gözlemege her yañadan ey ḳaşı yâ
Câ-be-câ âyîneden gözler olupdur seyire

4(b) görsem: sürsem R.

159. Revân: 1972: 374^b; Mesîḥî: *Dîvân*: G. 224.

Ġazel-i Mesîḥî.

1(a) eşkümi: yaşımı D.

4(a) Bu mısra mecmuada şöyledir:

"Uzadur bir ma'nî ḥâr-ıla şâḥ-ı gülşen"

(b) ye: yâ R.

5(a) beni: seni D.

160. Revân: 1972: 374^b; Emrî: *Dîvân*: G. 458.

Ġazel-i Emrî.

2 Bu beyit *Dîvân*'da yoktur.

3. Lebi şîrînlîk édüp étmesê dîvâne eger
Dest-i kudret nice bend urmaz idi ney-şekere
4. Sâye-i şâh degül haţtuña öykündi çemen
Urdı çüb-ıla aña mihr-i felek qara bere
5. Şanma qandan kızarupdur gözüm Emrî şeh-i ışk
La'l-i terden iki zeng eyledi peyk-i nazare

161.

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Baş koşdı sâye-veş bir iki yüzi qaraya
Her-câyî dendi gün gibi ol mâh-pâreye
2. Dil pâre pâre idi gamuñla bütün şınup
Ëy qaşları kemân oquñ atıldı pâreye
3. Peykânüñ üzre cân u dil oldı kılıç bıçaq
Ayırdı tıguñ ikisini girdi araya
4. Mecnûn benümle oynasa şatranc-ı ışk[ı] ger
Ëy şâh-ı hüsn qoymaz idüm hergiz araya
5. Şır gönlini Hayâlîñ ol meh gönüllenüp
Güyâ ki [bir] zücâc[ı] çalar seng-i hâreye

162.

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Elüm érmez meded öldüm nigâra
Ki döyemezmiş kişi hiç intizâra

4(a) Bu mısra *Dîvân'* da şöyledir:
"Sâye-i şâh degül qaddüñe öykündi meger"

5(a) gözüm: gözün R.

161. Revân: 1972: 374^b; Hayâlî: *Dîvân*: G. 33.

Ġazel-i Hayâlî.

1(b) dendi: dênildi R.

2(a) Dil pâre pâre idi: Dil pâre olmuş idi D.

3(a) cân u dil oldı: oldı dil ü cân D.

162. Revân: 1972: 375^a; Âhî: *Dîvân*: G. 114.

Ġazel-i Âhî.

1(b) döyemezmiş kişi: döyemez kimseler D.

2. Gülünc êtdüñ beni düşmanlaruma
Be zālīm böyle m'êder yâr yâra
3. Dolardı nūr-ıla kabrüm nigārā
Eger bir kerre gelseñ ol kenāra
4. Elüñden yaqamı çāk êdüp êrte
Şikāyetler kılam Perverdigāra
5. Beni kıan aqladur derd-ile her dem
'Aceb n'êtdüm ki yā Rab rüzgāra
6. Olupdur aşmağa dil nīmesini
Gözi kaşşābı müjgānın kıanara
7. Bulınur mı 'aceb **Āhī** aransa
Senüñ gibi cihānda bī-sitāre

163.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün

Muzāri' ---+ / -+--- / ---+ / -+---

1. Kıaddüm kemāna döndi bu 'ālem-i fenāda
N'ola kaçarsa benden oğ gibi Oğçı-zāde
2. Esrār-ı ehl-i 'ışka ebrüsü iki rādur
Fāş olmasun cihāna kıalsun bu söz burada
3. Dilde belā-yı fūrkat başda hevā-yı vuşlat
Dest-i emel yaqada tiğ-i ecel kıafāda
4. Hıkimet nedür řabībüm ölmege cān verürken
Dīdāruñı görince yaşum olur ziyāde

2(a) êtdüñ: êtdi D.; düşmānlaruma: düşmānlara R.

3(a) Dolardı: Ŧolardı D.

(b) gelseñ ol: gelseydüñ D.

4(b) kılam: êdem D.

5(a) Beni: baña D.; her dem: yā Rab R.

6(a) Olupdur: Êdüpdür D.

(b) kaşşābı müjgānın: kaşşāb u müjgānı R.

7(a) Āhī aransa: Aransa Āhī D.

163. Revān: 1972: 375^a; Yahyā: *Dīvān*: G. 370.

Ġazel-i Yahyā.

1(a) fenāda: fināda R.

5. **Yaḥyā** yeñiçeridür naṭ^c-ı cihānda şāhum
N'ola atūñ öñince yürise ol piyāde

164.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rüşen olmazdı gönül cām-ı mey-i nāb olmasa
Zulmet açılmazdı ḥurşīd-i cihān-tāb olmasa
2. Bulunaydı yāruñ ağzında mebādā bir nişān
Çeşme-i ḥayvān eger 'ālemde nā-yāb olmasa
3. Teşne-diller cānına tīguñ seper miydi şular
Mürdeye cānlar bağışlar tāze cüllāb olmasa
4. Ḥasret-i zülf-i 'izāruñla kim eglerd[i] beni
Sünbül-i ter bitmese gül-berg-i sīr-āb olmasa
5. Düşde görmek ihtimāliyle göçerdüñ **Remziyā**
Hecr elinden dīdeler giryān u bī-çün olmasa

165.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yazmış debīr-i ḥikmet ezel şafḥa-i güle
Bülbül dem-ā-dem ağlaya her bār gül güle
2. Şol deñlü étdü güllere bülbül şeṭāreti
Düşdi çemende kaṭre-i şeb-nem güle güle
3. Müşgīn şaçuñda éy yüzi gül cān-ı nā-tevān
Ol riştedür ki bağlana bir deste sünbüle
4. Sīnemde zaḥm[un] içre olan penbe-i fetīl
Ol yāsemīne döndi ki qorlar qaranfüle

---

5 Bu beyit *Dīvān'* da şöyledir:
"Yaḥyā sipāhī begler ya'nī güzel cuvānlar
Ol şāhumuñ öñince gördüm yürür piyāde"

164. Revān: 1972: 375^a.

Ġazel-i Remzī.

165. Revān: 1972: 375^a; Bāqī: *Dīvān*: G. 447.

Ġazel-i Bāqī.

5. **Bākī** çemende şīşe-i mey kılkuş eylese
Bülbül terâne başlayıcağ uysa bülbüle

166.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dostum gel düşmeni hōcreñde mihmān eyleme
Dīv-i dūnuñ menzilin taht-ı Süleymān eyleme
2. Şunuben her bī-mezāka leblerüñ hālvāsını
Derd-ile göynüklünüñ beñzin za'afrān eyleme
3. [Bedr-i] hüsnuñ kim çerāğın āfitāb andan yağar
Bī-şafālar bezmine şem'ı şeb-istān eyleme
4. Tōlular nūş eyleyüp ağıyāra gayretten benüm
'Aqlumı şöhet şöñ gibi perīşān eyleme
5. Ğarğ-ı hūn etme müjeñ tīriyle her bed-gevheri
Bulduğūñ seng-i siyāhı la'l-i raşşān eyleme
6. Hāşılı ey bī-vefā mihr ü vefā etmek degül
Kimseye ben var iken cevr-i firāvān eyleme
7. Yādlar bezminde par par yanup ey şem'ı münīr
Hayretī bī-çāreyi sūzān u giryān eyleme

167.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Bir māhı çeker sīneye şol kim gecelerde
Rüşen-dil olur hāle gibi devr-i kamede
2. Manşūr-ı dili kıldı saçı dārına ber-dār
El-minnetu-li'llāh ki hele kōmadı yērde

---

166. Revān: 1972: 375^a; Hayretī: *Dīvān*: G. 399.

Ğazel-i Hayretī.

1(a) hōcreñde: hecrüñde R.

2(a) Şunuben her: Şunma her bir D.

167. Revān: 1972: 375^b; Hüdāyī: *Dīvān*: G. CXC.

Ğazel-i Hüdāyī.

2 (b) [=Allah'a minnet]

3. Bir add-i elif ‘ışkını bilsem n’ola ancak
‘Ayb olmaya zāhid ki hūner bir gerek erde
4. abrūmde eřigūñ ařın ōzler dil ōlürken
Görür kişi başı yarağın vaqt-i seferde
5. Őev-ile vērür cānı yūzūñ görse **Hūdāyī**
Şol şem‘ gibi kim söyinür vaqt-i seherde

168.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. āmeti vařfını ‘arz eylediler ūbāya
Ser-fürū eyledi ol serv-i sehī bālāya
2. Var-isa urre-i müřgīnūñūñ āřūftesidür
Bī-sebeb dūřmedi mi āhū-yı Hoten řahrāya
3. ‘Anberīn ađđūñ anuñ sāyesidür addūñde
Kim göñül bağlamaz ol urre-i ‘anber-sāya
4. Nāzenīnā dağı sen ıfl-iken Allāh bilür
Seni emzürmege ne cānlar eritdi dāye
5. Pençe-i mihri burar[sa] n’ola üsniyle o māh
Beñzer engüşti hilāle kefi desti aya
6. āk-i pāyın şağın ey bād-ı řabā nergisden
ayfdur kuğl-ı cilā dīde-i nā-bīnāya

169.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ben olsam bārī ol servūñ yanınca řalınan sāye
Yüz ursam pāyına yalvarsam o zūlf-i semen-sāye

---

168. Revān: 1972: 375^b; Bāķī: *Divān*: G. 467.

azel-i Bāķī.

Metinde: Başlık ve mahlas bulunmamaktadır. Gazelin mecmuada yazılmamış maktā beyti şöyledir:

“Kemer eylerdi olın ince bilūñe **Bāķī**
Girmese anđer-i ūn-rīzūñ eger araya” D.

169. Revān: 1972: 375^b.

azel-i udāyī.

2. Alurdı nūri cirm-i şems-ile urş-ı amer benden
Ger olsam gögsüñ üzre ‘anberīneñden düşen sāye
3. Mezārum üzre Ka‘be örtüsü örtilmeden yēgdür
O serv-i sebz-pūş-ı ‘işve-gerden şalman sāye
4. Kimesne āfitāba gökde bir kerre nazār ılmaz
açan şalsa yeter destüñdeki sīmīn legen sāye
5. O servüñ āmeti vaşfında mevzūn-rāst yazılır
udāyī düşse kāğıd üzre hāmemden açan sāye

170.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Gözüm pür-hūn olur arşumda ger ol gül‘-izār olsa
Dem-i merdüm ziyāde olmağa başlar bahār olsa
2. Şikāyet etme ey dil inılāb-ı hāl-i gerdündan
Ümīd-i vaşl-ı yār olmazdı ‘ālem ber-arār olsa
3. Zamāne n’ola her dūna olursa bā‘iş-i rif‘at
ubār evc-i hevāya mā‘il olur rüzgār olsa
4. Binā-yı ‘ışa érmez [hī hālel] seng-i havādişden
Bozulmasa esās-ı hūsn ü hūbī üstüvār olsa
5. Bugün devrānda Selmān-ı zamānem demek olurdu
Sözine **Vālihī** erbāb-ı nazmuñ i‘tibār olsa

171.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Kemend-i zūlfine yāruñ giriftār olmasun kimse
Benüm bahtum gibi yā Rab siyeh-kār olmasun kimse
2. Zenadānına düşmişdür gönül sevdā-yı zūlf-ile
İlāhī bend-i zindāna giriftār olmasun kimse

3 (b) ‘işve: ‘ış R.

170. Revān: 1972: 375^b.

azel-i Vālihī.

4 (a) [hī hālel]: ey melek R.

171. Revān: 1972: 375^b; Vuşulī: *Dīvān*: G. 147.

azel-i Vuşulī.

3. Ne müşkil derd imiş yāruñ firāk-ı çeşm-i bīmārı
Düşüp yād ellere yā Rabbi bīmār olmasun kimse
4. Baña bāzār-ı ğamda gel melāmet hırkasın ğeydür
Metā'-ı derd-ile ğayrı harīdār olmasun kimse
5. **Vuşūlī** ağladuqça rīş-ĥand etmek-durur ĥālūñ
Yüze gülüciye ĥalini ağlar olmasun kimse

172.

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Göñül tā var elüñde cām-ı mey tesbīhe el urma
Namāz ehline uyma anlaruñla durma oturma
2. Egilüp secdeye şalma ferāğat tācı[nı] başdan
Vuzūdan şu sepüp raĥat yuĥusın gözden uçurma
3. Saĥın pā-māl olursan būriyā tek mescide girme
Ve ger nā-çār girseñ anda minber gibi çok durma
4. Müezzın nālesin alma ĥulağa düşme teşvīşe
Cehennem ĥapusın açdurma vā'izden ĥaber şorma
5. Cemā'at izdihāmı mescide şalmış küdüretler
Küdüret üzre luĥf et bir küdüret hem sen arturma
6. Ĥaĥībın şanma şādık mescidüñ ĥavliyle fi'l etme
İmāmın şanma 'āķıl ihtiyāruñ aña tabşurma
7. **Fuzūlī** behre vërmez tã'at-ı nākış nedür cehdüñ
Kerem kıl zerķi tã'at şüretinde ĥadden aşurma

4(a) melāmet: melāĥat R.

(b) derd-ile: derdüñe D.

172. Revān: 1972: 375^b; Fuzūlī: *Dīvān*: G. CCXLI.

Ġazel-i Fuzūlī.

2(a) Egilüp: Egmeyüp R.; başdan: başuñdan R.

(b) yuĥusın: yuĥusın D.

3(a) Saĥın: Saĥın D.; būriyā tek: būriyādan R.

(b) gibi: kimi D.; çok: çoĥ D.

5(b) hem sen: sen hem D.

6(a) mescidüñ: vā'izüñ D.

(b) şanma: dutma D.

7(b) aşurma: arturma R.

173.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cāmlar hem-dem olup la'l-i leb-i cānānuma
Āh kim her dem benüm odlar yaqarlar cānuma
2. Gün gibi rif'atdedür ol meh tenezzül eylemez
'Ār eder ben hākden gelmez anuñcün yanuma
3. Hey kıyāmet gel bizi bir lahza topraqdan götür
Bir qadem baş luṭf edüp bu külbe-i aḥzānuma
4. Yüz çevürdüñ gül gibi feryād u āhumdan benüm
Nāz edüp ben bülbülüñ gūş urmaduñ efgānına
5. Derd-i bī-dermānuma ölmekden artuq çāre yoq
Dostlar sa'y eylemeñ şimden gerü dermānuma
6. Yana yana ḥālümü 'arz etdügüm 'ayb eyleme
Şem'iyem cānā benüm yanmağ gelüpdür şānuma

174.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Şekl-i ebrü-yı siyāhı ruḥ-ı cānān üzre
Güyyā besmeledür süre-i Raḥmān üzre
2. *Enbata'llāhu nebāten ḥasenen* yazdı ḥaṭuñ
Ḥaṭ-ı yāḳūt-ıla ser-çeşme-i ḥayvān üzre
3. Ḥasret-i la'lüñ-ile merdümek-i dīdelerüm
İki noḳṭa gibidür kim yazılır ḳan üzre

173. Revān: 1972: 376^a ; Şem'ī: *Dīvān*: G. 154.

Ġazel-i Şem'ī.

Başlıkta: *Ġazel-i Derūnī* yazmaktadır. Gazelin makta beyti bir sonraki gazelin ilk beyti olarak yanlış yazılmıştır.

3 (a) bizi: beni D.

4 (b) Nāz: Zār D.; bülbülüñ: bülbülü D.

5 (a) bī-dermānuma: bī-dermān-ile D.

174. Revān: 1972: 376^a; Raḥmī: *Dīvān*: G. 207.

Ġazel-i Raḥmī.

Bir önceki gazelin makta beyti bu gazelin başına kaydedilmiştir.

2 (a) Āl-i İmrān Sūresi, 37. Āyet: "...ve enbetehā nebāten ḥasenen" [=...(Rabbi) onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi.]

4. Hâl-i haddüñ mi bu yâ sūhte-i pür-dâne midür
Kızarup(?) düşmiş ola şem‘-i şeb-istân üzre
5. Her ne tîri ki dile gönderesin ey kaşî yâ
Şadr-ı sînemde aña yêr éderin cân üzre
6. Hâme-i zerle yazarsa yêridür kâtib-i şun‘
Rahmiyâ bu ğazelüñ şafha-i dîvân üzre

175.

Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Kılmazdı hilâle dil-i dîvâne nezâre
Fi‘l-cümle şebîh olmasa ebrü-yı nigâre
2. Hecr-ile gözüm yaşlarını eyledi ‘ummân
İgmâz édüp ol serv-i revân çıkdı kenâre
3. Sen mihr-i cihân-tâba qarîb olmağ olurdu
Kim zerre kadar olsa begüm bende sitâre
4. Gördi yüzüñi oldı fiğân étmege meşğül
Başladı gönül vaqt-i seherden yine kâre
5. Bîmâr-ı ğam-ı ışkuñ olupdur bu **Figânî**
Senden olur olursa şabîbüm aña çâre

176.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Var-ısa geldi şarâb-ı la‘l-i nâbuñ ‘aynına
Kim görünmez bâde-i gül-gün habâbuñ ‘aynına
2. Hâk-i râh-ı yâra çekmiş mîl-i zerrînin şihâb
Kuhl için her ahter-i gerdün-ķıbâbuñ ‘aynına

4 Bu beyit *Dîvân’* da yoktur.

6 (b) dîvân: devrân D.

175. Revân: 1972: 376^a; Fiğânî: *Dîvân*: G. LXXXV.

Ġazel-i Fiğânî.

176. Revân: 1972: 376^a; Bâķî: *Dîvân*: G. 472.

Ġazel-i Bâķî.

2(a) çekmiş: tütmiş D.

(b) ķıbâbuñ: cenâbuñ D.

3. anlu yaşlar dökduği meyden cüdalık derdidür
Yoħsa gelmez āteř-i sūzān kebābuñ ‘aynına
4. aşre-i bārān degül dürler dökerdi ekseler
Ĥāk-i pāyuñ tütüyāsından seĥābuñ ‘aynına
5. Nev-bahār eyyāmıdır yaz uyĥusından **Bākıyā**
Döndi nergis merdüm-i maĥmūr-ı ĥ‘ābuñ ‘aynına

177.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Vêreliden gönlümi sen gözleri sāĥirlere
Nesne yoĥ vaĥtümde ĥālüm vêrmesün kāfirlere
2. Bunı [kāfir] ĥādısi daĥı buyurmaz dostum
Kim baña raĥm êtmeyüp şayd olasın sā‘irlere
3. Sīm ü zer destümde yoĥdur ĥarc êderdüm şayd için
şimdi meyl êder güzeller aĥçe[si] vāfirlere
4. Yārumı benden cüdā ĥıldı cüdām olsun raĥīb
Boğazından aşılaydı yā gireydi yerlere
5. Ben **Necātī**em cihānda adum oldu dāsītān
şi‘r demek ögredeyin şimdiki řā‘irlere

178.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Ĥařı-ı ĥazelüm vaşf-ı leb-i la‘l-i ter üzre
Güyā ki megesdür üşe geldi şeker üzre

3(a) dökduği: dökdi R.

177. Revān: 1972: 376^a; Necātī: *Dīvān*: G. 544.

Ĥazel-i Necātī.

1(a) Vêreliden: Vêrelidi R.; sen: şol D.

2(b) olasın: olan R.

3(a) yoĥdur: yoĥ kim D.; êderdüm: êdeydüm D.

(b) meyl êder güzeller: ĥūblar řayd olurlar D.

5(b) demek: oĥımaĥ D.

178. Revān: 1972: 376^b; İřĥāĥ: *Dīvān*: G. 235.

Ĥazel-i İřĥāĥ.

2. Yoluñda senüñ hecr-ile cān vërmege ne-y-di
Kõnmasa gelüp zāğ raķībüñ ciger üzre
3. Tīr-i müjeñe ağız açar sīnede zaħmum
Bir sā`ile beñzer ki tura reh-güzer üzre
4. Zülfinde muķīm olalı göñlüm beni añmaz
Āhumla ħaber[dür] varur ammā ħaber üzre
5. Şol çarĥ-ı felekde görinen şekl-i kevākib
Āh oķlarına āyīnelerdür siper üzre
6. Bir biri-y-ile ğamzelerüñ cenge düşüpdür
Bu sīne-i şad-pārede bir pāre yer üzre
7. **İshāk** öliceķ āh yeter ħüsn-i ‘amelden
Yegdür ki sebük-bār ola kişi sefer üzre

179.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kõrķum oldur göz dege ħāk-i reh-i cānānuma
Yoĥsa kuĥl-āsā çekerdüm [çeşm-i] ħün-efşānuma
2. Bāğda dolābı çok çekdi çevürdi bāğ-bān
Öykinür gördi ğamuñdan nāle vü efgānuma
3. Çeşm ü ebrü ħāl-i Hindü zülf-i cādü bulsa ger
Öykinürdi āfitāb ol āfet-i devrānuma
4. Düşmese aĝzumdan ol şīrīn-dehānuñ lebleri
Vaşf-ı la’lin dem-be-dem zikr eylesem yārānuma
5. Yār defterden yine **Bākī** kıazınmaķ var demiş
Yañlış añlatmış ‘adūlar ben ķulın sulţānuma

179. Revān: 1972: 376^b; Bākī: *Dīvān*: G. 434.

Ġazel-i Bākī.

- 1(a) ħāk-i reh-i cānānuma: ħāk-i der-i cānānuma D.
- (b) yoĥsa: yoĥsa D.
- 2(b) gördi: dēyu D.; ğamundan: ğamunda D.
- 4(a) Düşmese: Çıkmasa R.
- (b) dem-be-dem: tırmasam

180.

Mef'ülü mefā'ülün mef'ülü mefā'ülün
Hezec --+/ +---/ --+/ +---

1. 'Işk âteşine bu dil par par nice bir yana
Kim döndi cigercüğüm döne döne biryāna
2. Pervāne yaqar par par bir sūhte ser-tā-ser
Yanmaqda bize şäkird olsa n'ola pervāne
3. Pīr old[1] dağı 'ışkuñ qomaz etegin elden
Umma bu delü gönüm vara gele uşlana
4. Zaḥm oldu baña merhem derd oldu baña dermān
Sen eyle meded yā Rab ben ḥasteye dermāne
5. Ölmeden ölenlerdür ḥayy-ı ebed olanlar
Cān vërmege 'āşıklar gelsün beri meydāne
6. Yeter [bu] Nihānīye bir loqma vü bir ḥırqa
Yand[1] ise hemān ola bir defter ü dīvāne

181.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Êtdi bir mihr-i cihān-tāb tecellā bu gēce
Kim qamer nūr[1] aña olmadı hem-tā bu gēce
2. Görelî gün yüzini leşker-i 'ışkına hemān
Eyledüm cān u gönül mülkini yağma bu gēce
3. Çün ki sen ḥūr-ı cinān bizüm-ile 'ayş kıılır
Oldı bu meclisümüz cennet-i Me'vā bu gēce
4. Mey-i la'lüñle demidür vèrevüz cāna şafā
Çün ki esbāb-ı ṭarab oldu müheyyā bu gēce

---

180. Revān: 1972: 376^b; Nihānī: *Dīvān*: G. 177.

Ġazel-i Nihānī.

1(b) cigercüğüm: ciger çün kim D.

4 Bu beyit *Dīvān*'da yoktur.

5(b) beri: berü D.

181. Revān: 1972: 376^b; Cem Sulṭān: *Dīvān*: G. CCLXXII.

Ġazel-i Cem.

5. Şeb-i hicrāna nihāyet bulunur çünkü yine
Étdi hūrşīd-i cihān-tāb tecellā bu gece
6. **Ceme** yüz tıtdı yine burc-ı sa‘ādet güneşi
Ki güneş gibi görindi ol ruḥ-ı zībā bu gece
7. Būy-ı zūlfūñle yaluñuz şanemā bāğ degül
Müşg-bū oldu kamu dāmen-i şahrā bu gece

182.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Devlet el vërse yüzün gördüğüm eyyām olsa
Merḥabā eylesem ol şūḥ-ıla bayram olsa
2. Olıcaḡ yār gibi dılber-i şīrīn-ḥarekāt
Teni pālūde-i ter gözleri bādām olsa
3. Gül gibi bāde-i gül-gūna ne ibrām gerek
Zāhidūñ kanın içerdüm eger ibrām olsa
4. Ḥasret-i ḡaddūñ-ile kanlı elifler çeksem
Sīnede her biri bir serv-i gül-endām olsa
5. **Bākıyā** ‘ays-ı bahār eyler idük gülşende
Sākī-i lāle-‘izār u mey-i gül-fām olsa

183.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ḥaṭṭ-ı müşgīn kim yazılmış levḥ-i sīmīn üstine
Sünbül-i terdür dökilmiş berg-i nesrīn üstine
2. ‘Ārizuñda ḥaṭṭuñı gören şanur kim mūrçe
Pāy-ı müşg-ālūde başmış berg-i nesrīn üstine
3. Da‘vī-i İslām edersin zūlfūñi yüzden götür
Mü‘min olan küfr[i] tercīḥ eylemez dīn üstine

182. Revān: 1972: 376^b; Bākī: *Dīvān*: G. 460.

Ġazel-i Bākī.

3(a) bāde-i gül-gūna: bāde-i rengīne D.

5(a) gülşende: meclisde D.

183. Revān: 1972: 377^a; Nizāmī: *Dīvān*: G. 97.

Ġazel-i Nizāmī.

4. Ne kadar ölmüş isem turam ayağın öpmege
Seyr ederken serverā başsañ kadem s̄in üstine
5. Çeşm-i pür-eşkümde ey dilber hayāli haddüñüñ
Şanki hürşid-i felekdür geldi Pervān üstine
6. Her yañadan ol leb-i şirine diller cem' olur
Nitekim üşer meges halvā-yı rengin üstine
7. Reşk eder řāvüs-ı kudsilere megesler hāline
Kim tekellüfsüz konarlar la'l-i şirin üstine
8. Yıllar oldu kim firākuñda **Nizāmī** hastedür
Şem' uyarup gelmedün bir gece bālın üstine

184.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Sākıyā vaqt [-ı şabūh] erdi el ur cām-ı Ceme
Leb-i cān-bağşuñ-ıla şun mey-i gül-fām feme
2. Çeşm ü zülf ü dehenüñ dāldur ey şāh-ı cihān
Şahn-ı mızmar-ı kazā içre çekilen 'aleme
3. Meges-i hālüne mesken olalı kand-ı lebün
Reşk edüp tütü-i dil etdi teveccüh 'ademe
4. Yüzüne kıldı teveccüh ser-i zülfünden dil
Şāmdan göçdi vü 'azm eyledi Beytü'l-Hareme
5. Gözlerüm hün-ı ciger hālini şerh eyler iken
Kırpüğün ma'nı-yi rengin deyü alur kaleme
6. Zülf-i tesbīhine ey dil nice inanduñ anuñ
Bağmaduñ mı anuñ altındaki simin şaneme

4(b) serverā: dilberā D.

5(a) Haddüñüñ: kaddüñüñ R.

7(b) konarlar: konar ol R.

8(b) uyarup: gibi R.

184. Revān: 1972: 377^a; Aḥmed Paşa: *Dīvān*: G. 275.

Ġazel-i Aḥmed.

4(b) göçdi: geçdi R.

5(b) Kırpüğün: Kırpüğüm R.

7. Zāhidā **Ahmedi** kōrķutma ‘azāb-ıla kim ol
Oldı mu‘tād yüzüñ görelı derd ü eleme

185.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ --

1. Oldı sa‘d ıldızınıñ ğurresi ğarrā bu ğece
K’etdi mäh-ıla kırān Zühre-i zehrā bu ğece
2. Şaçı Çīn açdı mı yā nāfe-i āhū-yı Hıtā
K’oldı pür-müşğ-i Hōten dāmen-i şahrā bu ğece
3. Ērse Hızr etmezidi bu düne seyr-i zulumāt
K’āb-ı hayvān aķıdur ğülşen-i hađrā bu ğece
4. Benem ol kaçre ki şahrālara şaç[muş]dı seħāb
Ērdi ğün pertevi cezb eyledi deryā bu ğece
5. Şubħ-ı şoħbet şeb-i vuşlat haķı olsun bu dünüñ
Sā‘ati yıl demi ay laħzası yeldā bu ğece
6. Ērdi çün cānlara mi‘rāc-ı Muħammedden dem
Ne ğerek tenlere ihyā-yı Mesīħā bu ğece

186.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Mużārī‘ -- + / - + - - / + - - + / - + -

1. Elťāf u ħüsn ü ħulķ u melāħat kemālde
Endām u şekl ü kāmēt ü kadd i‘tidālde
2. Mużmer ħayāl-i la‘l-i lebüñ her laťifede
Müdğam miyān-ı bī-bedelüñ her ħayālde
3. Biñ meşķ eğerse şafħa-i ğerdüne ger hilāl
Ebrū-yı yāra öykinebilmez mişālde

7(b) Oldı: Olayın R.

185. Revān: 1972: 377^a. **Mahlas yoktur.**

Başlıkta: *Ġazel-i Cem* yazmaktadır. *Dīvān*’da bu gazel yoktur.

186. Revān: 1972: 377^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 451.

Ġazel-i Bāķī.

3(a) Bu mısra *Dīvān*’da şöyledir:

“Biñ meşķ eğerse şafħa-i çarħ üzre mäh-ı nev”

4. Dil mübtelâ-yı künc-i ğam-ı fürkat ü henüz
Hâtır hayâl-i 'işret-i bezm-i vişâlde
5. Eşhâb-ı zühd bezm-i füsün u fesânedede
Erbâb- ı 'ışk 'arşa-i ceng ü cidâlde
6. **Bâkî** letâfet-i ğazel-i âb-dâruñu
Hâkkâ budur ki görmedük âb-ı zülâlde

187.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Söyledi tûñi-i dil la'l-i şeker-bâruñ-ıla
Seni karşı görüp âyine-i ruhsâruñ-ıla
2. Ey güneş yüzlü gönül hastalanur küyuñda
Ki başı hoşdur anuñ sâye-i dîvâruñ-ıla
3. Şekeruñ başını yüz yerde yarardum bulsam
Bahşede düşdüğü için lezzet-i güftâruñ-ıla
4. Meclis-i hüsne dahı okımadın çıka gelür
Bilmezüz nic'edelüm hâttı-ı siyeh-kâruñ-ıla
5. Acıma âb-ı hayât içmedüg[üñ]e ey dil
Yürü tatlu dirili gör leb-i dildâruñ-ıla
6. Nağ'-ı nazm içre gözüñ yeñdi **Mesîhî** hâşmı
Hele dâne dökivêr noқта-i eş'âruñ-ıla

188.

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Dil ü cân meyl eder sînemde dâġa
Üşer pervâneler lâ-büd çerâġa

5(a) Eşhâb-ı zühd: Eşhâb-ı rind R.; fesânedede: zamânedede R.

187. Revân: 1972: 377^a; Mesîhî: *Dîvân*: G. 212.

Ġazel-i Mesîhî.

1(b) Seni: Sen de D.:('de' bağlacı vezin gereġi metinden çıkarıldı.) görüp: görin D.

3(a) yüz: on D.

4(b) siyeh: siyâh R.

6(a) içre: üzre D.

188. Revân: 1972: 377^b; Emrî: *Dîvân*: G. 483.

Ġazel-i Emrî.

2. Baña mihr étmedi bir zerrece yār
Gözümüñ yaşı çok düşdi ayağa
3. Şebîh olduğıcün Leylî saçına
Baş üzre kıldı Mecnûn cāy zāğa
4. Müjemde eşk-i merdüm-zādum ey yār
Cefāya döymeyüp düşdi bıçağa
5. Şanavber kıddine öykindi **Emrî**
Getürüp şehre yaqdılar ocağa

189.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Karşu tıtdum sîne-i şad-çâki senden cânibe
Gönder ey kaşı kemānum tîri benden cânibe
2. Defterin bād-ı şabā lü'lü-yı lālānuñ dürer
İlter olsa dişlerüñ vaşfın 'Adenden cânibe
3. Seyr edelden gülşen-i hüsnüñde kıdd ü haţtuñı
Çekmez oldı hâţırım serv ü çemenden cânibe
4. Görmesün kimse şaşkın dēyü lebin dişler baña
Başduğumca ol büt-i şekker-şikenden cânibe
5. Hüsrevā yıllar-dur[ur] yoluñda Ferhāduñ geçer
Mā'il ol gel **Bākî**-i şirîn-sühāndan cânibe

190.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yāra dēdüm büse [vèr] bayramlık bayrāmda
Dēdi bildüñ kim vèrilmez ne-y-di bu ibrāmda

4(b) bıçağa: buçağa R.

189. Revān: 1972: 377^b; Bākî: *Dîvân*: G. 440.

Ġazel-i Bākî.

3(a) haţtuñı: haddüñi D.

190. Revān: 1972: 377^b; Hâyālî: *Dîvân*: G. 19.

Ġazel-i Hâyālî.

1(b) bildüñ kim: kim bildüñ D.; ne idi: ne-y- ki D.

2. Dil yüzine meyl ederdi düşdi bend-i zülfine
Ka'beye 'azm eyledi kaldı diyâr-ı Şâmda
3. Nağd-i cânı aña ben teslîm kılmazdum bugün
Görmeydüm toğruluk ol serv-i sîm-endâmda
4. Yâr vaşfın ey benüm dîvânım içre isteyen
Kâmeti şî'ri elifde vaşf-ı zülfi lâmda
5. Ey **Hayâlî** baña dêrdi Husrev-i mülk-i sühân
Şeyh Câmî şî'r-i rengînum eşitse Câmda

191.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Uçmasun yañlış haberler ol hümânuñ üstine
Âşiyân-ı zâğa varmak düşmez anuñ üstine
2. Toğrudur çün ki[m] elif gibi nihâl-i kıdd-i dost
Noқта koyan kim-durur 'âlemde anuñ üstine
3. Âh-ı serd erişmesün bârid nefesler çok velî
Esmesün yavuz yel ol serv-i revânuñ üstine
4. Kaşları yayı gibi yüz egri söz söylese halk
Kimse toz kondurmaz ol ebrü-kemânuñ üstine
5. Eydüñüz yârâna kim şöhet-be-şoşbet söylesün
Bir gazel dedi bugün **Âhî** fülânuñ üstine

192.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sancağı[n] dikmezden evvel mâh çarhuñ bâmına
Sikke-i şâhî yürürdi mîr-i 'ışkuñ nâmına

191. Revân: 1972: 377b; Âhî: *Dîvân*: G. 99.

Ġazel-i Âhî.

2(a) Toğrudur: Toğrudur D.

4(a) Bu mısra *Dîvân*'da şöyledir:

"Kaşları yayı gibi biñ dürlü sözler söyler halk"

5(a) söylesün: deyeler D.

192. Revân: 1972: 377b; Bâkî: *Dîvân*: G. 457.

Ġazel-i Bâkî.

1(b) yürürdi mîr-i 'ışkuñ: yürür sultân-ı 'ışkuñ R.

2. Emrine rām oldılar sulṭān-ı ‘ışkuñ kâ’ināt
Kaşlaruñ tevķī‘ u tuğrā çekdiler aḥkāmına
3. ‘Āķibet bī-hūş olur ṭākat getirmez ādemī
Sākī-i devrūñ ṭoķuz cām-ı zümür-rūd-fāmına
4. Öykinürmiş sen semen-sīmāya beñzer serv-i bāğ
Yāsemenler dikdiler ṭolaşdılar endāmına
5. Tevbe meyden **Bākıyā** āsāndur ammā ķorķarın
Döymeyem sākī-i sīmīn-sā‘idūñ ibrāmına

193.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ėreli vaḥdet şarābından bu keyfiyyet bize
Gūşe-i ḥalvet görünür ‘ālem-i keşret bize
2. Görmege nūr-ı tecellāyı şafā-yı ķalb-ile
Ḥalka-i zikr oldı bir āyīne-i vaḥdet bize
3. Kā’inātı gün gibi bir noķtada seyr eylerüz
Cānib-i Ḥaķdan olursa zerrece himmet bize
4. Şofra-i ḥ[ā]n-ı İlähī ḥalka-i şoḥbet yeter
Oldı zikru’llāh ēy şofī ulu ni‘met bize
5. Cān vērūñ ölmekden evvel ölmege **Yahyā** gibi
Kim ķıyāmetden ‘alāmetdür bu cem‘iyyet bize

194.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gülşeni kim beñzedür cānā cemālūñ bāğına
Ḥārı kim teşbīḥ éder bir tāze gül yaprağına

4(a) Öykinürmiş sen semen-sīmāya: Öykinür sen serv-i sīm-endāma D.

193. Revān: 1972: 378^a; Yahyā: *Dīvān*. G. 380.

Gazel-i Yahyā.

4(a) yeter: vērür R.

194. Revān: 1972: 378^a.

Gazel-i Remzī.

Bu gazel *Mecma‘u’n-Nezāīr*’de 4174. sırada, *Pervāne Beg Mecmuası*’nda ise 511^b-534^a kısmında, 12.9¹⁴² numaradadır.

2. N'edüğüm bezmünde yād etsün unutmasun dèyü
Yér yér iplik bağlaram cānānenüñ barmağına
3. Āh elinden şöyle mā'ildür o serv ağıyāra kim
‘Ālemi şu gi[bi] şāfī aqıdur ayağına
4. Ben gedānuñ efser-i devlet kōnardı başına
Ēy hümā ger yüz süreydüm ayağıñ toprağına
5. **Remziyā** tōlāb-ı çarħuñ dōkdüğü seyl-āb-ı eşk
Gülşen-i kūyında dōndi yaşumuñ ırmağına

195.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Nigārā la‘l-i nābuñdan dil-āzār olmasun kimse
Yazuğdur kendü cānından kō bīzār olmasun kimse
2. Hevā-yı dār eden gelsün dēdükçe cān atar göñlüm
Hey ol zülfi dil-āvīze hevā-dār olmasun kimse
3. Kenār-ı baħr-i eşkümde od eder her gece āhum
Esīr olup belālarda giriftār olmasun kimse
4. Uyuyanlar görür düşde bu ben bī-çāre maħrūmem
İlāhī it gibi her gece bīdār olmasun kimse
5. Şunulmaz mest-i lā-ya‘kıl olana bāde ēy yārān
Ecel cāmı ere nā-gāh hüşyār olmasun kimse
6. Bulutlar yağar açılır gece[ler] şubħ-gāh olur
Kara baħtum gibi dā‘im siyeh-kār olmasun kimse
7. Cihān-ı ħasret-ābāda yētişdüm ‘ışka şataşdum
Dēmeñ ēy dostlar ğurbette bīmār olmasun kimse
8. Gece zülfinden inlerdüm **Necātī**dür dēdiler hep
Benüm gibi perīşān u dil-efgār olmasun kimse

2 (a) N'edüğüm: N'eyledüğüm PB.

5 (a) tōlāb: dūlāb MN:; dōkdüğü: dōgdüğü PB.

195. Revān: 1972: 378^a; Necātī: *Dīvān*: G.538.

Ġazel-i Necātī.

2(a) gelsün: göñlüm R.; cān atar: dār eder R.

8(a) inlerdüm: inlerdüñ R.

196.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Görmedüm ol şem'ci bezm-ārāyı bir gün bir gece
Âh u yaşum gitdiler arayı bir gün bir gece
2. Bilmedüm gendüm unuttum sensüz ey ārām-ı cān
Şöyle oldum görmedüm dünyāyı bir gün bir gece
3. Ne-y-di böyle dostum cānsuz komağ mıydı garaž
‘Aşık-ı şeydā vü aşüfteyi bir gün bir gece
4. Rüz-ı hicrān u şeb-i fūrkatde la'lüñ yādına
Komaduk elden mey-i hamrāyı bir gün bir gece
5. Dünyede ādem misin İshāk eger kucmaz iseñ
Ol perī-şüret melek-sīmāyı bir gün bir gece

197.

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Kül oldum hecr odına yana yana
Erişdi dūd-ı āhum āsumāna
2. Ney iñler kāmetin[i] çeng eder ham
Kaçan kim başlasam āh u fiğāna
3. ‘Aceb mest-i harāb olmuşsin ey dil
İçersin cām-ı ‘ışkı kana kana
4. Gözinde yaşlar u bağrında başlar
Dem-ā-dem yèridür ‘ışka uyana

---

196. Revān: 1972: 378^a; İshāk: *Dīvān*: G.241.

Ġazel-i İshāk.

3(b) şeydā vü aşüfteyi: üftāde vü şeydāyı D.

4(a) “Neydi böyle [ ] vü şeb-i fūrkatde la'lüñ yādına” R.

5(b) perī-şüret: perī- peyker D.

197. Revān: 1972: 378^a; Nihānī: *Dīvān*: G. 178.

Ġazel-i Nihānī.

Başlıkta: “Ġazel-i Nihālī Efendi” yazmaktadır.

2(a) ham: hāme D.

4(b) Dem-ā-dem yèridür: Yiridür yiridür D.

5. Dilerseñ dilberüñ vaşlın **Nihānī**
Geçüp serden adem baş terk-i cāna

198.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Berg-i reyhāndur řaçuñ gelmiş gül-i ter üstine
Māh-ı tābāndur yüzüñ inmiş şanavber üstine
2. urř-ı māh üstinde eyler hūře-i Pervīne a'n
řām-ı zülfüñ kim düşüpdür şem'-i hāver üstine
3. Leblerüñ üstinde ey Mışr-ı melāhat beñlerüñ
şan megeslerdür ki onmuş teng-i şekker üstine
4. Būse vèrüp cān u dil almağa ol řirīn-dehen
Ser-be-ser rāzī degül ser dağı ister üstine
5. Biñ du'ā vèrüp alurlar çünki bir düş-nāmuñı
ufl-ı mercān urma cānā dürc-i gevher üstine
6. Dā'im artar çeřmümüñ yaş dökdügince zahmeti
Gerçi dèrler hastaluğ şihhat bulur dürr üstine
7. Ol leb-i mey-gün zenaħdān üzre ey hūr-ı behiřt
Cām-ı la'līndür omışlar havz-ı Kevşer üstine
8. Hūbluğ resmi arīķ-ı dil-rübālīķ řivesi
Bir abādur ki biçilmiş add-i dilber üstine
9. Ey **Nizāmī** hālūñi yāķüt çeřmüñ muķlesi
Dem-be-dem la'līn midād-ıla yazar zer üstine

---

198. Revān: 1972: 378^a; Nizāmī: *Dīvān*: G. 99.

azel-i Nizāmī.

- 1(b) inmiş: ıķmış D.
2(b) hāver: hār R.
7(b) Cām-ı la'līndür omışlar: Cām-ı la'līndür ki omış R.
8(a) resmi: resm ü R.

199.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Devr-i gül eyyām-ı 'ayş u nüş-ı şahbâdur yine
Mevsim-i gül-geşt-i bâğ u seyr-i şahrâdur yine
2. Turre-i müşgîn[i] sünbül 'arız-ı rengîni gül
Şubh-dem ruhsâr-ı 'âlem şöyle zîbâdur yine
3. Günbed-i eflâke çıkdı gulğul-ı mürğân-ı bâğ
Dem-be-dem başında servüñ şûr u gavgâdur yine
4. Gösterür şahñ-ı gül-istân çarh-ı mîñâdan nişân
Şâh-ı nergis bâğda şekl-i Süreyyâdur yine
5. Kayd-ı 'âlemden halâş ol câm-ı mey nüş eyle kim
Niceler nâ-bûd olur dünyâ bu dünyâdur yine
6. Leblerüñ vaşında şeker-rîz olup güftâr eder
Bâkî-i şîrîn-sûhan tûñ-i güyâdur yine

200.

Müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün
Recez - - + - / + - - / - - + - / + - -

1. Kanlu yaşumla yazdum bir iştiyâk-nâme
Kim bir [yumup] gözinden biñ biñ dökerdi hâme
2. Yazdukça yâra kâğıd êtdi yaşum anı ter
Merdümlük êtdi çeşmüm bakup kuru selâma
3. Devr-i haţtuñda vardı dil zülfüñe gören dër
Çok fitne gördi gitdi âhir zamânda Şâma
4. Andan-durur kapuña geh gâh varduğumuz
Kim yılda bir varurlar Beytullâh-ı Hârâma

---

199. Revân: 1972: 378^b; Bâkî: *Divân*: G. 455.

Ġazel-i Bâkî.

200. Revân: 1972: 378^b; Aĥmed Paşa: *Divân*: G. 262.

Ġazel-i Aĥmed Paşa.

2(a) Yazdukça: Yazdıkdâ D.; êtdi: kıldı D.

(b) kuru: kırı D.

3(a) Devr-i haţtuñda: Devr-i ruĥuñda D.

(b) Çok: çün D.

4(b) Kim yılda bir: Yıllarda bir D.

5. Bedr olur öykinür meh gün yüzüñe anuñçün
Hergiz husûf erişmez illâ meh-i tamâma
6. Hâme şikeste-dıldür **Ahmed** şikeste-hâtır
Lâ-büd miyân-şikeste varur kapuña nâme

201.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Kevkeb-i devlet ü baht oldu münevver bu gece
Ki sa'âdet günidür bize musahhar bu gece
2. Halka halka yüzini devr eder ervâh u melek
Ehl-i quds oldu meger zülfine hem-ser bu gece
3. Va'de-i cennet ise yarın u bugün zâhid
Bize dîdâr-durur nakd-i muşavver bu gece
4. Yuğu pervâsını ço bir nefes ey şem'-i şafâ
Yaçalum nûruña pervâne gibi per bu gece
5. Nağme-i 'ûd [de]mi meclisi pür-'anber eder
Nefesinden n'ola ki ney döke şekker bu gece
6. Şeher-i maşşere dek gün gibi bîdâr olalum
K'oldı 'âlemdeki maşşüd müyesser bu gece

202.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Bî-tekellûf yüz sürer her şeb ruḥ-ı renginüñe
Böyle niçün yüz vèürsin dostum bālîñüñe

6(b) Bu mısra *Dīvân'* da şöyledir:
"İki şikestenüñdür bu bir dürüst nâme"

201. Revân: 1972: 378^b; Şeyhî: *Dīvân*: G. 149.
Ġazel-i Şeyhî.

3(a) bugün: bir gün D.; zâhid: şofî D.

4(a) Yuğu: Uyku D.

(b) nûruña: yüzüne D.; gibi: bigi D.

5(b) ki: ger D.

6(a) gibi: bigi D.

202. Revân: 1972: 378^b; Bâkî: *Dīvân*: G. 425.

Ġazel-i Bâkî.

2. ‘Aşık-ı bî-dil ruh-ı zerd-ile yaşdansun koluñ
Yaraşur zerrîn hamâ’il sâ’id-i sîmînüñe
3. ‘Arızuñ tırmaz öper zülf-i siyeh-rû göz göre
Hîç yüz vermezsin ammâ ‘aşık-ı miskînüñe
4. Êy nihâl-i bâğ-ı hüsn andan ne dadı dalı var
La’l-i nâbı beñzedürlermiş leb-i şîrînüñe
5. Cilve-gâh-ı şâhid-i ma’nâ olaldan **Bâkıyâ**
Reşk eder âyîneler tab’-ı şafâ-âyînüñe

203.

Fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Añlasa derd-i derûnum baña bir yâr olsa
Bilse keyfiyyetümi vâkıf-ı esrâr olsa
2. Nüktedân olsa söz añlasa zarîf olsa güzel
Hâl [-i dil]den hele fi’l-cümle haberdâr olsa
3. Düşse pâyına sürinse yürise sâye gibi
Bir boyı serve gönül vërse hevâ-dâr olsa
4. Ara yerde[n] ikilik perdelerin ref’ edüben
İttiḥâd etse oñat yâr-ı vefâdâr olsa
5. Añlasa bu dil-i dîvânemüzi **Ḥayretiyâ**
Ğuşşa vaḳtinde bize mûnis ü ğam-ḥ’âr olsa

204.

Mef’ülü mefâ’ilün mef’ülü mefâ’ilün
Hezec --+/ +--+/ --+/ +--+

1. Diş yarası mı cânâ la’l-i terüñ üstinde
Dendâne-i sîn mi yâ ol şekkerüñ üstinde

2(b) sâ’id-i sîmînüñe: sâ’id-i miskînüñe R.

203. Revân: 1972: 379^a; Ḥayretî: *Dîvân*: G.400.

Ğazel-i Ḥayretî.

2 (a) söz añlasa zarîf olsa: zarîf olsa söz añlasa D.

4 (b) yâr-ı vefâdar: yâr u vefâdâr R.

204. Revân: 1972: 379^a; Emrî: *Dîvân*: G. 495.

Ğazel-i Emrî.

1(b) şekker: sükker D.

2. Ruhsāruña ‘āşıkdur taş-ıla döger gögsin
Her şubḥ varur şeb-nem verd-i terüñ üstinde
3. Bir dilber-i āhen-dil bir ḥüb yalıñ yüzlü
Cān vērse n’ola cānā dil ḥançerüñ üstinde
4. Bir meyyite döndüm kim süsenle kıla[la]r zeyn
Şançılalı cismümüñ ḥançerlerüñ üstinde
5. Murğ-ı dili **Emrīnūñ** ol ḫadd-i bülendüñde
Bir ḫumrı-ı nālāndur bir ‘ar‘aruñ üstinde

205.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Ārızuñ kılmış ḫazā hem-reng o ḫadd-i meh-veşe
Gör ne yüzden imtizāc ētdürmiş āb u āteşe
2. Gūşına ḫaḫmış iki la‘l-i muşaffā leblerüñ
Hep budur revnaḫ vèren cām-ı şarāb [-ı bī-ğışa]
3. Pes güzellik taḫtınūñ sultān-ı ‘ālī-şānısın
Mihr ü māh iki ḫuluñ girmiş ḫabā-yı zer-keşe
4. Üstüñe düşmez ne deñlü mest olursa zāhidā
Böyle istiğnā vèrilmiş ‘āşık-ı dürdī-keşe
5. Ma‘nī-i pākīze ey **Bāḫī** edā-yı ḥüb-ıla
Sīm-ten dildāre beñzer kim libāsı yaraşa

2(a) gögsin: başın D.

(b) varur: degül D.

3(a) ḥüb: sāde R.

(b) dil: ol R.

5(a) Emrīnūñ: Emrī bil R.

(b) bir ‘ar‘aruñ: şan ‘ar‘aruñ

205. Revān: 1972: 379^a; Bāḫī: *Dīvān*: G. 431.

Ġazel-i Bāḫī.

3(a) Pes: Sen D.

206.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. İçüp mey gibi hün-ı 'āşığı peymāne peymāne
Bağar ol gözleri hünī yine mestāne mestāne
2. Geçüp kayd-ı ta'alluğdan yitürmiş 'aql u sāmānı
Göñül sevdā-yı zülfüñle gezer dīvāne dīvāne
3. Göñül ne Ka'be ne büt-hānede sensüz karar étmez
Arar kıblem cihānı ser-te-ser kāşāne kāşāne
4. Vefā-y-ıla éder yāda nazār ol bī-vefāyı gör
Kādīmī aşināsına bağar bigāne bigāne
5. Bu gece **Vālihī** germiyyet-i şahbā-y-ıla sākī
Lebini nuql-ı meclis eyledi mestāne mestāne

207.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Éy dil eger ki mescid içi izdiḥām ise
Mey-hāne ḥāzıruñ n'ola Beytü'l-Ḥarām ise
2. Ululaduñ yine seg-i küyuña beñzedüp
Ancağ olur efendi bize ihtirām ise
3. Nām u nişān terkini ur éy göñül yüri
'Ālem içinde kaşduñ eger nīk-nām ise
4. Éy serv-kāmet étme kıyāmet kıpar şağın
Nāz-ıla 'işve-y-ile murāduñ ḥırām ise
5. Dürr-i dehānı vaşfını silk-i cevāhir ét
Sözde **Vuşülī** ger ġarāzuñ intizām ise

---

206. Revān: 1972: 379^a.

Ġazel-i Vālihī.

5(a) Germiyyet-i : Germiyyetle R.

207. Revān: 1972: 379^a; Vuşülī: *Dīvār*: G. 148.

Ġazel-i Vuşülī.

1(b) Beytü'l Ḥarām: Beyt-i Ḥarām D.

2(b) bize: bizi R.

4(b) 'işve: 'ışk R.

208.

Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Cāy étmiş idi Leylīye Mecnūn dil içinde
Bir şüret idi cilve kılan maħmil içinde
2. Derdüñle ölüp ħ'āb-ı 'adem içre yatandur
[Ā]sāyiş éder var-ısa bu menzil içinde
3. Meydān-ı ğama çıķmağa Mecnūna ber-ā-ber
Bir merd bulunmaz bu kadar 'āķıl içinde
4. Bu cism-i dü-tā içre fiğānı reg-i cānuñ
Şol çengdeki nağmeye beñzer kıl içinde
5. Gözyaşını şol deñlü revān eyledi **Bāķī**
Kaldı reh-i 'ıřķuñda ayağı gil içinde

209.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Vefādan çünki ħazzuñ yok düşürme göñlümi bende
Yürü var ey cefā-pişe senüñ sende benüm bende
2. Vefāsuz yār derdinden benüm ħod baña yetmişdür
Raķībā cevrler étme baña bir yañadan sen de
3. Hevā-yı pāy-būsuñla düşüp yollarda ħāk oldum
Bulunmaz 'ıřķ yolında benüm gibi bir efgende
4. Elifler sīnede servüm olupdur dāğlar güller
Dil āşüfte bülbüldür öter her dem bu gülşende
5. Müşebbek micmer-i bezm-i belādur **Şem'iyā** cismüñ
Duĥān-ı āteş-i dildür görinen müylar tende

208. Revān: 1972: 379^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 413.

Ġazel-i Bāķī.

2(b) éder: éden R.

4(b) nağme: nāle R.

209. Revān: 1972: 379^b; Şem'ī: *Dīvān*: G. 158.

Ġazel-i Şem'ī.

3(a) pāy-būsuñla: pāy-ı būsēñle D.

(b) gibi: bigi D.

5(b) müylar tende: ? R.

210.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dem mi vār hūnī gözüñ şu gibi anum içmeye
Yā müjeñ tīri delüp bağrumı cāna geçmeye
2. Gece yok kim āh-ı 'āşık āsmānīler gibi
Başına çarhuñ arāka oparup od açmaya
3. Zülf ü ruhsāruñı zībālıkda dil fark edemez
Aña beñzer kim hemīn ağı aradan seçmeye
4. Yerinüp 'uryān alur bu tıfl-ı dil bayramda
Egnine dilber eger ğam cāmesini biçmeye
5. Ęy Niyāzī ol aşı yā tīrini oğrıldıcak
arşu varup sīnesin dil nicesine açmaya

211.

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

afīf + + - - / + - + - / + + -

1. Gülşen isterseñ ušta mey-hāne
Gül-i andān gerekse peymāne
2. ālib-i şem'-i vaşl olunca kişi
Oda yanmağdan aña pervā ne
3. Kışden çün ıkarduñ Ęy aşı yā
Oğ gibi bāri atma yābāne
4. āk-i rāh olduğum görüp ayağın
Yerlere başmaz oldu cānāne
5. Süm-i esbine ruğ süren o şehüñ
'Arşu-i dehr[de] oldu ferzāne

---

210. Revān: 1972: 379^b.

azel-i Niyāzī.

Bu gazel mükerrerdir. Daha önce 54 numarada yazılmıştır.

211. Revān: 1972: 379^b; Bāı: *Dīvān*: G. 471.

azel-i Bāı.

1(a) ušta: işte D.

2(a) kişi: güneş R.

3(a) çün: çok D.

6. Sūz-ı ʿışkuñla bir şeb āh ʿedicek
 ȐorȐarın yanar oda kāşāne
7. **Bāķıyā** Ȑarz-ı şıʿr böyle gerek
 Hem zarıfāne hem levendāne

212.

Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün
 Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. HıaȐ-ı nevreste şanmañ ol gül-i raʿnā ʿizārında
 Hızırdur h̄āba varmış çeşme-i hayvān kenārında
2. Biten güller degüldür hāksarı üzre Ferhāduñ
 Açılmış cānib-i Şırīne revzenler mezārında
3. Şikest oldı murādum berg ü bārı seng-i Ȑaʿn-ıla
 Ben ol köhne dırahtam derd ü miħnet kühsārında
4. Serāy-ı sīnesinde ʿankebūt-ı ʿışķ tārıdur
 Şarılan [reg] degül derd ehlinüñ cism-i figārında
5. Vücüdum ʿışķ-ı cānān-ıla oldı şöyle nā-peydā
 Beni sāyemle farķ ʿetmez görenler reh-güzārında
6. Derūnum ğonce-veş pür-hūn olursa yeridür çünkim
 Gül-i maķşūdum açılmaz ümīdüm şāh-sārında
7. Kenār-ı Kūlzüm-i miħnetde güyā şāh-ı mercāndur
 Görinen **Rahmīn**üñ müjgān-ı çeşm-i eşk-bārında

6(a) ʿedicek: ʿederek R.

(b) ȐorȐarın yanar oda: Ȑorkaram oda yanar D.

212. Revān: 1972: 379^b; Rahmī: *Dīvān*: G. 174.

Ġazel-i Rahmī.

1(a) ol gül-i raʿnā: ol sehī ķaddüñ D.

2(b) Açılmış: Açıldı D.

3(a) seng-i Ȑaʿn-ile: seng-i miħnetle D.

(b) derd ü miħnet: miħnet ü ğam D.

4(a) tārıdur: nāzıyla R.

(b) Şarılan: Görinen R.

5(a) oldı şöyle nā-peydā: şöyle nā-tüvān oldı D.

6(b) ümīdüm: murādum D.

7(a) şāh-ı : şāh-ı R.

(b) görinen: görineñ R.

213.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kūy-ı dilberden yaña ey dil revān ol her gece
Eşiginde itler-ile hem-zebān ol her gece
2. Ol melek gündüz görünmez cennet-i kūyında çün
Ey kamer tāk-ı felekde dīde-bān ol her gece
3. Sen gubāruñ başına gün toğmağ isterseñ gönül
Yüz sürüp pāyına hāk-i āsitān ol her gece
4. Ol raķīb-i kāfiri öldürmek isterseñ dilā
Gūşe-i kūyında tīg-ıla nihān ol her gece
5. Ey **Figānī** cidd ü cehd-ile eriş cānāneye
Şoħbet-i hāş eyleyüp sen cāna cān ol her gece

214.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - - / + - - + / - + -

1. Bend-i kabā çözülmeye tā cāme çıkmaya
Nağd-i vişāl 'āşık-ı nā-kāme çıkmaya
2. Berr-i Hicāza şemme-i zülfüñ yetürse bād
Huccāc kıala bādiyede Şāma çıkmaya
3. Vā'iz çıkarsa kürsiye her cum'a gam degül
Ammā bolay ki luţf éde bayrama çıkmaya
4. Bāmuñda pās-bānlığıñ étmezse mäh-ı nev
Şāma erişmeye dilerin bāme çıkmaya
5. Kıaldı hayāl-i hançeri şad-pāre sīnede
Māhiye beñzer ol ki düşe dāme çıkmaya

---

213. Revān: 1972: 379^b; Figānī: *Dīvān*: G. LXXXI.

Ġazel-i Figānī.

- 1(b) Eşiginde: Eşigüñde D.
- 2(b) Ey kamer: Ey melek R.
- 3(a) gönül: dilā D.
- 4(a) dilā: gönül D.

214. Revān: 1972: 380^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 474.

Ġazel-i Bāķī.

6. **Bākī** ḥarīr-i zülfi gibi şöyle añlaram
Sā'ir kumāş o serv-i gül-endāme çıkmaya

215.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Yine cānumı nişār edeyin uş bir meleke
Ki dēye ḥāl-i ruḥı māh-ı şeb-efrūza leke
2. Göresiz kim bu ḳad ü ḳāmet ü bu zülf ü 'izār
Servüñ işin bitüre lāle vü reyḥānı eke
3. Ne bilür şavma'a-i ğamda benüm çekdügümi
Yürüyüp mey-kedelerde şu ki peymāne çeke
4. Gider'e şöḥbeti telḥ eylesün ḥaṭṭ-ı lebüñ
Ki götürmez mey-i şāfī şanemā hıç leke
5. Ḥār ü ḥāşāk-i rehüñden gözümüñ penceresin
Eyledüm ḳaşr-ı ḥayālüne müşebbek şebeke
6. Cān u başı ayağüñ tozına işār edeyin
Elüm ermiş iken ey şāh-ı cihān mā-meleke
7. Gün gibi sāķī hilāl-i ḳadeḫi bedr ede gör
Yüri mey şöḥbetini vërme **Necātī** felege

216.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dil ü cān mübtelā oldı yine bir nā-müselmāna
Gözi siḫri şacı küfri belādur ehl-i imāna

6(b) serv-i gül-endāme: serv-i gül-fāme R.

215. Revān: 1972: 380^a; Necātī: *Dīvān*: G. 551.

Ġazel-i Necātī.

1(b) Ki: Ger R.

2(b) bitüre: bitire D.

5(a) gözümüñ: gözümüz R.

(b) Eyledüm: Édelüm R.

6(b) şāh-ı cihān: yüzi güneş D.

216. Revān: 1972: 380^a; İshāk: *Dīvān*: G.242.

Ġazel-i İshāk.

2. Görüp hâl ü haṭ u zülfin esîr oldum o tersāya
Esirgeñ hey müselmānlar ṭutuldum kāfir-istāna
3. Yüzine ey büt-i tersā cemālūñ pertevi düşse
Muşavver rūḥ olur tāb-ı ruḥuñla naḡş-ı büt-hāne
4. Belā küncinde ‘uşşākı esirge ruḥlaruñ göster
Bir iki şem‘-ile ḥayruñ yetişsün ehl-i zindāna
5. Nedür bî-çāre **İshāka** be zālīm etdüğün işler
Anı bir kāfir eyler mi cihānda bir müselmāna

217.

Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün
Muzāri‘ ---+ / -+--- / ---+ / -+---

1. Süz-ıla āh édeydüm ḥadden eger ziyāde
Ḳuşlar kebāb olurdı döne döne hevāda
2. Çeke çeke ğamını ḳaddüm kemāna döndi
Āh ol ḳaşı hilālüm etdi beni kepāde
3. Ferzāne idüm evvel sen şāh öñinde rūḥum
Nerrād-ı dehr āḥir sürdi baña piyāde
4. İḳbāl lâ-beḳādur ‘aksini şüretüñ gör
Mersümdur bu ma‘nā Cām-ı Cihān-nümāda
5. Ta‘līm-i ‘ışḳ édeydüm Ferhāda ger **Mesîhî**
Ḳomazdı iki ṭaşı ṭağlarda bir arada

218.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ ---+ / -+---+ / +---+ / -+---

1. Ten pāy-māl ü serde ğam-ı ‘ışḳ-ı yār-ısa
Ayāḳda ḳaldum elde degül ihtiyār-ısa

217. Revān: 1972: 380^a; Mesîhî: *Dīvān*: G. 235.

Ġazel-i Mesîhî.

1(b) olurdı: olaydı R.

2(b) hilālüm: kemānum D.

5(b) ṭağlarda: ‘ālemde D.

218. Revān: 1972: 380^a; Bāḳî: *Dīvān*: G. 441.

Ġazel-i Bāḳî.

2. Maḥbûb u mey mülâzemetinden kaçardı dil
Geldi yêtişdi bir yañadan nev-bahâr-ısa
3. Hâṭır kenâre mâ'il iken baḥr-ı 'ışqda
Gird-âba şaldı fülk-i dili rûzgâr-ısa
4. Cevr ü cefâlar êtmede ḥod başdan aşdı çarḥ
Ṭurmaz 'itâb u nâz éder ol şive-kâr-ısa
5. **Bâķī** cihânda resm-i vefâdan nişâne yok
Yâr adın añma 'aķluñ eger sâña yâr-ısa

219.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dil yaķaldan âteş-i sevdâyı zülf-i yârda
Görinür dūd-ı siyâhum ḥalkâ-i şekl-i mârda
2. Şem' şevķ-ı ķâmetüñle yanmasa dūd-ı dili
Serv şeklin bağlamazdı şafḥa-i dīvârda
3. Ṭıfl-ı eşķ [ise] delûķanlı yeñilmez n'eyleyem
Bir mizâcı âteşîdür âh-ı âteş-bârda
4. Ğamze-i ḥün-rizüñüñ bīmâriyam luṭf eyle yaz
Tiğ şeklin sürḥ-ile boynumdağı tûmârda
5. Ben bu devr içre nazîrin gördüm ol mâhuñ deyen
Emriyâ 'aks[in] görür âyine-i devvârda

5(b) saña: sâye R.

219. Revân: 1972: 380^a; Emri: *Dīvân*: G. 432.

Ğazel-i Emri.

1(a) yaķaldan: yanaldan R.

2(b) dūd-ı dili: dūd-ı dilüm R.

3(b) "Bu" kelimesi vezin gereği metinden çıkarılmıştır.

4 4. beyit *Dīvân*'da şöyledir:

"Hâzır oluñ siz gelür diyü o gül-ruḥ bâĝbân

Yüregin kopardı dün çok goncanuñ gülzârda"

Mecmuadaki bu beyit *Dīvân*'da mukattalar bölümünde 385 numarada yer almaktadır.

5(a) gördüm ol mâhuñ deyen: görmedüm deyen anuñ R.

(b) görür: durur R.

220.

Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün
Muzâri' -- + / - + - - / - - + / - + - -

1. Kân ađladuñ görince ben 'aşığı belâda
Ëy çeşm-i hûn-feşânum olsun demüñ ziyâde
2. Çeşmüñ kime bakarsa çekmege bende anı
Almuş kemend eline gîsûlaruñ kafâda
3. Künc-i belâda tenhâ bîmâr olup yaturken
Yanuma ğuşşa geldi bilişd[e] aşınâda
4. Sen çeşm-i şâh-bâza şayd-ı harem olam dër
Yıllar-durur ki uçar dil murğ[ı] ol hevâda
5. Teşbîh sâde vërmez zînet söze **Ĥayâlî**
Rengîn edâ gerekdür eş'âr-ı dil-ğüşâda

221.

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün
Hezec -- + / + - - + / + - - + / + - -

1. Âyîne-şıfat şâf gerek şafha-i sîne
Gün gibi ziya-ğüster ola rüy-ı zemîne
2. 'Uşşâk edemez ol kad-i mevzünü der-âğüş
Açılmayıcağ hayme gibi nice hazîne
3. İnşâf budur kim çıkarup misk-i ğazâli
İzüñ tozını talduralar nâfe-i Çîne
4. Âyîne gibi herkese yüz vërmesün ol mâh
Bir bağrı yanuğ 'aşıkuñ uğrar nefesine
5. [Pü]rdür güher-i pâk-ile mecmü'a-i **Bâkı**
Deryâ dil-i dâñâdur aña sîne sefine

---

220. Revân: 1972: 380^b; Ĥayâlî: *Dîvân*: G. 7.

Ĥazel-i Ĥayâlî.

- 2(a) Kime bakarsa çekmege: Kimi yıkarsa çemege D.
3(a) Künc-i belâda: Gam gecesinde D.; yaturken: gezerken R.
4(a) Bu mısra mecmuada şöyledir:
"Sen şâh-bâz öninde şaydlarum olam dër" R.
(b) ol: bu D.

221. Revân: 1972: 380^b; Bâkı: *Dîvân*: G. 427.

Ĥazel-i Bâkı.

222.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Қаşларуñ her kimse kim beñzetdi қurbān ayına
Āferīn olsun anuñ қurbān olayın rāyına
2. Cānumı қurbān édüp pay étdiler meh-pāreler
Ol ala gözlüm benüm gelmez mi қurbān payına
3. Cān қuzusını benüm boynuma қurbān eylemeñ
Sen hemān bir kerre қurbān iste қашуñ yayına
4. Yā çeker ebrūlaruñ қаşı kemānlar қılана
Tīr atar ġamzeñ gözi āhūlaruñ alayına
5. Hūblar bayramlıқ in'ām édüp 'āşıqlara
Her güzelden Āhīnūñ bir buse düşdi payına

223.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Cevr étme igen cānuma hey cānum esirge
Kemter қuluñam ҳālūme бақ ҳānum esirge
2. Göñlüm[i] igen yıқma cefā vü sitem-ile
Yā Tañruña бақ yā dil-i vīrānum esirge
3. Raḡm étmez iseñ āh-ı ciger-sūzuma bārī
Sil қанлу yaşum dīde-i giryānum esirge
4. La'lūñden eger olmaz ise derdüme dermān
Dermāna daḡı қалмаdı dermānum esirge

---

222. Revān: 1972: 380^b; Āhī: *Dīvān*: G. 103.

Ġazel-i Āhī.

1(a) Bu mısra *Dīvān*'da şöyledir:

"Kim kemān-ebrūlaruñ beñzetdi қurbān ayına".

4(a) қılана: қalbine R.

5(a) in'ām édüp: eyleyüp R.

223. Revān: 1972: 380^b; Nihānī: *Dīvān*: G. 184.

Ġazel-i Nihānī.

2(b) Ya Tañruña: Yar бақ R.

5. ‘Arz  tmeđiun yazsa **Nih n ** saňa h lin
Odlara yanar defter   d v num esirge

224.

Fe‘il t n fe‘il t n fe‘il t n fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. El m  rmez n’edeyin  h [o] boyı ŐimŐade
Edeyin minneti yerden göge dek feryade
2. Yazmada nakŐ-ı ‘iz r n m je-i h n- l d
Katı ok renk v r pd r alem-i Bih-zade
3. N le beŐzer ten m n dedi gören taŐvirin
 ferin anı alemde ıkaran  stade
4. S kiy  c m-ı Őar b u felek-i bi-encüm
ŐiŐelerd r biri p r-b d u biri p r-bade
5. R z-ı Çek  rdi yak n geldi meh-i r ze yine
Badeden reng-pezir ola gibi seccade
6. Mey-i n b-ıla Őar b ola iki afiyesi
Bir azel s yleyeyin la‘l ne harf-i bade
7. Mey iup mest-i m d m olmayıcağ  y **B ki**
Ne gönül bağlasun adem bu har b- bade

225.

F ‘il t n f ‘il t n f ‘il t n f ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Her aan kim hasret-i r yuňla ılam dilden  h
 hum odından yanar oda felekde mihr   müh

5(b) yanar: yanardı R.

224. Rev n: 1972: 380^b; B ki: *D v n*: G. 423.

azel-i B ki.

2(a) nakŐ-ı ‘iz r n: nakŐ-ı ‘iz ruň D.

5(a) meh-i r ze: Şeb-i r ze R.

(b) ola gibi: olsa gerek D.

6(a) ola: olsun D.

7(a) mest-i m d m: mest   har b R.

225. Rev n: 1972: 381^a; Cem Sult n: *D v n*: G. CCLXXV.

azel-i Cem.

2. Zülf-i müşğînüñ ucından haţtuñ oldı aşikâr
Gör neler getürdi âhir başuma baht-ı siyâh
3. Der-gehüñde her gün âh etmek günâh ise şehâ
Şöyle beñzer ben kuluñdan eksük olmaz her gün âh
4. Bir nefes dūr olmağa senden rızâ vèrmez gönül
Gel ola mülk-i cihâna senden ayru pâdişâh
5. Hâsret-i haţtuñla cân vèrdüğümi şerh eyleye
Dil uzadup sînemüñ üstinde biten her giyâh
6. Dil cefâ-yı zulmet-i hicrânda qalurdı müdâm
Ger cemâlüñ âfitâbı olmasaydı ‘özr-h’âh
7. Zülf-i müşğînüñ hevâsıyla **Cem**[üñ] hâk olduğın
Eşidenler dèye cândan *ṭayyeba’llâhu serâh*

226.

Fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tâ ki hüsnüñden haber vèrdi şabâ gül-zârda
Qaldı derd ü guşşadan bülbül gibi gül zârda
2. ‘Âlemi tâ târ-ı zülfüñden mu‘aţtar eyledüñ
Qalmadı bir kılcâ kıymet nâfe-i Tâtârda
3. Âhına ‘aşıklarüñ âhından artuq şabr éder
Bu dil-i miskîni kim ben gördüm ol dildârda
4. ‘Âşık-ı hayrân gibi bir yerde qalır deng olur
Görse qaddüñ şîvesin serv-i sehî reftârda
5. ‘Ârizuñdan cân su’âl étdi haţtuñdan dil dèdi
Sünbül-i terdür semende yâsemendür nârda
6. Ol dehânuñ vaşlı sevdâsında cân terk eyle kim
Hîçe almazlar cihân mülkini bu bâzârda

4(a) Bir: Her R.

5(b) her: bir R.

7(b) [=Allah toprağını temiz kılsın.]

226. Revân: 1972: 381^a; Nizâmî: *Dîvân*: G. 101.

Ġazel-i Nizâmî.

3 Bu beyit *Dîvân*’da yoktur.

5(b) yâsemendür: yâsemîndür D.

7. Mār-ı zülfüñsüz hāzer kılmaz gözüñden cān senüñ
Kudret olmaz çün bilür kan dökmege bīmārda
8. Uğdesinde zülfüñüñ ol hāle kılsunlar nazar
Görmeyenler mühre-i mār[ı] dehān-ı mārda
9. Ey **Nizāmī** umma raḥm ol ğamze-i ğammāzdan
Çün vefā olmaz bilürsin merdüm-i mekkārda

227.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Hāk-i qādemüñ kuḥlı gelürse gözüm üzre
Küyuñ yolnuñ hizmeti başum yüzüm üzre
2. Rüşen kılalı meş'ale-i āh-ı derūnum
Ġalib görünür gecelerüm gündüzüm üzre
3. Güller bitüre gülşen ola hāk-i mezārum
Peykānuñ eger şu sepelerse tozum üzre
4. Gözden şakınur hāk-i rehin [beñzer] o mäh[üñ]
Āhum tütini perde çeker yılduzum üzre
5. **Bākī** gibi naẓm eyler iken dür dişi vaşfın
Dāmān-ı müjem dökdi cevāhir sözüm üzre

228.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec -- + / + - - + / + - - + / + - -

1. Göñlüm yine meyl eyledi bir rüh-ı revāne
Cānum daḥı anuñla bile oldı revāne
2. Bir ğonce-i nāzük-dil ü bir serv-i hırāmān
Bir lāle yañaḳlı ki güler lāle-sitāne

7(a) cān senüñ: cān u dil R.

227. Revān: 1972: 381^a; Bākī: *Dīvān*: G. 462.

Ġazel-i Bākī.

4 (a) hāk-i rehin: hāk-i derin D.

(b) tütüni: dütüni D.

228. Revān: 1972: 381^a; Aḥmed Paşa: *Dīvān*: G. 270.

Ġazel-i Aḥmed.

3. Geh müşg-i teri hüşe kıılır şāh-ı çenāra
Geh gāliye gīsū düzedür serv-i revāne
4. Cān kumr[ısı] bir serv hevāsında uçarken
Şayd oldı gönül murğına uyup balabāne
5. Cān sırrıdur **Ahmed** bunu key şakla gönülden
Dīvāne kaçan maḥrem olur rāz-ı nihāne

229.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Kāşki 'ışkuñ şafāsın kimse idrāk etmese
Benden özge kimse cismin yoluña ḥāk etmese
2. Çehre-i maqşūdı zātında tecellī eylemez
Ġayr naqşından şu kim āyīnesin pāk etmese
3. Vuşlatuñ kadrini bilmezdüm eger fürkat benüm
Dīdemi nem-nāk edüp gönülümü ğam-nāk etmese
4. Sevdüğünüñ muqtezāsınca olurdu her zamān
'Āşığı cām-ı maḥabbet mest ü bī-bāk etmese
5. Şubḥ-ı şādık gibi 'āşık mihrini izhār edüp
Şi'r-i **Yaḥyā** gibi her dem sīnesin çāk etmese

230.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + - -

1. Diller revāne oldılar ol meh-liḳā-y-ıla
Etfāl-i şehri şanki segirdürler ay-ıla
2. Ęy kāş tavf-ı Ka'be-i kūy-ı nigār için
Hem-rāh olaydı [ḥāk-i] vücūdum şabā-y-ıla

3(a) müşg-i teri: misk-i teri D.; şāh-ı çenāra: şāh-ı çināra D.

5(a) key: gey D.

(b) olur: ola D.

229. Revān: 1972: 381^a; Yaḥyā: *Dīvān*: G. 388.

Ġazel-i Yaḥyā.

1(b) cismin: cismüñ R.

3(b) Dīdemi: Gözümi D.

230. Revān: 1972: 381^b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 465.

Ġazel-i Bāḳī.

3. Hecrũñ ğamıyla dīde ne demler geçürdüĝin
Fürkat ŧebinde ben bilürem bir Hūdā-y-ıla
4. Ėy çarĝ nice cevr ėdüp aĝladasın beni
Ėller yüzine gülüci bir bī-vefā-y-ıla
5. Baña ‘adū yanında cefālar ėder o serv
Nā-gāh yolda rāst gelürsem kaçā-y-ıla
6. ŧekl-i dehānuñ eyledi levĝ-ı kamerde mīm
Cānā ol iki ‘aynı yazan iki yā-y-ıla
7. Bir kerre būseñ almaduĝ ħaĝtuñ ėrmedin
Āĝır müyesser oldu hele biñ belā-y-ıla
8. Dāĝ üzre dāĝ urındı felek ‘ıŧĝ-ı yār-ıla
Mıhr-i sipihre ŧanma kūsūf ėrdi ay-ıla
9. Ümmīd-i vaŧlın yārdan el çekme **Bākıyā**
ŧāyed ki dest-gīr ola bir merĝabā-y-ıla

231.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Vėrdüĝince zülf-i kāfir-kıŧ zīnet Aĝmede
Ĥaĝ müyesser ėde ‘ömr-i bī-nihāyet Aĝmede
2. Muŧafā ħaĝĝı ŧefā‘atden olur maĝrüm olar
K’ėtmediler cān-ıla dilden maĝabbet Aĝmede
3. Görseledi Muŧafā nūrın cebīninde anuñ
Ümmet olur[lar]dı yetmiŧ iki millet Aĝmede
4. Nice kāfirdür ĝöñülden Muŧafāyı sevmeye[n]
Nice mü‘mindür ŧu kim olmaya ümmet Aĝmede

3(a) dīde ne: dīdeye R.

(b) bilürem: bilürin D.

5(b) gelürsem: gelürse D.

6(a) levĝ-ı kalemde: levĝ-ı kamerde R.

231. Revān: 1972: 381^b; Ĥayretī: *Dīvān*: G.418.

Ėzel-i Ĥayretī.

1 (b) Ĥaĝ: Ĥaĝĝā R.

2 (b) ėtmediler: olmadılar R.

3 (b) ümmet: ümmeti R.

5. **H̄ayretī** dā'im raķīb-i Bū Leheble seyr eder
H̄iç lāyık görmez erbāb-ı zarāfet Aḥmede

232.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nokta saçdı fülfulün evrāk-ı rengin üstine
Dāl yazdı sünbülün reyḥān-ıla dīn üstine
2. Zülfi 'uṣṣāk-ıla pīç-ā-pīç olursa tañ mı kim
Her yañadan dil üşürdiler o miskin üstine
3. Ère dèyü korqaram bād-ı şabādan şovuk el
Ditrerem yaprak gibi ol berg-i nesrīn üstine
4. Leblerün şevkine düşen dil keñez kırtılamaz
Şol meges gibi ki konar şehd-i şirīn üstine
5. Tütüyā-yı ḥāk-i pāyum almasun dèyü şabā
Gör gözet dèrseñ begüm çeşm-i cihān-bīn [üstine]
6. Toprak olmuşken **Necātī** ağzınıñ şuyı aķa
Nāz-ıla ol āb-ı ḥayvān uğrasa sin üstine
7. Şu gibi ditrer leṭāfetde nigārā 'arīzuñ
Anuñ için naķş olunmaz ḥaṭṭ-ı müşgīn üstine

233.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yār luṭf-ıla gelüp külbe-i aḥzānumuza
Bir nażar eylemedi ḥāl-i perīşānumuza

---

232. Revān: 1972: 381^b; Necātī: *Dīvān*: G. 543.

Ġazel-i Necātī.

5(a) almasun: eylesün R.

6(a) aķa: aķar D.

(b) Nāz-ıla: Luṭf ile D.

7(a) leṭāfetde nigārā: nigārā leṭāfetde R.

(b) naķş olunmaz: naķş olunmaz D.

233. Revān: 1972: 381^b; İshāk: *Dīvān*: G. 251.

Ġazel-i İshāk.

2. Yeter ağlat beni cānā demidür dostluğ et
Gülmeye tā ki ‘adū dīde-i giryānumuza
3. Bizi öldürmek için gayrılara buse vērür
Teşnedür ol şanemüñ la‘l-i lebi kıanumuza
4. Ğamzeden incine şanma bizi ey kıaşı kemān
Biz müjeñ tīrini minnet bilürüz cānumuza
5. Hānçerinde ölelüm çün bir ölümdür āhir
Ey ecel gel kerem et girme bizüm kıanumuza
6. Ey şabā Mekke haķı Ka‘be şavābın bulasın
Eşiginde añar iseñ bizi cānānumuza
7. Kimdür **İshāķ** cihānda şu‘arā silkinde
Ki nażire dēye bu nażm-ı dūr-efşānumuza

234.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. ‘Adem étdüñ vücudum ey şanem ğonce-dehān-ıla
Tenüm bir mū gibi kılduñ yine ol mū-miyān-ıla
2. Gözüm müjgān-ı hūn-ālūd-ıla bir havza döndi kim
Müzeyyen ola eţrafı nihāl-i ergavān-ıla
3. Gözüñ tīr atdı bu cāna aña cān atdı bu göñlüm
Niçün atışdı bu kāfir bir iki müslümān-ıla
4. Elinde rişte-i cān rāzī olursa ol ‘İsī-leb
Peyem-ber oyunun oynayalum bu rīsmān-ıla
5. Hāyālin ğamzesin tenhā görürsin dēyü ey **Emrī**
Müjem kıanlı bıçaķlı oldu çeşm-i hūn-feşān-ıla

2(a) ağlat: ağlatduñ R.

5(a) ölümdür: ölüm dēr R.

234. Revān: 1972: 382^a; Emrī: *Dīvān*: G. 476.

Emrī Efendi.

1(a) ğonce-dehān: ğonce-miyān R.

3(b) bu: ol D.; bir iki: bu birkaç D.

4(a) ol: o D.

(b) Peyem-ber: Peyām-ber D.

5(a) ğamzesin: ğamda sen R.; tenhā: şehā R.

235.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Jälelerden taqınup təcına gevher lāle
Şāh olupdur çemen iqlīmine beñzer lāle
2. Salṭanat bār-gehin qurdı yine faşl-ı bahār
Taht-ı Cemşid çemen təc-ı Sikender lāle
3. Būy-ı müşgīn-i bahār érdi dimāğ-ı dehre
Yaqalı dāmen-i kūh-sārda micmer lāle
4. Āl fānūs-ıla geldi geçeden gül-zāra
Vérdi şahın-ı çemenüñ yollarına fer lāle
5. Ergavānlar tütüşup hırmen-i gül yanmağ için
Gül-sitān milkine āteş qodı yer yer lāle
6. Jāle naqdin qadehe koydı çemen bezminde
Cem' édüp şaklamadı gonce gibi zer lāle
7. Şol kadar toğradı şemşir-i firākuñ ki gören
Dil-i hūnini hayāl eyledi qaṭmer lāle
8. Zīnet-i gülşen-i iqbāle yeter ey **Bāķī**
Çehre-i baht-ı shehşāh-ı muzaffer lāle

236.

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Dönüp cismüm gamuñdan tār-ı müya
Gider bād-ıla her dem cüst ü cūya

---

235. Revān: 1972: 382^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 466.

Ġazel-i Bāķī.

1(a) taqınup: taqınur D.

4(b) Bu gazelin mecmuada yer almayan tek bir beytinin 2. mısrası buraya yanlışlıkla kaydedilmiştir. Eksik beyit şudur:
"Dāğ-ı hicrān elemin kıлмаğa dilden bīrūn
Şahın-ı gülşende tutar gül gibi sāğar lāle" D.

8(a) Zīnet-i gülşen-i iqbāle yeter: Zīnet-i iqbāl-i gülşen yeter R.

236. Revān: 1972: 382^a; Mesīhī: *Dīvān*: G. 242.

Ġazel-i Mesīhī.

2. İgen germ olmasun ħurşid-i maḥşer
Muḳābil olımaz ol māh-rūya
3. Göñül gözden kaçup bezmüne vardı
Kaçup yağmurdan uğradı toluya
4. Seg-i kūyına ‘āk olma raḳībā
İtāle étme gendüñden uluya
5. Gözi yaşına bak gör uğraduñ mı
Mesihî gibi bir yüzi şuluya

237.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. İçelden cevr-ile ḳanum boyandı leblerüñ āle
Şaḳın öğrenme yazuḳdur ala gözlüm igen āle
2. Bugün bāzār-ı ħüsnüne meger dervāzeye gelmiş
Ḳalender-veş şehā zülfüñ girip-durur siyāh şāle
3. Egerçi dilberā çoḳdur çeker zülfi hevāsına
Göñül murḡını gör servüm ḳonar mı degme bir dale
4. Kitāb- ı şīve vü nāzuñ bilüp her bābını ol māh
Cefā ‘ilmin tamām étدی girüpdür çār-deh sāle
5. Riyādan zer gibi ħāliş olurdu ḳalbüñ ey zāhid
Ériyüp püte-i ğamda gele bir kez ḳāle
6. Édelden ħāme-veş hecrüñ **Ḥayālî** şerḫini her dem
Bu cismüm incelüp dutdı ğam-ı hicrān-ıla nāle

2(a) İgen: İñen D.; ħurşid-i maḥşer: ħurşid-i ḥāver R.

4(b) gendüñden: senden R.

237. Revān: 1972: 382^a; Ḥayālî: *Dīvān*'da yoktur.

Ġazel-i Ḥayālî.

4(a) şīve vü nāz: şīve-i nāz R.

238.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Düşse zülfinden 'araç ruhsâr-ı cānān üstine
Güyyiā şeb-nem düşer gül-berg-i ḥandān üstine
2. Kāküli şanmañ görinen şa'ir-i devlet hümā
Sāye şalmışdur meger ol řāh-ı ḥübān üstine
3. Niçün ol ḥurşid-i 'ālem-tāba öykindüñ déyü
Māh-ı nev ḥançer çeker mihr-i dıraḥşān üstine
4. Zīr-i zülfüñde görenler ḥaṭṭuñı ebr-i bahār
Sāye şalmış şandılar şahn-ı gül-istān üstine
5. Ğam degül Bākī dile gelse pey-ā-pey derd ü ğam
Eksük olmaz tekyedür mihmān mihmān üstine

239.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Güzellik nev-bahārında cihān bāğ[ı] bahār olsa
Baña ol yüzi gülşensüz gerekmez hezār olsa
2. Kamer yüzlü kara beñlü güzeller pādişāhidur
Benüm māh-ı siyeh-çerdem 'aceb mi ḥāldār olsa
3. Lebi ğonce beli ince güzeller çok-durur ammā
Kuculsa dermiyān olsa öpülse der-kenār olsa
4. Ne zībā kaçır idi el-ḥaḫ zümürrüd rengi eflāküñ
Esāsı üstivār olsa bināsı pāyidār olsa

238. Revān: 1972: 382^a; Bākī: *Dīvān*: G. 438.

Ğazel-i Bākī.

2(b) Bu mısra *Dīvān*'da şöyledir:

"Sāye şalmışdur o řāhensāh-ı ḥübān üstine" D.

3(a) öykindüñ: beñzersin R.

4(a) "Zīr-i zülfüñde ḥaṭṭ-ı sebzın görenler nev-bahār" R.

5(a) Bākī dile gelse: gelse dile Bākī D.

239. Revān: 1972: 382^a; Āhī: *Dīvān*: G. 97.

Ğazel-i Āhī.

2(a) pādişāhidur: pādişālar çok R.

4(a) zümürrüd: zümürrüd D.; rengi: kaçır R.

(b) "Esāsı pāyidār olsa bināsı üstivār olsa" R.

5. Başum alup giderdüm ben ‘adem mülkine dek **Āhī**
Öte yanında dünyānuñ eger bir reh-güzār olsa

240.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Düşse göñlüm n’ola ger hañcer-i hün-efşāne
Müjeñ oğlarınıñ eyelükleri batdı cāne
2. Zülfi zencirine āşüfte göñül bende geçer
Gendüyi lāyık-ı hizmet şanur ol dīvāne
3. Bir Kuloğlına esir oldu kapusunda göñül
İntisāb etti gedā bār-geh-i sulţāne
4. Zer devātın taķınup çıksa evinden seheri
Āfitāb aña ber-ā-ber gelimez meydāne
5. Cān nişār eyledi **Bākī** belini kuçmağ için
Der-miyān eyledi hep varını dervişāne

241.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel -+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Sünbül-i terden gül üzre ‘anber efşān eyleme
Göñlümün zülfün gibi hālin perişān eyleme
2. Et bize dermān ki derdün etmişüz dermānumuz
Her devādan bī-ħaber bī-derde dermān eyleme
3. Ĥasret-i zülf ü zenaħdānuñda ey sīmīn-beden
‘Ālemün ‘ayşuñ baña bend-ile zindān eyleme

---

240. Revān: 1972: 382^b; Bākī: *Dīvār*: G. 439.

Ġazel-i Bākī.

- 1(a) ger: ol D.
2(b) Gendüyi: Kendüsin D.
3(a) Kuloğlına: Kuloğlınuñ D.
4 gelimez: gelemez D.
5(b) eyledi hep: etti bugün D.

241. Revān: 1972: 382^b; Nizāmī: *Dīvār*: G. 103.

Ġazel-i Nizāmī.

- 2 (a) etmişüz: bilmişüz D.
3 (a) zenaħdānuñda: zenaħdānuñdan R.

4. Yüzine yüz dürlü gül gibi gülüp her ḥasūñ
Bizi bülbül gibi ey gül zār u efgān eyleme
5. Mühr-i mihrūñ ḥātemin ki şaḳla her nā-ehlden
Dīv-i bed-rūyuñ yerin taḥt-ı Süleymān eyleme
6. Dilberā mülküñ **Nizāmī** olmasa olur ḥarāb
Ḥüsñüñ mülkin yūri berk eyle vīrān eyleme

242.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Dost mihmān oluben külb-i aḥzānumuza
Pīş-keş cān dilemiş minnet ola cānumuza
2. Geldi pervāneleri şem'ine ol ḥūr-ı behişt
Gün yüzi nūrı zıyā vèrdi şeb-istānumuza
3. Yāra şīrīn lebinüñ sırrını şordum dèdi kim
Biz şeker ṭoldururuz sözde nemek-dānumuza
4. Süzme ḡamzeñ ki delersin dil-i mecrūḥumuza
Çözme zülfüñ naḡar èt ḥāl-i perīşānumuza
5. Tīḡ-ı hecr **Aḥmede** ḡan aḡladur uş ḥāme gibi
Ḳan-ıla yazuñ adın defter ü dīvānumuza

---

4 (b) efgān: giryān D.

5 (a) mihrūñ: derdüñ R.

(b) Dīv-i bed-rūyuñ: [bed-] rüy-ıla dīvüñ R.

242. Revān: 1972: 382^b; Aḥmed Paşa: *Dīvān*: G. 273.

Ġazel-i Aḥmed Paşa.

1 Matla beyti *Dīvān*'da şöyledir:

"Müdde³ī maḥrem olub meclis-i cānānumuza
Zehr-i ḡahrın içürür dehr bizim cānumuza".

2(a) şem'ine: cem'ine D.; ḥūr-ı behişt: şem'-i behişt D.

(b) nūrı: nūr u D.

3(a) lebinüñ: sözüñün D.

243.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ėy gönül aldanma yāruñ 'ahdine peymānıne
Bī-vefādur bī-vefānuñ 'ahdi ne peymānı ne
2. 'Āşık-ı dil-ḥastenüñ şormak ne ḥācet ḥālını
Sen bilürsin dilberā derdi nedür dermānı ne
3. Göreliden ay alnuñla hilāl ebrūlaruñ
Düşdi āteş şem' gibi āfitābuñ cānıne
4. Derd-i 'ışka hem-dem olalı dil-i sevdā-zede
Ėam yükin çözmüş şatar geçmiş belā dükkānıne
5. Benden ol dilber **Nihānī** cān dirīğ eyler dēmiş
Varsun ögünsün eger ḫalursa anuñ yanıne

244.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nice bir nāz ēdesin şol ġamze-i ġammāz-ıla
Nāzdan gel vaz gel yaḫduñ bizi ol nāz-ıla
2. Dest-ġir olmazsa luḫfuñ āşiyān-ı vaşluña
Murġ-ı dil hergiz ērişmez ēy perī pervāz-ıla
3. Bu dil-i nālān[1] zülfüñden niçün dūr eyledüñ
Çün şikār olmak da lāzımdur ceres şeh-bāz-ıla
4. Perde-i 'uşşāḫda çün büselik ētdüñ ḫarār
Muḫribā āteş düşürdüñ cānuma ol sāz-ıla
5. Nāle vü efġānı çıñratdı dile çün ḫās-ı 'ışk
Vaḫtidür ēy **Cem** ki rāzuñ dēyesin āvāz-ıla

---

243. Revān: 1972: 382^b; Nihānī: *Dīvān*: G. 187.

Ėazel-i Nihānī.

3(a) Göreliden: Görenler R.

4(a) dil-i sevdā-zede: dil sevdā-zede D.; yükin: yükün D.

244. Revān: 1972: 382^b; Cem Sulḫān: *Dīvān*: G. CCLXXVIII.

Ėazel-i Cem.

3(b) lāzımdur: zülfüñdür R.

4(a) ētdüñ: ētdi R.

5(a) çıñratdı: çekerdi R.; dile: dilā R.

245.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Mużāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Çünkü bahār-ı devlet-i şāh-ı cihān ola
Hürşid-i bī-zevāl mey-i ergavān ola
2. Sākī düşerse sāğara 'aksi 'izāruñuñ
Pīr-i za'if olanlar içerse cevān ola
3. Bir būsesine cān vērüp almağ olur velī
Ol dil-rübāya istemezüz ki ziyān ola
4. 'Aşıklarūñ çoğ olduğın az görme dostum
Bulımayasın [çoğ] isteyesin bir zamān ola
5. Yüzüm ayağı tozına şol vaqt[in] ère kim
Yerden zer-ile gökyüzine nerdübān ola
6. Sen bī-vefāyı terk-i cefā ètdi dèdiler
Gerçekler eşidüp dèdi şāyed yalān ola
7. Düşmen Necātī-y-ile bir olmaz 'ale'l-ħuşuş
Ben zülfüñüñ figendesı ol [bir] fülān ola

246.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Mużāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Her arada ki serv-i kadūñ hoş-ħırām ola
Şimşād u serv ü bīde şalınmağ ħarām ola

---

245. Revān: 1972: 383^a; Necātī: *Dīvān*: G. 21.

İbtidā-i Ĥarfū'l Lām Elif

Ġazel-i Necātī Efendi Raħmetullāhi 'Aleyh

1(a) çünkü bahār: çün nev-bahār D.;

(b) Bu mısra mecmuada 2. beytin 2.mısrası olarak yanlış kaydedilmiştir.

2(a) 'izāruñuñ: 'izārını R.

(b) Bu mısra mecmuada 1. beytin 2.mısrası olarak yanlış kaydedilmiştir.

3(a) olur velī: olurdu R.

6(b) şāyed: şallāh D.

246. Revān: 1972: 383^a; Mesīhī: *Dīvān*: G. 247.

Ġazel-i Mesīhī.

1(b) Şimşād u serv ü bīde: Şimşāda serve dünyāda R.

2. Var ey tamām dirilen ādem o da‘vīyi
Eksükligi gerek kişinüñ kim tamām ola
3. Hecrüñ güninde zülfüñi görmege asretüz
Şā’im gibi ki munazır-ı vat-i Şām ola
4. Rindüñ eli ne vat dege şofī namāza kim
Bir elde la‘l-i dilber ü bir elde cām ola
5. Her zerre şāmit olup urur gül gibi ulak
Her ande kim **Mesīhī**-i bülbül-kelām ola

247.

Mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ ---+/---+ / +---+ / -+-

1. addüñ amıyla ünkü vücüdüm tebāh ola
abrümde tāze serv-i yeşil düd-i āh ola
2. ek tīguñ-ıla sīneme ey serv-ad elif
Tā mülk-i cāna gelmege tīrüne rāh ola
3. Mīm ü dehānuñı göricek āh edüp dedüm
Bu serv-i gül-‘izār ‘aceb nice māh ola
4. am dāğı sīne[m] üzre saña āyīne dutar
Ol sūhte-[dil] umar ki aña bir nigāh ola
5. Hindü-yı hāl ‘arız-ı dilberde **Emriyā**
‘Uryān yatur güneşde ne añ kim siyāh ola

2(a) dirilen: dēnilen R.

(b) kim: k’ol: D.

3(a) zülfüñi: la‘lüñi R.

(b) ki: kim R.

4(a) ne vat: nice D.

5(a) zerre: once R.

247. Revān: 1972: 383^a; Emri: *Dīvān*: G. 6.

azel-i Emri.

1(a) addüñ: addüñ R.

(b) tāze serv-i yeşil: serv-i sebz yeşil D.

4(a) dutar: tutar D.

5(b) kim: ger D.

248.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes +-+- / +-+- / +-+- / +-+-

1. Hezār dil gözedür dilber ise ancağ ola
Maḥal kıomaz felege server ise ancağ ola
2. Ne bī-naẓīr güneşdür ki kıande yüz kıutsa
Cihān naẓar bırağur manẓar ise ancağ ola
3. Lebi dişleri dür ü la'l ü lü'lü vü yāķüt
Ne kıymeti var [e]ger gevher ise ancağ ola
4. Nebāt-ı la'l sözinden zülāl olur deryā
Tebārek-Allāh eger şekker ise ancağ ola
5. Kıaşuñ gözüñ derilip oldılar kıanık kıatuma
Dut imdi şer' sözün muķızır ise ancağ ola
6. Şehā bu Şeyhī kıuluñuñ var ise biñ cānı
Fedā-durur yoluña çāker ise ancağ ola

249.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muẓārī' ---+ / ---+ / ---+ / ---+

1. Aç alnuñı ki ay yüzüñe gün ğulām ola
Çöz zülfüñi ki kııl'at-i kıüsñüñ tamām ola
2. Ka'be kıapuñ şafāsına *lebbeyk* uranlaruñ
Beyt'ü-l-Ħarāma sa'yi var ise kıarām ola

248. Revān: 1972: 383^a; Şeyhī: *Dīvān*: G. 155.

Ġazel-i Şeyhī.

1 Matla beyti bir önceki gazelin sonuna kaydedilmiştir.

2(b) bırağur: bıraķır D.

3 (a) Bu mısra mecmuada şöyledir:

"Lebi-durur diş-ile la'l ü lü'lü-yı yāķüt" R.

4 (b) Bu mısra mecmuada şöyledir:

"Tebārek-Allāh eger kıanuma oldur şāhid ancağ ola" R.

5 (a) Şehā: Saña R.

6 (b) Fedā: Kıadi R.

249. Revān: 1972: 383^a; Aķmed Paşa: *Dīvān*: G. 6.

Ġazel-i Aķmed.

1(a) ay: gün R.; gün: meh R.

2 (a) [=Buyurunuz]

3. addũn kıyāmını görũben cān vèrenlere
Tũbā budağı gølgelerinde maām ola
4. Fũrat dũninde derd-ile tenhā vũ zār idũm
Høş hem-dem oldu yār-ı ğamuñ müstedām ola
5. Baduñ baña dèyũ gözũmi ğar-ı hũn eder
İnsāna bundan øzge nice intikām ola
6. Zũlfũñ hayāli cānumı yasa ‘aceb degũl
‘Ādet-durur ki Şem‘ yaarlar ũ Őām ola
7. Ter ‘anber-ile la‘line mũhr urdı ha[1] kim
Cām-ı raıa mũŐg-i Høtenden hıtām ola
8. Kim buld[1] dũzd-i dil gibi bat ol zeanda kim
Zindān[1] sım ũ silsilesi mũŐg-fām ola
9. Ėy hũr bir selām-ıla añduñ ũ **Ahmedi**
Dārũ’s-Selāmdan saña yũz biñ selām ola

250.

Fe‘ilātũn fe‘ilātũn fe‘ilātũn fe‘ilũn
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Keremũñ cevr ũ cefā ise hemān anca ola
Sitemũñ mihr ũ vefā ise hemān anca ola
2. āre cān vèrmek imiş ‘ıŐkuña bildũm nā-ār
Dostum derde devā ise hemān anca ola
3. Dil ciger anı ier yād-ı lebũñle her dem
‘ĀŐıa zev u Őafā ise hemān anca ola
4. Uğramaz yanuma ‘ışa uyup oldu levend
Ten yuvasında bu ise hemān anca ola (?)

3(a) kıyāmını: kıyāmetin D.

4(a) derd-ile: dũn ğee D.

(b) yār-ı ğamuñ: nār-ı gamın R.

9(a) hũr: hũrĩ R.

(b) yũz biñ: biñ biñ D.

250. Revān: 1972: 383^b.

azel-i Niyāzĩ.

4 (b) Vezin aksıyor

5. Dile göndermege ğamzeñ oqın eglendürür âh
Yâ қаşuñ êy meh o yay ise [hemân] ancaқ ola
6. Varmaz êy қаşı kemân ğayra geçüp benden oқuñ
Yalıñuz luţf baña ise hemân ancaқ ola
7. Miski beñzetdi ğaţâ-y-ıla **Niyâzî** zülfüñ
Êy büt-i Ćin bu ğaţâ ise hemân ancaқ ola

251.

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârîc' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Lâle ruĥuñ ki çeşmüm öñinden ırağ ola
Derd ü ğamuñla yüregüm üstinde dâğ ola
2. Dil düşdi tîğ-i ğamzesine hiç üşenmedi
Erlik bu ise ancaқ öle yüzi ağ ola
3. Dil murğı beñlerüñi yüzüñde görüp dedi
Varurdum anda ğavf êderem ki[m] duzağ ola
4. Diler hemîşe per yaқа pervâne-vâr dil
Ħüsnüñ kaçan ki meclise cānâ çerâğ ola
5. Budur du'âsı 'âlem içinde **Cemüñ** müdâm
Zülfüñ kemendi boynına her laĥza bâğ ola

252.

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârîc' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ma'sûq odur ki şüh ola 'âşık-perest ola
Bir ĥüba dil vère mey-i 'ışık-ıla mest ola
2. Himmetde қaddi gibi bülend ola rāstî
Ćün [sāye] serv yanına düşdükçe pest ola

251. Revân: 1972: 383b; Cem Sulţân: *Dîvân*: G. CCXCVI.
Ĝazel-i Cem.

1(a) Bu mısra mecmuada şöyledir:

"Vādî-i ğamda benüm Mecnün gibi yaşlar ola" R.

(b) Derd ü gam: Derd-i ğam R.

2(a) tîğ: tîr D.

252. Revân: 1972: 383b; Hüdâyî: *Dîvân*: G. CCII.
Ĝazel-i Hüdâyî.

3. Aça ruḥın kesād ola bāzār-ı germ-i mihr
Ḳadr-i refī'î-î āyîne-i meh şikest ola
4. Mānend-i şem' mūnis-i aşḫāb-ı şevḳ olup
Ḥum-hānelerde hem-dem-i ehl-i nişest ola
5. 'Āşık odur **Hüdāyī** gibi gendüden geçüp
Mest-i müdām-ı bāde-i bezm-i elest ola

253.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' ---+ / -+--+ / +---+ / -+-

1. Kim dērdi gönlümi ğam-ı 'ışḳ-ıla yār ola
Kim dērdi derd ü ğuşşa baña ğam-ğüsār ola
2. Hergiz gelür mi idi bu 'aqluma fikrüme
Kim dām-ı zülfüñ-ile dil ü cān şikār ola
3. El-ḥamdü-li'llāh ey yüzi gül saña 'āşıkam
Lāzım-durur ki şükr-i Ḥudā şad-hezār ola
4. Devlet anuñ ki 'āşık ola ey dil ehl-i 'ışḳ
Lāyık-durur [aña] ki şeh-i nām-dār ola
5. Ölmez şu kimse ki ğam-ı 'ışḳ-ıla dirilür
Cā'iz-durur ki tā ebedī pāy-dār ola
6. 'İşḳ ol-durur ki mihr ü maḥabbet müdām ola
Dad ol-durur ki zevḳi anuñ ber-ḳarār ola
7. Yā Rab **Hüdāyī** bendeñe anı 'ināyet ét
Cānında 'ışḳ tā ebedī üstüvār ola

5(b) Mest-i: Mest D.

253. Revān: 1972: 383^b.

Ġazel-i Ḥudāyī.

Bu gazelin son iki beyti bir sonraki gazelin başına yazılmıştır.

4(b) aña: kim R.

254.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Degme derd-ile uluñ Őanma apuñdan dūr ola
Ayırırssa ger ecel benden degül ma'zūr ola
2. 'Ālem-i vaşl ire böyle āh u zār eyler göñül
Vay eger künc-i belāda derd-ile mehcūr ola
3. Tā ebed burc-ı Şerefde ālī'ī pīrüz olur
Bir dem anuñ kim gözine gün yüzüñ manzūr ola
4. Zülf ü a olmasa add-i yārda olmaz 'aceb
GülŐen-i cennetde kim gördi ki mār u mūr ola
5. Görinür mi gözine 'ālem udā göstermesün
Zerrece **Remzī** ger ey meh gün yüzüñden dūr ola

255.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Güzel oldur ki kemāl ehli ola Rūmī ola
Rind ola āl bile mes'ele ma'lūmı ola
2. Öldür Allāhı severseñ seni sevdüm dēyeni
İsterem sevdüğümüñ bir nice merħūnı ola
3. 'IŐk-ı pāki sebeb-i rif'atidür ManŐūruñ
Añmañ ol 'āŐık[1] kim ālī'inüñ Őūmı ola
4. Őād olur 'āŐık o amdan ki günāhı yoğ iken
Dilde memdüh[1] olanuñ vara mezmūm[1] ola
5. ūblar serveri begler begidür ol zālīm
Ağlañuz anı ki **Yahyā** gibi mazlūmı ola

---

254. Revān: 1972: 383^b.

azel-i Remzī.

udāyī'ye ait bir önceki gazelin son iki beyti buraya kaydedilmiştir.

255. Revān: 1972: 384^a; Yahyā: *Dīvān*: G. 436.

azel-i Yahyā.

2(b) İsterem: İsterin D.

5(a) serveri: servüñ R.

256.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dêdüm yoluña rûh-ı revānum revān ola
Gül gibi bir gülümsedi dēdi revā n'ola
2. Öldürme kıl tevekkuf efendi kuluñı kim
Şāyed kim aña acıyasın bir zamān ola
3. Gerçekler aña er dēmez érmez murādına
‘Ahdinde gerçi kim şu kişi kim yalan ola
4. Çek ğam yükini dönme ki bu yolda kişinüñ
Cānı kavī olur çü teni nā-tüvān ola
5. Cān elde baş etekde gerek **Ĥayretī** müdām
‘Āşık oldur ki varı anuñ dermiyān ola

257.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Müşġin şaçuñ ruhuñda neden kim siyāh ola
Olmaz karañu ol gece kim anda māh ola
2. Her kañğı bezmde ki leb-i la'lüñ añıla
Cām-ı şarābı ağıza almağ günāh ola
3. Serv-i sehī çekinmeye āzād olmağa
Şol ‘aşrda ki sencileyin pādişāh ola
4. Cennet dēr idüm eşigüñe kōrkaram ol-durur
Ĥūrī-y-ile arañda senüñ iştibāh ola

---

256. Revān: 1972: 384^a; Ĥayretī: *Dīvān*: G.9.

Ġazel-i Ĥayretī.

1(b) gülümsedi: güldi R.

5(a) elde: kefdē D.

257. Revān: 1972: 384^a; Necātī: *Dīvān*: G. 20.

Ġazel-i Necātī.

1 Matla beyti *Dīvān*'da şöyledir:

“Lāzım degül ruhuñda ki zülf-i siyāh ola
Karañlık olmaz ol gece kim anda māh ola”

3(b) asrda: ‘arşada R.

5. Fettān gözi ğamıyla ben öldükde dostlar
Topraĝa arışup ü vücüdum tebāh ola
6. Nergis diküñ ki hey'et-i şıfr u elif-durur
Tā kim mezārum üsti amu şekl-i āh ola
7. Ğamzeñ **Necātī** sīnesin igen de delmesün
Kimse göre gönüldeki sevgiyi ĝāh ola

258.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + -

1. add ü zülf-ile beni bir pür-belā
Āh kim etdi belāya mübtelā
2. Cān-ıla sevdüğüm ol cānānı ben
Ēřidenler dēdi saña 'ış ola
3. Basam ol dildāra dil āyīnesi
Hıoş řafā-y-ıla bulur řāfī cilā
4. řāh-ı mülk-i 'ış olduñ tā ki sen
Ol řeh-i hūbāna ul olduñ dilā
5. Būs-ı la'l için o cānānuñ revān
Nazmī cān nadin niřār etse n'ola

259.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yār-ı perī-ruum ki gözümden nihān ola
Dīvānelik 'alāmeti benden 'ıyān ola
2. Sürmezseñ it raībi apuñdan benüm gibi
Gözüme görünür ki maallüñde an ola

5(b) arışup: arışa D.

6(a) diküñ ki: degül R.

7(b) "Göre kimse sevgüñi gönülde ĝāh ola" R.

258. Revān: 1972: 384^a; Nazmī: *Dīvān*: G. 6122.

Ğazel-i Nazmī.

2(a) ben: sen R.

259. Revān: 1972: 384^a; Behiřtī: *Dīvān*: G. 28.

Ğazel-i Behiřtī.

Bu ĝazel, *Behiřtī Dīvānı*'nın neşrinde bu mecmuadan tespit edilmiştir.

3. Derdüñden öldüğüm bilesin ey ṭabīb-i cān
‘Āşıklar arasında kaçan kim fiğān ola
4. Şofī be ellerüñ ne alursın günāhını
Tek gendü cürmüñi getüre pehlevān ola
5. Cüllāb-ı şī‘ri ṭatlu çok eyle **Behiştī** kim
Şāyed bir ehl-i zevke düşe bir zamān ola

260.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Yā Rab ol göñlüm alan şūḥ-peser n’eyler ola
Gözlerüm nūrı o ruḥsār-ı kamer n’eyler ola
2. Künc-i fūrkatde ben ansuz çekerem ğuşşalar ol
Bensüz aġyār-ıla şenlik mi éder n’eyler ola
3. Bezm-i ğamda çekerem ben cigerüm kanın o yār
Bezm-i şādīde ‘aceb mey mi içer n’eyler ola
4. Olmuşam ben ten-i bī-cān o perīden ayru
Beni cāndan ayırup āh o n’éder n’eyler ola
5. Ben kılın ol şeh-i ḥübānum añup dēr mi ki āh
‘Acebā **Naẓmī** gedādan ne ḥaber n’eyler ola

261.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Vay aña kim germ olup sevdügi anuñ serd ola
Yüreginde dāġ-ı fūrkat bir oñulmaz derd ola
2. Şanasın kim şem‘-i kāfūrī durur par par yanar
Şol sehī-ḳaddüñ [ki] başında külāh-ı zerd ola
3. Gülmez ol ‘āşık ki ‘ömri aġlamaġ-ıla geçe
Şenlügi olmaz ol iḳlīmüñ ki ğam-perverd ola

260. Revān: 1972: 384^b; Naẓmī: *Dīvān*: G. 6129.

Ġazel-i Naẓmī.

261. Revān: 1972: 384^b; Yaḥyā: *Dīvān*: G. 431.

Ġazel-i Yaḥyā.

2(a) kim: bir D.

4. Biz bu ‘ayn-ı i‘tibār-ıla cihāna bakmazuz
Zen gibi tezyīn-i dünyā isteyen nāmerd ola
5. Sözlürüm ilhām-ı Rabbānīdür ey **Yahyā** benüm
Añlamaz esrārımı illā ki ehl-i derd ola

262.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Şi‘rinde luṭf ola mı göñül kim ḥazīn ola
Yaz deftere bu şi‘ri ki ḥikmet hemīn ola
2. Jengār-ı ğamdan ét dil ü cān gözgüsini pāk
Cām-ı mey-ile k‘āyīne-i ğayb-bīn ola
3. Yā Rab bu zūlm ü fitne zamānından el-amān
Āmin eden bu virde belādan emīn ola
4. Düşmedi çengüme nice yandumsa ‘ūd-veş
Bir hem-nefes çü ne-y-ki deminde ḥanīn ola
5. Dünyā denī-durur aña dānā ṭayanmaya
Bād añlayan bu ḥāk[i] zihī pāk-dīn ola
6. **Şeyhī** қо ḥān-kāhı ḥarābāta қаşd қıl
K’aşhāba zevk u şevk-ile şıdkuñ yaqīn ola

263.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ṭübā құл oldı қaddüñe қāmet hemīn ola
Ḥüsñüñ cihānı yıkdı kıyāmet hemīn ola
2. Şalınduğınca Sidreyi şır Müntehā boyuñ
Ṭoğrusı ḥüsñ-i қadde nihāyet hemīn ola

262. Revān: 1972: 384^b; Şeyhī: *Dīvān*: G.157.

Ġazel-i Şeyhī.

4 (a) çengüme: çün ki R.

(b) ḥanīn: hemīn R.

5 ṭayanmaya: dayanmaya D.

263. Revān: 1972: 384^b; Aḥmed Paşa: *Dīvān*: G. 7.

Ġazel-i Aḥmed.

2(b) ḥüsñ-i қadde: ḥüsñ ü қadde R.

3. Eşkülüm cihānı tıttı ben āb üzre yürürem
Dervīş-i ‘ışk-bāza kerāmet hemīn ola
4. Lafz-ı kināye yazmadum u yazdum aduñı
Nāmum kenārına ki kināyet hemīn ola
5. Cān Cebreīli oqıdı reyḥān ḥaṭın dēdi
Yaz muşḥaf-ı cemālūñe āyet hemīn ola
6. Yār el uzatdı ḳatlüm içün ben yüzün görüp
Barmaḳ getürdüm uş ki şehādet hemīn ola
7. Zülfüñde ğam yēdüĝi kifāyetdür **Aḥmede**
Loḳmayla ḥırḳa buldı ḳanā‘at hemīn ola

264.

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Müctes +-+- / ++-- / +-+- / +-+-

1. Niĝārumı dilerin hākım-i zamāne ola
Mülāzim olmaĝa tā kim baña bahāne ola
2. Sev ol niĝārı ki dervīş-meşreb ola velī
Sözinde vaż u vaḳārı ekābirāne ola
3. Şabā gibi delürüp ṭaĝlara düşer Mecnün
Şu demde kim nazarı Leylīnün yabana ola
4. Şafā-yı ḳalb-ile biñ cānum olur ise daḥı
Cihānda sevdüğümüñ yolına revāne ola
5. Zamān ola ki bu Mecnūnuñ ey şacı Leylī
Hemīşe söylene dillerde bir fesāne ola
6. Hümā ise daḥı ma‘şūḳını şikār eyler
Anuñ ki āḥı-y-ıla yaşı dām u dāne ola

4(a) Lafz-ı kināye: Lafz-ı kenār R.

6(b) Barmaḳ: Parmaḳ D.

7(b) ḳanā‘at: kifāyet R.

264. Revān: 1972: 384^b; Yaḥyā: *Dīvān*: G. 434.

Ġazel-i Yaḥyā.

1(a) Niĝārumı: Ḥabībümi D.

2(b) vaż‘ u vaḳārı: nāz u veḳārı D.

265.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Şaç zülfüñi ruhuña ki 'anber gulām ola
Aç gün yüzüñ ki mäh-1 nev işi tamām ola
2. Zülfüñ dünini gün yüzüñe şalma raħm kıl
Ġam-g'ın olur ġarīb göñül çünki şām ola
3. Cānānenüñ şarāb-1 leb-i rūḡ-perverin
Ger bizden ayru göresin ey dil ḡarām ola
4. Miskīnlik-ile dilleri zülfüñ alur ele
Ṭañ mı ger aña cennet-i ḡüsnüñ maḡām ola
5. Yek-reng [yār] var ise bu demde ey göñül
Sāḡi-i gül-'izār u mey-i la'l-fām ola
6. Ḳurtardı cevr-i devrden āḡir **Necāṭi**yi
Cām-1 lebüñ ḡayāli nigārā müdām ola

266.

Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bezm-i gülde şevḡ-1 ḡüsnüñden ki dil nālān ola
Bağr-1 süzişden hezārān bülbülüñ giryān ola
2. Ben nice şüride vü sermest ü ḡayrān olmayam
Mey ola maḡbüb ola 'ālem bahār-istān ola
3. Ḳanuma girmek revā mıdur ḡaṭ-1 la'lüñ kim ol
Ḳızr ola hem āşinā-yı çeşm[e]-i ḡayvān ola

265. Revān: 1972: 385^a; Necāṭi: *Dīvān*: G. 22.

Ġazel-i Necāṭi.

1(a) ruhuña: ruhuñda R.

4(b) cennet-i ḡüsnüñ: cennet-i rūyuñ D.

5(a) bu demde: 'ālemde D.

266. Revān: 1972: 385^a.

Ġazel-i Remzī.

Bu gazel *Mecma'u'n-Nezā'ir*'de 4765. sırada 7 beyit olarak; *Pervāne Beg Mecmuası*'nda ise 562 b'de 13/5⁵ numarada 5 beyit olarak kayıtlıdır.

1 (b) giryān: biryān R.

2 (a) Ben: Hey PB.

3(a) "Ḳanuma girmek ḡaṭ-1 la'lüñ revā mıdur ki ol" MN.

4. Bir ŧeh-i hūbānuñ ol kim bende-i fermānidur
Bulmaz ol iķbāl[i] heft iķlīme ger sultān ola
5. Bezm-i meyde ağzın öpmek isteme **Remzī** müdām
Ķan iķer yok yere yār ortada ŧāyed Ķan ola

267.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^ç -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dêrsem yüzüñ-ile alnuña ŧems ü Ķamer n'ola
Dêrsem dilüñ-ile ađzuña ŧehd ü ŧeker n'ola
2. ŧevĶ-i cebīn ü Ķadd-ile mihr ü meh gibi
Küyuñdan eyleşem gece gündüz güzer n'ola
3. Seyr-i cemālüñ-ile ki rüŧen olur gözüm
İki gözüm deşem saña nūr-ı baŧar n'ola
4. 'AŧıĶlara ki 'arz-ı cemāl êtmez olduñ āh
Küyuñ ŧolarsa ser-be ser āh êy peser n'ola
5. **Nazmī** ki medĶ êder leb ü dendānuñı güzel
Nazmı anuñ olursa dürr-ile güher n'ola

268.

Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ehl-i diller cem^ç ola meclis-nümā cānān ola
YaĶa per pervāneler ŧeydāları süzān ola
2. Olalı rüsvāy-ı 'ıŧĶı Ķālūme itler güler
Böyle olur her kimüñ dildarı 'ālī-ŧān ola
3. Ķonce keŧf-i rāz êdüp nādānlara açıldığın
Görseler yaŧum gibi Ķeŧm-i felek giryān ola

5(b) yār: yā PB., tā MN.

267. Revān: 1972: 385^a; Nazmī: *Dīvān*: G.6150.

Gazel-i Nazmī.

2(a) Ķadd-ile: ĶaĶtuñla R.

5(a) Nazmī ki: Nazmī-ile R.

268. Revān: 1972: 385^a.

Baŧlıkta: *Ķazel-i Mihri* yazmaktadır ancak; bu gazelde mahlas yoktur.

3 (a) açıldığın: açıldığın R.

4. Hâkden ref^c eyler iseñ ‘aşık-ı âvâreñi
Döne döne şevk-ile zerrât-veş rakşân ola
5. Âteş-i âh-ı fûrûzânı seyrinden yine
Derd-ile mihri sipihrüñ haşre dek sûzân ola

269.

Mef’ülü fâ’ilâtü mefâ’ilü fâ’ilün
Muzâri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Gün yüzünüñ hicâbı kaçan kim niķâb ola
Nûr-ı cemâlünüñ-ile niķâb âfitâb ola
2. Êy meh ne yerde kırar iseñ sâye-bân-ı hüsñ
Cân riştesiyle rûy-ı zemîn pür-tnâb ola
3. Her dem kitâb-ı hüsni yazar kâtib-i ezel
Tâ cümleden kitâb-ı ruħuñ intihâb ola
4. Bâline bağlamak dilerem şevk-nâmemi
Korķum bu dil kebûteri nâ-geh kebâb ola
5. Her geh ki sîne döğmege bir seng-i râh alam
Bir âh eriş sineden ol taş [tür]âb ola
6. Oğlan oyuncağı oldu her oğlan yıkar yapar
Bu yıkılası dil dilerem kim harâb ola
7. Budur yüzini kapuña sürdügi **Cem** müdâm
Zer levha-y-ıla tâ ki müzeyyen bu bâb ola

270.

Fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tutsa câm-ı bâde-i gül-günü verd-i ter gibi
Sâ’id-i sâķi olur şâķ-ı gül-i aķmer gibi

5 (a) Vezin aksıyor.

269. Revân: 1972: 385^a; Cem Sultân: *Dîvân*: G. CCXCVII.
Ĝazel-i Cem.

3(b) intihâb: inticâb R.
3.beyit bu metinde iki defa kaydedilmiştir.

4(b) Korķum: Korķaram R.

6(a) oyuncağı: oyuncaķ R.

270. Revân: 1972: 385^b; Bâķi: *Dîvân*: G. 499.

İbtidâ-yı Harfî’l Yâ-yı Ĝazel-i Bâķi’ü-l Kâzı ‘Asker Efendi.

2. Sākıyā ‘aks-i ‘izāruñdan fūrūğ-ı cām-ı mey
Rüşen eyler bezmi hūrşīd-i zıyā-güster gibi
3. Şöyle beñzer murğ-ı cānı etmek isterler şikār
Ol kara gözler süzildi iki şāhīnler gibi
4. Cūy-bār-ı eşküm içre çēhre-i zerdüm benüm
Görinür āb-ı revān içinde nīlüfer gibi
5. Şad hezārān nev-bahār olsa bu fānī bāğda
Bir gül-i bī-hār açılmaz **Bākıyā** sāğar gibi

271.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gel gönülden ey meh-i nā-mihr-bān yād et beni
Hey vefā-dār itüñem bir seng-ile şād et beni
2. Luţfuñuñ mihmāniyam qahr-ıla sürme dostum
Qahruñuñ vīrāniyam luţfuñla ābād et beni
3. Nice bir her serv-i bālādan çekem bunca belā
Ey ğam oran oldı kuluñ isem āzād et beni
4. Qatı gönüñden fiğānum taşlara kār eyledi
San‘at-ı miñnetde gel Ferhāda üstād et beni
5. Çün enīs olmaz **Necātī**ye hayāl-i vaşl-ı dost
Yā İlāhī bārī nār-ı hecre mu‘tād et beni

272.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Senüñ için götürür sīnede ādem cānı
Ehl-i dilden ne kaçarsın behey ādem cānı

3(a) Şöyle beñzer murğ-ı cānı: Murğ-ı cānı şöyle beñzer D.

271. Revān: 1972: 385^b; Necātī: *Dīvān*: G. 631.

Ġazel-i Necātī.

1(b) vefā-dār: cefā-dār R.

2(b) Qahruñuñ: Mihrüñüñ R.; luţfuñla: lutf ile D.

272. Revān: 1972: 385^b; İshāq: *Dīvān*: G. 282.

Ġazel-i İshāq.

2. Gel e bir buseñe luḡf eyle ya biñ cān vērelüm
Daḡı ser-ber vērelüm memleket-i Oṣmānī
3. Derd-i hecrüñle [dēdüm] ṡoṡṡolu ḡandur cigerüm
Nāz-ıla güldi dēdi görmek olur mı ḡanı
4. Nice tīmār ēde ḡamzeñ oḡı zaḡmına yürek
Gendü başına ṡoḡunmaz yüregüñ dermānı
5. Çıḡarur rızḡını ṡaṡdan bilürüz uc eridür
Yēr bulur ḡande ise ḡamzeñ oḡı peykānı
6. ‘Āṡıḡın öldürici bir büt-i ra‘nā var imiṡ
ṡanemā var-ısa sensin o mürüvvet kānı
7. Gör e **İṡḡāk** gör e Üskübi vērmez felege
Melege yēr ḡomadı ṡehrümüzüñ oḡlanı

273.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Püte-i ‘ıṡḡ içre her kim ḡālīṡ olmaz zer gibi
ṡaḡt-rüdur seng-i dil āhen ṡıfat mermer gibi
2. ṡem‘ dil-sūzuñ ne bilsün yandüḡın pervāne-vār
Yana yana olmayan ‘ıṡḡ-ıla ḡākister gibi
3. Fıkr ü zıkrüñ ḡırḡa vü seccāde vü tesbīḡ ü tāc
Büt-perest olmaḡ nice bir zāhidā Āzer gibi
4. Mesken ēdinmek dilerseñ bāḡ-ı vuṡlat güṡṡenin
Yaṡuñna müstaḡraḡ ol āb içre nīlüfer gibi
5. Meskenet bābında ḡāk olmaḡa ēy dil ḡıl heves
‘İzzet isterseñ eger ‘ālemde sīm ü zer gibi
6. ṡıdḡ-ıla eyle **Nihānī** cānuñı ḡurbān-ı ‘ıṡḡ
Tā ki ola ḡāk-i mezāruñ muḡterem cevher gibi

2(a) eyle ya: eyleye R.

7(a) Gör e İṡḡāk gör e: Gör e gör e İṡḡāk gör e R.

273. Revān: 1972: 385^b; Nihānī: *Dīvān*: G. 198.

Ġazel-i Nihānī.

2 (b) olmayan: olmaya R.

3 (b) büt-perest: put-perest D.

274.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Var mı bir hüsn āfitābı sen kamer-i ʔal'at gibi
Kim éde 'aks-i ruḥında[n] 'ālemi cennet gibi
2. Vaşfını āb-ı hayātuñ diñledüm bildüm velī
Olmaya la'lüñ ʔabībī vèrdügi şerbet gibi
3. Ğam 'azābından ḥalāş olmağa ḥaṭṭuñ sūresin
Muşhaf-ı sinemde yazdum Āyet-i Raḥmet gibi
4. Çün müsāfir-ḥāne-i luṭfuñda miḥmān oldu dil
Şimdi қаpuñda muḳīm olmaḳ diler devlet gibi
5. Devr elinden nice bir ʔoprağ olalum çün bizüm
Dāver-i devrānumuz var sen felek-rif'at gibi
6. Oldı **Aḥmed** göñlin almağa ḥavāle ḥācibüñ
'Ārizuñ ḥaṭ gösterür bu da'vīye ḥüccet gibi

275.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / - -

1. Sāḳıyā sāğar-ı billūra dök ol yāḳūtı
Ki tenüñ kuvvetidür rüḥ-ı revānuñ ḳütı
2. Zekānuñ çāhı ne sāḫir-dur[ur] ey Zühre-cebīn
Ki şuya iltür ü şusuz getirür Hārütı
3. Şīvesinden ḥaṭuñuñ oldu muḥaḳḳaḳ bil kim
Şülş-i ḥüsnüñce degül ḥüsn-i ḥaṭ-ı Yāḳūtı
4. Ḳayd-ı tenden dili ḳurtar ki dirīğ ola k'ola
Murğ-ı lāhū[tı] esīr-i ḳafes-i nāsūtı
5. Ḳaşlaruñ yayı firāḳında **Nizāmī** ger öle
Ḥasret oḳlarına şandūḳa ola tābütı

274. Revān: 1972: 385^b; Aḥmed Paşa: *Dīvān*: G. 334.

Ğazel-i Aḥmed.

275. Revān: 1972: 386^a; Nizāmī: *Dīvān*: G. 116.

Ğazel-i Nizāmī.

3(b) ḥüsnüñce: ḥüsnince R.

276.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Var iken hañçerinüñ 'aşıka dildārlığı
Ġam degül eylese peykānı dil-āzārlığı
2. Dili dilberler yapar aġyār yıķılsun gitsün
Gelmēsün görmeyelüm gendüye mi'mārlığı
3. 'Işka Manşūr eger olmasa fermān-berdār
İhtiyār étmez idi gendüye ber-dārlığı
4. Hāl u haṭ milket-i Rüm üstine leşker çekdi
Vērdiler kākül-i müşġinüñe ser-dārlığı
5. Vērelüm cānı dilā būs-ı dehān-ı yāra
'Āķibet yoklığa tebdīl ēdelüm varlığı
6. Kāseler şun bize meclisde ġnā vērmez ayak
Sāķiyā hāṭrı teng eyledi el ṭarlığı
7. Zer-ger-i kāmilidür şan'at-ı şirüñ **Bāķī**
Nic'olur gel berü seyr eyle kalem-kārlığı

277.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Düşüp ayaġına baş kor ser-i zūlf-i perīşānı
Başın kaldurmasun deñ yāra ētsün pāymāl anı
2. Ayaġuñ öpmege [naķdīnesüz elleşmiş-idi] dil
Lebün ḥalvāsını nādīm olursañ dēr peşimānī
3. Oķuñ dil hānesin yāreler-ile şöyle naķş étđi
Ki yer yer ēy kaşı yā anda bayraķ oldı peykānı

---

276. Revān: 1972: 386^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 495.

Ġazel-i Bāķī.

5(a) bus-ı dehān-ı yāre: būs u dehān-ı yāre R.

(b) ēdelüm: ēderüz D.

6. beytin 2. mısrası ile 7. beytin ilk mısrasının yeri mecmuada deġiştirilmiştir.

277. R.1972: 386^a.

Ġazel-i Rızāyī.

4. Cebīnūnde hilāl-ebrūlaruñdur ey yüzi ħurşīd
Leke eden nice yërde yüzinde mäh-ı tábānı
5. Gören ħorħar teninde zaĥm-ı hicrānın **Rızāyīnūñ**
Anuñçün şabr eder çāk eylemez her dem girībānı

278.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dilā seyr et cilāsın ħūbdur şemşīr-i bürrānı
Ĥayātum gitdi çün gördüm derūn-ı sīnede anı
2. Ucında rengdür şanma ruĥuñçü[n] aşdılar şem'ī
Ayağına inüpdür cümleten cismindeki ħanı
3. Lebūñ devrinde almaz ħoħħasın bir ħabbeye kimse
Enāruñ olsa ger her dānesi bir la'l-i rummānī
4. Kef-i gülde degül jāle öperken avcın[ı] bülbül
Şabā bir sille urdı kim dökildi cümle dendānı
5. Dişine aldı cānın sūre-i Kevşer ħaħı **Emrī**
Dilā bir kez ışırınca o la'l-i gevher-efşānı

279.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ayağına ħoyup baş[ı] öpüp sākī-i devrānı
Elinden bir ayak nūş eyleyenler aldı meydānı
2. Degül ħınnā görinen ol şehūñ pāy-ı semendinde
Bulaşdı atına çekindügi üftādeler ħanı
3. Ayağum aldı gül-zār-ı belāda bāğbān-ı ħam
Baña āb-ı revān-veş bend édüp étdürdi efgānı

278. Revān: 1972: 386^a; Emrī: *Dīvān*: G. 560.

Ġazel-i Emrī.

- 1(b) derūn-ı sīnede: miyān-ı şāhda R.
- 2(b) cümleten: cümle-i D.
- 3(a) ħabbeye: akçaya D.
- (b) ger her dānesi: her bir dānesi D.
- 4(a) avcını: destini D.

279. Revān: 1972: 386^a.

Ġazel-i Vālihī.

4. 'Aceb bilsem ne nūr-ı pāksin ey şem'ci bezm-i cān
Yanar pervāne-veş şevkuñla çarhuñ mihr-i raḥşānı
5. Göreydi **Vālihī** bir kez nigāruñ şüret-i naqşın
Qalurdı ḥayret içre şüret-i dīvār-veş Mānī

280.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri'c' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Kıymet gerekse qavlüñe dürr-i Necef gibi
Bī-hüde yere açma dehānuñ şadef gibi
2. Güş eyle rāzı perde-i sāz u terāneden
Her yañā tüt qulaḡuñı meclisde def gibi
3. Şol dil ki cām gibi el üzre tütardı Cem
Dest-i zamāne yerlere çaldı ḥazef gibi
4. Dilde ḥayāl-i ḥāl-i ruḡ-ı yār der-miyān
Sevdā-yı ḥaṭṭı gerçi biraz ber-ṭaraf gibi
5. Vaşf-ı cemāl-i yār-ıla **Bākī** gāzellerin
Biri birine şundı güzeller tuḥaf gibi

281.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Bu bezmüñ sākıyā olmuş-durur pervāne evbāşı
Ṭoquşmaḡa bahāne etdi geldi şem'e yanbaşı
2. Yüzüm yok yāra baqmaḡa siyeh-rūyam bu āhumdan
Yüzüm aḡ eyle ḥuzūrda yetiş ey gözlerüm yaşı
3. Ḥudā Ferhāda zūlm etdüñ dēyü taş etdi Şirini
Qazılmış şüret-i Şirini şanmañ görüp ol taş

280. Revān: 1972: 386^a; Bākī: *Dīvān*: G. 522.

Ġazel-i Bākī.

281. Revān: 1972: 386^b; Şun'ī: *Dīvān*: G. 177.

Ġazel-i Şun'ī.

1(b) Toquşmaḡa: Ṭutuşmaḡa: R.; yanbaşı: yār başı D.

2(a) yāra: ḥaḡḡa R.

(b) aḡ eyle: aḡ eyler R.

3(b) Qazılmış: kızılmış D.; taş: şem'ci D.

4. Kadeh mäh-ı muharremdür gerek ol hıŝâmiler
Hızîne zü'l-fekârı ey dil n'ola [mey-hâne] evbâŝı
5. Uŝandı Şun'iyâ 'âlem kamu naş-ı hayâliden
Olaldan reng-ile sen beyt-i şi'ruñ tâze naŝkâŝı

282.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-â-ser baş kaldurmuş tenüm dâğ-ı belâ başı
'Aceb mi ben kuluñ olsam şehâ ehl-i belâ yaşı
2. Tılısm-ıla şaçı mârı yanında genc-i hüsn üzre
Du'â-yı seyf yazılmış kılıçdur sihr için kaşı
3. Gece gökde olan peydâ ŝafaqla şanma encümdür
Sitârem ben siyeh-rûza acıyup dökdi gözyaşı
4. Felekde sidre[yi] ey serv-i ser-keş ser-nigün şanma
Yüzi yerde du'â eyler komağa pâyüñe başı
5. Belâ-yı zaŝm-ı yâra nice şabr etsün **Rızâyî** dil
Başumda dâğ-ı 'ışk olmuş-durur başdan belâ aŝı (?)

283.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Belürmez hüsnüñ öñinde çerâğ-ı şubh-dem nûrı
Ne deñlü fer vère hürşid öñinde şem'-i kâfûrî
2. Raŝîk-i câm-ı la'lüñden alur bir cür'a Cemŝidi
Şarâb-ı bezm-i 'ıŝkuñdan tutar bir kâse Fağfûrı
3. Gece kan oldu meclisde bulındı bu dèyü muṭrib
Bir iki tâziyâneyle bugün söyletdi ṭanbûrı

4(a) Hızîne: حزتسه D.

5(a) hayâliden: hayâlingen R.

282. R.1972: 386^b.

Gazel-i Rızâyî.

283. Revân: 1972: 386^b; Bâkî: *Dîvân*: G. 484.

Gazel-i Bâkî.

1(a) hüsnüñ öñinde: hüsnüñe karşı D.

2(b) tutar: yıkar D.

3(b) bugün: gece R.

4. Hezārān ‘özr-i leng eyler kaçar meydāna gelmezdi
Eger Tātār-ı ğamzeñ da‘vet étse cenge Tīmūrı
5. Kemend-endāz-ı dehrüñ kimse bendinden ħalāş olmaz
Zamāne gösterür Behrām olursañ ‘ākıbet ğūrı
6. Añarlar devlet-i şah-ı cihānda nāmuñ ey **Bākī**
Süleymān yād olıduķça bile mezkūr olur mūrı
7. Ħudāvend-i ‘aṭā-baḥş u kerem-ġüster ki devrinde
Gedā-yı bī-ser ü pālar ġeyer sincāb u semmūrı

284.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Gözümden ırmağ olur biñ belā-y-ıla aķan yaşı
Belānuñ büyüġi budur oñulmaz baġrumuñ başı
2. İletdi kūyına cism-i nizārum ġördi düşġündür
Ħudādan isterem ṭıfl-ı sirişküñ çoğ ola yaşı
3. ‘Aceb beñzer ḥaṭ-ı nevresteye la‘l-i lebüñ üzre
Ḧaṭ-ı Yāķūt-ıla Reyḥān yazılmış cānumuñ ḥaşı
4. Lebüñ bir ḥoķkadur kim ben anuñ ḥayrānıyam cānā
Ṭolu aġzına dek dürr içi mercāndur ṭaşı
5. Dilinde dāġı biñ başı olupdur gerçi **Ref‘ī**ñ
Yine ṭıġuñdan ey şeh ḥurtılan yoķ olsa biñ başı

6(b) olıduķça: olıcaķ hem R.

7 Bu beyit bir sonraki gazelin ilk beyti olarak yanlış kaydedilmiştir.

284. Revān: 1972: 386^b.

Ġazel-i Ref‘ī.

Bākī’ye ait olan bir önceki gazelin makta beyti, bu gazelin başına kaydedilmiştir.

5 (b) ḥurtılan: ḥurtılmış R.

285.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni mihrinde ol meh çarḥ-ı ser-gerdāna döndürdi
Sirişküm kaçresini encüm-i raḥşāna döndürdi
2. Karārum kalmadı ser-geşte oldum 'arşa-i ğamda
Başum çevġān-ı zülfün ġüy-ı ser-gerdānına döndürdi
3. Bu ben ḥāk-i hevā-yı serv kaddüñ pāymāl édüp
Yoluñda gird-bād-ı bī-ser ü sāmāna döndürdi
4. Beni ser-geşte vü nālān u giryān eyleyüp devrān
Ten-i şad-çāk-ile dolāb-ı āb-efşāna döndürdi
5. Şarāb-ālūde édüp eşk-i pür-ḥün-ıla **Mecdī**
Lebüñ şevķi ḥabāb-ı bāde-i rindāna döndürdi

286.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Yüzün benden ne dem ki ol dür-i yekdāne döndürdi
Yaşum çarḥı ḥabāb-ı lücce-i 'ummāna döndürdi
2. Döne döne baña rakş étdürüp şem'-i ruḥuñ şevķi
Belā bezminde bir pervāne-i sūzāna döndürdi
3. Sirişküm riştesiyle gör dil-i ḥünün ü şad-pārem
Ḥayāl-i la'li [nice] pençe-i mercāna döndürdi

285. Revān: 1972: 386^b; Mecdī: *Dīvān*: G. 101.

Ġazel-i Mecdī.

1(a) Bu mısra *Dīvān'*da şöyledir:

"Beni mihrin minnet o meh-i çarḥ-ı sergerdāna döndürdi"D.

(b) encüm-i raḥşāna: encüm-i ruḥsāra D.

2(a) Karārum: Murādum D.; 'arşa-i ğamda: 'arşagāhında D.

3(a) Bu mısra *Dīvān'*da şöyledir:

"Heves-i ḥāk-i hevā-yı serv kaddüñ pā-māl édüp"D.

4(a) nālān: pā-māl D.

(b) dolāb: tolab D.

286. Revān: 1972: 386^b; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 301.

Ġazel-i 'Ubeydī.

1(a) yekdāne: yekdāna D.

4. O meh-rū gösterüp her halkasından hadd-i mir'atn
Hümāyūn zūlfini ṭāvūs-ı hoş-cevlāna döndürdi
5. Hevā-yı mihr-i ruhsāruñ 'Ubeydīyi édüp ber-bād
Ġubār-ı cismini zerrāt-ı ser-gerdāna döndürdi

287.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Çerāğ-ı bezm-i vaşl olmağa bir şeb 'ārızı nūrı
Kefīli boynıdur ol meh-likānuñ şem'-i káfūrī
2. Taķılıp yanına her gün bile salınduğı yétmez
Ayağın öpmege şarkar nigāruñ şāh destūrı
3. Güvāh-ı zūr-ı bāzūsın getürmiş Kūh-ken 'ışķa
Bu devr içre ķabūl étmezler ammā şāhid-i zūrı
4. Fenāsın bildi dünyānuñ çekildi dār-ı 'uķbāya
Sa'adet mülkine Bārī muzaffer eyledi Manşūrı
5. Vêrildi cāna êy Bākī nigāruñ manşīb-ı 'ışķı
Elifler na'lılerdür sīnede tuğrā-yı menşūrı

288.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. O gül dāğ-ıla sīnem gül-şen-i devrāna döndürdi
Gözüm yaşın döküp ṭolāb-ı āb-efşāna döndürdi
2. Firāķ-ı la'l-i nābuñ rişte-i cism-i nizārumla
Sirişküm dānesini sūbhā-i mercāna döndürdi
3. Hevā-yı pāy-būsuñ ben ğubārı rūzgār-ıla
Yoluñda gird-bādı [bī-]ser ü sāmāna döndürdi

4(a) halkasından: halkasında D.

287. Revān: 1972: 387^a; Bākī: *Dīvān*: G. 505.

Ġazel-i Bākī.

3(a) Güvāh-ı : Güvāhī D.; zūr-ı: zūr u R.

288. Revān: 1972: 387^a.

Ġazel-i Mecdī

Başlıkta: *Ġazel-i 'Izārī* yazmaktadır. Bu gazel ilk beyit hariç *Mecdī Dīvānu* nda kıt'alar bölümünde 3. sırada bulunmaktadır.

2 (b) sūbhā: şubhā D.

4. Şarāb-ı la'lūñūñ şevķına zāhid ḥalkā-i zikrde
Fiğān u nāleler[le] meclisi zindāna dōndürdi
5. Maḥabbet 'arşa-gāhında ğam-ı çevgān-ı zūlf-i yār
'İzā[r]ı başumı bir gūy-ı ser-gerdāna dōndürdi

289.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Şıyup āyīne-i ḳalbi yüzün cānāna dōndürdi
Bizümle ol vefāsuz étdügi peymāna dōndürdi
2. Çevürdi başdan gerçi dili ol serv édüp āzād
Velī tıfl ellemiş bir murğ-ı ser-gerdāna dōndürdi
3. Göñül bir āteşī dīvāne dūd-ı sūnbülñ zencīr
Beni şem'-i ruḥuñ pervāne-i sūzāna dōndürdi
4. Benüm nāmem erişmez ol hümā-yı 'izzete gördi
Kebüter ağlamakdan gözlerini ḳana dōndürdi
5. Taḳındı tāze güller Nev'iyā reftārını sākī
Çemen bezminde ḫāvūs étdügi cevlāna dōndürdi

290.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Serīr-i mülk-i ḥüsn üzre seni her kim emīr étdi
Beni zencīr-i 'ıḣķuñla ḳapuñda bir esīr étdi
2. Ḳomazsam ḫañ mıdur bir dem 'aşā-yı āhı ben elden
Cevān idüm ğam-ı 'ıḣķuñ çekelden beni pīr étdi

---

4 (a) zikrde: zikri D.

(b) zindāna: rindāna D.

5 (a) zūlf-i yār: elf-i yār D.

(b) gūy-ı: kūy-ı D.

289. Revān: 1972: 387^a; Nev'ī: *Dīvān*: G. 508.

Ġazel-i Nev'ī.

1(b) étdügi: étdigi R.

289. Revān: 1972: 387^a; Muḥibbī: *Dīvān*: G. 2722.

Ġazel-i Muḥibbī.

1(a) her kim: ol ki D.

3. Egerçi sîne şadrında qarār étmedi müjgānuñ
Velī geçdükde ey qaşı kemān qalbümde yer étđi
4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirīgā qalması qđret beni yoqluq faķır étđi
5. Meger bād-ı şabā érđi **Muħibbī** zülf-i dildāra
Dimāğın şubħ-dem dehrüñ yine müşğ ü ‘abīr étđi

291.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Şarāb-ı bezm-i ğam zevķın ne mīr ü ne vezīr étđi
Anuñ keyfiyyetin benden su‘āl eyleñ faķır étđi
2. Şaçıldı cür‘a-i cām-ı maħabbet bāğ-ı Rıdvāna
Şuyın Kevşer nebātın ney-şeker ħākin ‘abīr étđi
3. Binā-yı ‘ışķa tūfān-ı ħavādiş kār-ger olmaz
Esāsın gūyiyā bennā-yı Qđret kār-gīr étđi
4. Cevānlıq ‘ālemi gitdi ne vaķtın toğrulam yā Rab
Egildüm bār-ı ‘ışķ-ı yār qaddüm bükdi pīr étđi
5. Ne ğam endişe-i zilletden ey **Bāķī** bu menzilde
Hidāyet reh-beri luţfın aña kim dest-gīr étđi

292.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ħalk içinde mu‘teber bir nesne yoķ devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıħħat gibi
2. Salţanat dedükleri ancak cihān ğavğāsıdur
Olmaya baħt u sa‘adet dünyede vaħdet gibi

3(b) geçdükde: giçdükce D.

4(a) toğrulam: toğrilam D.

(b) qđret: varı D.

5(b) müşğ ü ‘abīr: müşk-i ‘abīr D.

291. Revān: 1972: 387^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 523.

Ġazel-i Bāķī.

4(b) Egildüm: Degüldüm R.

292. Revān: 1972: 387^a; Muħibbī: *Dīvān*: G. 2627.

Ġazel-i Muħibbī.

3. o bu 'ayş u 'işreti unkim fen'adur ağiri
Y'ar-ı b'ak'ı ister iseñ olmaya t'a'at gibi
4. Olsa umlar şağışınca 'omr'üne hadd ü 'aded
Gelmeye bu şişe-i dehr ire bir s'a'at gibi
5. Ger huz'ur 'etmek dilerseñ 'ey **Muhibb'i** f'ariğ ol
Olmaya vağdet [cih'anda] g'uşe-i 'uzlet gibi

293.

F'a'il'at'ün f'a'il'at'ün f'a'il'at'ün f'a'il'ün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Aşıka 'alemde 'arz'ü-yı vuşlat gibi
'Ey tab'ib'üm hasteye ni'met mi var şihhat gibi
2. K'üy-yı c'ân'ana niy'az ehline yol gösterdiler
Cennete girmege b'a'is olmaya t'a'at gibi
3. M'asiv'adan f'ariğ ol 'ey dil bir All'ah-ıla ol
Ger sel'amet ister iseñ olmaya vağdet gibi
4. N'ola tah'r'ik 'etseler 'alemde ser-gerd'ân 'edüp
Nem apar 'ahum buğ'arından felek s'a'at gibi
5. 'Aha yer yok ř'ah-ı 'adil devrid'ür **Firdevsiy'a**
Ebr-i luftı h'alqa f'a'iz mi deg'ül rahmet gibi

294.

F'a'il'at'ün f'a'il'at'ün f'a'il'at'ün f'a'il'ün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. M'urdeler ih'y'a 'eder ol m'äye-i devlet gibi
Deyr-i 'alemde Mes'iħ'a bir urı ř'uret gibi
2. ř'ehr-i h'üsn'ünde nig'ar'a buluşup k'äk'üller'ün
Birbirine şarılır muğkem iki hasret gibi

3(a) ağiri: 'ak'ibet D.

4(a) Olsa: Ola D.

(b) şişe-i dehr: şişe-i arđ D.

293. Rev'ân: 1972: 387^b.

azel-i Firdevsi.

1(a) Vezin aksıyor.

294. Rev'ân: 1972: 387^b.

azel-i ř'adık.

3. Kilk-i kudretle yazılmış hatt-ı la'lün husrevā
Katline ben 'āşık-ı dil-ḥastenün ḥüccet gibi
4. İzi kumundan kayırmaz ol melek şüretlü
Şiše-i çeşmün tölarsa dem-be-dem sā'at gibi
5. Şubḥ-veş **Şādık** seni çāk-i girībān eyleyen
Pençe-i mihr-ile ol māh-ı felek rif'at gibi

295.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Halk-ı 'ālem gül seveydi kākī bülbül gibi
Ol lebi ḡonce baña tenhā ḡalurdı gül gibi
2. Zülf-i 'anber-büyuñuñ sevdāsıdur ey ḡonce-leb
'Āşıkun ḡalin perişān eyleyen sünbül gibi
3. Eksük olmaz sīnede gül gibi tāze dāḡlar
Nāleler ḡılsa 'aceb mi murḡ-ı dil bülbül gibi
4. Kākülün sevdālarından düşdi ḡönlüm zülfüñe
Bir belā daḡı ol oldı başuma kākül gibi
5. Çeşmüm üzre ḡörinen ḡün-ābe şanma **Bākıyā**
Gözüme geldi şarāb-ı 'ışık-ı dilber mül gibi

296.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ayaḡum adım atmaz bir yere mey-ḡāneden ḡayrı
Elüm bir nesne ḡutmaz sāḡıyā peymāneden ḡayrı

295. Revān: 1972: 387^b; Bākī: *Dīvān*: G. 492.

Gazel-i Bākī.

2(a) sevdāsıdur ey ḡonca-leb: sevdālarıdur dostum D.

3(a) sīnede: sīneden D.

5(a) ḡün-ābe: ḡün-bāre R.

296. Revān: 1972: 387^b; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 305.

Gazel-i 'Ubeydī.

2. Koya gavgāyī ēy zāhid kulağum nesne gūş étmez
Şurāhī k̄ul k̄uliyle na‘re-i mestāneden ğayrī
3. ‘Aceb mi zāhidā hūr-ı behište nāzır olmazsam
Gözüm hiç kimse görmez şāhid-i kāşāneden ğayrī
4. Nice rengin ü şirīn olmasun güftār-ı dil-sūzum
Dilüm bir nesne zıkr étmez leb-i cānāneden ğayrī
5. ‘Ubeydīnün mekānını şorarsañ ēy perī-peyker
Yatağı yokdur ol dīvānenün vīrāneden ğayrī

297.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Gerekmez baña hem-dem sāğar u peymāneden ğayrī
Ne cāy-ı ‘ayş u ‘işret gūşe-i mey-hāneden ğayrī
2. Maḥabbet şem‘[i] tāb-ıla kül étmiş cümle eczāsın
Benümle bezm-i ‘ālemde kanı pervāneden ğayrī
3. Sañā üftāde iken cümle ‘ālem beñzeden kimdür
Nice ‘āşık bulupdur Leylī bir dīvāneden ğayrī
4. Alup koynına her dem bir büt-i ra‘nāyı zevk eyler
Gezüp deyr-i cihānı görmedüm büt-hāneden ğayrī
5. ‘Aceb mi cāy éderse ‘ışk-ı dilber hāne-i dilde
Olur mı künc-i miskīn **Dānişī** vīrāneden ğayrī

298.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Ne eglence yeri var gūşe-i mey-hāneden ğayrī
Ne bir yār-ı şafā-meşreb olur peymāneden ğayrī

2(a) zāhid: vā‘iz D.

(b) k̄ul k̄uliyle: k̄alkaliyle D.

Dīvān neşrinde 3.ve 4. beyitlerin ikinci mısralarının yeri değışiktir.

3(a) zahidā hūr-ı behişt: zāhid āhūr-ı behişt D.

5(b) Yatağı: Niyāhı D.

297. R.1972: 387^b.

Ġazel-i Dānişī.

298. Revān: 1972: 387^b.

Ġazel-i Fevrī.

2. Hālayıkdan ne maḥlaş var ḥarābāt-ı fenā deñlü
Ḥavādişden ne me'men bulunur vīrāneden ğayrı
3. Ne şevk u zevk-ile memlū maḥal var bu cihān içre
Diyār-ı faqr-ıla künc-i melāmet-ḥāneden ğayrı
4. Ne ḥurrem bir kişi var cür'a-keş mestāneden özge
Ne ḥod bir bī-ġam ādem 'āşık-ı dīvāneden ğayrı
5. Cihānuñ va'desi efsūnına aldanma ey **Fevrī**
Nesin ğuş etdüñ ol Zāluñ kıru efsāneden ğayrı

299.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ārzū eyler kemend-i kākül-i cānāneyi
Bağlasan zencīler tutmaz dil-i dīvāneyi
2. Gerdiş-i cām-ı meyi görsün şurāḥī üstine
Şem'-i bezmi devr ederken görmeyen pervāneyi
3. Medḥ ederken lebleri devrinde ey pīr-i muġān
'Āķıbet ĩmānuña döndürdiler peymāneyi
4. Tāzeler ol sünbül-i müşġini beñzer yāsemen
Eylemiş peydā gümüş dendānelü bir şāneyi
5. Ḥ'āb-ı ġaflet nice bir ey ḫālib-i dünyā-yı dūn
Var-ısa rāḫat yeri şanduñ bu miḥnet-ḥāneyi
6. Zāhidā 'ışık içre te'sīr eylemez **Bāķī**ye pend
Mest-i lā-ya'kıl bilürsin diñlemez efsāneyi

299. Revān: 1972: 388^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 509.

Ġazel-i Bāķī.

- 1(b) zencīler: zencīrle R.
- 3(a) ederken: ederdüñ D.
- 4(a) yāsemen: yāsemīn D.

300.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol güle gel aldur sāķī metā^ç-ı sāğarı
Gevher-i tābendesin vērür ħabāb ayağ teri
2. Şāhibin boğazlayup alur metā^ç-ı cānını
İşğ bāzārında bir boğaz kesendür ħaçeri
3. Āfitāb-ı ħaddi üzre med çekilmiş nūrdan
Şanmañ ebrūsın ħazıtmış ol ħalender dilberi
4. Sīm-i eşki kesdürür ol şeh müjem mıķrāzına
Bir yumup biñ dökmesün mi gözlerüm merdümleri
5. Şaklasañ sırça serāy içinde 'ārifler bulur
Ĥıfzı güç ey **Emrī** ħan ayaklıdur rez duħteri

301.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dāğ-ı ħamdur başı cūy-ı eşki şanma serseri
Gitdi yolında gelince yüze çok alnum teri
2. Bāzī-i işğ oynadıkda Ķays-ıla Ferhād-ıla
Ey şacı Leylī bu ben pāmālūñ oldı baş eri
3. Kimse almaz bir pula bāzār-ı işğ içre seni
Aṭlas-ı çarḫuñ olursañ da [hünerde] Ülkeri
4. Bağruma taş başduğum öldükde ħam-ıla bilür
Ķabrüm üzre ey dil-i sengin görenler mermeri
5. Eyledi rüzī nice tīre-dile şubḫ-ı murād
Ey **Rızāyī** yèridür gerdūnda olsa ṭañ yeri

300. Revān: 1972: 388^a; Emrī: *Dīvān*: G. 550.

Ġazel-i Emrī.

1(b) tābendesin vērür: tābendesini dirür R.; teri: deri D.

3(b) şanmañ: şanma D.

5(a) şaklasañ: şaklasun R.; 'ārifler: 'āķiller D.

301. R.1972: 387^a.

Ġazel-i Rızāyī.

302.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Varın ĩşār eyleyüp kucmağa o sīmīn-beri
Görmedüm hammām-veş 'ālemde kızgın müşteri
2. Cür'asına sūy-ı Leylādan gelen cām-ı ğamuñ
Şevkden Mecnūn-ı haste vėrd[i] cān ayak teri
3. Çekmeden bār-ı belā-yı zūlfüñ ěy āhū-yı Çīn
Şāne-y-ile nāfe kalmış üstüñ'ān-ile deri
4. Şöyle zār oldu ğam-ı hālūñ-ile cism-i nā-tüvān
Pāymāl olur toķunsa peşşenūñ bād-ı peri
5. Himmetüm bir ādem ětmekde nişān-ı devleti
ěy 'İzārī şol nişān şıçrar gibi gitdüm geri

303.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yār olup ağyāra ādemler begenmez ol perī
Gendüye hem-rāz ědindi ya'nī bizden yėgleri
2. İtlerüñden ğayrıyı görmez raķībūñ gözleri
Böyle ğod-bīn eyleyen hep sensin anı ěy perī
3. Şām-ı ğamda meskenüm bir künc-i zūlmetdür velī
Şu'le-i āhum yaķar her şubĥ şem'-i hāveri
4. Bezm-i meyde büse-i la'l-i niğāra kaşđ ěder
Gögsine ursa n'ola cāmuñ şurāĥī ĥançeri
5. Almaz oldum Bākīyā kuĥl-ı cilāyı 'aynuma
Tütüyā-yı çeşm ědelden ĥāk-pāy-i dil-beri

---

302. Revān: 1972: 388^a.

Ĝazel-i 'İzārī.

303. Revān: 1972: 388^a; Bākī: *Dīvān*: G. 515.

Ĝazel-i Bākī.

3(a) Şām-ı ğamda: Şāh-ı ğamda R.

(b) şubĥ: ğece R.

304.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hāk-i pāyüñ çeşmine kuhl eyleyelden ey perī
Şimdi adem görmez olmuşdur raķībūñ gözleri
2. Etdiler vaşf-ı miyānuñda egerçi kıl ü kāl
Bulmadılar hiç dehānuñda senüñ bir söz yeri
3. Yā çeküp tır atmada meydān-ı hüsnuñde senüñ
Birbirinden ol kemān-ebrūlaruñ qalmaz geri
4. Tatlu geldi h'āceye fikr-i metā'-ı Kandeħār
Terk edüp biz tāt ile dülbendi alduķ sāğarı
5. Fārsuñ erbāb-ı nazmı görse üslūbum benüm
Şā'ir-i Rūmuñ olurdu Nev'iyā hāk-i deri

305.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dil gibi dīvāne 'āşık yār gibi bir perī
Gelmemişdür 'āleme tā devr-i Ādemden beri
2. 'Aks-i la'l-i dilberi haţtı getürdi göñlüme
'Arşa iltürmiş velī Rūh-ı Emīni şeh-peri
3. Ğonce[nüñ] 'unvān-ı hüsni bāğı tutmuşdı velī
Leblerüñ devrinde anuñ da dürildi defteri
4. Mihrüñe öykindi bu şeb yerlere düşdi yüzi
Qalması hergiz hiçābından mehüñ gökde yeri
5. Çāker-i Hindū olup hāl-i siyāh-ı yāra dil
Oldı Fevrī-veş 'Alīnüñ Qanberinüñ Qanberi

---

304. Revān: 1972: 388^b; Nev'ī: *Dīvān*: G. 517.

Ğazel-i Nev'ī.

305. Revān: 1972: 388^b.

Ğazel-i Fevrī.

Başlıkta: *Ğazel-i 'Alī* yazmaktadır.

306.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zülfüñe dil vermeyen hâtır-periṣān olmadı
Pâyüñe yüz sürmeyen hâk-ile yeksân olmadı
2. Ğonce-i bāğ-ı ümīd-i 'ömri handān görmedi
Dīde kim ebr-i bahārī gibi giryān olmadı
3. Toğmadı hurṣīd-i 'ālem-tāb-ı devlet 'āşıka
Dil-rübā kim 'ālem-i vuṣlatda 'uryān olmadı
4. Bir cevāb étdüm temennā ol dehān-ı tengden
Hāṣılı söz geçmedi güftāre imkān olmadı
5. Derdine dil zaḥmınuñ luṭf eyle dermān ol dedüm
Şol kadar minnetler étdüm yāra dermān olmadı
6. **Bākıyā** germ oldı gerçi mihr-i 'ālem-süz-ı 'ışık
Mīve-i bāğ-ı ümīd-i vaşl-ı cānān olmadı

307.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gül gibi cām içüp bülbül olanuñ ğulğuli
Şaḫalını dökdürüp söyletmemişdür bülbüli
2. Zülf-i miskīn kim girih üzre girihler bağludur
Gülşen-i ruḫsār-ı yāruñ oldı қаtmer sünbüli
3. Gördiler pāy-ı seg-i yāruñ nişānında yaşum
Dédiler kim açılup bir jāle olmuş yer güli

306. Revān: 1972: 388^b; Bākı: *Dīvān*: G. 490.

Ġazel-i Bākı.

2(a) bāğ-ı ümīd-i : ümmīd-i D.

3(a) 'āşıka: 'āşıki R.

307. Revān: 1972: 388^b; Mecdī: *Dīvān*: G. 94.

Ġazel-i Mecdī.

1(a) cām: cāmuñ D.; olanuñ: olayuñ D.

2(a) Zülf-i miskīn: Bu miskīn D.

3 Bu beyit *Dīvān*'da yoktur, şu beyit vardır:
"Gül-şen-i kūyuñda gül-geşt itseler erbāb-ı 'ışık
Anlaruñ ayağunuñ yirini ḫarlar her güli" D.

4. Seyl-i eşküm kim ser-â-ser yıka mışdur ‘âlemi
Üstine anuñ gece kavı-i kuzah kırdı belî (?)
5. **Mecdî-i** dem-besteyi ey sâkı bezm-i bādede
Söyledüp güyā eden oldu şurāhî kıul kıuli

308.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Öldürürse hasreti ol [gül-] ruhuñ ben bülbüli
Açılıp zaħmum mezārum üzre biter yer güli
2. Küy-yi yāra bilmezem kıandan geçerdüñ bu gece
Kehkeşān olmasa seyl-i eşkümüñ ey meh yolu
3. Meclis-i rindān bir gülşendür anda zāhidā
Gül gibi kıo kımağa vırmezler saña cām u müli
4. Zülf-i pertābında şol deñlü girihler var kim
Görmedüm bir şāhda bu deñlü bî-ħad sünbüli
5. Geymesiz-iken degme bir fāħir libāsı **Ref‘iyā**
Kākülüñ sevdaları geýdürdi bir kıara şalı

309.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Āşık öldürmekdür ol māhuñ tamām endişesi
Yolına cān vırmedür eksüklünüñ kem pîşesi
2. Ben şarābuñ incenin cāmuñ tolusın gözlerem
Fıkr-i la‘lüñle leb-ā-leb olalı dil şîşesi
3. Her şerārın aħter-i devlet bilürdi Kūh-ken
Sīne-i ħārādan āteşler kııkarsa tîşesi

4(b) kırdı belî: yakdı kıandili D.

5(a) dembesteyi: dembeste D.; bezm-i bādede: bezm-i bādedür D.

(b) oldu: oldur D.; kıul kıuli: gül güli D.

308. Revān: 1972: 388^b.

Ġazel-i Ref‘î.

309. Revān: 1972: 388^b; Bākı: *Dīvān*: G. 513.

Ġazel-i Bākı.

2(a) gözlerem: gözlerin D.

4. Cism-i pür-dâğ u ten-i zerd-ile merd-i 'ışkıdan
Ser-te-ser şîr ü peleng olmuş maḥabbet bîşesi
5. Tâze dilber sevdi **Bâkî** şimdi fikr-i vaşl eder
Bir güzel eglencesi var bir laṭîf endîşesi

310.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olalı bîmâr-ı hecrüñ ḥâl bir yüzden daḥı
Ey ṭabîb-i cân yetiş aḥvâl bir yüzden daḥı
2. Yüz çevirdi bu felek düşdi sa'adet kevkebi
Oldı nâ-hemvâr baḥt iḳbâl bir yüzden daḥı
3. Ḥaddine ilinmiş iken érdi ḥaṭṭ-ı müşg-bâr
Düşdi sevdâya dil-i meyyâl bir yüzden daḥı
4. Şüret-i dilden tırâş édüp 'alâyık ḥaṭṭını
Gel senüñle olalum abdâl bir yüzden daḥı
5. Şâf-dil ol **Vâlihî** mir'ât-veş [bir] kimseye
Bir nazar içre görin fi'l-ḥâl bir yüzden daḥı

311.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yüz vèrür ḥaṭṭına cânân ḥâl bir yüzden daḥı
Baña göstermez yüzün aḥvâl bir yüzden daḥı
2. Ol kâmer-ṭal'at baña yüz tutmuş-idi gülmege
Gör sitârem gülmedi iḳbâl bir yüzden daḥı
3. Ol elif-ḳaddi kaçan kûyına varsam görmege
Râst gelmez ṭâlî'ümde fâl bir yüzden daḥı
4. Yazılırsa ḥaṭṭuñ ucundan bugün çekdüklerüm
Yarın olur nâme-i a'mâl bir yüzden daḥı

4(b) Ser-te-ser: Ser-be-ser D.
5(a) Tâze dilber: Bir güzel R.
310. Revân: 1972: 389^a.
Ġazel-i Vâlihî.
311. Revân: 1972: 389^a.
Ġazel-i Ref'î.

5. Hāl[i] fitne çeşmi hūnī haṭṭı bir kāfir-durur
Ref'iyā olsa n'ola aḥvāl bir yüzden daḥı

312.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yüz çevürdi yār bizden hāl bir yüzden daḥı
Baḥt yüz göstermedi iqbāl bir yüzden daḥı
2. Kātib-i kudret vefā resmin haṭında yazmamış
Muşhaf-ı hüsniinde gördüm [fāl] bir yüzden daḥı
3. Fikr-i haṭtuñsuz ölürsem korçaram cānā olur
Rüz-ı maḥşer nāme-i a'māl bir yüzden daḥı
4. Şüret-i mihr ü vefā göstermedi mir'āt-ı çarḥ
Yok sitārem n'eyleyem aḥvāl bir yüzden daḥı
5. Hañcer-i hūnriz-i dilber āb-ı hayvāndur velī
Görinür Nev'īye ol kıttāl bir yüzden daḥı

313.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sünbülüñ yüz tıtdı çevre hāl bir yüzden daḥı
Yok vefā şüretleri aḥvāl bir yüzden daḥı
2. Seyr için hüsnuñ tefe'ül eyleyüp çıkdum seḥer
Çehre-i düşmen görindi fāl bir yüzden daḥı
3. Deyr-i 'ālem içre şol kim ṭālib-i şüret degül
Görinürse vechi var eşkāl bir yüzden daḥı
4. Baña ol meh-rū gelürken kūyma 'azm etdi āh
Ṭāli'üm döndürdi yüz iqbāl bir yüzden daḥı
5. Şābirī hāl-i ruḥı eglerdi gāhī gönlümi
Şimdi haṭ göstermez oldı hāl bir yüzden daḥı

312. Revān: 1972: 389^a; Nev'ī: *Dīvān*: G. 477.

Ġazel-i Nev'ī.

3(a) olur: ola D.

313. Revān: 1972: 389^a.

Ġazel-i Şābirī.

314.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Qanı bir űirġn-sũġan la'1-i űeker-bġruġ gibi
Qande gġrdi tũtġ bir ġyġne ruġsġruġ gibi
2. Gġnlũmũz alur ele zũlf-i dil-ġvġzũġn hele
Vechden ġġric degũl ġġl-i siyeh-kġruġn gibi
3. Sġm-sġmġ serv-bġlġ meh-liġġalar ġok velġ
Kimsede yoġdur senũn evzġ' u eġvġruġn gibi
4. Őgmesũn 'ġűġlara vġ'iz riyġz-1 cenneti
Bġg- 1 ġurrem olmaz ehl-i 'ıűġa dġdġruġn gibi
5. Sen semen-ber serv-i sġm-endġma bir kez űarılan
Baűa ilet-di iűin 'ġlemede destġruġn gibi
6. Qarűu tũt űem'-i ruġuġn bi'llġhi ben dil-ġasteye
Kũnc-i tġrik iġre qaldum ġeűm-i bġmġruġn gibi
7. Nũkte-i mihr ũ maġabbetdũr ser-ġ-ser **Bġkıyġ**
Bulmaya 'ıűġ ehli bir eglence eű'ġruġn gibi

315.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gġrdi la'lũġũn gġzũm bġ-ġad gũherler derledi
ġũn-1 dil aġa gġyũrdi kırmızıġ iskerledi
2. Sġkıyġ űanma ġabġb-1 ġldur zġhir olan
Bġde-i la'lũġ űevġkine devr ġtmeden qan derledi

---

314. Revġn: 1972: 389^a; Bġkı: *Dġvġn*: G. 485.

ġazel-i Bġkı.

2(b) ġġl-i : ġaġġ-1 D.

5(a) semen-ber: sġm-ber R.; űarılan: űarılan D.

315. Revġn: 1972: 389^a; 'Ubeydġ: *Dġvġn*: G. 302.

ġazel-i 'Ubeydġ.

1(b) iskerledi: eskerledi D.

2(a) Sġkıyġ űanma: űanmaġuz meyde D.

(b) Bġde-i la'lũġ: Cġm-1 la'lũġ D.

3. Hün-ı eşküm sürhla yazsa ‘aceb mi za‘fumu
Üstühānlar şafhasını sīnemūñ muştırladı
4. Gül gül olmuş haddüñe beñzetedügiçün güllerin
Yağ[ı] süsen dilleyüp berg-i çemen hançerledi
5. Vaşf-ı ruhsârındaki şîrüm ‘Ubeydî hıfz edüp
Ol perî minnet Hudāya gül-sitān ezberledi

316.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Bāde tábında geyüp bir kırmızı iskerledi
Bezmdede haddüñ o germiyyetle haylî terledi
2. Mācerā-yı giryemi yazmağa levh-i çehreme
Cā-be-cā sünbül şirişküm seyr edüp muştırladı
3. Yüzüme bakmaz benüm düşnāmlar eyler baña
Beñzer ol tıfl ey gönül vāfir du‘ā ezberledi
4. Karşu kodı ey hilāl-ebrü cebīnūñle kamer
İşleyüp koltuğdan anı māh-ı nev hançerledi
5. **Mecdiyā** hün-ı cigerle yazılan tūmārlar
Sergüzeşt-i hün-ı eşki bezmdede kan derledi

317.

Fe’ilātün fe’ilātün fe’ilātün fe’ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Müstedām ola fenā küyinuñ evbāşları
Kim olur bir biri yolında fedā başları
2. ‘Arşa-i ‘ışkda gör Hazret-i Mevlānāyı
Tırmayup dağı döner üstine yoldaşları

3(a) ‘aceb mi: demidür D.

5(b) “kim” kelimesi vezin gereği metinden çıkarılmıştır.

316. Revān: 1972: 389^b; Mecdî: *Dîvān*’da yoktur.

Ġazel-i Mecdî.

317. Revān: 1972: 389^b; Bākî: *Dîvān*: G. 483.

Ġazel-i Bākî.

1(b) fedā: fidā D.

3. Dehri bir āh-ı seher-gāhları ber-bād eyler
‘Ālemi seyle vērür gözlerinüñ yaşları
4. Şanma şeb-dīz-ile bir āh-ı seher-gāhların
Mey-i gül-gün olur olursa ger ayakdaşları
5. Gözüme hāk-ile yeksān görünür dürr ü güher
Hāke yaş dökse kaçan çeşm-i güher-pāşları
6. Cür‘a saçdıkları yer kân-ı Bedaḥşāna deger
La‘l ü yāķūt[1] n’eder mey-kede evbāşları
7. Ğarażı bu ki fenā mey-kedesinde **Bāķī**
Ķıla müjgānını cārüb ola ferrāşları

318.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fa‘lün
Remel ++ -- / + + -- / + + -- / --

1. ‘Ārızuñ mihri-y-ile rüşen édüp her cāyı
Gelmedüñ gece bize yüri bire her-cāyī
2. Dūd-ı āh içre ƣalupdur senüñ āvārelerüñ
Cāmeni ey ruḥ-ı gül-gün edeli sürmāyī
3. Muṭribā nāle-i dilden dem ururmış dā’im
Hazzlar eylerdi eşiden kişi ƣalsañ nāyı
4. Çeşm-i pür-eşküme öykindügiçün ey dür-i pāk
Cüylar her yañadan dillediler deryāyı
5. Ebedī devlete cānlar verüp erbāb-ı vefā
Ey **Nihānī** göze göstermediler dünyāyı

3(a) seher-gāhları: seher-gehleri: D.

4(b) olur olursa: olursa ger R.

6(b) evbāşları: ƣallāşları D.

318. Revān: 1972: 389^b; Nihānī: *Dīvān*’da yoktur.

Ğazel-i Nihānī.

2(b) sürmāyī: سُرماليي R.

319.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Göre şehir içre toğup büyümüş iken ayı
Beñzedür gendüye ol mihr-i cihân-ārâyı
2. Dil uzat yaşına bilmem n'etdüm
Bād taḥrîk eder her yañadan deryâyı
3. Güşe-i çeşm-ile şâyed nazâr ede dëyü yâr
Delinüp sînem olur bezm-i belānuñ nâyı
4. Kaşlaruñdan senüñ ol egri nişân vërdi dëyü
Çevirüp çekdiler ey şâh yine tuğrâyı
5. Sîm-i eşküñ döke-gör **Dānişî** vaşlına anuñ
Ërmedi şu gibi ḥarc eylemeyen dünyâyı

320.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / --

1. Göreli sen yañağı şems-i cihân-ārâyı
Külehidür meh-i nev oldı felek mevlevî
2. Olsa kaşruñda muḳâbil ruḥuñ āyînesine
Oynadur pertev-i mihri felek-i mîñâyı
3. Meclis içre çalınup beñzi dönüpdür sâza
Muḥribâ inleledi reşk-i fiğānum nâyı
4. Çeşm-i pür-eşke dil uzatdı 'aceb mi köpürüp
Kef-i seyl-âb-ı sirişk eller ise deryâyı
5. Öykinür la'line ḥavf eylemeyüp başından
Pâreler ise 'Ubeydî yëridür ḥalvâyı

---

319. R.1972: 389^b.

Ġazel-i Dānişî.

320. Revân: 1972: 389^b; 'Ubeydî: *Dīvân*: G. 312.

Ġazel-i 'Ubeydî.

1 (a) yañağı: yekfi D.

(b) mevlevî: mevlâyı D.

3(a) beñzi: beñz D.

321.

Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârîc' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Beñzetdiler o mâha dëyü mihr-i enveri
Biri birine koydı figānum felekleri
2. Çekdi çevürdi sākī-i meclis piyāleyi
Āl-ıla öpdü dëyü leb-i la'l-i dilberi
3. 'Āşık güşāde-meşreb olur cām-ı mey gibi
Hem-dem edinse gendüsine tañ mı sāgarı
4. Yāruñ raķibi gibi iti görmedüm daħı
Olmaya gerçi eşk-i revānum gibi cerī
5. **Bākī** şarīr-i kilc-i bedāyīc'-nigārdur
Şeh-bāz-ı dest-i fikretüñüñ şīt-i şeh-peri

322.

Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fa'lün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / - -

1. Alma şol bā'ış-i ğavġā olan şahbāyı
Ne için şatun alursın başuña ğavġayı
2. Ėtdi pür na'l ü elif cismini var-ısa eger
'Āşık Ėtmiş-durur ey serv kaşuñ tuġrāyı

321. Revān: 1972: 390^a; Bākī: *Dīvān*: G. 504.

Ġazel-i Bākī.

2(b) leb-i la'l-i dilberi: la'l-i leb-i dilberi R.

5(b) fikretüñüñ: fikretümüñ D.

322. Revān: 1972: 390^a; Mecdī: Bu gazelin 1. ve 3. beyitleri *Dīvān*'da 98. gazelde; 2.,4. ve 5. beyitleri kıt'alar bölümünde 2. sırada yer almaktadır. Kıt'alar bölümünde yer alan beyitlerin vezni *Dīvān* neşrinde *Hezec-i müşemmen-i aħreb-i mekfūf-ı maħzūf* olarak geçmektedir.

Ġazel-i Mecdī.

1 Bu beyit *Dīvān*'da şöyledir:

"İtme şol bā'ış saña meh olan şahbāyı
Meh için şatun alursın başuña peymānı" D.

2 Bu beyit *Dīvān*'da şöyledir:

"İtdi ser na'l ü elif cismini var ise meger
'Āşık itmiş dürür ey serv kaşuñ tuġrāyı" D.

3. Nice efsün okudu kim üfürüp söyletdi
Sâkıyâ bir dem içinde geçe muṭrib nâyı
4. Bî-edeblikler édüp yaşuma öykündüğüçün
Bâd çekdi kulağın silleledi deryâyı
5. Hecr-i şehd-i leb-i yâr-ıla ölürsem **Mecdî**
Örteler kabrûme yârân-ı ‘Alî hârâyı

323.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fa‘lün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / --

1. Oğurın hâneme ol mihr-i cihân-ârâyı
İndür[irin] yere efsün-ıla gökden ayı
2. Yâ kaşı bakma egildüğine saña ey dil
Bilürin [sen] çekemezsin anı pekdür yayı
3. N’ola ayrılmasa dil yâra ta‘alluğ edeli
Hoş bulupdur biri birin o iki her-câyı
4. Sîm-i eşkin dükeli dökdi yoluñda çeşmüm
Komadı mâ melekini vèrdi saña dünyâyı
5. Yüzüñe karşı n’ola la‘lün ögerse **Ref‘î**
Söyleden âyinedür ṭuṭî-i şekker-hâyı

-
- 3 Bu beyit *Dîvân’*da şöyledir:
“Sihri efsün okudu üfürüp söylendi
Sâkıyâ bir dem açsanda gice muṭrib-i yâyı” D.
  - 4 Bu beyit *Dîvân’*da şöyledir:
“Sim ü zer idüp yaşuma öykündüğüçün
Bâd çekdi kulâğın selâmladı deryâyı” D.
  - 5 Bu beyit *Dîvân’*da şöyledir:
“Şeher şâd-ı leb-i yâr ile ölürsem Mecdî
Örteler kabrûme bârân ‘alî hârâbı” D.
323. Revân: 1972: 390^a.
Gazel-i Ref‘î.

324.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. 'Aynına alma[z] dilā zerrece dünyā ğamını
'Āķil oldur ki bugün çekmeye ferdā ğamını
2. Ħamdü-li'llāh leb-i mey-gün-ile sāķilerimiz
Bize çekdürmediler bāde-i ħamrā ğamını
3. Gülşen-i bāğ-ı fenā içre n'olaydı bir kez
Ölmese çekse kişi bir gül-i ra'nā ğamını
4. Öliceķ ħāk-i mezārumda yatan her çemenüm
Dil olup söyleye bir serv-i dilārā ğamını
5. Ne bilür yār ğam-ı hecr-ile **Rūĥī** ħālin
Çeke mi hiç gül-i ter bülbül-i güyā ğamını

325.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Getürür başuma ferdāları dünyā ğamını
Nice 'āķıldür o kim çekmeye ferdā ğamını
2. Sāķiyā cür'a-i cām-ı leb-i cān-baĥşuñı şun
Çekmesün ehl-i şafā bāde-i ħamra ğamını
3. Alayın başuma ol kākül-i müşğīn elemin
Çekeyin her ne belā ise o bālā ğamını
4. Dil olup derd-i derūnum saña taķrīr etse
Ħaçerüñ söylese görseñ dil-i şeydā ğamını
5. Bu şikāyet nedür inşāf edelüm ey **Bāķī**
Sen şafāsın süresin el mi çeker ya ğamını

---

324. Revān: 1972: 390^a; Rūĥī: *Dīvān*: G. 1109.

Ġazel-i Rūĥī.

3(a) bir kez: hergiz R.

5(a) ħālin: ħālūñ D.

325. Revān: 1972: 390^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 506.

Ġazel-i Bāķī.

326.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'Āşık oldur çeke bir yār-ı dilārā ğamını
Almaya hātırına zerrece dünyā ğamını
2. Yār zevkünde vü ben derd ü belā çekmekte
Ne bilür bī-ğam olan 'āşık-ı şeydā ğamını
3. İzırāb-ı dilümi gördi dēdi bir dilber
Verme her-cāyiye dil çekmeyesin tā ğamını
4. Bugünüm yarına kıalsın dēme ibn'ü-l vaqt ol
Ēy gönül 'ārif iseñ gel yēme ferdā ğamını
5. Bāde-i āle yasağ olalı sāķilerümüz
Sānī-i mey-keşe çekdürmedi şahbā ğamını

327.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Çeker ol sīm-tenüñ bu dil-i şeydā ğamını
Nitekim müflis olan derd-ile dünyā ğamını
2. Tola mı hūn-ı cigerle gözümüñ kāseleri
Çekmedüm iki gözüm bir daħı şahbā ğamını
3. Deh zebān olsa daħı süsen-i āzāde gibi
Ol güle diñledemez bülbül-i gūyā ğamını
4. Bādeden şofī geçüp özledi āb-ı Kevşer
İbn-i vaqt igen o yēmez idi (?) ferdā ğamını
5. Kākül-i yār belā olmasa 'Ahdī başuma
Başka çekmek ne-y- idi ol kıad-i bālā ğamını

---

326. R.1972: 390^a.

Ġazel-i Sānī.

327. Revān: 1972: 390^b.

Ġazel-i 'Ahdī.

328.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Ėy gönül 'arif iseñ çekme bu dünyā ğamını
Bārī çek dünyede bir dilber-i ra'nā ğamını
2. Sākıyā bādeyi şun añma ħumārını bize
Rind ü 'aķıl yeje mi dünyede ferdā ğamını
3. Dil olup söyler ise sīne[de] dil şerħalarum
Ĥaşre dek şerħ edemez bu dil-i şeydā ğamını
4. Bir zamān bāde-y-ile def^c-i ğam eylerdi gönül
Dün ü gün şimdi [çeker] bāde-i ħamrā ğamını
5. Yār aĝyāra eder mihr ü vefāyı **Selmān**
Çekdürür 'aşıķ-ı bī-çāreye tenhā ğamını

329.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. 'Ārif oldur ki yemez ni'met-i dünyā ğamını
Gāv-ı ten-perver olup şofī ķo mer'ā ğamını
2. Yokdur ey yār benüm derd-i dilümden ħaberüñ
Ne bilür Yūsuf-ı gül-çehre Züleyĥā ğamını
3. Yār zevķın ķo bugünlük sürelüm ey vā'iz
Añma Allāhı severseñ bize ferdā ğamını
4. Kimse bilmez baña ol zülf ne bend etmişdür
Yine Mecnūna şoruñ çekdüĝi Leylā ğamını
5. Añlamaz **Şābirī** aĝyār-ı siyeh-rū derdüñ
Zāĝlar fehm edemez bülbül-i şeydā ğamını

---

328. Revān: 1972: 390^b.

Ėazel-i Selmān.

329. Revān: 1972: 390^b.

Ėazel-i Şābirī.

2 (b) Yūsuf-ı gül-çehre: Gül-çehre-i Yūsuf D.

330.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Yār-ıla 'ālem eden çekmedi dünyā ğamını
Hıaır olan anuñ-ıla añmadı ferdā ğamını
2. Leb-i şirine eli erse-y-idi Ferhāduñ
'Ömri olduğa yemezdi hele ħalvā ğamını
3. Mübtelā-yı leb-i miskinüñ olup ehl-i řafā
'Aynına almadılar bāde-i řahbā ğamını
4. Tīre-diller ne bilürler dil-i řeydā elemin
Zāğlar fehmi edemez bülbül-i ğüyā ğamını
5. Rā'iyā 'azm-i sefer eyle bu rā'yı terk et
Çekmeyem dērseñ eger řāne-i a'dā ğamını

331.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Añma vā'iz bize bu dünyede 'uqbā ğamını
İbn-i vaqt olana 'arz eyle[me] ferdā ğamını
2. Dāğ yağdum tenüme tāze elifler çekdüm
Çekmezin ħāşıl[ı] serv ü gül-i ra'nā ğamını
3. 'Işk-ı pāk-ile belā bezminüñ evbāşları
Sāķiyā çekmediler bāde-i ħamrā ğamını
4. Eyle 'ibret[le] nazar ħāl dili-y-ile söyler
Her çemen bir dil olup ol ħağ-ı zībā ğamını
5. Ser-i zülfi elemin şadri-i řeydādan şor
Yég bilür řays-ı belā-keş yine Leylā ğamını

---

330. Revān: 1972: 390^b.

Ġazel-i Rā'yī.

331. Revān: 1972: 390^b.

Ġazel-i şadri.

332.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Sākıyā kıalmaz imiş çünki bu řoĥbet bākī
Mey-i gül-gün ielüm bāde-i cennet bākī
2. Hı'abda almıř idüm būs-ı leb-i cānānı
Cān dimāğında daĥı şimdi o lezzet bākī
3. Beni öldürdi firāķuñ meded ey dost yetiş
Hele bir pāre daĥı tende ĥarāret bākī
4. Ağlamazdum bu kıadar zār u zebün olduğuma
Kıalsa bir pāre ĥamuñ çekmege tākāt bākī
5. **Bākī** ölsün yoluña pādiřehüm sen çağ ol
Baĥt pāyende Hıudā yār sa'adet bākī

333.

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Dögilüp def çağırur her nefes nāy
Nedür dünyā için bu hüy u bu hāy
2. Bu dünyā heft-ser bir ejderhādur
Yudar dēmez bu yoĥsuldur budur bay
3. řaķın şer işleme nefesine uyma
Ki řoñra dēmeyesin āh-ıla vay
4. Hıarāmī gözleri kıan etmek ister
Müje tırine kılmış kıaşları[n] yay
5. Ezelden kısmet imiş řādī vü ĥam
Muĥibbī saña degdi ĥuřřadan pay

---

332. Revān: 1972: 390^b; Bākī: *Dīvān*: G. 525.

Bākī Efendi.

333. Revān: 1972: 391^a; Muĥibbī: *Dīvān*: G. 2792.

Ėazel-i Muĥibbī.

1(a) Dögilüp: Döginüp D.; nefes: şaraf D.

(b) cānā kıalmadı: kıalmadı cānā R.

2(b) Yudar: Yutar D.; yoĥsuldur: yoĥsul u D.

5(a) kısmet imiş: kısmet oldu D.

(b) degdi: düşdi D.

334.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Görinmez dāğdan cismüm ser-ā-pāy
Beni yakmağa cānā qalmadı cāy
2. Göñül şāfī cevāb ister lebinden
Dilin çiyner o tūṭī-i şeker-ḥāy
3. Ḥazān beñzüm zem-istān āh-ı serdüm
Yüzüñ evvel-bahār olmuş qaşuñ yay
4. Vêrür zevk ehline şevki dem-ā-dem
Şeb'-i 'işretde bir yel mûmıdur nāy
5. Nişān êtsün dil-i Bākīyi gamzeñ
Öñine hep müjeñ oqlarını yay

335.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Bozıldı dèyü bezm-i bāde-peymāy
Döger gögsin def ü feryād éder nāy
2. Müjeñ tīrini gezle gözle sīnem
Oquñ atma yabana éy qaşı yay
3. Beni 'add ét kapuñda seglerüñden
Efendi bendeñi 'uşşāqdan şay
4. Gören şanur ki tūṭī kand çiyner
Oğur gül gibi şirüm ol şeker-ḥāy
5. Temennā-yı vişāl étmezdi hergiz
Yéterdi Şāniye būs-ı kef ü pāy

---

334. Revān: 1972: 391^a; Bākī: *Dīvān*: G. 516.

Ġazel-i Bākī.

2(a) lebinden: lebüñden R.

335. R.1972: 391^a.

Ġazel-i Şāni.

336.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec -- +/ +---+/ +---+ / +---

1. Sünbül haṭı geldiye n'ola öp leb-i yāri
Yégdür çemenüñ ger ola ŧeftālū bahāri
2. Dil baḥr-i ğam içre ŧu kadar öteye düşdi
Ölürse de bulmaz gibi üftāde kenāri
3. La'lüñ komadı kıymet-i yāķütü muḥaķķaķ
Nesh eyledi reyḥān-ı lebüñ ḥaṭṭ-ı ğubāri
4. Cā'iz ki yaķa hırmenüñ ey gül ola berbād
'Uşşakuñ alup āhın[1] yaķma ḥas u ḥāri
5. Ey rūḥ-ı revān la'lüne cān vèrdi **Rızāyī**
Olursa n'ola türbeti ervāḥ mezāri

337.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec -- +/ +---+/ +---+ / +---

1. Eski dögünüm yeñile gel dāğ-ıla bārī
Görmek diler iseñ güzelüm tāze bahāri
2. Sen nūş-ı lebüñ nāvek-i dil-düzı oḥıdan
Dil nīşe şalar ey kaşı yā cān-ı figāri
3. Reyḥān-ıla Yāķüt alur ḳulluğa menşür
Gül-berg-i tere yazılalı ḥaṭṭ-ı Ğubārī
4. Çeşmüm n'ola 'aksin oķuñuñ çekse kenāra
Servüñ yeridür ey kaşı yā cüy kenāri
5. Ol ğonce-dehen aldı ḳadeḥ ağzına 'Ahdī
Cām-ı meye düşdi şanasın berg-i bahārī

---

336. R.1972: 391^a.

Ğazel-i Rızāyī.

337. Revān: 1972: 391^a.

Ğazel-i 'Ahdī.

338.

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Ḥafīf + + -- / + - + - / + + -

1. Baña ebrū-yı rüy-i cānānī
Bülbüle gūşe-i gül-istānī
2. Sībdür ğabğabı ruḥ[1] nārenc
Leb-i rengīni la'l-i rummānī
3. Göz qarardup düşerdi ḥāk-i rehin
Görse ger sürme-i Şıfahānī
4. Āh kim düşdi nā-gehān gönlüm
Göricek ol çeh-i zenaḥdānı
5. Menzil-i māhdur ḥam-ı zülfi
Maṭla'-ı mihrdür ğirībānı
6. Sākinān-ı ḥarīm-i kūy-ı ḥabīb
Dilemezler riyāz-ı Rıḍvānı
7. Mā'il ol 'ayş u zevke ey **Bākī**
Bī-vefādur bu 'ālem-i fānī

339.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. 'Işkuñuñ zaḥmeti ḥod cānuma raḥmetler idi
Dostum cevr ü cefālar da ne zaḥmetler idi
2. Kāşkī cānı şaçuñ dārına ber-dār etseñ
Ḥākden ref' idi bī-çāreye rif'atler idi
3. Āşinā olmasun ağyār-ıla dērdüm olduñ
Çekdügüm derd ü belā[lar] hep o ğayretler idi

338. Revān: 1972: 391^a; Bākī: *Dīvān*: G. 488.

Ġazel-i Bākī.

3(a) qarardup: qarardur D.

(b) Görse ger: Göricek R.

7(a) zevke: nūşa D.

(b) bu: çü D.

339. Revān: 1972: 391^b; Bākī: *Dīvān*: G. 502.

Ġazel-i Bākī.

4. Gelse ol şūh-ı cefā-pīşe dil-i vīrānı
Tīşe-i cevır-ile bir pāre meremmetler idi
5. Ten-i **Bākī**[yi] ser-ā-pā kılıcuñ pārelese
Şöyle va'llāhi begüm cānuna minnetler idi

340.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Ğamzeler kāfī idi қatlüme āletler idi
Ele tīg almağa ey dost ne zaḥmetler idi
2. Hākden ref' kılup zülfüñe berdār etseñ
Dostum cānuma yerden göge minnetler idi
3. Hāk budur 'āşıka ḥışm-ıla naẓar eyledüğüñ
Şāhdan bendesine 'izz ü 'ināyetler idi
4. Yarı gönlekçe görüp ditredi dir dir cānum
Öle yazdum meded Allāh ne ḥāletler idi
5. Ērse **Firdevsī**ye bir nice belā qadüñden
Ne belā 'ālem-i bālādan o raḥmetler idi

341.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ne kıldı dil ser-i zülfüñde şeydālanmadan ğayrı
Ne ḥāşıl eyledi 'ışkuñda sevdālanmadan ğayrı
2. Hilāl-ebürü güzellerden cihānda görmedüm nesne
Belā vü 'işve vü nāz-ıla ğarrālanmadan ğayrı
3. Naẓar yolını yapma ey gözüm ḥün-ı sirişküñle
Ne gördüñ ol yüzi günde temāşālanmadan ğayrı
4. Metā'-ı cān[1] vėrdüm bulmadum bāzār-ı 'ışq içre
Mu'anber kākülüñ sūdıyla sūdālanmadan ğayrı

340. Revān: 1972: 391^b.

Ğazel-i Firdevsī.

341. Revān: 1972: 391^b.

Ğazel-i 'Ahdī.

5. Gül-i ra'nāya dil vërme alınup āline 'Ahdī
Şaқın bũ-yı vefā yoқ anda ra'nālanmadan ğayrı

342.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne gördüñ ol hilāl-ebrūda ğarrālanmadan ğayrı
Ne bulduñ ol cebīni mehde zībālanmadan ğayrı
2. Niçün şiveyle 'arz eyler hilāl-ebrūsın ol meh-rū
Bize bir ğüşe yoқ mı yoқsa ğarrālanmadan ğayrı
3. Ğeyüp ol gül қabāyı sürh u zerd içine taşına
Ne luţf étدی cihān bāğında ra'nālanmadan ğayrı
4. Baқup āyine-i ruhsārına naқşına aldanduñ (?)
Ne gördüñ ol şanemde bir temāşā[lanma]dan ğayrı
5. Dağı bir işi yoқdur tıfl-ı eşk-i çeşmümün **Mecdī**
Ğubār-ı kũy-ı dildār-ıla oyalanmadan ğayrı

343.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Çemende lāle ğeydi efser-i Key
Elinde tāc u taht-ı Behmen-i dey
2. 'Aceb mi şekl-i tũmār olsa ğonce
Éder hũsn-i ruħuñ gül defterin tay
3. Hārāretten dilinde lālenüñ dāğ
Hacāletten yüzinde güllerüñ hay

---

342. Revān: 1972: 391^b; Mecdī: *Dīvān*: G. 100.

Ğazel-i Mecdī.

1(b) Bu mısra *Dīvān*'da şöyledir:

"Diyu berқ olsun mihre ziyālanmadan ğayrı".

2 (b) yoқmı: yoқ mı D.

3(a) içine: eñine D.

4(a) naқşına aldanduñ: elbette aldanduқ D.

5(b) Ğubār-ı kũy-ı dildār: 'Ayyār-ı kũyı dildār D.

343. Revān: 1972: 391^b; Bāқı: *Dīvān*: G. 514.

Ğazel-i Bāқı.

4. Gül-istān-ı ğamuñdur şahn-ı sîne
Açılmış aķ güldür penbe-i key
5. Göñül vèrdüñ bu fānī mülke **Bāķī**
‘Aceb ğafletde ķalduñ hey meded hey

344.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Muttaşıl ķoynına alup ķucar ol sīm-teni
Olmasun iki yaķa issi görem pīreheni
2. Ben tıyurdum dèyü rāz-ı ğam-ı ‘ıšķuñ halka
Yaşumuñ yèrlere düşer yüzi gördükçe beni
3. N’ola açmazsa lebin haţtı ihāta èdicek
Yumulur ğoncelerüñ ğeçe içinde deheni
4. Gözlerüm yaşı reh-i kūyuñı yaş ètdüğiğün
Yèr delik olsa geçerdı yère gördükde seni
5. Èy ‘**Ubeydī** müjesi tīr[i] geçèr göñlümden
Buluşaydum dèr idüm yāra göñülde geçeni

345.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Söylenüp düşdüğine dillere luţf-ı suğeni
Tārılıp teng-dil oldı aña yāruñ deheni
2. Sāye gibi olup üftāde gider gendinden
Ol sehi-ķad kime kim rāst gele āmedenī

5(a) vèrdüñ: vèrdük D.

(b) ķalduñ: ķalduķ D.

344. Revān: 1972: 391^b; ‘Ubeydī: *Dīvān*: G. 318.

Ġazel-i ‘Ubeydī.

1(b) yaķa issi: yaķası R.

2(a) rāz: zār R.

3(a) Bu mısra *Dīvān*’da şöyledir:

“Nola eţrāf-ı lebin haţ tıtıcak sökmese yār”.

4(b) gördükde: gördükçe D.

345. Revān: 1972: 392^a; Mecdī: *Dīvān*’da yoktur.

Ġazel-i Mecdī.

3. Yār yanında qarār eyleyemezsin ey eşk
Hün-ı dil beslemeyüp terbiye etmezse seni
4. Her kişi gendüzini Hızır şanur anuñçün
Mihirden kırtarayın dedı haṭ-ı yār beni
5. Kucup ol sım-teni sīneye çekdüm demiş
Mecdiyā yırtar idüm bulsam eger pīreheni

346.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Tūb-ı billūr-durur cāmi'ci hūsne zekānı
Aña zencir-durur gīsū-yı 'anber-şikeni
2. Ğālibā bād-ı hazān anı perişān etmiş
Ḳatı düşgün görürin bāğda berg-i semeni
3. Milket-i hūsne bu kāmēt-ile seni şāh kılan
Étdi bir boy begi bāğda [saña] serv-i çemeni
4. Gendüyi zülfüne teşbīh éder ammā göresin
Getürür aradan [ol] nāfe-i misk-i Hōteni
5. Sāde-pehlüya çekerdüm n'èdeyin māni' olur
Dānişī çıkmadı yāruñ aradan pīreheni

347.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Mū-miyānuñ hevesi şöyle za'if étdi beni
Bir kıluñ ardına siñsem görimez kimse beni
2. Var iken yār dehānında cevāb-ı şāfi
Cān-ı bīmār[um]a yoqdan gelür anuñ sühanı
3. Öykinür la'lüme dedüñ meyüñ içdüñ kıanın
Göresin sākī nice tutar anuñ kıanı seni

346. R.1972: 391^a.

Ğazel-i Dānişī.

347. Revān: 1972: 392^a; Emri: *Dīvār*: G. 557.

Ğazel-i Emri.

1(a) za'if: hayāl D; beni: teni D.

4. Atduġuñ ʃaşı ʃo bārī başalum baġrumuza
Hele luţf eyle dirīġ étme elüñden geleni
5. ʃaņcer-i yāra ʃayanma o bir āhen-[dil]dür
Emriyā tīşesi öldürmedi mi Kühkeni

348.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Vaşl olam yāra dēyen terk éde görsün bedeni
‘Aşık olan dem-i vuşlatda n’eder pīreheni
2. Müje şanma görinen dīdede ey ʃaşı hilāl
Gösterür merdüm-i çeşmüm ele barmaġla seni
3. Ağlayu ağlayu gözden çıkar ise demidür
ʃanlu yaşum göricek vādī-i hayretde beni
4. Gerçi çoġ nesne nişār étđi gözüm yolında
Eşk-i çeşmüm gibi bir yüze gelür var mı ʃanı
5. Nice gez [tīr-i] müjeñ cānlara geçdi dēdüm
Dēdi ol ʃaşı kemān añma ‘İzārī geçeni

349.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Eṫrāf-ı çemen-zārı yine āb ʃolandı
Gül-zāra girüp her yaña şalındı bulandı
2. Beñzetdi dehānuñda olan ḥabb-ı nebāta
Şebnem göricek ġonce hemān ağzı şulandı
3. Baġlarsañ eger deste-i reyḥān-ıla ʃurmaz
Tā rişte-i cān ʃurresi tārına ulandı
4. Ārām-geh-i murġ idi dērler ser-i Mecnün
Meydān-ı maḥabbetde ne başlar yuvalandı

348. Revān: 1972: 392^a.

Ġazel-i ‘İzārī.

349. Revān: 1972: 392^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 524.

Ġazel-i Bāķī.

1(b) bulandı: ? R.

5. **Bākī**yi mey-i nāba yemīn ētdi dēmişler
Gül gibi sāgar alup içmez ol andı

350.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Olalı gözde hayāl-i haṭ-ı reyḥān-ı teri
Şan bahār ebri-durur dīdelerüm perdeleri
2. Meve baş uğrısıdur geç dēyü étme gavgā
Verme ēy şofī bu pāmāl[e] ğam-ı derd-i seri
3. Kātib-i şun' tılısm ētdi degül haṭṭ-ı 'abīr
Çeşm-i bed-bīnūñ aña degmege tā kim zararı
4. Étse gerdūn 'acele tañ mı felek devrinde
Halka-i şevr-i havādiş éder ehl-i hüneri
5. Der-be-der oldı **Rızāyī** oluben mihr-ile māh
Tās-ı çarḥ içre görelden o ruḥı gün kameri

351.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Getüre jāle lebūñden dēyü ağız haberi
Gülşenūñ ağız açup bekler anı ğonceleri
2. Rişte-i zūlfūñ-ile sūzen-i müjgānuñdur
Dil-i mecrūḥumuñ ancak ileri(?) vü cigeri
3. Sen ne şehsin ki ruḥuñla lebūñūñ devrinde
Kollanup āteşe şem'ı şuya şalduñ şekeri
4. Tīğ u hançer gibi hūñleri taḫup yanına
Belde ṭurur o şeh-i kişver-i hūsnūñ kemeri
5. Reh-nümā kim ola **Mecdīye** reh-i ğamda dēyü
Ağlar iken düşe geldi öñine eşk-i teri

---

350. R.1972: 392^a.

Ġazel-i Rızāyī.

351. Revān: 1972: 392^b; Mecdī: *Dīvān*: G. 98.

Ġazel-i Mecdī.

3(b) şalduñ: şalduḫ D.

5(a) Mecdīye: Mecdiyā D.

352.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Çıkısa eflāke n'ola āteş-i āhum şereri
Çarḥdur encüm-i seyyārenüñ ey mäh yeri
2. Şem'-dān şofrasıdur hāle degüldür görinen
Kodılar encümen-i 'ışka çerāğ-ı kameran
3. Gerçi şevk ehli geçer şem'-i şeb-efrüz ammā
Şevk pervānededür k'oda yaqar bāl ü peri
4. Gözüme 'ālemi göstermez idüm nergis-vār
Şaḥn-ı gülşende alaydum elüme cām-ı zeri
5. Lebine öykinür ol ḥusrev-i şirīn-dehenüñ
Bākıyā ḥalk 'aceb mi mezelense şekeri

353.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Yazduğūñ şüret-i büt-ḥānelerüñ ey Mānī
Rūḥı olsa getirürlerdi aña imānı
2. Dürr-i dendānuñ için her ne dem āh eyler isem
Tutar ol demde yürek oynaması 'ummānı
3. Gel senüñle varalum öldürelüm ḥalkı dēyü
Nāvek-i yāruñ ayağına düşer peykānı
4. Ğamze-i mest-i ḥayāli göze mihmān olıcaq
Şiş kebāb étدی ciger yārelerin müjgānı
5. Lebüñi çünkü 'Ubeydī deheninden alduñ
Koma bī-cān yine şun yerine gelsün cānı

---

352. Revān: 1972: 392^b; Bākī: *Dīvān*: G. 512.

Ğazel-i Bākī.

2(a) şofrasıdur: süfresidür D.

353. Revān: 1972: 392^b; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 307.

Ğazel-i 'Ubeydī.

4(b) ciger: çeker D.

354.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Kavl-i aġyār-ıla nesh' étme haṭ-ı reyḥānı
Ki muḥaḳḳaḳ dilemez kāfir olan Ḳur'ānı
2. Beñzedürmiş şaçuña gendüsini 'anber-i ḥām
Nāfenüñ bu ġam-ıla ḳurımasun mı ḳanı
3. Yaralu dilde dem-ā-dem nice ḳan aġlamasun
Cānına geçdi müjeñ oġlarınıñ peykānı
4. Şanma gözüm yumarın tīrūñ için her laḫza
Biri birine girür gözlerimüñ müjgānı
5. Muşḫaf-ı ḥaddini başmazdı 'Ubeydī yāruñ
Ḳıl ḳadar ḫaṭṭınuñ olsaydı eger ĩmānı

355.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Gülşende küyuñ eşideli serv oturmadı
Zencirlerle baġladılar āb ṭurmadı
2. Öykindi gerçi çeşmüme çok [çeşme] lülesi
Ammā ḳulaġın eller anuñ az burmadı
3. Bir dil mi var ki zülfine dīvāne ḳılmayup
Dārü'ş-şifā-yı 'ışḳda zencire vurmadı
4. Cem' oldı eşḳıyā-y-ıla bir gün raḳīb-i ḫar
Ehl-i şeḳādan üstine kimse oturmadı
5. **Bāḳī** lebinden oldı bize ḫayf o zālimüñ
Ammā ne çāre n'eylelüm kimse şormadı

354. Revān: 1972: 392^b; 'Ubeydī: *Dīvān'* da yoktur.

Ġazel-i 'Ubeydī.

355. Revān: 1972: 392^b; Bāḳī: *Dīvān'* G. 521.

Ġazel-i Bāḳī.

3(a) dil mi: dili R.

(b) vurmadı: urmadı D.

356.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârîc' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bāğa gelür o şāh dēyü serv oturmadı
Sildi süpürdi yolların[ı] bād tırmadı
2. Ra'nālanup ruḥına çok öykindi gerçi gül
Ammā şabā anuñ kulağın az burmadı
3. Bu şüret-ile rūyına öykindügin tıyup
'Aybın o gün mehüñ yüzine niye ur[ma]dı
4. Gördüm o şer-raķıbi düşümde dēdi ḥabīb
Kim [ol düşü] eşitdi ise anı ḥayra yormadı
5. **Ref'î** ḥadeng-i ğamzeden öldüğünü tıyup
Yaş indi yāra kaşları yayın kurut[ma]dı

357.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Mużârîc' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Mecnün ki mülket-i ğam-ı Leylīde şāh idi
Āhı duḥānı üstine çetr-i siyāh idi
2. Mecnūna yolda nāka-i Leylīnün izleri
Gündüzde āfitāb idi geceyle māh idi
3. Mihrāb-ı ğamda kāmēti Mecnün-ı bī-dilün
Ebrū-yı Leylī gibi hemīşe dü-tāh idi
4. Mecnün ki cism-i zerdini ber-bād kıldı āh
Gūyā ki ḥırmen-i ğam-ı Leylīde kāh idi

---

356. Revān: 1972: 392^b.

Ġazel-i Ref'î.

4 (b) Vezin aksıyor.

357. Revān: 1972: 393^a; Emrî: *Dīvān*: G.518.

Ġazel-i Emrî.

Başlıkta: *Ġazel-i Ref'î* yazmaktadır.

1(b) üstine: başına D.

3 3. beyit *Dīvān*'da şöyledir:

"Mecnün diyār-ı ğamda özin kılmış idi ḥāk
Mūlar degüldi sīnesi üzre giyāh idi" D.

4(a) Bu mısra mecmuada şöyledir:

"Mecnün ki raķş ēderdi ten-i zerdî āhla" R.

5. Mecnūna k̄āmet ü ruḥ-ı Leylīsüz **Emriyā**
Bāġ-ı cihānda serv-ile gül ōkl-i āh idi

358.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Göñül ōvķ-i ruḥuñla yana geldi
Cemālūñ ōem'ine pervāne geldi
2. Ḥam-ı zūlfūñ [ki] devr eyler yañaġuñ
İrem ṭāvūsıdur cevlāne geldi
3. Gelüp kāfir ōaġuñ ruḥsāruñ üzre
Yüzūñ nūrın görüp ĩmāne geldi
4. Dil-i pür-ḥūn baña bezm-i ezelden
Leb-ā-leb bir ṭolu peymāne geldi
5. Zebūn olmaz 'acūz-ı dehre **Bāķī**
Bu meydāne begüm merdāne geldi

359.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' ---+ / -+--+ / +---+ / -+--

1. Mecnūn kaçan ki mülk-i ġama pādiōāh idi
Yanınca vaḥō u ṭayr aña ḥayl u sipāh idi
2. Mecnūn belā memālikine pādiōāh iken
Jūlide-mūyı başına anuñ külāh idi
3. Mecnūn silāḥ-dār ēdünüp sūz-ı āhını
Cünd-i siriōke mülk-i belāda penāh idi
4. Mecnūn serīr-i ġamda Süleymān-ı 'ıōķ olup
Bāl ü per-i ṭuyūr aña bār-ġāh idi
5. Mecnūn ōeh-i maḥabbet iken **Mecdiyā** anuñ
Murġ-āōiyān[ı] üstine ṗetr-i siyāh idi

358. Revān: 1972: 393^a; Bāķī: *Dīvān*: G. 498.

Ġazel-i Bāķī.

359. Revān: 1972: 393^a; Mecdī: *Dīvān*'da yoktur.

Ġazel-i Mecdī.

360.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzârî -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. anı o h n  amze gibi bir ılı eri
Birbirine oya af-1 m jg n-1 dilberi
2. a-1 ruhuc n ek-fean oldu gözlerüm
am pis[t]lerinde dökdi o merdüm ecel teri
3.  n-1 sirik   n r-1 dil-ile benüm bugün
Yalın yaralu bir gözi anlu dil- veri
4. aıldı ol yüzi g ne n seyfi yanına
am[dan] hil le dönse n'ola ekl-i aneri
5. Arz eylemi rak b o mehe encüm-i sirik
Emr  sit rel  d diler o bed-ateri

361.

Mef' l  f 'il t  mef 'il  f 'ilün

Muz ri  -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. B g-1 ruhunda g l yüzüne z r olam gibi
S nb ller ne yine hev -d r olam gibi
2. Muhafda geldi f l aıca s re-i *Duan*
 ute- l   a-1 siyeh-k r olam gibi
3. Bir f la baıcı d di f lunda geldi l m
Bend-i kemend-i z lfe girift r olam gibi
4.  rmez kemend-i zülfine bir kimse sa'y-ıla
Ben bu hev da soucı ber-d r olam gibi

360. Rev n: 1972: 393^a; Emr : *D v n*: G. 515.

azel-i Emr .

1(b) oya: koyar R.

2(a) gözlerüm: em-i ter D.

3(a) n r-1 dil: n l-i dil D.; bugün: amu R.

4(b) dönse: döndi R.

5(a) rak b: ad  D.

(b) sit rel : sit red r R.

361. Rev n: 1972: 393^a.

azel-i  n .

5. Sevdā-yı müşg-i zülf-i nigār-ıla Āniyā
Bāzār-ı 'ışq-ı yārda 'aṭṭār olam gibi

362.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ṭās-ı ğamında bir kamerüñ zār olam gibi
Nerd-i belāda derde giriftār olam gibi
2. Seyrümde 'aşık oynını oynadum éy gönül
Āşüfte-ḫāl-i ṭurre-i ṭarrār olam gibi
3. Gördüm düşümde bu gece kesmişdi zülfini
'Ömrüm dükendi derd-ile bīmār olam gibi
4. *Ve'lleyl* geldi fāl açıcak muşhaf-ı ruḫın
Zār u esīr-i zülf-i siyeh-kār olam gibi
5. Vêrdüm yolına ol şanemüñ cān u başı
Ḥamd êt 'İzāriyā ki sebük-bār olam gibi

363.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bir kāküli kemende giriftār olam gibi
Bir şāha boynu bağlu ḫafā-dār olam gibi
2. Gördüm düşümde Müşteri necmini dün gece
Ol Yūsuf-ı zamāna ḫarī-dār olam gibi
3. Gördüm 'izār-ı ābını aḫdı gönül aña
Aḫarsu gibi 'aşık-ı dildār olam gibi
4. Çok baḫdı ḫışm-ıla baña ol çeşm-i ḫaste āh
Ḥālüm nice ola ḫavf-ıla bīmār olam gibi
5. Bir ğam-güsār derd ü ğam añlaya yār yok
Derd ü ğama Rızāyī meded yār olam gibi

362. Revān: 1972: 393^a.

Ġazel-i 'İzārī.

363. R.1972: 393^b.

Ġazel-i Rızāyī

364.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün

Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Hoş geldi baña mey-kedenüñ āb u hevāsı
Va'llāh[i] güzel yerde yapılmış yıķılası
2. Zībā yaraşur hil'at-i nāz ol boyı serve
İki kolumı kılsam aña bēl tılaması
3. Gitmez o mehüñ rā gibi hıaçer kemerinden
Üftādelerin öldürür āh işte burası
4. Men' eylermiş mes'ele-i 'ışkı müderris
Ey h'āce anuñ var-ısa yaķlaşdı każāsı
5. Diķkatler-ile seyr ederez yarı ser-ā-pā
Görmez mi idük biz de eger olsa vefāsı
6. Dünyā deger ol māh-liķā dilber-i ğarrā
Yüsufda daķı yoķdur anuñ hüsñ ü bahāsı
7. Meddāh olalı çeşm-i ğazālāneñe **Bāķī**
Öğrendi ğazel tarzını Rūmuñ şu'arāsı

365.

Mefā'ılün fe'ilātün mefā'ılün fe'ilün

Müctes +-+- / +-+- / +-+- / +-+-

1. Ele tıyurduğıçün rāz-ı 'ışk-ı cānānı
Maħabbet ehli çıkardı göñülden eğğānı
2. Dēdüm degerse eger būseline cān vēreyin
Demiş ğazabla anuñ degmeden çıkar cānı
3. Kimi ki sāye-i zülfinden ala h'āb-ı ecel
Perinden eyleye Cibrīl aña meges rānı

364. Revān: 1972: 393b; Bāķī: *Dīvān*: G. 508.

Ġazel-i Bāķī.

2(a) ol: o D.

365. Revān: 1972: 393b; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 304.

Ġazel-i 'Ubeydī.

1(b) çıkardı göñülden: göñülden çıkardı D.

3(a) Kimi ki: Kim-ile R.

4. Görüp yolında ğubār olduğum teraḥḥum édüp
Bu ben fütādeyi yerden götürdi dāmānı
5. Mey-i mu‘āyini cām-ı kelāmdan içeler
‘Ubeydīyā ḳoduñ ayaḳda cümle aḳrānı

366.

Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün
Mużārī‘ -- + / - + -- / -- + / - + --

1. Terdür ruḥında ey verd-i ter [ḳo sen] gül-ābı
Ol āb-ı rüy-ı ḥüsne teşbīh ḳılma ābı
2. Her bir tarafta anda ‘ālem olu[r] temāşā
Sāġar serāy-ı ‘işret tōb āyīne ḥabābı
3. Gerdün yanup tutışdı āhum odiyla ey meh
Yer yer ‘alev şalupdur şanma ol[a] şihābı
4. Rüyüña öykinelden şehir içre oldu teşhīr
Şanma küsūf tıtdı ey māh āfitābı
5. Rüyına ey **Rızāyī** nār öykinürmiş eyvā
Nārenc-i ğabġaba sīb öykinür imiş ābı

367.

Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün
Mużārī‘ -- + / - + -- / -- + / - + --

1. Zülfüñ hevāyī édüp ey māh-rū sehābı
Mīhr āteşine yaḳdı ruḥsāruñ āfitābı
2. Bir laḥza ayaḳ üzre tırmaġa tākati yoḳ
Cām-ı hevā-yı la‘lūñ mest eyledi ḥabābı
3. Sergeştelikde baña beñzer şanurdı gendin
Ḥālüm revān dēyüp āb döndürdi āsiyābı
4. Göze ḥayāli uçan (?) ḥāl-i ruḥ-ı niġāra
Teşbīh édüp dirīġā uçurdılar zübābı

4(b) götürdi: getürdi D.

366. R.1972: 393^b.

Ġazel-i Rızāyī

367. Revān: 1972: 393^b; Nihānī: *Dīvān*’da yoktur.

Ġazel-i Nihānī.

5. La'li gülâcına çün miskin ezilmek ister
Eller ezer **Nihâni** billâh misk-i nâbı

368.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c --+ / -+-+ / +--+ / -+-

1. Terk êtdi ben za'îfi[ni] gitdi revân gibi
Gelmek müyesser olmadı bir dağı cân gibi
2. Ser-keşlik eylemezse o servüñ ayağına
Yüzler sürüyi varayın âb-ı revân gibi
3. Devr içre gerçi sen de ser-âmedsin ey güneş
Olmayasın ol âfet-i devr-i zamân gibi
4. Ey âh mâhuñ erişemezsin kulağına
Başuñ gerekse göklere êrsün fiğân gibi
5. Tîr-i gamuñ nişânesidür dèyü **Bâkı**yi
Allâh ki halk çekdi çevürdi kemân gibi

369.

Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün
Muzâri^c ---+ / -+--- / ---+ / -+---

1. Devr-i ruhuñda sâkî görüp o la'l-i nâbı
Eliyle öpmek ister emmek gerek şarâbı
2. Zülfine öykinürmiş lâyıķ budur aradan
Ol gözleri ğazâlum götüre müşg-i nâbı
3. Hünî dèyü gözine ister kılını aşmak
Şehr-i cemâl içinde açsun o şeh nikâbı

---

368. Revân: 1972: 393^b; Bâkı: *Dîvân*: G. 526.

Ġazel-i Bâkı.

2(b) sürüyi: süriyü D.

3(a) Devr: Dehr R.

369. Revân: 1972: 394^a; 'Ubeydî: *Dîvân*: G. 303.

Ġazel-i 'Ubeydî.

2(b) müşg-i nâbı: misk-i nâbı D.

3(a) kılını: ? R.

(b) açsun: aşsun R.

4. Beñzetdiler felekler yār eşigine ‘arşı
Kat kat çekerse n’ola anlardan ol mücābı
5. Kūyında ol[an] āhum nārına öykinürmiş
Tañ mı ‘Ubeydī gökden uçursalar şihābı

370.

Mef’ülü fā’ilātün mef’ülü fā’ilātün
Muzāri‘ --- / -+--- / --- / -+---

1. Ol gonce gizlenirdü şüret édüp niķābı
Yüzi açıldı şimdi ref‘ eyledi hiçābı
2. Bezm-i felekde gece başını şem‘-i māhuñ
Mıkrāz-ı āh kesdi şanma düşen şihābı
3. Nār-ı ğam-ıla bişmiş baĝruma öykinürdi
Çekdi çevürdi eller döndürdiler kebābı
4. Deryā-yı aħzar oldı şahn-ı çemen şadef gül
Yer yer içinde jāle olmuş dür-i hoş-ābı
5. Zülfiyle ruhlarına sürdüm dēyü ‘İzārī
Müşg-ile gece gündüz sevindürür gülābı

371.

Mef’ülü fā’ilātün mef’ülü fā’ilātün
Muzāri‘ --- / -+--- / --- / -+---

1. Şevkuñ harāretidür germ eden āfitābı
Zülfüñ n’ola perişān-ħāl eylese seħābı
2. Beñzer meh-i münīrūñ atıldı pāresine
Bām-ı nigāra düşdi gördüm gece şihābı
3. Bir bī-ħicāb olupdur yüz vèrdükçe ol meh
Yüzine karşı dèrdüm gitse eger niķābı
4. Gözin yumup açınca būs ètdi la’li[ni] cām
Bilsem ne gözler anuñ üstindeki ħabābı

4(b) mücābı: hiçābı R.

5(b) Tañ mı: Zülmi D.

370. Revān: 1972: 394^a.

Ġazel-i ‘İzārī.

371. Revān: 1972: 394^a.

Ġazel-i Ref‘ī Efendi.

5. Bu çarhı kirpüğine aşmaz-iken sirişküm
Âbî degül mi **Ref'î** beñzetmek âsiyâbı

372.

Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün
Muzâri^c ---+ / -+--- / ---+ / -+---

1. Na'l-i firâk kana ğarķ etdi la'l-i nâbı
Dendânı reşki boĝdı şuya dür-i hoş-âbı
2. Sîmîn yaķañ içinde sîneñ görüp dèdi dil
Çekmiş-durur meh-i nev pehlüya âfitâbı
3. Âh[um] kılıcı ey meh bir yâre açdı çarħa
Ķanıdur aķan anuñ eller şanur şihâbı
4. Mekteb-durur felek şan eţfâl anda encüm
Ķarf-i cefâ oķudur açmış ķamer kitâbı
5. 'Ahdî-şifat müneccim görse ruħuñla ķaşuñ
Bilmezdi n'olduĝını ay-ıla gün ħisâbı

373.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri^c ---+ / -+---+ / +---+ / -+---

1. Berfüñ eritdi bād-ı şabâ baĝrı yaĝını
Yaķdı çemende nergisüñ altun çerâĝını
2. Gülşende lâle şanma 'araķ-nâk olup çemen
Bir âl dest-mâl-ile sildi yañaĝını
3. Bâĝ-ı ruħuñda ħaţtuñ erişse benefşenüñ
'Âlemde kimse manķıra almazdı baĝını
4. Odlar yaķardı başına murĝuñ çemende gül
Şeb-nem şuvarmayaydı seħerden ķulaĝını

---

372. R.1972: 394^a.

Ķazel-i 'Ahdî.

373. Revân: 1972: 394^a; Bâķî: *Dîvân*: G. 487.

Ķazel-i Bâķî.

3(b) manķıra: manķūra R.; manķıra almazdı: almazdı manķıra D.

5. Yıllar-durur ki şem‘-i ruhuñ şevkine mehüñ
Hakkāk-ı dehr çarha tutar şeb-çerāğını
6. Rez duhterinüñ adı çekilse ‘aceb degül
Hunnālar oldu  llere karşı ayağını
7. Mestāne soydu ol mehi **Bākī** geçen gece
Nāzüklik-ile çözdü muğaddem kuşağını

374.

Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün

Muzāri‘ --- / -+--- / --- / -+---

1. Açıldı dil görünce cām-ı şarāb-ı nābı
Bir nā-şüküfte gonce şan gördü āfitābı
2. Mihr-i ruhuñla bu şeb çāk  tdi meh yağasın
Zer düğmesin düşürdü çarhuñ degül şihābı
3. Gör qadr-i pāyesini ol şehsüvār-ı hüsnüñ
Başılmadı felekde māh-ı neve rikābı
4. Būstān-ı çarh içinde mānend-i sünbül-i ter
Zülfüñ hevāsı kıldı gömkök delü şehābı
5. Yanında yüz bulaldan dildārı ter düşürmiş
Ol gonce sürse derden Nev‘ī n’ola gülābı

5(a) şevkine: reşkine D.

(b) tutar: dutar

6(a) duhterinüñ: duhterini R.

7(a) ol: o D.

374. Revān: 1972: 394^b; Nev‘ī: *Divān*: G. 492.

Ġazel-i Nev‘ī.

2(a) Mihr-i ruhuñla: Şevk-ı ruhuñla D.

(b) düğmesin: tüğmesin D.

3(a) qadr-i : qadr ü R.

(b) felekde: şerefde R.

4(a) Būstān-ı çarh: Gülzār-ı dehr D.

(b) Bu mısra *Divān*’da şöyledir:

“Kıldı hevā-yı zülfüñ gömgök delü şehābı”.

375.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Unuduldu saña cānlar vèrdigüm yād olmadı
Gerçi dèrler dostum varın vèren yād olmadı
2. Bu tılısm-ı bī-naẓīri hey dé ğamzeñ bozmasun
Ka'be-i dil hūblar cevriyçün ābād olmadı
3. Serv gibi çekmeyen bār-ı ta'alluğdan elin
Büstān-ı dehr içinde ğamdan āzād olmadı
4. Bulmadı sengīn dilünden la'l-i şīrīnūñe yol
Kūh-ı ğamda miħnet-ile şol ki Ferhād olmadı
5. Şefkat-ile yap **Necātī** gönlini dèdüm dèdi
Kūy-ı ğamda hey bizüm bir hāne ābād olmadı

376.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yār-ıla ola dèdüm olmadı vuşlat bākī
Kime oldu ki [baña] ola bu devlet bākī
2. Āşık öldürmek-ile hūsnine gelmez noqşān
Salṭanat resmin éder 'adl ü siyāset bākī
3. Mā-ħazar hūn-ı ciger var gel e éy ğam yèyelüm
Şofra ger ölmez isek girü ziyāfet bākī
4. Sünbül-i yāra hevā-dār olalı bād-ı şabā
Gitmedi kaldı aramızda bürüdet bākī

375. Revān: 1972: 394^b; Necātī: *Dīvān*: G. 565.

Ġazel-i Necātī.

2(a) bozmasun: yıķmasun D.

(b) cevriyçün: cevriyle R.

4(a) la'l-i şīrīnūñe: sen lebi şīrīne D.

5(b) Bu mısra *Dīvān*'da şöyledir:

"Hey bizüm maħallede bu hāne bünyād olmadı".

376. Revān: 1972: 394^b; İshāk: *Dīvān*: G.307.

Ġazel-i İshāk.

1 Gazelin matla beyti Necātī Beg'e ait bir önceki gazelin sonuna kaydedilmiştir.

2 (a) hūsnine: hūsnūñe D.

5. Nakd-i ‘ömrüm ğam-ı ‘ıŝkuñ telef étdiyse ne var
Sīnede mihrüñ-ile mihr ü maħabbet bākī
6. Şöyle öpdüm leb-i ŝir̄inüñi seyrümde gece
Daħı el’ān dehānumda o lezzet bākī
7. Furŝat el vèrmiş iken götür ayağı **İŝhāk**
Dèyelüm bezm-i fenā ehline ŝoħbet bākī

377.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Şanma bākī key ŝaħın èy dil bu fānī ‘ālemi
Bir müsāfir-ħānedür ‘ālem müsāfir ādemī
2. Hāzır ol vaħtūñe furŝat elde iken key ŝaħın
Var[1] bir demdür cihānuñ zāyi’ étme bir demi
3. ‘Ayŝ u nūŝı [vü] sürürıdur ser-ā-ser ŝād u ğam
Māldur mārı efā’ı semm-i kätıl esemmi
4. Her ğubārı kim görürsin bād öñince raħŝ urur
Keyħubād u Ķayser ü Fağfūr u Cemdür aña kemī
5. Hurrem olma rüzgāruñ ħandesine èy gönül
Vardurur her ŝādīsınüñ derince biñ ğamı
6. Her benefşe kim açılır bu çemende tāze ter
Ķanğı tıfl-ı nāzeninüñ zülfidür yā perçemi
7. Bīmden ħālī **Nihānī** hıç olmaz bir nefes
Sen müyesser eyle yā Rab aña rāh-ı eslemi

377. Revān: 1972: 394^b; Nihānī: *Dīvān*: G. 214.

Ķazel-i Nihānī.

- 1(a) “Şanma ey dil bākī key ŝaħın bu fānī ‘ālemi” D.
- 3(a) ŝād u: sāde R.
- 4(a) görürsin: görürse D.
- 5(a) èy gönül: yüzüñe R.
- 6(a) benefşe kim açılır: benefşe açılırdı D.
- 7(b) rāh-ı eslemi: rāh-ı İslāmı D.

378.

Mefā'ılün fe'ılātün mefā'ılün fe'ılün

Müctes +-+- / + + - - / +-+- / + + -

1. Bu gece leşker-i h̄'āb-ıla haylī ceng oldı
Fezā-yı dīde sipāh-ı sirişke teng oldı
2. Ğamuñla farķuma bir tāze na'ı kesmiş idüm
Başumda āle boyanmış per-i küleng oldı
3. Ķarardı mühre-i dāğum kızardı şerhalarum
Bu cism-i zerd baña cāme-i se-reng oldı
4. Şarardı beñzi hasedden benümle yāri görüp
Raķīb-i rū-siyeh e bir ğarīb reng oldı
5. Yüzün eline alup geldi meclise şofī
Bu gece rişte-i tesbīhi tār-ı çeng oldı
6. Maħabbet içre giriftār-ı hecr olan 'āşık
Deñizlere düşüb[en] tu'me-i neheng oldı
7. Fiğānum-ıla felek çñ çñ ötdi ey **Bākī**
Berīd-i āhuma güy-ı sipih r zeng oldı

379.

Mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

Hezec + - - - / + - - - / + - - -

1. Raķībūñ beni kūyuñdan göçürdi
Göñül murgın huzūrından uçurdi
2. Dēdüm dil-teşnedür şemşirüñe cān
Hemān dem baña bir kılıç içürdi

---

378. Revān: 1972: 394^b; Bākī: *Dīvān*: G. 489.

Ğazel-i Bākī.

2(a) farķuma: sīneme R.

4(a) Şarardı: Ķarardı R.

7(a) Fiğānum: Efgānum R.

379. Revān: 1972: 395^a; Mesīhī: *Dīvān*: G. 257.

Ğazel-i Mesīhī.

2 Bu beyit *Dīvān*'da şöyledir:

"Didüm dil-teşneyem tığūña cānā
İşidüp baña bir şemşir içürdi" D.

3. Eşiginden raķibi sürdi cānān
Melek şeytān[1] şan gökden uçurdu
4. Dilini ıştırup-dur[ur] benefşe
Dēr ise zūlfüñ için söz kaçurdu
5. Oķuñ yüregine doķunacađın
Mesīhī şimdi göñlinden geçürdi

380.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Ana rahminde tenüm şol dem ki şüret bağladı
Bir şanem yādına zünnār-ı maħabbet bağladı
2. Gördi Mecnün kim benī Ādemde yoķ resm-i vefā
Vardı ol dīvāne vaħşilerle ülfet bağladı
3. Maħmil-i tābütta olur metā'[1] bir kefen
Şol [ki] birkaç gün fenā dünyāda şöhret bağladı
4. Genc-i zāta nefis ejderhāsın etdi pās-bān
Çün tılısm-ı ādemi üstād-ı hikmet bağladı
5. Yād-ı la'lüñle **Ĥayālī** nüş eder hün-ı ciger
Gör řabīb-i hecr aña cānā ne şerbet bağladı

381.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Tağlar çün nālemi güş etdi feryād eyledi
De[di]ler kim dehr bir Ferhād bünyād eyledi
2. Bir perī-taşvirdür dīvāne naķş eden beni
Baña naķş[1] ol melek yüzlü perī-zād eyledi

4 Bu beyit *Dīvān'* da yoktur.

5 doķunacađın: toķunacađın D.

380. Revān: 1972: 395^a; Ĥayālī: *Dīvān*: G. 62.

Ėazel-i Ĥayālī.

4(a) Genc-i zāta: Genc-i cāna D.

381. Revān: 1972: 395^a; Āhī: *Dīvān*: G. 123.

Ėazel-i Āhī.

3. Çāh-ı gam maḥbūsiyam bir şeh ḥalāş etdi beni
Bu levendi şan bugün zindāndan āzād eyledi
4. Göñlümi yıķduñ bugün yapsañ n'ola kim bir zamān
Yıķdı bir şeh Ka'beyi tekrār bünyād eyledi
5. Adına düşmezdi gerçi ķaddümüz dāl eylemek
Ol elif-ķāmet bu gün **Āhī** 'aceb ad eyledi

382.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Bahār-ı 'ālem-i vuşlatda ol sulţān-ı ḥübānı
Temāşā etdüğüm demdür baña nev-rüz-ı sulţānī
2. Bahār oldı dem-i seyr ü temāşādur ḥudāvendā
Semend-i 'azmüñ etsün 'arşa-i 'ālemde cevlānı
3. Nihāl-i serv-i bāğ-āsā nesīm-i fetḥ ü nuşretten
Şalınsun nāz-ıla nīzeñ ḥırāmānī ḥırāmānī
4. Yürü Rüm ellerin [seyr et] ḥırāmān eyle yanuñca
'Alem gibi sehī-ķāmet nigār-ı pāk-dāmānı
5. Cihānuñ ḥār u ḥaşākin götürsün āb-ı şemşīrūñ
Gül-istān eylesün rüy-ı zemīni düşmenüñ kanı
6. Felekde[n] seyr edüp rezmüñ desün Behrām-ı ḥaşm-efgen
Hezār aḥsent ey rüz-ı veğānuñ merd-i meydānı
7. Du'āmuz oldur ey **Bākī** ḥatādan şaklasun Bārī
Ḥudāvend-i cihān sulţān-ı 'ādil Şeh Süleymānı

3(a) bir: ol D.; etdi: edüp D.

(b) Bu: Bir D.

4(a) bugün: benüm R.; bu: bir R.

382. Revān: 1972: 395^a; Bākī: *Dīvān*: G. 494.

Ġazel-i Bākī.

1(b) demdür: gündür D.

3(b) nīzeñ: tīrūñ R.

4(b) nigār-ı: nigāruñ R.

5(a) şemşīrūñ: şemşīrin R.

7(a) oldur: budur R.

383.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Şabā zülfüñ koğusından mu'aṭṭar kıldı āfākı
Cemālün nüṣḥasın gördi yele vèrdi gül evrākı
2. Nazīrūñ şūrete gelmek muḥāl-i 'aқldur zīrā
Ki Ḥallāk-ı cihān ḥatm êtd[i] sende ḥüsn ü aḥlākı
3. Ḳadīm-i lem-yezel ḥüsnüñ muḳīm-i lā-yezāl ismüñ
Hüve'l- evvel hüve'l-āḥir hüve'l-dā'im hüve'l-bāḳī
4. Dèmişsin vaşlum isterse cihān u cānı terk êtsün
Nedür cān u cihān tek sen bütün kıl 'ahd-i mīşākı
5. **Nizāmī** lebleri şevkı-y-ile dèr zāhid ü rāhib
Leb-ā-leb cāmdan mey şun *elā yā eyyühe's-sāḳī*

384.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bād-ı āhumdan emīn olmazdı ḥüsnüñ pertevi
Germese dāmen ruḥuñ şem'ine zülfüñ şeb-revi
2. Bu ne ḥikmetdür ḥabībüm [ki] öldürür la'lüñ beni
Derc iken dürcinde enfās-ı Mesīḥ-i 'İsevī
3. Ḳāmetüñ vaşfın şabā zıkr êtse serv eyler semā'
Raḳş urur niteki Mevlānā añılsa mevlevī

383. Revān: 1972: 395^a; Nizāmī: *Dīvān*: G.123.

Ġazel-i Nizāmī.

1 (a) koğu: koğu D.

3 (a) lā-yezāl: lā-yezel D.

هو الاول هو الاخر هو لدأم هو الباقي D.

[=Önce O, sonra O, devamlı olan O, sonsuz olan O...]

5 (a) 'her' kelimesi vezin gereği metinden çıkarılmıştır.

(b) الا يا ايها ساقى D.

384. Revān: 1972: 395^a; Aḥmed Paşa: *Dīvān*: G. 333.

Ġazel-i Aḥmed Paşa.

1(b) Bu mısra *Dīvān*'da şöyledir:

"Şem'-i ḥaddüñe etek germese zülfüñ şeb-revi".

2(b) Mesīḥ-i İsevī: nesīm-i İsevī D.

3(b) niteki Mevlānā: lābūd Ḥudāvend-gār D.

4. Rā qaşuña dër idüm ey nür-ı ‘aynum mäh-ı nev
Olsa şems-i ʔalı‘ üstinde hilälüñ pertevi
5. **Ahmedi** Mecnün édelden Leylî-i zülfüñ şehā
Oldı sen Şîrîñ-lebüñ Ferhād-ı ‘ālem Husrevi

385.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Sitem ol husrev-i hübāne geldi
Ker[em] sulţān-ı ‘ālî-şāne geldi
2. Qaçup dil tāb-ı hurşîd-i sitemden
Penāh-ı sāye-i Yezdāne geldi
3. Qapuñdan dād umar ey şāh-ı ‘ādil
Dil-i Mecnūni gör dīvāne geldi
4. Cihānda ‘adl u dād u fazl u dāniş
Şeh-i ‘ādil Süleymān Hāne geldi
5. Diler kim dād ala **Bākî** felekden
Yüz urup der-geh-i Sulţāne geldi

386.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Düşeli gönlüme sen cān-ı cihānuñ hevesi
Qalmadı tende qarār étmege cānuñ hevesi
2. Yaşum ırmağ oluben seyl döker şām u seher
Biteli cānda sen serv-i revānuñ hevesi

5(a) édelden: éderse D.; şehā: ne ʔañ D.

385. Revān: 1972: 395^b; Bākî: *Dīvān*: G. 500.

Ġazel-i Bākî.

3(a) Qapuñdan: Qapuñda D.

4(a) dāniş: ihsān

5(a) ala: ola D.

(b) Bu mısra *Dīvān*’da şöyledir:

“Cenāb-ı Hāzret-i Sulţāne geldi” D.

386. Revān: 1972: 395^b; Şeyhî: *Dīvān*: G. 185.

Ġazel-i Şeyhî.

1(a) cān-ı cihān: cān u cihān D.

3. Yârdan ben ne şikâyet edeyin çünki beni
Nâ-murâd etmek imiş dervr-i zamānuñ hevesi
4. Tütüşup başdan ayağa yanuben şem' gibi
Cân oda atmağ imiş hûba uyanuñ hevesi
5. **Şeyhî** derdi hevesini büleli sen şanemüñ
Girmez oldı gözine hür u hûbānuñ hevesi

387.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Haste cān ol yāra bir emsem lebüñ cānā dedi
Demedi hoş ola güldi nāz-ıla em mā dedi
2. Teşne-cāna şu seper tīguñ senüñ cānā dedüm
Tiz şundi hañcerin al istediyeñ mā dedi
3. Qaddümi lām etdi hicrān ol elif kāmetylüye
Lāma vaşl olsa elif n'olaydı dedüm lā dedi
4. Öldürem yarın dedügin eşidüp āh etdi dil
Öldürür bir gün beni ol va'de-i ferdā dedi
5. Dedüm etme merhabāñı yār-ı şadıqdan dirîğ
Gerçek eydürsin be **Remzî** merhabā saña dedi

388.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Āh kim nāme-i şirüm beni bed-nām etdi
Gözlerüm yaşı gibi 'ışkumı i'lām etdi
2. Ol elif-kāmetüm āl-ıla gönül alur imiş
Bir selām-ıla benüm kāmetümi lām etdi

4(a) gibi: bigi D.

5(a) büleli: bileli D.

387. Revān: 1972: 395^b.

Ġazel-i Remzî.

388. Revān: 1972: 395^b; Yahyā: *Dīvān*: G. 458.

Ġazel-i Yahyā.

1(b) 'ışkumı: hālümü D.

3. Hâne-i cânuma mihri güneşi girmek için
Şāni‘-i kudret iki gözlerümi cām etdi
4. ‘Ālem-i vuşlatumuz fürkate tebdîl oldı
Yine bu devr-i felek rüzumuzu şām etdi
5. Nāmesi yāruñ eli gölgesidür ey **Yahyā**
Göricek cān u gönül diñlenüp ārām etdi

389.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Lebüñden büse almadı kimesne cāmdan ğayrı
Şoyup koyunına kıomadı seni hāmmāmdan ğayrı
2. Sen ol sulţān-ı hūbānsın ki öz kıullaruña hergiz
Elüñ öpmek müyesser olmadı bayramdan ğayrı
3. Elüñden yemedüm bir lokıma ni‘met silleden özge
Lebüñden tatlı dil gūş etmedüm düşnāmdan ğayrı
4. Cihānda bulmadum yār-ı muvāfık ğamdan artuk ben
Gönül eglencesin bilmem mey-i gülfāmdan ğayrı
5. Bi-ħamdi’llāh hele ey **Ĥayretī** bed-nām-ı ‘ālemsin
Nesi kıalır şöñda kışinüñ bir nāmdan ğayrı

390.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fa‘lün
Remel + + -- / + + -- / --

1. Çeng çün nāleme dem-sāz oldı
Sāzlar içre ser-efrāz oldı
2. Kimse bilmezdi derūnum rāzın
Āh kim göz yaşı ğammāz oldı

3(a) mihri: mihrūñ R.

4(b) bu: bir R.

389. Revān: 1972: 395^b; Ĥayretī: *Dīvān*: G. 431.

Ĥazel-i Ĥayretī.

4(b) eglencesin: eglencesi D.

390. Revān: 1972: 395^b; Bākı: *Dīvān*: G. 493.

Ĥazel-i Bākı.

3. Māhdan çehre- i zībā-yı nigār
Çeşm ü ebrū-y-ıla mümtāz oldı
4. Dil giriftār-ı ser-i zülfüñ olup
Şayd-ı ser-pençe-i şeh-bāz oldı
5. **Bākıyā** mihr ü vefāsın o mehüñ
Çok tama‘ eyler idüm az oldı

391.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec --+ / +--+ / +--+ / +--

1. Cān istese cānāne dēme vērmezem anı
Bī-minnet alur yoḥsa ecel vērmez amānı
2. Olmaz ḥaṭ-ı yāḳūt lebüñ gibi şafā-baḥş
Taşvīr yazarsa n’ola cān vērmeze Mānī
3. Emdür lebi her derde vü ḥikmet nedür ammā
Ben ḥasteye ölsem de gelüp vērmez amānı
4. La‘line vërem cānı dëyü eylerem ārām
Nez‘e gelicek anuñ için vērmezem anı
5. Ol serv-i ḥirāmān elüñe girse **Hüdāyī**
Em leblerini ḳuc bëlını vërme zamānı

392.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Aşık oldum ben yine tutdum melāmet semtini
Saña teslīm eyledüm zāhid selāmet semtini
2. Şimdi zevḳum gūşesi oldur ki künc-i ‘ışḳda
Ḳomayam elden daḥı min ba‘d ‘uzlet semtini

5(a) o: ol R.

(b) idüm: idük D.

391. Revān: 1972: 396^a; Hüdāyī: *Dīvān*: G. CCIX.

Ġazel-i Hüdāyī.

Vezin, *Dīvān*’da *Muzāri‘-i müsemmen-i aḥreb-i maḥzūf* olarak geçmektedir.

2(a) ḥaṭ-ı yāḳūt: ḥaṭ-ı yāḳūt-ı D.

392. Revān: 1972: 396^a.

Ġazel-i Hüdāyī.

3. Ber-ṭaraf kıldum cem'î-i ḥānümān sevdāların
İḥtiyār êtdüm [de] bil-cümle ferāğat semtini
4. Baḡma a'ḍādan yaña unutma bizden cānibi
Dostum elden ḡoma mihr ü maḡabbet semtini
5. Bir ṭarīḡat ehlinüñ yanında ol êy şeyḡ-i şeh̄r
Añlayaym dēr iseñ ehl-i velāyet semtini
6. Bir nazār kılsun benüm ebyātumuñ erkānına
Êy **Ḥudāyî** göreyin dēyen faṣāḡat semtini

393.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' ---+ / -+--- / ---+ / -+---

1. Dīvāneyem göreldeñ ol ḡadd-i lāle-günı
Artar bahārı görse şeydālaruñ cününü
2. Ḥaṭṭın çemen oḡurlar aḡzına ḡonca dērler
Yokdur nazīri yāruñ bilmem ben anı bunu
3. Meydān-ı 'ıṣṡ içinde Mecnūnı añma baña
Er midür ol kim ola bir 'avrātuñ zebünü
4. Bir pehlevān er idi ḡam 'āleminde Ferhād
Kim kesdi nice müddet der-bend-i bî-sütünü
5. Ṭop êtdi **Emrî** başın ḡadd-i ḡamını çevḡān
Maḡbūblar dērilsün vardur erüñ oyunu

394.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel -+--- / -+--- / -+--- / -+-

1. Nüh-felekle dehr bir ḡum-ḡāne ṣeklin baḡladı
Cām-ı ḡafletden cihān mestāne ṣeklin baḡladı

393. Revān: 1972: 396^a; Emrî: *Dīvān*: G. 548.

Ġazel-i Emrî.

- 1(a) Dīvāneyem: Ḥayranıyam R.; ḡadd-i : ḡadd-i R.
- 2(a) oḡurlar: oḡurlar D.
- 4(b) Kim: Ki D.
- 5(a) Emrî başın ḡadd-i ḡamını: başın Emrî zülfi ḡamını D.

394. Revān: 1972: 396^a.

Ġazel-i Vālihî.

2. Bağlayaldan naqş-ı hüsnuñ dilde naqqâş-ı hayâl
Hâne-i erjengdür büt-hâne şeklin bağladı
3. Hâlede mäh-ı şeb-ârâyı gece seyr eyledüm
Devr-i zülfinden ruḥ-ı cānâne şeklin bağladı
4. Murğ-ı dil mü-yı giringirinde bend olsa n'ola
Zülf ü ḥāl ü rüy dām u dâne şeklin bağladı
5. Şüretinde zaḥm-ı ḥün-ālüdını bend eyleyüp
Vālihī Mecnün-şifat dīvāne şeklin bağladı

395.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şu gibi bir serve yā Rab yine meyyāl ét beni
Rāh-ı ğamda sāye-veş 'ışk-ıla pā-māl ét beni
2. Êrgürüp oq gibi ol qaşı kemānuñ kūyına
Bārī bir gez menzil-i maqşūda irsāl ét beni
3. Āteş-i mihr-i maḥabbet içre ḳalbüm şāf édüp
Püte-i 'ışkuñda ey sīmin-beden ḳāl ét beni
4. Ola kim el ére ol yüzden ayaġuñ öpmege
Ḳaddümi ḳıl ḥalka-veş pāyuña ḥalḥāl ét beni
5. Vaşluñı êrgür **Vuşülī**yi ya öldür hecr-ile
Ḳoma bu ḥāl-ile gel luṭf eyle bir ḥāl ét beni

396.

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Riyāz-ı cennetüñ ey reşk-i ḥürī
Bulınur kūyuña nisbet ḳuşūrı
2. Deger bir kez yüzün görmek o māhuñ
Güneş ḳurşı gibi yüz biñ filori

395. Revān: 1972: 396^a; Vuşülī: *Dīvān'*da yoktur.

Ġazel-i Vuşülī.

396. Revān: 1972: 396^b; Bāḳī: *Dīvān'*: G. 511.

Ġazel-i Bāḳī.

3. Hezārān mülk ü māl ü cāhdan yèg
Cihānda bir nefes albūñ huzūrı
4. Düşürd[i] efser-i ibālī serden
İüp bī-hūş olan cām-ı ğurūrı
5. Cihān mülkinden ey **Bāı** ne hāşıl
Bilürsin behre-i Behrām-ı Gūrı

397.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Yār ılmazsa baña cevr ü cefādan ğayrı
Ben aña eylemezem mihr ü vefādan ğayrı
2. Ęy dēyen ğayra göñül verme anı bende göñül
Ser-i zülfüñde olan baht[1] aradan ğayrı
3. ıldı Mecnūn gibi oqlar heves-i 'ıř velī
Döymedi derde men-i bī-ser ü pādan ğayrı
4. Müşg-i īn zülfüñ-ilen eylese da'vā ne 'aceb
Ne olur yüzi ara ulda haādan ğayrı
5. Lebine eşme-i hayvān dēmezem kim lebinüñ
Var biñ cāna deger feyzi beādan ğayrı
6. Hī kim bilmedi taı-ile ağızı sırrın
Sırr-ı ğaybı ne bilür kimse Hudādan ğayrı
7. Ęy **Fuzūlī** bize tadīr ğam étmiş rüzī
ılalum şabr nedür āre rızādan ğayrı

397. Revān: 1972: 396^b; Fuzūlī: *Dīvān*: G. CCLXXI.

azel-i Fuzūlī.

- 1(a) baña: maña D.
- (b) Ben: Men D.
- 2(a) anı: anı
- 3(a) gibi oqlar: kimi oqlar D.
- 4(a) -ilen: ile D.; da'vā: da'vī D.
- 5(b) biñ: miñ D.; feyzi: feyż ü R.
- 6(a) ağızı: ağızun D.

398.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. İgen bön düşme ey şofî ko fikr-i hür u ğilmānı
Bu gün gel hâtırın hoş gör temāşā eyle cānānı
2. Hādengin cāna urduqça vērür cān üstine cānlar
'Aceb ne sihr eder yā Rab nigāruñ çeşm-i fettānı
3. Beni ko hālūme nāşih ki gönlüm bir büt-i Çinūñ
Dolaşdı küfr-i zülfine yitürdüm dīn ü imānı
4. Cemālūñ muşhafın tezyīn edüpdür haṭṭ-ı reyhānuñ
Berāt-ı hüsne vērmişdür kaşuñ tuğrā-yı 'unvānı
5. İgen zulm-i şariḥ etme esirge ehl-i imānı
Göre göz odlara yakma be kāfir bir müselmānı
6. İki 'ālemde kıymet mi olurdu Şem'iyā hergiz
Metā'-ı vaşl-ı cānānuñ eger olmasa hicrānı

399.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / --

1. Seng-i şabr-ıla dile şalmış iken bünyādı
Seyl-i ğam eyledi vīrān o ḥarāb-ābādı
2. Ādem öldürmek için bāde-y-ile ey hūnī
Sürḥ-püşīde olupdur gözüñüñ cellādı
3. Tekye-i ğamda mürīd olmuş idüm Mecnūna
Mürşid-i 'ışk olup étdüm aña irşādı

---

398. Revān: 1972: 396^b; Şem'ī: *Dīvān*: G. 185.

Ġazel-i Şem'ī.

3(b) Dolaşdı: Tolaşdı D.

4(a) tebdīl: tezyīn D.

5(a) göz: göze R.

399. Revān: 1972: 396^b; Raḥmī: *Dīvān*: G. 213.

Ġazel-i Raḥmī.

1(a) o: bu D.

3(b) étdüm aña: eyleyicek D.

4. ‘Asker-i ğamla belā milketine ŧāh oldum
‘Iŧk derbendine ŧaldum qaravul Ferhādı
5. **Rahmiyā** yāra dēdüm müy-ı miyānını görüp
Bir kıł üstinde durur hūblığuñ bünyādı

400.

Mef’ülü fā’ilätü mefā’ilü fā’ilün
Mużārī^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yēlsün yoluñda yıllar-ıla dil ŧabā gibi
Görsün cefāñu cānına cānā vefā gibi
2. Her gün güneŧ qapuñda yüzün toprağa sürer
Sen māha ol da bencileyin mübtelā gibi
3. Çoqdur cihānda hūsn-ile meŧhūrlar velī
Yoqdur kemāl-i ŧun^c-ıla ol meh-liqā gibi
4. Ben ağladum dēdüm qo cefāyı vefālar èt
Sen güldüñ ol söze gülüşüñden rızā gibi
5. Gördi **Fiğānī** rā qāŧuñı fikr èdüp dēdi
Qaddüm iki büken benüm āhir bu rā gibi

401.

Mef’ülü fā’ilätü mefā’ilü fā’ilün
Mużārī^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Cism-i za‘if ü zārı görüp yār bilmedi
Geçdi hadeng-i ğamze-i dil-düzı ilmedi
2. Zülfüñ gibi yanuñca ŧalınmağ diler göñül
Tiğ-ı cefā vü cevır-ile senden kesilmedi

4(a) milketine ŧāh oldum: milketinüñ Hüsreviyem D.

(b) qaravul: qara-dil R.

400. Revān: 1972: 396^b; Fiğānī: *Dīvān*: G. C.

Ġazel-i Fiğānī.

1(a) Yēlsün: Yēlmesün R.

(b) cānına: cānuma R.

2(a) Her gün: Bugün R.; toprağa: yirlere D.

4 “Ben ağladum qo cefāyı vefālar èt dēdüm”R.

5 fikr èdüp dēdi: eyledi fiğān D.

401. Revān: 1972: 396^b; Bāqī: *Dīvān*: G. 486.

Ġazel-i Bāqī.

3. Meydān-ı ‘ışka derd-ile haşmāne girdi dil
Anı şu deñlü men‘ éde gördüm yeñilmedi
4. Nağd-i revānı almada bī-ihtiyār iken
Eşküm güherlerini o ‘ayyār silmedi
5. Ebrūlaruñ gamıyla kemān oldu kām̄eti
Bākī cefā vü cevruñ elinden çekilmedi

402.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

Hezec + --- / + --- / + ---

1. Cihānda yār u ağyār olmayaydı
Fiğān u nāle vü zār olmayaydı
2. Firāk acısına kim şabr éderdi
Leb-i la‘l-i şeker-bār olmayaydı
3. Kim açardı girih gül goncesinden
Çemende nāhun-ı hār olmayaydı
4. Şaçuña nisbet étmezdi özin misk
Eger şahrāyī Tātār olmayaydı
5. Raķīb ağladuğına raḥm olurdu
İt işlanduğça murdār olmayaydı
6. Cinān gül-zārını n’eylerdi ‘arif
Eger ümmīd-i dīdār olmayaydı
7. **Necātī** bu cihāna kim baķardı
Temāşā-yı ruḥ-ı yār olmayaydı

---

3 (b) Anı: Hāşıl D.

402. Revān: 1972: 397^a; Necātī: *Dīvān*: G. 582.

Ġazel-i Necātī.

3 (a) ‘gül’ kelimesi mısradaki iki defa yazılmıştır.

4 (a) misk: müşg D.

6 (a) cinān: cihān R.

403.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Olalı hulk-ıla sen hüsñ elinüñ pādīşehi
Vérđi yağmaya göñül mülkini 'ışkuñ sipehi
2. Nisbet étdügüm için la'lüñe éy gonce-dehen
Sevinüp göge atar lāle-i nu'māñ külehi
3. Şöyle gonc eyle ki dem-beste ola gonce görüp
Yürü nāz-ıla ki hayretde kıala serv-i sehī
4. Gözleri cevr-ile cāñ hürmenini yaqduğına
Uşda yüzinde nişāñ dāne-i hāl-i siyehi
5. Yā Rab ol turre ne tāvūs-ı mükerremdür kim
Ravza-i gülşen-i cennetdür anuñ cilve-gehi
6. Oq gibi kışüñe çün girmişem éy kaşı kemāñ
Güşe-i çeşmüñ-ile hālüme baq gāh gehī
7. Sihr eger bilsem eşigüñde olurđum cārüb
Ayağüñ tozına yüz sürmek için gāh gehī
8. Yandı zulm-ile Nizāmī kuluñ éy husrev-i hüsñ
Bir şor āhir ne-durur işbu ğarībüñ güñehi
9. Bülbüle ğuşşa vü ğam tütüye derd-ile elem
Şeker ü gül meges ü hāre zihī-durur zihī

404.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Añmaz olduñ şanemā cevr ü cefāñ-ıla beni
Böyle gözden mi şavarsın seni cāndan seveni
2. Ne revādur ki dil ü cāndan esirüñ varken
Daqa zencir şabā boynına zülfüñ şikeni

---

403. Revāñ: 1972: 397^a; Nizāmī: *Dīvāñ*: G. 119.

Ġazel-i Nizāmī.

9(b) zihī-durur: zihī ğayf D.

404. Revāñ: 1972: 397^a; Aĥmed Paşa: *Dīvāñ*: G. 305.

Ġazel-i Aĥmed Paşa.

2(b) Daqa: Taqa D.; şikeni: reseni R.

3. Zülf[i] Şeb-dîzine koşdı ruh[ı] Gül-gününü kim
Hüsninüñ 'îd[i] temâşasına germ éde beni
4. Hey kıyâmet eñegüñ çâhına cân ÷olduğıçün
Cân şaçar silkinicek her yaña zülfüñ reseni
5. Şerm-sâr étđi nigârâ seg-i küyuñ beni kim
Her ne vaqtin ki gelürsem éder âgâh seni
6. Ğonce zindânuna girse n'ola gül Yüsufi kim
Çâk olur dest-i hevân-ıla anuñ pîreheni
7. Hıa-ı sebzüñ hevesi **Ahmed**[i] hâk étđi dirîğ
Korqaram kim dil uzada saña kabrüm çemeni

405.

Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün
Müctes +-+- / ++-- / +-+- / +-+-

1. Esirgemek gerek[e] 'âşık-ı dil-efgârı
'Ale'l-huşuş ki bir bî-vefâ ola yârı
2. Göñüllerini cihân halkınuñ senüñ 'ışkuñ
Akıtdı gendüye deryâ niteki enhârı
3. Ne derd-i 'ışkı bilürsin ne miñnet-i hecri
Hey âfet-i dil ü cân qadr-i hüsnü bil bârî
4. Çemende jâle-durur şanma bülbül-i şeydâ
Şuladı eşk-ile şah-ı serây-ı gül-zârı
5. Hemîşe kâmet-i bâlânı vaşf éder **Bâkî**
Bülend-mertebe olsa 'aceb mi eş'ârı

3(b) Bu mısra *Dîvân*'da şöyledir:
"Hüsninüñ 'îdine germ éde zemîn ü zemeni".

4(a) Hey kıyâmet: şu yerine R.

405. Revân: 1972: 397^a; Bâkî: *Dîvân*: G. 497.
Ğazel-i Bâkî.

406.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sāye şalmazsa bize maḥşerde yāruñ kām̄eti
Ḥālümüz n'olur kıyāmetde Muḥammed ümmeti
2. Sīnemūñ üstinde görinen degüldür ābile
Ben şehīd-i 'ışka yapmıŝdur ğamuñ ol türbeti
3. Ēy melek yüzlü [ser-i] kūyuñ cināna vērmez
Cinnetīdür anı kıoyup özleyenler cenneti
4. Yüzüñe ėy meh müŝābih olduĝıçün āfitāb
Her ğeçe çarḫı yaķar yandurur anuñ fürķati
5. 'Aks-i rūy-ı zerdüm-ile dāĝlardan ŝāh-ı 'ıŝk
Eĝnüme ğeydürdi bir altun benekli ħil'ati
6. Elde mey tutduĝuma ta'n ėtme ėy zāhid ŝaķın
Kim olur her ĝiŝinüñ kendi elinde ħürmeti
7. Ŝeyḫ ŝofilerle ğeçe ħaylī ğavĝā eyledi
Bilmezüz āḫirine yine ėrgürdi āḫir ŝoḫbeti
8. Pāyüñe yüz sürmege çün bulimaduñ dest-res
Ēy **Mesīḫī** ayaĝı topraĝına ur ŝüreti

407.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Şanma çeŝmümle sirişküm ğüheri ķan oldu
Āfitāb-ı ğam-ıla la'l-i leb-efŝān oldu

406. Revān: 1972: 397^b; Mesīḫī: *Dīvān*'da yoktur.

Ġazel-i Mesīḫī.

Bu ğazel *Pervāne Beg Mecmuası*'nda 618 ah. 23.10²⁰⁰ numarada 5 beyit olarak kayıtlıdır.

- 3 (b) özleyenler cenneti: cenneti özleyenler R.
- 7 (b) "Bilmezem āḫirine ėrgürdi ammā ŝoḫbeti" PB. 618^a.
- 8 "Ēy Mesīḫī çün ayaĝın öpmege ėrmez elüm
Nicedür sen ayaĝı topraĝına ur ŝüreti" PB. 618^a.

407. Revān: 1972: 397^b; Emri: *Dīvān*: G. 533.

Ġazel-i Emri.

- 1 (a) çeŝmümle: çeşmümde R.

2. Şa‘şa‘a şanma ki hürşîd ok alup[dur] eline
Şehr-i hüsn içre yüzüñ gördi müselmân oldu
3. ‘Ālem-i ‘ışka felek idi habâb-ı eşküm
Gün yüzüñ ‘aksi-y-ile mihr-i dirahşân oldu
4. Giryeler şanma ki dendâni görindi zaħmum
Hâlüme acır iken giryeme handân oldu
5. Müjeler şanma ki çeşmümde hayâl-i zülfi
Emriyâ şarşar-ı âhumla perişân oldu

408.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Êtmezem gül-zâr seyrin bülbül-i şeydâ gibi
Meskenüm Kâf-ı kanâ‘at olalı ‘Ankâ gibi
2. Kûh-veş çek dâmenüñ şahrâ-yı ‘âlemden gönül
İki yağa issi olmağ isteseñ deryâ gibi
3. Bir içim şu minnetin çekdürme naħl-ı kaddüñe
Tâ ki kadrüñ mîvesi ‘izzet bula hürmâ gibi
4. [Sûzen-i dil-düz-ı] ğamzeñdür baña hâ‘il olan
Yoħsa eylerdüm tecerrüd kaşdıñı ‘İsâ gibi
5. Zerre deñlü kılmaduñ dehre **Hayâlî** i‘tibâr
Topuñ ağsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

409.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Çıķarsa n’ola sînemden benüm dūd-ı siyâh egri
Tütüni tođrı çıķsun tek olursa dūd[-gâh] egri

5 (a) zülfi: zülfüñ R.

408. Revân: 1972: 397^b; Hayâlî: *Dîvân*: G. 57.

Ġazel-i Hayâlî.

3 (b) kadrüñ: servüñ R.

4 (b) Yoħsa: Yoķsa D.

409. Revân: 1972: 397^b; Āhî: *Dîvân*: G. 116.

Ġazel-i Āhî.

1 (b) tütüni: dütüni D.

2. Kamer gibi yüzi beñli güzeller pâdişâhısın
Yaraşur mâh-ı nev gibi géyerseñ şeb-külâh egri
3. İgende kej-rev olmasun bizümle beydağ-ı hâlûñ
Ki şatranc-ı maḥabbetde degül[dür] rāh-ı şāh egri
4. Benüm rāh-ı maḥabbetde günāhum n'oldı a kāfir
Günehlüler saña ṭoğrı ola ben bī-günāh egri
5. Gehī mey-hāne yolında gehī mescideddür **Āhī**
Ḥarāb-ı mest-i 'ışk olmuş yürür geh ṭoğrı geh egri

410.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Ağlayup iñlemeden derd-ile dolāb gibi
Oldı çehremde yaşum yolları mīzāb gibi
2. Ağlamakdan ğam-ı hicrān-ıla bī-hūş oldum
'Aqlumı kanlu yaşum aldı mey-i nāb gibi
3. Göñlümi rüşen éder şu'le-i dāğ-ı 'ışkuñ
Pertev-i şa'sa'a-i mihr-i cihān-tāb gibi
4. Bād gīsuların açduqça görünür ruḥ-ı yār
Bāğ-ı cennetde açılmış gül-i sīr-āb gibi
5. Başumı kesdüğine rāzıyam ol ḥününüñ
Ayağın başsa eger üstime kaşşāb gibi
6. Şāyed ol serv[i] kenāre getürem éy **Bākī**
Varayın ayağına yüz süreyin āb gibi

2 (a) benli: benlü D.

4 (a) kāfir: zālīm D.

410. Revān: 1972: 397^b; Bākī: *Dīvān*: G. 507.

Ġazel-i Bākī.

1 (b) mīzāb: sīr-āb R.

3 (b) şa'sa'a: meş'ale D.

5 (b) eger üstime: yüzüm üstine D.

6 (b) ayağına yüz süreyin: yüz süreyin ayağına D.

411.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ben seni gördüm güzeller içre müsteşnâ seni
Anuñ için sevmedi gönülüm gözüm illâ seni
2. Yarım ağız hîç bir kimse vefâñı söylemez
Bî-vefâdur dediler baña bütün dünyâ seni
3. Reşk-i hüsn-i gülşen-i cennet degül mi ruhlarıñ
Bir nazarda nice bilmek ey gül-i ra'nâ seni
4. Bir söz işitdüm meded öldüm 'aceb gerçek midür
Hîç ölmezmiş der-âgüş eyleyen cânâ seni
5. Hâl edindi gendüye keşretde vaḥdet zevkını
Hüblar cem'iyetinde gözleyen tenhâ seni
6. İsterem kim tal'at-ı hüsnüñ kimesne görmesün
Her gören sevmek muḳarrerdür begüm zîrâ seni
7. Dermend **İşhâk** kanı zühd ü perhîzün senün
Ḥamdü li'llâh gördük e âşüfte vü şeydâ seni

412.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşıkuñ feryād u âh u nâledür ser-mâyesi
Hem-demidür eşk-i çeşmi hem-nişîni sâyesi
2. Şora-varsuñ kand ögüp [kanmaz] nebât-ı la'line
Süd yerine beslemiş beñzer şekerle dâyesi
3. Sâde-rü dilber[ler]e ḥâcet degül meşşât[a] hîç
Çeşm ü ebrüsü vü zülfi ḥâldür pîrâyesi

---

411. Revân: 1972: 398^a; İşhâk: *Dîvân*: G. 284.

Ġazel-i İşhâk.

4 (b) Hîç: Hergiz D.

412. Revân: 1972: 398^a; Nihânî: *Dîvân*: G. 208,226.

Ġazel-i Nihânî.

2(a) "Soravarsa kand o leb kanmaz nebât-ı la'lüñi" D. G:208.

"Şüre-varsuñ kand ögüp kanmaz benât la'line" D.G:226.

3(b) çeşm ü: çeşm-i D.G: 226; ḥâldür: ḥâlidür D.G: 226

4. Bende iken Yūsuf-ı Mıṣrī gibi sultān olur
Ol güzeller şāhınuñ her kim olur hem-sāyesi
5. Hūblardan vaz gelmek yok **Nihānī** ölmeden
Hāşıl olmaz gitdi bütmeysi oñmayası

413.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Oldı dil bir büt-i şīrīn-dehenüñ Ferhādı
Aña lālā geçinür Husrev ü Şīrīn dadı
2. Bi'llāh ey naḥl-ı ter ol şīve-i reftār nedür
Serv-i āzāduña ḳul eyledüñ'a şimşādı
3. Ey şabā zülf-i dil-āvīzini taḥrīk étdüñ
Bu ḳadar fitne vü āşūba sen olduñ bādī
4. Hem-demümdür şeb-i fūrḳatde dēyü ḥaste göñül
Ögerek göge çıkardı bu gece feryādı
5. Cevre ḳatlanmaḳ olurdı n'edelüm ey **Bākī**
'Ahd-i ḥūbān gibi yok şabrumuzuñ bünyādı

414.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Şol [ki] ḥasret oḳlarıyla yūregi baş olmadı
Er degül meydān-ı ḡamda adı yoldaş olmadı
2. Dem-be-dem ḳan yutduḡum budur ki ḥūnī oḳlaruñ
Ḳan yalaşmayınca kimseyle ḳarındaş olmadı
3. Gözlerüm ḳan ağlamayınca ḥuyılmadı ḡamuñ
İki ḫolu gelmeyince rāzumuz fāş olmadı

4(a) Yūsuf-ı Mıṣrī: Yūsuf-ı mihrī D. G:226.

5(a) ölmeden: ölmeyin R.; ölmedin D. G:226.

(b) bütmeysi: bitmeysi D.G:226; bitmeye D.G: 208.

413. Revān: 1972: 398^a; Bākī: *Dīvān*: G. 520.

Ġazel-i Bākī.

414. Revān: 1972: 398^a; Necātī: *Dīvān*: G. 608.

Ġazel-i Necātī.

1(b) Er degül: Er midür D.

4. Bir zamān mı geçdi yā bir lahza mı fevt oldı kim
Bağrumı dāğ eyleyen bir yüregi taş olmadı
5. Başa çıkmayınca sākī bir nice tolu ayağ
Ëy nice başlar ayağ olup ayak baş olmadı
6. Hey ne bilsün şīve-i reftārı serv-i hām-dest
Bir kadem [serv]-i hırāmāna ayakdaş olmadı
7. Şakınuñ devletlüler mey-hāne yolından [k'ana]
Uğramayınca **Necātī** böyle kıllāş olmadı

415.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ğamzeñ hadengi zaħm uralı cāna Muştafā
Derd ü ğam-ıla döndi ciger kıana Muştafā
2. Hālū[ñ] hadüñ yüzinde ne zālimdür āh kim
İslām içinde kaçd eder ĩmāna Muştafā
3. Olsañ revān bu kāmēt-ile haclet erişür
Şaħn-ı cemende serv-i hırāmāna Muştafā
4. Pervāne gibi şem^c-i ruħuñ şevk[ı] yādına
Hicrān odına dil nice bir yana Muştafā
5. Bu derd-i telh-i hecr **Nizāmī**yi öldürür
Şirīn-lebüñden ermese dermāna Muştafā

416.

Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün
Recez - + + - / + - + - / - + + - / + - + -

1. Pertev-i Zü'l-Celāldür nūr-ı cemāl-i Muştafā
K'oldı kemāl-i hüsñ-ile hüsñ-i kemāl-i Muştafā
2. Şaħn-ı serāy-ı sīnemi ğayrdan etmeyince pāk
Konmağa ğayret etmedi hayl-i hayāl-i Muştafā

415. Revān: 1972: 398^a; Nizāmī: *Dīvān*: G. 121.

Ğazel-i Nizāmī.

4(b) odına: odıyla D.

416. Revān: 1972: 398^a; Aħmed Paşa: *Dīvān*: G. 293.

Ğazel-i Aħmed Paşa.

2(b) etmedi: eyledi R.

3. Sūzı ŧikeste-dillerüñ yağa cehennem odını
Cennet içinde olmasa ‘arz-ı cemāl-i Muştafā
4. Devr-i kâmerde uyğudan fitneler uyarur gözi
Müşteriye kemān çeker kavs-ı hilāl-i Muştafā
5. Mūr-ı haķırden za‘îf eyledi hālin **Ahmed**üñ
Hırmen-i hüsñ içindeki dāne-i hāl-i Muştafā

417.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fa‘lün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / --

1. Sīne gencīnesini hañçer-i cān[ān] deldi
Bugün ol şūh-ı dilārā yine bir kān deldi
2. Müje-i dīde-i pür-nem gibi ter-dest olmaz
Yine bir demde nice la‘l-i Bedaḥşān deldi
3. Cān ğam-ı ğamzeñ-ile maḥbes-i tenden çıķdı
Şanki bir merdüm-i maḥbūs idi zindān deldi
4. Tīrūñüñ ey kaşı yā manķıra geçmez sa‘yı
Sīnemüñ dāğlarını hañçer-i bürrān deldi
5. **Bāķıyā** bezm-i belāda neye döndük görseñ
Nāy-veş sīnemüzi nāle vü eḡān deldi

418.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Çün şabā ol zülf-i müşğīn ṭuresin çīn eyledi
Noķta-i ‘anber-ile gül üzre pür-çīn eyledi
2. Bir gör ol Türk-i Hıṭānuñ gözleri āhūsını
Zülfinüñ her bir kılında Rüm elin Çīn eyledi

4(b) çeker: şunar R.

5(a) haķırden za‘îf: za‘îfden haķır R.

417. Revān: 1972: 398^b; Bāķī: *Dīvān*: G. 501.

Ġazel-i Bāķī.

4(b) dāğlarını: dāğın ol D.

5(b) sīnemüzi: bağrumızı D.

418. Revān: 1972: 398^b; Şeyḥī: *Dīvān*: G.178.

Ġazel-i Şeyḥī.

3. Şāni‘ūñ şun‘ın görüñ ol dilber-i Keşmirinüñ
Şaçını müşg-i [Tā]tār özin Moğolçin eyledi
4. Sāķi-i ‘İsī-nefes kim zülfini zünnār eder
Elüme şundi kadeh üstine haçin eyledi
5. Hüsniñüñ vaşfi çü hadden taşradur ol lā-cerem
‘İşkinüñ hālvat-serāyın gönlüm için eyledi
6. Müdde‘ī kavli yalandur sen anı gūş étme-gil
Şanma kim aslı haçādur va‘desin çin eyledi
7. Zülfinüñ çininde Şeyhī her ne kim dēr çindür ol
Ol şafā birle cihānı Çin ü Maçin eyledi

419.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Hafif + + -- / + - + - / + + -

1. Yine ‘ālem dem-i bahār oldı
Her taraf tāze sebze-zār oldı
2. Başladı her şüküfe güftāra
Raḥmet-āşārı āşikār oldı
3. Lāle olsa ‘aceb mi gāşiye-dār
‘İzzet atna gül süvār oldı
4. Çözeliden benefşe gīsūsın
Sünbülün zülf[i] tār u mār oldı
5. Nicesi bülbül étmesün feryād
Goncenüñ hem-nişini hār oldı
6. Cür‘a zerrin-kadehden içdi meger
Nergisün gözleri humār oldı
7. Yārda kumrı-y-ıla dürrāce
Bāgda bülbül [ü] hezār oldı

6 (a) anı: onu D.

(b) haçādur: haçālar D.

7 (a) “Zülfinüñ Şeyhī ne kim çininde durur çindür ol”R.

419. Revān: 1972: 398^b. Mahlas yoktur.

Başlıkta: *Ġazel-i Necātī* yazmaktadır. *Necātī Beg Divānu*’nda bu gazel yoktur.

420.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Sīne dāğın görüp ol ğonce-dehen lāle gibi
Bir avuç anuma girmek diledi jāle gibi
2. Zā'fdan şöyle ğam-ı 'ışk-ıla nā-peydāyem
Ki hemān řīt u řadām eşidilür nāle gibi
3. Umaram kevkeb-i baştum ére burc-ı şerefe
Sīneye ol meh-i tābānı çekem hāle gibi
4. Seg raķibe nic'olur göstereyin ölmez isem
Dehen-i yāra uyuzlanmağı tebħāle gibi
5. Dil-i Bākīyi ser-i zülfün elinden cānā
Çeküben hışm-ıla çeşm-i siyehüñ ala gibi

421.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Yine ölmüş 'aşıkın ol seng-dil yād eyledi
ayra girdi abrine mermerle bünyād eyledi
2. usrevā éllerde söylenmezdi řirīnün adı
üsnin anuñ şöhre-i āfāķ Ferhād eyledi
3. Hiç gönlümde viřālün arzūsı almadı
amdü-li'llāh 'ışk gönlüm hecre mu'tād eyledi
4. Yār-ımuş küyuñ iti bildüm baña kim dün ğece
Gitmege 'azm eyledüm ardumca feryād eyledi

---

420. Revān: 1972: 398^b; Bākī: *Dīvān*: G. 518.

azel-i Bākī.

3(a) Umaram: Umarın D.

421. Revān: 1972: 398^b; İřhāk: *Dīvān*: G. 287.

azel-i İřhāk.

Başlıkta: *azel-i Āhī* yazmaktadır. Mahlas bulunmayan bu gazel yine mahlassız olarak *İřhāk Dīvānı*'nda yer almaktadır. Gazel, *Pervāne Beg Mecmuası*'nda 615b. 20.2¹⁵⁶ numarada da kayıtlıdır ve makta beytinde mahlas vardır. *Āhī Dīvānı*'nda bu gazel bulunmamaktadır.

5. Yād édüp ‘uṣṣāk[ı] ol ŧeh yine gönderdi selām
Bir söz-ile bende étđi ğamdan āzād eyledi

422.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Anuñ kim gendüye rām oldı yārı
Ebed terk étmesün ol ol diyārı
2. Benüm ‘aks-i sirişkümdür ki her ŧeb
Olur pür-lāle çarħuñ sebze-zārı
3. Varurdum günde biñ kez yāra līkin
Budur çorħum uşana varı varı
4. Görinen āsmān ŧanma hevāyı
Çıķup yayıldı bu āhum buħārı
5. **Mesīħī** ŧol yüki yükletd[i] ‘işķuñ
Ki çarħuñ çekmeye idi kaçārı

423.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Yād édüp çan ağladuķça dīde ol ŧirīn-lebi
Kaçresin gören ŧanur bir sürħ-sükker leblebi
2. Dīdeyi ŧol deñlü geşt éder ħayāl-i yār kim
Müjesinden dökilür yer üzre sīmīn kebkebi

---

5 *Pervāne Beg Mecmuası*’nda makta beyti şöyledir:
“Yād édüp İşhāk ol ŧeh yine gönderdi selām
Bir söz-ile bende étđi ğamdan āzād eyledi”.

422. Revān: 1972: 399^a; Mesīħī: *Dīvān*: G. 270.

Ġazel-i Mesīħī.

1(a) rām: yār R.

4 Bu beyit *Dīvān*’da şöyledir:
“Felekde görinen ŧanmañ sitāre
Çıķup yayıldı bu āhum ŧerārı” D.

5(a) yükletdi: yüklendi R.

423. Revān: 1972: 399^a; Emrī: *Dīvān*: G. 523.

Ġazel-i Emrī.

1(a) ağladuķça: ağlamakdan D.

2(a) Dīdeyi: Dīdede D.; éder: eyler D.

(b) Müjesinden: Çevresinden D.

3. Zülf-i ‘anber-bār gelmiş altına dāmen dutar
Düşse dèyü bād-ı āhumdan turunc-ı ğabġabı
4. Qodı çeşmümde hayāl-i haṭṭın ol sulṭān-ı ḥüsn
Şiše içre ḥabs-i mūr etdi Süleymān nebī
5. Qaṭre-i eşküm girür yere gider çarḥa şerer
Yaşum-ıla āhumuñ **Emrī** barışmaz kevkebi

424.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Qomaz ser-keşligin bu nefsi ḥod-rāy
Müdārā eylesen vay etmeseñ vay
2. Felek bir ejdehā-yı heft-serdür
Ṭolanmış genc-i dünyāyı ser-ā-pāy
3. Ḥalāş eyler mi cānı ol kimesne
Ki aña ḥalka-i ejder ola cāy
4. Gedāya kısmet-i rüz-ı ezelden
Leked-kül-i melāmetdür degen pay
5. ‘Aṭā kıl **Bākīye** luṭfuñ İlähī
Saña muḥtāc eger yoḥsul eger bay

425.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Dostlar dīvāne kıldı bir gözi fettān beni
Kim bilür daḥı ne ḥāle uğradur devrān beni
2. Cān u dil el çekmiş iken ḥūblar şevkından āh
Étdi bir āfet yine ḥoş zār u ser-gerdān beni

3(a) dutar: tutar D.

4(b) nebī: beni D.

5(b) barışmaz: alışmaz D.

424. Revān: 1972: 399^a; Bākī: *Dīvān*: G. 519.

Ġazel-i Bākī.

3(a) cānı ol: şol cānı D.

4(b) -kül-: -küp R.

425. Revān: 1972: 399^a; Ḥayālī: *Dīvān*’da yoktur.

Ġazel-i Ḥayālī.

3. Bir vefāsuz yār elinden çekdügüm cevri görüp
Hālūme raḥm eyleyüp ağlar kamu yārān beni
4. Ten za‘if oldı nigārā kılcā kıaldı cān hemān
Vaşluña ergusmedi öldürdi [bu] hicrān beni
5. Ey **Ḥayāl[ī]** lāle-ruḥ gonce-dehen dildār için
Tañ mı ger kılsa felek bülbül gibi nālān beni

426.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Nergisüñ degmemek için güle yavuz nazarı
Bāzū-bend etdi şabā şāḥ-ı güle gonceleri
2. N’ola eşkümler ruḥ-ı zerdüme meyl eylese yār
Meyl eder çünkü güzeller göricek sım ü zeri
3. Ḥan-ḳāh-ı dile geldükçe gamuñ dīdelerüm
Çekdügi ḥün-ı cigerdür öñine mā-ḥazarı
4. Dēr idüm zülfine tolaşma göñül eslemedüñ
Yeridür şimdi saña her ne ederlerse yeri
5. Vaş-ı ḥüsnünde ferīd olsa ‘aceb mi **Āhī**
Gün gibi şu‘le verür çünkü sözünüñ güheri

427.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Ḳan[ı] şol demler ki şehr-i cān u dil ma‘mūr idi
‘Ārız-ı cān-baḥş-ı cānānum baña manzūr idi
2. Āb-ı vaşhyla sirişt olmuşdı taḥmīr-i vücūd
Ḥālet-i vuşlat-enisümden firāḳī dūr idi
3. Bir nefes cānum gibi benden cüdā olmazdı hiç
Ġam-güsār u ‘özr-ḥāh-ı ḥāḫırī mehcūr idi

426. Revān: 1972: 399^a; Āhī: *Dīvān*: G. 118.

Ġazel-i Āhī.

3(a) Bu mısra *Dīvān*’da şöyledir:

“Geldügince dile mihmān-ı gamuñ dīdelerüm”.

427. Revān: 1972: 399^a.

Ġazel-i Vālihī.

4. 'İşret-efzâ-yı vişâliyle gönül mesrûr olup
Nice demler işümüz 'ayş u sürûr-ı sūr idi
5. Miḥnet-i hicrâna düşse **Vâlihî** olmaz 'aceb
Devlet-i bezm-i vişâl-i yâr-ıla maḡrûr idi

428.

Mef'ülû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. 'İşkuñ hevâsı esdi nesîm-i seḡer gibi
Eşküñ dökildi pâyüñe gül-berg-i ter gibi
2. Bend-i belâ-yı zülfüñ-ile künc-i ḡamda dil
Zencîrlerle baḡlu yatur şîr-i ner gibi
3. Ḥaṡṡ-ı 'izârı geh görinür ḡâh olur nihân
Çıkmaz beyâza baḡş-i każâ vü kader gibi
4. Ser-rişte-i vişâl daḡı girmedi ele
Baḡrum delindi hecr-ile dürr ü güher gibi
5. **Bâkî** 'acüz-ı dehre zebûn olma key şaḡın
Merdâne baş ayaḡuñı meydâne er gibi

429.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Saña bâkî kalur şanma bu kaşr-ı süst-bünÿadı
Fenâ sengiyle urmuşdur binâsın bunuñ üstadı
2. İçüñ taş u taşuñ âhen daḡı olsa ḡazer eyle
Bir âteş var ecel dërler eridür seng ü pülâdı
3. Velî Nüşîrevân gitdi cihânda zindedür adı
İki ölmez oḡullar edinübdür 'adl[i] vü dâdı
4. Eger bâr-ı ta'alluḡdan berî olup çekerseñ el
Olasın iki 'âlem bâḡınuñ bir serv-i âzâdı

428. Revân: 1972: 399^b; Bâkî: *Dîvân*: G. 503.

Ġazel-i Bâkî.

2 (a) Bend: Hend R.; zülfüñ-ile: zülfüñe R.

429. Revân: 1972: 399^b; Zâtî: *Dîvân*: G. 1816.

Ġazel-i Zâtî.

1(b) bunuñ: anuñ D.

5. Nice şāh-ı felek-rif‘at olupdur hāk-ile yeksān
Erişdürse kişi **Zātī** yèridür göge feryādı

430.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hey müselmānlar baña dildār incinmiş gibi
Tañrı haqqı ol büt-i ‘ayyār incinmiş gibi
2. Tatlu tatlu söyler ağıyār-ıla cānum acıdup
Ne-y-ki şorsam şol şeker-güftār incinmiş gibi
3. Ben ölürsem öleyin dünyāda sağ olsun hemān
Baña gerçi ol gözi bīmār incinmiş gibi
4. Bir iki gündür görünmez hālümüz düşvārdur
Ayağına ey gönül düş var incinmiş gibi
5. Cān verüp barış **Vuşūlī** tek hemān dermān kırup
Çāre yokdur ğayrıya yalvar incinmiş gibi

431.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her gören ‘ayb etdi āb-ı dīde-i giryānumı
Eyledüm taḥkīk görmüş kimse yok cānānumı
2. Laḥza laḥza hūblar gördüm ki dil kaşındadur
Pāre pāre eyledüm ben hem dil-i sūzānumı
3. Çok yetürme göklere efġānum ey kāfir şaḥın
İncinür nā-geh Mesīhā eşidüp efġānumı
4. Kılma her sā‘at beni rusvā-yı halk ey berķ-i āh
Eyleme rüşen şeb-i ğam külbe-i aḥzānumı

---

430. Revān: 1972: 399^b; Vuşūlī: *Dīvān*’da yoktur.

Ġazel-i Vuşūlī.

431. Revān: 1972: 399^b; Fużūlī: *Dīvān*: G. CCLXIII.

Ġazel-i Fużūlī.

- 1(b) yok: yoḥ D.
2(a) gördüm ki: gördi ki R.
3(a) çok: çoḥ D.; şaḥın: şaḥın D.
4(a) beni: meni D.

5. Çıkma ey dīvāne bāzār-ı melāmetden dēyü
Muttaşıl çāk-i girībānum tutar dāmānumı
6. Hānsı bütdür bilmezem ĩmānumı gāret kılan
Sende ĩmān yok ki sen alduñ dēyem ĩmānumı
7. Ėy **Fuzūlī** cāna yētmişdüm gönülden şükr kim
Bağladum bir dilbere kırtardum andan cānumı

432.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Mużāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Cevr-ile terk eder mi kişi şehir-i yārını
Lāyık mıdur ki terk ede kul şehir-i yārını
2. Şāyed terahhüm ede görüp hāk-sārını
Ömrüm olinca bekleyeyin reh-güzārını
3. Şarf etdi dāde sīm-i sirişkin vefāñ için
Bilmezlik-ile yok yere harc etdi varını
4. Hāric vechinden ey şanem dil-rübā haţuñ
Yazmış kitāb-ı hüsnüñ egerçi kenārını
5. Cān vērde şevk-ı hüsnüñe **Bākī**-i haste-dil
Pür-nür ede Hudā-yı Te'ālā mezārını

433.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Seyr eder bir gonce-i gül-çehre gördüm gülşeni
Yanına hañçer daķup geymiş libās-ı sūsenī
2. Gonce gibi yakasını germ olup çāk eyledi
Cānib-i Haķdan bize açıldı cennet revzeni

5(a) çıkma: çıhma D.; tutar: dutar D.

6(b) yok: yoķ

432. Revān: 1972: 399^b; Bākī: *Dīvān*: G. 517.

Ėazel-i Bākī.

Başlıkta: *Ėazel-i Hudāyī* yazmaktadır.

2 (b) olinca: geçince D.; reh-güzārını: reh-güzāruñı R.

433. Revān: 1972: 400^a; Zātī: *Dīvān*: G. 1509.

Ėazel-i Zātī.

3. Cānum alurdu o şāḥ-ı ḡonce-i zanbaḡ benüm
Ayaḡına düşmese ol serv-i nāzuñ dāmeni
4. Gördüğüm sâ‘at ḡayātum gitmiş āfet nergisi[n]
Ol kıyāmet zinde etmiş yine luḡfından beni
5. Zanbaḡ u verd-i sefīde yüzi aḡın gösterür
Zātiyā o gül ruḡuñ mir’āt-ı ḡüsn-i rüşeni

434.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Melekler ḡā‘il olmazlar ḡümā etdükçe pervāzı
Ne deñlü yüksek uçarsa ḡo uçsun ‘ışḡ şeh-bāzı
2. Göñül şeh-bāzını şaldum yine bir kebg-i ra‘nāya
Cihānı ḡutsa n’ola ḡabl-bāz-ı sīnem āvāzı
3. Açılsa gülse ḡañ mıdur nesīm-i şubḡ-ıla ḡonce
Bulunca ḡan olur baḡrı kişi bir yār-ı hem-rāzı
4. Şaḡın cān oynarum dēyü yolumda eyleme minnet
Olıcaḡ şanma bu kārı degüldür ‘ışḡ işi bāzı
5. Kim olur hem-demüm göñlüm kim egler meclis-i ḡamda
Şarāb-ı eşkümuñ āhum eger olmasa dem-sāzı
6. Ne dil var çekmedük cāndan ḡadeng-i ḡamze-i yāruñ
Anuñ cevri ni kim çekmez kime geçmez anuñ nāzı

435.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Görelî pervāne-veş dil sen niḡārı ēy perī
Yaḡmaḡa cān atdı ḡüsnüñ şem‘ine bāl ü peri

3(a) şāḡ-ı : sāk-ı D.

434. Revān: 1972: 400^a.

Başlık yok. Bu gazelde mahlas bulunmamaktadır.

Niyāzī’ye ait bir sonraki gazelin matla beyti bu gazelin sonuna yazılmıştır.

435. Revān: 1972: 399^a.

Ġazel-i Niyāzī.

Gazelin matla beyti bir önceki gazelin sonuna kaydedilmiştir.

2. Mîhr şanma görinen bu kûbbe-i eflâkde
Revzen açmışdur melekler seyr eder sen dilberi
3. Devr-i hüsnuñde hevâ-yı zülfüñ ile rûz u şeb
Ay u gün âşüfte-ğâl olup gezerler serserî
4. Ağırınla rûz u şeb yoluña sîm ü zer saçar
Olalı izüñ tozına mihr ile meh müşterî
5. Hân-ğâh-ı sînemüñ bir pîridür abdâl-ı dil
Derd ü ğamdur iki yanında anuñ küçekleri
6. Halka-i fakr u fenâyı ey gönül tağ gûşuña
Kıl ferâğat cümlesinden hayderî ol hayderî
7. Düşeli âvâre dil sevdâ-yı zülf-i dilbere
Ey **Niyâzî** olmadum bir lağza hiç ğamdan berî

436.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Def'-i ğam kılmağa alsam ele câm-ı şâfı
Def'-i ğamlar yudurur baña müdâm o şâfı
2. Añmañuz bülbüli 'âşık dëyü yanumda benüm
Bildügüm kuşdur uçurmañ baña ol leffâfı
3. 'Işk-ı cānānum-ıla haste yaturken nā-gāh
Lebleri yāduma geldi dëmişem yā Şāfî
4. Ne kadar pādīşehüm bendede 'iştān çoğ ise
Ġam degül çünki muğadder ola Rabb'ü-l-'āfî
5. Kafes-i tende kızıl dāğumı altun étdüm
Mülk-i 'iştık içre benem **Rahmî** cihān şarrāfı

436. Revān: 1972: 400^a; Rahmî: *Dīvān'* da yoktur.

Ġazel-i Rahmî.

- 1 (b) yudurur: yudanur R.
4 (a) çoğ ise: yoğ ise R.

437.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Derd oğların ol kaşı kemān cānuma atdı
Bir gün dēmedi bunu dağı Tañrı yaratdı
2. Dilden geçen oğlarını ben eyleyicek yād
İncindi raķībūñ 'acabā aña ne batdı
3. Yūsuf gibi ağır oluben olmadı yeyni
Bu Mışr-ı melāhātde o meh gendüyi şatdı
4. Öykindügiçün kıaddüñe naħl-ı gül ü büstān
Ēller üşüben anı gül-istānda donatdı
5. Başdan aşurı etdi **Ĥayālī** saña cevri
Tā kim ser-i zülfeynini ol māh uzatdı

438.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Bileli sevdügimi taşā tatar yār beni
Aña şādam ki diriğ etmez elinden geleni
2. Ne gēyurse yaraşur ol gül-i ra'nā gēysün
Gāh gül-gün[ī] kabā gāh libās-ı çemenī
3. Söyler ammā deheni cān gibi nā-peydādur
Hātif-i gayb-durur var-ısa anuñ deheni

437. Revān: 1972: 400^a; Ĥayālī: *Dīvān*: G. 65.

Ėazel-i Ĥayālī.

Başlığında ve makta beytinde *Figānī*'nin adı yazılmış olan bu gazel *Ĥayālī*'ye aittir. *Figānī Dīvānçesī*'nde bu gazel yoktur.

- 1 (b) bunu dağı: kim bu bendeyi R.
- 2 (a) ben: tır D.
- 3 (a) olmadı: düşmedi D.; yeyni: yegni D.
- 4 (a) büstān: reyħān R.
- 5 (a) aşurı: aşurdu R.; Ĥayālī: Figānī R.

438. Revān: 1972: 400^a; Yaħyā: *Dīvān*: G. 494.

Ėazel-i Yaħyā.

- 3 (a) ammā: āh R.

4. Nâleden ğayrı kimüm var bu cihân içre benüm
Gâh gâh aındurur unutmuş iken yâra beni
5. Bedeni rûh-ı muşavver lebi cân-bağş-ı Mesîh
Yañağı şems-i duhâ şa'şadur pîreheni
6. Yâra mey şunma raķībā baña kan ağlatma
Câm gibi tutar âhir gözümüñ yaşı [seni]
7. Cân u dilden sever ol şems-i cihânı **Yahyâ**
Nitekim Aħmed-i Muħtâr[1] Üveyse'l-Karenî

439.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fa'lün
Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / --

1. 'Aklumı ğamze-i cāduları meftün etdi
Gönlümü silsile-i mûları Mecnün etdi
2. Sâkıyâ ölmedin êrgür mey-i rûh-efzâyı
Hâlümü derd ü ğam-ı 'ışk diger-gün etdi
3. Eksük olmaz ten-i şad-pârede işler yara
Baña bu işleri hep t̄ali'-i vārün etdi
4. Rüz- ı fürkatde hücüm eyleyüp eşk-i gül-gün
Sipeh-i şabr u sükün üzre şebîhün etdi
5. **Bâkıyâ** şādīlık eyleser 'aceb mi ağyār
Çarħ anuñ t̄ali'ini gör nice meymün etdi

440.

Fā'ilâtün fā'ilâtün fā'ilâtün fā'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Toğmadı gönlümden ol meh t̄ali'üm yār olmadı
Şanmañuz āhumdan eflāküñ yeri nār olmadı

4 (b) aındurur: aındura D.

439. Revân: 1972: 400^b; Bâķi: *Dîvân*: G. 491.

Ġazel-i Bâķi.

3(a) şad-pârede: şad-pâreden D.

5(a) şādīlık: şādılık R.

440. Revân: 1972: 400^b; Zātî: *Dîvân*: G. 1669.

Ġazel-i Zātî.

2. Nāleme dem-sāz olup her dem bile feryād eder
Nāydan özge baña kimse hevā-dār olmadı
3. Rūzumı şeb eylemek sevdā-yı zülfüñle işüm
Ben kadar bir kimse ‘ālemde siyeh-kār olmadı
4. Añlamaz derdüñ senüñ Loqmān olursa ey gönül
Şol ki derd-i ‘ışk-ı dildār-ıla bīmār olmadı
5. İçdügüm mey dem-be-dem zehr olmasun mı sākıyā
Çünkü nuqlüm buse-i la‘l-i şeker-bār olmadı
6. Uşda ben öldüm ne çāre ol ṭabīb-i cān u dil
Hey meded derdā ki derdümden ḥaber-dār olmadı
7. **Zātiye** ‘ālemde bir kutlu kapu açılmadı
Yapmağa vīrāne gönlin kimse mi‘mār olmadı

441.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kılma ağıyāra ḥavāle ğamze-i ğammāzuñı
Olur olmaz zāğa şalma dostum şeh-bāzuñı
2. Nice ‘āşık olmasun şofī saña kim cān bulur
Mürdeler ğuş etseler nuṭq-ı Mesīḥ-i‘cāzuñı
3. Nāşih-ı nā-sāzı kim diñler meded söylet biraz
Muṭribā sāz-ı ṭarab-sāz-ı şafā-perdāzuñı
4. Oldı sīnem gibi rāzum perdesi yüz yerde çāk
Ey felek bu perdeden söyletme luṭf ét sāzuñı
5. **Ḥayretī** dērseñ ki meşhūduñ ola dīdār-ı dost
Yum nuḳūş-ı māsivādan çeşm-i şāhid-bāzuñı

2(a) Nāleme: Nāle-i R.

3(b) bir kimse ‘ālemde: ‘ālemde bir kimse D.

4(b) derd-i ‘ışk-ı dildār: ‘ışk-ı derd-i dildār R.

6(a) Uşda: İşte D.

7(a) Zātiye: Zātiyā R.

441. Revān: 1972: 400^b; Ḥayretī: *Dīvān*: G. 435.

Ġazel-i Ḥayretī.

3(b) ṭarab-sāz-ı şafā-perdāzuñı: ṭarab-sāz u şafā-pervāzuñı

442.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Sākıyā çünkü degül kimseye fırsat bākī
Gel şabūhı edelüm var ola elbet bākī
2. Fırsat el vemiş iken cām-ı hayātı hoş gör
Demedin cān-ı 'azizün saña şıhhat bākī
3. 'İşkı cāndan ilerü sevdüğümü tañlama kim
Umarın cān gide vü kıala bu hālet bākī
4. Dost bir şüret-ile gönlümüz aldı velī
Hüs[n[i] bir āyinedür kıalmaz o şüret bākī
5. Ger vefā etmez iseñ 'ahde cefā-kār olasın
Ger devā etmez iseñ derdüme 'illet bākī
6. Salṭanat vërdi **Necātī**ye hümāyün zülfün
Bārek-allāh begüm sāye-i devlet bākī

443.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Bī-çāre göñül hizmet-i cānāna yetişdi
Der-mānde iken gör nice dermāna yetişdi
2. Ağlamağ-ıla göñlüñe girdi dil-i miskīn
Hāşāk idi seyl-āb-ıla 'ummāna yetişdi
3. Cānum ki erişdi leb-i cān-bağşuña cānā
Dil-teşne idi çeşme-i hayvāna yetişdi
4. Aç gözüñi ey dīde ki bahtuñ günü toğdı
Şükr eyle ki ğam gècesi pāyāna yetişdi

442. Revān: 1972: 400^b; Necātī: *Dīvān*: G. 604.

Ġazel-i Necātī.

2(a) cām-ı hayāt: bezm-i hayāt D.

(b) şıhhat: sohbet D.

3(b) umarın: umaram D.

6(b) بارک الله D. [=Allah mübarek etsin]

443. Revān: 1972: 400^b; İshāk: *Dīvān*: G. 289.

Ġazel-i İshāk.

5. Hecr-ile yatur haste vü der-mānde dil ey dost
İnşāf kanı cevr ise oran[d]a yetişdi
6. Gör ṭālī'-i mes'ūdını ol Zühre-cebīnūñ
Rif'atde der-i devleti Keyvāna yetişdi
7. Bu ni'mete şükr ede mi kim ölmedin **İshāk**
Bir sencileyin mefḥar-i 'İsiye yetişdi

444.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. 'Işkuñ cānumda cānā şaqlaram cānum gibi
Mihruñi mühr etmişem sīnemde İmānum gibi
2. Fūrkatūñ derdinden ey ḥurşīd-i eyvān-ı cemāl
Göklere erdi duḥānum āh u efgānum gibi
3. Düşeli 'ışkuñ odı cānā hevā-yı göñlüme
Yüz şuyın toprağa şaldum adum u şanum gibi
4. Ruḥlaruñ şevkıyle ey dilber çemende her seḥer
Çonce çāk eyler kabāsını girībānum gibi
5. Zülf ü ruḥsāruñ ğamından dilberā her şubḥ u şām
Kan döker 'ayn-ı şafaḥ bu çeşm-i giryānum gibi
6. Bādeye 'ahd etmiş idüm gözleruñ devrinde līk
Nice peymānlar şıdı peymāne peymānum gibi
7. Bozalı 'aql-ı nizāmını **Nizāmī**nūñ ğamuñ
Key perişān ḥāldür ḥāl-i perişānum gibi

7(b) mefḥar-i 'isiye: mefḥar-i a'yāna D.

444. Revān: 1972: 401^a; Nizāmī: *Dīvān*: G. 110.

Ġazel-i Nizāmī.

- 4(a) Ruḥlaruñ: Ruḥları R.
- (b) Çonce çāk: Gül fenā R.
- 5(a) ğamından: öñinden R.
- 6(a) devrinde: 'ahdinde D.
- (b) peymānlar: pāymānlar R.

445.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ėy gönül a'yān-ı devlet içre himmet almadı
Kimden umarsın kerem ehl-i mürüvvet almadı
2. Nefse nefsi oldu 'ālem her kişi hayrettedür
Kimseden hiç kimseye dermāna akat almadı
3. Ėy dirīgā lu u ihsānuñ apusın yaptılar
Zıkr[i] hayr olsun dēnür řāhib-sa'ādet almadı
4. Gel zūhūr et andesin Ėy Mehdī-i řāhib-ırān
Hīç cihānda zāhir olmadu 'alāmet almadı
5. Cāhil ü nā-dān olı gör ister iseñ mertebe
Kim kemāl ehline **Bāı** rağbet almadı

446.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Meded bende helāk oldum şanur 'ışı o şeh bāzi
Alupdur zır-i bāline cihānı 'ış şeh-bāzı
2. ıyāmetler opar 'āřık ne dem etse ser-āgāzı
Kim anuñ řūr-ı İsrāfıl olur olursa dem-sāzı
3. Anuñ evc-i řüreyyā mehbı-ı ednāsıdur 'āřık
Cenāh-ı himmeti açup açan kim etse pervāzı
4. Dēmiřsin haddüme ha naş olaldan hurrem ü řādam
Nigārā bizi ġam-ġin eyleme bu řūreti azı
5. Lebün vaşında eş'arum temāřā eyle gel cānā
Dilerseñ Mařzen-i Esrār-ıla ger Gülşen-i Rāzı

---

445. Revān: 1972: 401^a; Bāı: *Dīvān*: G. 542.

Ėazel-i Bāı.

1(a) a'yān-ı devlet: erkān-ı devlet R.

2(b) Kimseden: Kimseler R.

4(b) Hīç: Kim D.

446. Revān: 1972: 401^a; Zātı: *Dīvān*: G. 1536.

Ėazel-i Zātı.

1(b) zır-i bāline: zır-i destine R.

3(a) Anuñ: Elün R.

6. Kūşandum ğayretüñ tîġin raķibe tuş olursam ger
Kılayın ceng-i ‘ālī yā şehīd olam yā ħod ğāzī
7. Yérinden **Zātiyā** şabr u qarārum leşkeri göçdi
Yéridür gökleri gümletse kūs-ı sīnem āvāzı

447.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Nice bir inledeyin derd-ile dolāb gibi
Nice bir aķıdasın eşkümi seyl-āb gibi
2. Nice bir vère lebüñ yād[ı] gözüm yaşına cūş
Gerek ol kanları teskīn éde ‘unnāb gibi
3. Nice bir çeşmi kanāre édünüp kirpüğünü
Aşa dil nīmelerin üstine kaşşāb gibi
4. Şeker-i vaşluñı şükrāne vèr ol ħaste-dile
Ki ğamuñ nişini nüş eyledi cüllāb gibi
5. Ger nişān-ı kef-i pāyuñ göre Cibrīl-i Emīn
Secde-ġāh édine ol mevzi‘i mihrāb gibi
6. Ħaṭ-ı sebziñde düşen noķta-i ħāl-i siyehüñ
Ħüsniñüñ muşhafını zeyn éder i‘rāb gibi
7. **Aĥmedüñ** eşkine baķ k’anda ħayāl-i ruĥ-ı dost
Ter ü zībā görünür ābda meh-tāb gibi

448.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Raķīb étmez benümle merĥabāyı
Muķarrer seg yapışmaz āşināyı
2. Müşebbek sīnemi ķurdum yoluñda
Ki bu aġ-ıla tütam sen hümāyı

447. Revān: 1972: 401^a; Aĥmed Paşa: *Dīvān*: G. 335.

Ġazel-i Aĥmed.

1(a) dolāb: tölāb D.

448. Revān: 1972: 401^b; Mesīĥī: *Dīvān*: G. 272.

Ġazel-i Mesīĥī.

2(a) ķurdum: ķodum D.

3. O meh binsün dëyü her gëce urur
Şafaç çarḥ atına kızıl ‘abāyı
4. Şanuram ‘ışkuña kesmiş-durur na’l
Felekde gördüğümce yeñi ayı
5. Hevāñ içinde ölürse **Mesīḥī**
Kesüp başını bir top ét hevāyı

449.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Yoğ imiş sende vefā ey bī-vefā bildüm seni
Çoğ imiş cevruñ baña ey pür-cefā bildüm seni
2. Ey efendim gün gibi rüşen begüm her-cāyīsın
Yüzine gülmekdür işüñ ey meh-liķā bildüm seni
3. Bilmedüm şuçum nedür aşlā begüm raḥm étmedüñ
Bu muḳarrer yoğ-imiş meylüñ baña bildüm seni
4. Āşinā-y-idük senüñle ‘ālem-i ervāḥda
Tā ki gördüm yüzüñi ol dem şehā bildüm seni
5. Ey **Ḥayālī** şuretā bö[yle] şovuklanmaḳ neden
Rind-i şāhid-bāz-imişsin tınma hā bildüm seni

450.

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Ne naḳş éder bizüm-ile nigārı gördüñ mi
Ne fitneler ḳoparur rüzgārı gördüñ mi
2. Bu ḳanlı ḳanlı yaşumdan revān olur göz göz
Bu çeşme çeşme aḳan cüy-bārı gördüñ mi

4(a) ‘ışkuña: esbüñe R.

449. Revān: 1972: 401^b; Ḥayālī: *Dīvān*’da yoktur.

Ġazel-i Ḥayālī.

450. Revān: 1972: 401^b; Āhī: *Dīvān*: G. 125.

Ġazel-i Āhī.

2(a) ḳanlı ḳanlı yaşumdan: çeşme çeşme gözümünden R.

(b) çeşme çeşme: ḳanlı ḳanlı R.

3. Kaçup kaçup [da] irakdan dönüp dönüp yüzüme
Kıya kıya bakan ol gamze-kârı gördüñ mi
4. Direk direk dikilürken kapuñda dūd-ı dilüm
‘Alem ‘alem göge ağan şerârı gördüñ mi
5. Erişdüğüne şorar **Āhī** gözyaşın[ı] döküp
Kabā-yı sürh-ile ol gül-‘izârı gördüñ mi

451.

Mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ‘Işkuñ olalı cānuma hem-dem dedükleri
Derd oldı dil harimine mahrem dedükleri
2. Hecrüñde şöyle üns tutupdur benümle kim
Bir lahza bensüz olmaz ol gam dedükleri
3. Bu naş-ı kadd ü zülf ü dehān-ıla ey perī
Sensin cihānda var-ısa ādem dedükleri
4. Görmez olalı çeşm ü kad ü zülf ü ağzuñı
Görinmez oldı gözüme ‘ālem dedükleri
5. Kārün gibi yere geçe luţfuñdan utanup
Gökden inerse ‘İsī-i Meryem dedükleri
6. Demler gelür **Nizāmī** başa ‘ışk içinde kim
Biñ yılca görünür göze bir dem dedükleri

452.

Fā‘ilätün fā‘ilätün fā‘ilätün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Görmesem ol āfeti hasret helāk eyler beni
Ger görürsem vecd-ile hāyret helāk eyler beni

5(a) Erişdüğüne şorar: Şorar erişdüğüne D.
451. Revān: 1972: 401^b; Nizāmī: *Dīvān*: G. 111.
Ġazel-i Nizāmī.
5(a) luţfuñdan: nuţkuñdan R.
452. Revān: 1972: 401^b; Zātī: *Dīvān*: G. 1492.
Ġazel-i Zātī.
1(b) hāyret: hālet R.

2. Hecre düşdüm kül éder eczâmı nâr-ı ğuşşa âh
Vaşla érsem hâlet-i vuşlat helâk eyler beni
3. Zülfini çözdükçe rüşen şubhumı şâm eyler âh
Gözlerin süzdükçe ol âfet helâk eyler beni
4. Döne döne döndürür dolâb-veş başum nigâr
Bu felekler cevri hüd kat kat helâk eyler beni
5. Katline ben hastenün lâzım degüldür tîğ u tîr
Hâlümü şor bir nefes hâlet helâk eyler beni
6. Hışm-ıla bakma ‘Alî ‘ışkına arslanum baña
Yoşsa ol çeşm-i esed-heybet helâk eyler beni
7. Va‘de vèrürse iki sâ‘at beni öldürmege
Zâtiyâ ol âfet ol sâ‘at helâk eyler beni

453.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kimse mi var ‘âşıkâ cânlar vèrür cânân gibi
Büse añılsa uzadur la‘lini mercân gibi
2. Her kime yalan ise derdüñ baña gerçek-durur
Her kime gerçek ise vaşluñ baña yalan gibi
3. Miñnet-âbâd-ı belâ dârü’s-şifâdur bendeye
Devletüñde şâdmânâd derdüme dermân gibi
4. Meşrebi hâk[î] olanlar nüş éderse cüş éder
Yere siñmez cür‘a-i câm-ı maħabbet kan gibi
5. Hâdden aşur[dı] vefâsuz devr çirkînlikleri
Sen güzelsin bî-vefâ olma begüm devrân gibi
6. Êşigüñde gendüye kaldı raķibüñ itlügi
İtlerüñ-ile Necâtî seyr éder yârân gibi

453. Revân: 1972: 402^a; Necâtî: *Dîvân*: G. 626.

Ġazel-i Necâtî.

- 2(a) Her kime: Herkese R.
- 3(a) Miñnet: Devlet R.
- 4(a) éderse: édicek D.
- 5(a) Bu mısra *Dîvân*’da şöyledir:
“Hâdden aşurdı bu devr-i bî-vefâ çirkînlügi”.

454.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne var teslīm-i cān étsem göricek şüret-i hūbı
Bilürsiz ihtiyārum yok benüm sevmekde maḥbūbı
2. Maḥabbet resm ü āyīnin ḥaṭ-ı dildārdan öğren
Ki iki günde bir eksük degül 'uşşāka mektūbı
3. Ser-i zülf-i perişānuñla cānā baş қоşaldan dil
Başumdan eksük olmadı cihānuñ şūr u āşūbı
4. Êşitdüm yine bir gerçek kıyāmet dil-rübā kıpmış
Şacı zencīrine dizmiş kıul étmiş cümle Üskūbı
5. Egerçi elde söz çokdur velī ḥaḳ bu ki **İşhākuñ**
Be-gāyet hūb u nāzūkdür gāzel tarzında üslūbı

455.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Pārelendi tīşe-i kıahr-ıla göñlüm ma'deni
Tolsa tañ mı la'l ü gevherlerle çeşmüm dāmeni
2. Senüñ-ile vaşl olduğum gece ey māh-rū
Tā kıyāmet bārī açılmasa şubḥuñ revzeni
3. 'Aşıkuñ yağı eridükçe ruḥuñ enver olur
Yoḥsa yürek yağı mıdur ol çerāguñ revğanı
4. Şem'-veş her gece göñlümüñ görenler yandüğün
Dēr fener örtüsine beñzer bunuñ pīrāheni
5. Āsitānuñda müjeñ kıldı **Mesīḥī**yi muḳīm
Sākin étدی nitekim gökde Mesīḥī sūzeni

454. Revān: 1972: 402^a; İşhāk: *Dīvān*: G. 290.

Ġazel-i İşhāk.

455. Revān: 1972: 402^a; Mesīḥī: *Dīvān*: G. 260.

Ġazel-i Mesīḥī.

3(b) Yoḥsa: Yoḥsa D.

456.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Işık bir şem'-i İlahîdür benem pervānesi
Şevk bir zencîrdür gönlüm anuñ dīvānesi
2. Kande bilsün şāh-ı 'ışkuñ der-gehi ādābını
Küh-ken bir tağ eri Mecnūn yaban dīvānesi
3. Kelle-i 'uşşāk şatılmaz kesādı var çatı
İşlemez oldı maḥabbet şehrinüñ ser-ḥānesi
4. Murğ-ı dil dā'im hevā-yı 'ışık ser-gerdānidur
Bülbülün gül-zār[1] var būmuñ olur vīrānesi
5. Şāğar-ı Cemde bu beyt-i dil-güşā mersūm imiş
K'āteş-i bādeyle germ-ā-germ iken kāşānesi
6. Şīr ü şekker gibi alışdı Ḥayālīnün bugün
İltifāt-ı şāh-ıla bu vaz'-ı dervīşānesi

457.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kimsenün gördüğine rāzī degül cānum seni
Görmeyeydi kāşkī kuluñ da sultānum seni
2. Gözüme encümce gelmez şehrumüz dilberleri
Ben seni sevdüm seni ey māh-ı tībānum seni
3. Hey benüm 'ömrüm bu dirlikden ölüm yēgdür baña
Fürkatün derdi beni uyutmaz efgānum seni

---

456. Revān: 1972: 402^a; Ḥayālī: *Dīvān*: G. 67.

Ġazel-i Ḥayālī.

4(b) būmuñ: bunuñ R.

5(b) K'āteş: Āteş D.

457. Revān: 1972: 402^a; Yahyā: *Dīvān*: G. 491.**Ġazel-i Yahyā.**

1(a) Bu mısra Dīvān'da şöyledir:

"Kırmızı cāme geyüp al ile öldürme beni"

Dīvān'da bu gazelden sonra gelen 492. gazelin matla beyti şöyledir:

"Kırmızı cāme geyüp al ile öldürme beni

Çağ boyınca kana girmiş dimesün gören seni".

2(a) dilberleri: meh-ruları D.

4. Senden ayruğa gönül vermege yok gönlüm benim
Var kıyās eyle ne vech-ile sever cānum seni
5. Çünkü ey **Yahyā** maḥabbet sırrını fāş eyledüñ
Dāstān etsüñ bütün dünyāya dīvānum seni

458.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ağlatma dostum beni güldürme düşmeni
Yaşumdan et ḥazer gerek ise saña seni
2. Ka'be yüzüñ[i] görmege varduqça kapuña
Sa'y eyle çıqmağa kerem et göreyin seni
3. Yağarsa yaksun âteş-i derdiyle nüshā-veş
Yanında olayın teb-i hicrān ḳosun beni
4. Bir dem mi var kim etmeye yaşum 'adūña ḳaşd
[Mer]dümler içre ancılayın bir çeri ḳanı
5. Tutmazdı ğuşşa yaqasını cürm-i **Zātī**yi
Setr etse 'afvüñüñ eger ey şāh dāmeni

459.

Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çeşm-i bīmāruñla evvel derd-nāk etdüñ beni
N'eyledüñse eyledüñ āḥir helāk etdüñ beni
2. Mübtelā-yı nefis ü pür-ālūde-i 'işyān iken
Ḥamdü-li'llāh ey sirişk-i dīde pāk etdüñ beni
3. Ben ayak toprağını peymāne et
Sāḳiyā şevḳ-i mey-i 'ışḳuñla ḥāk etdüñ beni

---

458. Revān: 1972: 402^a; Zātī: *Dīvān*: G. 1662.

Gazel-i Zātī.

3 (a) âteş-i derdiyle: âteş-i cevriyle D.

4 (a) kim: ki D.

5 (b) şāh: dost R.

459. Revān: 1972: 402^b.

Gazel-i Vālihī.

4. Şubḥ-veş mihr-i nihālūñ ‘ālem[e] kılduñ ‘ıyān
Gösterüp pehlūñı ya‘nī sīne-çāk êtdūñ beni
5. Ḥusrev-i mülk-i süḥandan **Vālihī** yaqduñ çerāğ
Anuñ için şem‘ gibi sūz-nāk êtdūñ beni

460.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Êdüp kūyında saḳḳālīḳ ḳapuñuñ oldı ferrāşı
İlāhī merdüm-i çeşmūñ dilerem çok ola yaşı
2. Ne-y-idi cān-ıla cānāna erişmek cihān içre
Bu cism-i nā-tüvān olmasa aramızda ger nāşī
3. Beni cevr okı-y-ıla öldürürse ol kemān-ebrū
Nişān-gāh ola erbāb-ı belāya ḳabrümūñ taşı
4. Görüben ni‘met-i ḥüsnin şunarsa it gibi dā‘im
Raḳībā el uzatma ol degüldür degmenūñ işi
5. Ḳapuña geldi sulṭānum ser-i zülfüñe bend olmuş
Vuşūlī bī-nevā ya‘nī delüler ḥaylinūñ başı

461.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ḥayret ey büt şüretūñ gördükde lāl eyler beni
Şüret-i ḥālüm gören şüret ḥayāl eyler beni
2. Mihr şalmazsan baña raḥm eylemezsen bunca kim
Sāye tek sevdā-yı zülfüñ pāy-māl eyler beni
3. Ża‘f-ı ṭālī‘ māni‘-i tevfiḳ [olur] her nice kim
İltifātuñ arzū-mend-i vişāl eyler beni

460. Revān: 1972: 402b; Vuşūlī: *Dīvān*’da yoktur.

Ġazel-i Vuşūlī.

461. Revān: 1972: 402b; Fużūlī: *Dīvān*: G. CCXCIV.

Ġazel-i Fużūlī.

1 beni: meni D. (Metnin başından sonuna kadar)

2(a) şalmazsan: şalmışsan R.; baña: maña D.; bunca: munca D.

3 (b) “Ārzū ser-geşte-i fikr-i muḥāl eyler beni” R.

4. Tīr-i ğamzeñ atma kim baġrum deler anum doker
‘Ad-ı zülfüñ açma kim aşüfte-hāl eyler beni
5. Dehr vaf étmiş beni nev-reste hūblar ‘ıkına
Her yeten meh-veş [esīr-i] hattı u hāl eyler beni
6. Ey **Fuzūlī** kılmazam terk-i tarī-i ‘ık kim
Bu fazīlet dāhıl-i ehl-i kemāl eyler beni

462.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dédüm zülf ü ruhuñdan dil [geyer] miskīn olup şālı
Dédi bu Rūmdur dervīş çoġ olur bunuñ abdālı
2. Maħabbet sebze-zārında mey-i gül-gün içen şāfī
Geçer bu naşı ço devr-i zamāne gül gibi ālı
3. Şular kim mest olupdur meclis-i cām-ı maħabbetde[n]
Gözine zerrece gelmez dü ‘ālem mülkinüñ mālı
4. Felek āyīnesinden gösterürler nice biñ şüret
Ne bilsün zāhid-i hod-bīn nedür ‘aşıqlaruñ hālī
5. Dilerseñ kim ola gönüñ gözüñ nūr-ı şafā-y-ıla
Maħabbet cāmını **Şem‘ī** olu gör bamaġıl hālī

463.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hūn-ı dilden çün abīb-i ‘ık şerbet baġladı
‘Āşık-ı dil-asteler bir pāre şıhat baġladı

---

4 (a) doker: töker D.;
(b) açma: içre R.

5 (a) nev-reste hūblar: nev-res cevānlar D.

462. Revān: 1972: 402^b; Şem‘ī: *Dīvān*: G. 174.

Ġazel-i Şem‘ī.

1(b) Rūmdur: rehümdür R.

2(a) mey-i gül-gün: mey-i gül-reng D.

(b) ço: çün R.

5(b) olu gör: uta gör R.

463. Revān: 1972: 402^b.

Ġazel-i Niyāzī.

2. Zerre-veş ser-geşteñ olmış dolanur küyuñ güneş
Sen meh-i nā-mihre var-ısa maḥabbet bağladı
3. Gördügi sā'at ḥurāmān ḳaddüñüñ şalınuğın
Bāđda serv[üñ] ayağın zencir-i ḥayret bağladı
4. Āsitānuñ kelbi kim başdı bu çirkın yüzüme
Çehre-i zerdüm nigārā [yahşı] şüret bağladı
5. Mūnis olmuşdur ḥayāl-i çeşm-i yār-ıla göñül
Beñzer ol Mecnūna āhūlarla ūlfet bađladı
6. Māh-rūlar vaşfidur dā'im Niyāzīñüñ sözi
Şehrde şiri anuñçün böyle şöhret bağladı

464.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Mużari^c -- + / - + -- / -- + / - + --

1. Āhumdan āsmāna yer yer tarāḳa düşdi
Nergis gibi her encüm göz açdı baḳa düşdi
2. Ḳaddüñ ḥayāli-y-ile bāđ içre eşk-i çeşmüm
Serv ayağına ey dil şu gibi aḳa düşdi
3. Cismüm ḥayāl-i fānūs cān anda şem'e beñzer
Miḥnet şebinde āhum od gibi yaḳa düşdi
4. Çün ḳur'a atdı şofī ḥūr-ıla geldi Kevşer
Maḥbūb-ı bāde ey dil ehl-i mezāḳa düşdi
5. Şem-i ruḥ-ı vişālin ađyāra yandıraldan
Ḥākister oldı **Rahmī** nār-ı firāḳa düşdi

464. Revān: 1972: 402^b; Rahmī: *Dīvān*: G. 210.

Ġazel-i Rahmī.

2(b) ey dil: ey gül D.

4(a) ḳur'a atdı: ḳur'a saldı D.

5(a) "ol" kelimesi vezin gereği metinden çıkarıldı.

465.

Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Burc-ı şeref üzre görüp ol ruĥları mâhı
Âhum sevinüp gök yüzine atdı külâhı
2. Vardukça çemen seyrine göz degmemek için
Ol nergis-i mestâneyi sen şakla İlähî
3. Oĥ gibi beni baĥrına başardı kemânuñ
Bir kez göz ucuyla baña ger kılsa nigâhı
4. Dil mürdesini düşde dedüm kim eder ihyâ
Gösterdi baña Ĥazret-i 'İsâ Memi şâhı
5. Yâr eşigini bekle odur maĥlab-ı a'lâ
Terk eyle **Figâni** yüri var mañşib u câhı

466.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ķurtarup tâb-ı teb-i ĥamdan meded cânânumı
Yâ İlähi sen ĥalâş eyle belâdan cânımı
2. Ķomayup burc-ı nuĥüsetde murâdum necmini
Ķam ĥusûfından berî eyle meh-i tâbânumı
3. Mısr-ı şihĥatde serîr-i râĥatuñ sultân[ı] kıł
Çâh-ı miĥnetden ĥalâş ét Yûsuf-ı Ken'ânumı
4. Yâ İlähî reh-nümâ edüp hidâyet necmini
Al çıkar ĥam varĥasından şâh-ı 'âlî-şânumı
5. Ol güzeller şâhına şihĥatler olsun tek hemân
Ķapusunda varayın ĥurbân edeyin cânımı

465. Revân: 1972: 403^a; Figâni: *Dîvân*: G. XCV.

Ķazel-i Figâni.

2(a) seyrine: mülkine R.

(b) nergis-i mestâneyi: gözleri mestâneyi D.

3(b) Bu mısra *Dîvân*'da şöyledir:

"Bir kez gözi ucuyla kıla idi nigâhı" D.

466. Revân: 1972: 403^a; Ĥayretî: *Dîvân*: G. 475.

Ķazel-i Ĥayretî.

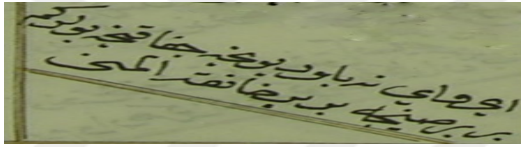
3 (b) Çâh-ı miĥnet: Cân-ı miĥnet R.

6. Nice nālān olmasun dil bülbüli k'āsīb-i teb
Çonce-i nesrīne döndürdi gül-i ḥandānumı
7. **Ḥayretī** budur niyāzum kim şafā mir'ātidur
Çomasun jeng-i elemle ṭal'at-ı cānānumı

467.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün
Hezec --+/ +--+/ +---+ / +---

1. Tā şafḥa-i ruḥsāre ḥaṭuñ yazd[ı] raḫamı
Ser-nāme-i ḥüsnine mehüñ çekdi ḫalemni
2. Bu naḥs sitārem bile ceng eylemek ister
Āhum ki diker gūşe-i eflāke 'alemni
3. Köp cevır ü cefā itgüci yār ola senüñ tek
Çıngıs daḫı étmezdi bula ḫulm ü sitemni

4. *Goftem ki be-men raḥm kon ey şūḫ-ı cefā-kīş*
Türk oḅlanı men añlamanam dēdi 'Acemni
5. Cānsuz büte ṭapınca saña ṭapsa ne rāhib
Ma'būd ēdinüp bārī senüñ gibi şanemni

467. Revān: 1972: 403^a; Nizāmī: *Dīvān*: G.114.

Ġazel-i Nizāmī.

- 1(a) şafḥa-i ruḥsāre: şafḥa-i gülzāre R.
(b) ḥüsnine mehüñ: ḥüsnīğa meḥirġ D.
2(a) Bu: Ol D.
(b) diker: tiker D.; gūşe: kūşe D.
3(a) senüñ tek: seniñġ dik D.
(b) daḫı: daḅı D.; étmezdi: itmes idi D.; bula: bu D.
4 Bu beyit *Dīvān*'da yoktur.
5 (a) كفتم كه بمن رحم ای یار جفا كیش : D. ; şūḫ: yār D.
[=Ey cefā edici güzel! Bana merhamet et derim.]
(b) añlamanam: anġlamanam: D.
6 (a) Cānsuz: Cansız D.; ṭapınca saña: tapġınca sarġa D.; rāhib: zāhid R.
(b) ēdinüp: idiniş D.; senüñ gibi: siniñġ kibi D.

7. Çün qaddüñ elifdür dehenüñ mîmdür ey dost
Ol qadd ü dehāndan umaram derdüme emni
8. İtlerüñ izin yolda görende sevinirmen
Müflis kişi tapmış gibi bir nice diremni
9. Baş üzre yürüpdür ser-i küyına **Nizāmī**
İşkuñ yolına şıdık-ıla başduñ çü qademni

468.

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün
Hezec +---- / +---- / +---- / +----

1. Bugün bir serv-quad gördüm urınmış bir külāh egri
Eliyle oynayup zülfin eder geh toğrı gāh egri
2. Nigār egri bağan gözden cemālin gizler ey zāhid
Sen ol dīdār[1] görmezsin çün eylersin nigāh egri
3. Raqībī hasbet-en-li'llāh edinme gendüñe maḥrem
Ma'āza'llāh ki yaraşmaz nedīm-i pādişāh egri
4. Bēli bār-ı mezālimden bükülmüş anuñ içündür
Ser-i dīvān-ı ḥüsñünde qaşuñ bī-iştibāh egri
5. Dēdüm qaddüñ dil ü dīn[i] müselmānī gibi toğrı
Ḥaṭ-ı tersā gibi niçündür ol zülf-i dü-tāh egri
6. Dēdi serv-i bülendümde anuñçün egridür zülfüm
Ki meyl etdükçe bālāya olur dūd-ı siyāh [egri]

7 (a) qaddüñ: qadding D.; dehenüñ: dehening D.

(b) dehāndan: dehendin D.

8 (a) İtlerüñ: İtlerinüñ R., İtlerin D.; görende: görüben D.

(b) gibi: kibi D.

9 (a) yürüpdür: yürüp yār R.; ser-i küyına: ser-i küyığa D.

(b) başduñ çü: başduñsa R.

468. Revān: 1972: 403^a; Aḥmed Paşa: *Dīvān*: G. 332.

Gazel-i Aḥmed.

2(a) gizler: gözler R.

(b) eylersin: edersin D.

3(a) gendüñe: ḥüsñüñe D.

4(b) Ser-i : Şehā D.

5(a) Müselmānī: Müselmānlar D.; toğrı: toğru D.

6(a) Dēdi: Dēdüm R.; serv-i bülend: qadd-i bülend D.; zülfüm: zülfi R.

7. Kadeh tut lāle-veş **Ahmed** bu dem kim şevk-ı bezmüñle
Düzer nāzük kabāsın gül geyer gonce külāh egri

469.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her gece ol şem' ile rüşen raķībūñ hānesi
Tañ degül yanup yaķılsa 'aşıķ-ı pervānesi
2. Pā-bürehne 'ālemi geşt étdügüm 'ayb olmasun
Olmuşam ben bir perinüñ baş açuķ dīvānesi
3. Tā ki toldurduñ raķibe içmege peymāneñi
Toldı ey 'ömr-i 'azizüm 'ömrümün peymānesi
4. Tā ki derdi dāne-i hāli ruħuñdan mür-ı haţ
'Aşıķ-ı dil-hastenün cānā dükendi dānesi
5. Çok dili ağızı toķındı kākülünde gönlüme
Dil bükün görsün eyā **Zātī** nigāruñ şānesi

470.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kimseler görmiş degül serv-i revānuñ boyını
Şimdi tırmuşdur şabā-y-ıla éder el oyunu
2. Bülbül ol deñlü leṭā'if söyledi kim şāh-ı gül
Müflis oldu bezm-i gülşende şoyunu şoyunu
3. Gökden uçurmaķ yeridür şol melek-ruhsarı kim
Cennete beñzetmek ister sen perinüñ küyünü

7(a) Bu mısra *Dīvān'* da şöyledir:
"Kadeh tut lāle-vār Ahmed ki bu dem yād-ı bezminle".

469. Revān: 1972: 403^b; Zātī: *Dīvān*: G. 1610.

Ġazel-i Zātī.

5(b) bükün: bükün D.

470. Revān: 1972: 403^b; Necātī: *Dīvān*: G. 624.

Ġazel-i Necātī.

1(a) serv-i revānuñ: dērlerdi servüñ D.

(b) éder: éde D.

2(b) bezm-i gülşende: gülşende bezm R.

3(b) sen: señ R.; küyünü: rüyünü R.

4. Çeşm-i bīmāruñ kōmıř cām-ı řarābı kın içer
Ola kim şışhat bula n'ola değişsün şuyını
5. Yüzini dürer gül-i ĥandāna teřbīh ēdicek
Ķatı nāzük-tab'dur yāruñ bilürsiz ĥüyını
6. Nāfe miskīn ēy şanem evvel kati bozğun idi
Öykinelden zülfüñe bir pāre düzdi tüyini
7. ēy **Necātī** buldururlar saña bir gün bilmiş ol
Kim ģamuñ yatağısın zülf-i siyāhuñ boyını

471.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gözleyen 'ālī-nazar dünyāyı bir ĥürmen gibi
Ĥabbeye şaymadı mihrin dāne-i erzen gibi
2. Rūřen olsun dēr iseñ gün gibi göñlüñ ĥānesi
Ĥ'āb-ı ģafletden açuķ tüt çeřmüñi revzen gibi
3. Güşe-ĝir [ol] 'ālemi seyr eyle künc-i ģārdan
Gör cihānı görme gendüñ dīde-i rūřen gibi
4. Gerdenin tütma ĝirībān gibi ĥalkuñ merd iseñ
'Aybını setr eyle yüz sür pāyına dāmen gibi
5. Serzeniřden 'ār ēderseñ var yüri tenhā-rev ol
Riřte-i peyvend[e] göz dikme řaķın sūzen gibi
6. Raĥt-ı baĥtın yaķmaęa 'iřķ āteřin [ölęermeęe]
Yer m[i] var herĝiz gedāya ĝüře-i külĥān gibi
7. Gül ruĥuñ vaşfıyla ne-y-di olmağa raşbü'l-lisān
Cümle ser-tā-pā zebān olsa tenüm sūsen gibi
8. Evvelā gendüñle ĝel var dost ol **İřĥāk** sen
Cümle 'ālem baķmasun dērseñ saña düşmen gibi
9. Aęlamaķla ĝeçmesün 'ömrüñ bahārı mevsimi
Ebr gibi olma ĝiryān gül sen ol ĝülřen gibi

7(a) Bu mısra *Dīvān*'da şöyledir:

"Buldururlar saña elbette Necātī bilmiş ol".

471. Revān: 1972: 403^b; İřĥāk: *Dīvān*: G. 332.

Ķazel-i İřĥāk.

472.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gör nice sehḥār olur āfetüñ gīsūsını
Bağladı bir sihr-ile biñ 'aşıkuñ uyhusını
2. Tākāt-i 'uṣṣākı tāk et dēyü söyler gūsına
Alnı tākından egilmişdür görüñ ebrūsını
3. Ol yüzi mir'ātuñ oldum baş açuḡ dīvānesi
Görürem her ne ise bir bir başumuñ yazusını
4. Görinen zerrāt şanmañ 'ālemi tutdı ğubār
Göçdi şabrum leşkeri çaldum melāmet kūsını
5. El açup ḥācet dileñ ğam pāy-māl ētsün beni
Ārzūlar dostlar dil dilberüñ pā-būsını
6. Bir mücerreb nüṣḥa yazuñ ben kara yazuluḡa
Tā ki bāzū-bendler gibi öpem bāzūsını
7. Bir ğazel dēdüm yine sihr ētdüm efsün oḡıdum
Zātiyā görüp nigāruñ ğamze-i cādūsını

473.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dil-i maḥzūnumı bir dem tesellī ētseñ olmaz mı
Tūtalum düşmanuñ oldum müdārā ētseñ olmaz mı
2. Beni tīg-i celālūñle gül-i şad-berge döndürdüñ
Kemāl-i 'ıṣḡumu ḥalkā hüveydā ētseñ olmaz mı
3. Baña gelmezsın ey kaşı kemānum bārī tīrūñden
Ḥoş-āmed eyleseñ bir nāme peydā ētseñ olmaz mı

472. Revān: 1972: 403^b; Zāti: *Dīvān*: G.1708.

Ġazel-i Zāti.

Başlıkta: *Ġazel-i İṣḥāk* yazmaktadır.

3 (a) mir'ātuñ: çaranuñ R.

7 (a) ētdüm: ēdüp R.

473. Revān: 1972: 404^a; Yahyā: *Dīvān*: G. 484.

Ġazel-i Yahyā.

1(a) dem:ğün D.; tesellī: tesellā D.

2(a) tīg-i : tīr-i R.; döndürdüñ: döndürseñ D.

4. Bulutlar gibi bād-ı āhum-ıla tağlara düşdüm
Gelüp Mecnūn-ı şeydānı temāşā etseñ olmaz mı
5. Güneş gibi erişip āsitānuñ āsumānından
Bugün ‘İsā gibi **Yahyāy**ı ihyā etseñ olmaz mı

474.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Xanı ol ‘ālem ki la’lūñ derdüme dermān idi
Gözūñ-ile küfr-i zülfūñ baña dīn īmān idi
2. N’oldı ol mevsim ki fikr-i şöhetüñle dā’imā
Gönceler açup dehen gülşende xan hayrān idi
3. Hem-dem olmağa ruħuñla bir nefes zülfūñ gibi
Kākülūñ-veş cān u dil zülfüñde ser-gerdān idi
4. Her ikindi seyrümüz ol zülf-i şeb-reng idi līk
Arada ‘illet şebān-geh vaḫti bir seyrān idi
5. Söz degürmezdi **Mesīhī** bülbüle şol vaḫt ki
Zahm-ı her tīrūñ teninde bir gül-i ḫandān idi

475.

Fe’ilātün fe’ilātün fe’ilātün fe’ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yār çıxduḫça xapudan gören ol ruḫsārı
Beñzedür maṭla‘-ı Ḥurşīde der-i dildārı
2. Cāme-ḫ‘ābında meger ol meh[i] ‘uryān görmiş
Ḥayret almış müteḫayyir evinūñ dīvārı

4(b) “Gelüp şeydānı temāşā etseñ Mecnūn olmaz mı” R.

5(a) āsumānından: āsumānuñdan R.

474. Revān: 1972: 404^a; Mesīhī: *Dīvān*: G. 254.

Ġazel-i Mesīhī.

1(b) Gözüñ: Yüzüñ D. ‘Hem’ kelimesi vezin gereği metinden çıkarıldı.

3(b) zülfüñde: ḫüsñüñde D.

4(b) vaḫti: vaḫt D.

5(a) vaḫt ki: vaḫt kim D.

475. Revān: 1972: 404^a; Emrī: *Dīvān*: G. 530.

Ġazel-i Emrī.

1(a) çıxduḫça: çıxduḫda D.

2(a) meger: gice D.; görmüş: görüp D.

3. Şāh-ı gül tekye-i gülşende bir ābdāl[un]dur
Dāğ-ı hūnī gül-i sürh u elifdür hārı
4. Bakma ğayra dēyü göz penceresin mıhladı yār
Merdümüm şanma gözüm içre ser-i mismārı
5. Hişşe aldum ğam-ı Ferhād-ile Mecnūndan ben
Anda[n] ēy **Emrī** ben aldum ğam-ı ‘ışk-ı yārı

476.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çapdı çehremden şabā hāk-i der-i cānānumı
Āh kim elden çıkardum dārū-yı dermānumı
2. Zā’fdan ğayrı şabībüm yoğ gelür nabzum dutar
Gözleyen ğamdur o hem-şādīde bekler yanımı
3. Dēyelerdi ‘acz édüp yā Rab bu nāra döymezüz
Ger yedi dūzah çekeydi bir nefes sūzānumı
4. Cāmī’-i Kuds eylesem bu deyr-i pür-eşkalūmi
Kudret el vērse firīşteh eylesem şeytānumı
5. Ey **Hayālī** kaşreden deryāya varmış ‘aşıkın
Baħr-i zehhārın benüm kimdür bilen pāyānumı

477.

Mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bir serv kāmete şarılıp yāsemen gibi
Gönlekçe yatalum çemen üzre semen gibi

3(b) ‘bu’ kelimesi vezin gereği metinden çıkarıldı.
Dāğ-ı hūnī: Dāğ-ı hūnīn D.; elifdür: ayağıdır R.

4(a) Bakma ğayra: Gayra açma D.

(b) içre ser-i mismārı: içre olan mismārı D.

5(a) “Hisse étdün ğam Mecnūn-ile Ferhād-ile”. R.

476. Revān: 1972: 404^a; Hayālī: *Dīvān*: G. 35.

Gazel-i Hayālī.

1(b) elden çıkardum: çıkardum elden R.

2(a) dutar: tutar D.

3(b) sūzānumı: hicrānumı D.

477. Revān: 1972: 404^a.

Gazel-i Vālihī.

2. Göstermez oldu çeşme-i cān şüret-i şafā
Böyle mükedder eden anı hāk-i ten gibi
3. Abdāl-ı 'ıřk terk-i vücūd êtdügi bu kim
Vuşlat deminde hā'il olur pīrehen gibi
4. Baş üzre götürüp şala ger hāke çün seni
Ger ola yār-ı gāruñ o demde kefen gibi
5. Faħr-i cihān çü faħr-ıla faħr êtdi **Vālihī**
Merd ol-durur ki qalmaya zīnetde zen gibi

478.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Bulup bir iki miskīni kimin aşdı kimin başdı
Efendi zülf-i miskīnün yine haylī hüner aşdı
2. Kırup geçürmeden 'uşşākın uşanmazdı ammā kim
Kemān-ebrūsı müjgānı okın atdı yayın yaşdı
3. Raķīb-i kāfirün hākķı degülken zülfi zencīri
'Aceb zılm eyledi dilber anı nā-hāk yere aşdı
4. Bugün meydān-ı hüsünüñde yine ey Hıusrev-i hūbān
Ruħ-ı Gülgünüñ Şebdīz-i hātтуñ der demez başdı
5. Ne cüz'īdür yoluñda māl-ı dünyāyı nişār êtmek
Vuşūlīnün efendi baş u cān vèrmek-durur kaçdı

479.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün

Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ol dem ki hāt-ı haddün añup eyleyem āhı
Gökde nefesüm jeng êde āyīne-i māhı
2. Ne māh-durur şüret-i zībāsı ki anuñ
Māhiyyetin idrāk edemez 'aql ke-mā-hī

478. Revān: 1972: 404^a; Vuşūlī: *Dīvān'* da yoktur.

Ġazel-i Vuşūlī.

479. Revān: 1972: 404^b; Ca'fer Çelebi: *Dīvān*: G. 223.

Ġazel-i Ca'fer.

3. Her gece feleklerde görinen degül encüm
Yer yer od urupdur göge ‘aşıklarunñ ahi
4. Bir ravzadur ol lāle-ruhuñ küyü kim anuñ
Tübā görünür ehl-i dile şah-ı giyāhi
5. **Ca‘fer** ki senüñ aduña dāğ urdı kolına
Güyā ki zer üstine kodı sikke-i şahı

480.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Jāle-veş cezb etti ey dil yār-ı ruḥ-efzā seni
Hākden götürdi ol mihr-i cihān-ārā seni
2. Ey şabā sende eşer mi var hevā-yı yārdan
Dem-be-dem cüş u huruş eyler görüp deryā seni
3. İşğ odından saña ben pervāne yanardum eger
Bulbilsem bir gece ey şem‘-i cem‘-ārā seni
4. Mācerā-yı çeşm-i pür-hünumdan aḡlardum revān
Görbilsem bir nazar ey gözleri şehlā seni
5. Öl diril cān ver yolında ölene cānlar verür
Ol kıyāmet **Zātīyā** eyler gerü ihyā seni

481.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Ne revādur bu eyā ḥüsn elinüñ pādişehi
Yaқа cān mülkin oda zulm-ile işkuñ sipehi
2. Ḥasret-i şem‘-i ruḥuñdan senüñ ey Zühre-cebīn
Yaқar āhum erişüp her gece қandīl-i mehi

480. Revān: 1972: 404^b; Zātī: *Dīvān*: G. 1698.

Ġazel-i Zātī.

- 2 (a) şabā: şafā D.
  - 3 (b) Bulbilsem: Görbilsem R.
  - 4 (b) Görbilsem: Bulbilsem R.
  - 5 (b) gerü: gelür D.
481. Revān: 1972: 404^b; Şem‘ī: *Dīvān*: G. 179.
Ġazel-i Şem‘ī.

3. Eşidüp āhumı ol kâmet-i bālâ şalınur
Şalınur bād-ı şabādan nitekim serv-i sehî
4. Ka'be vü mescid ü mihrāba göñül baş egmez
Olalıdan berü kıblem eşigüñ secde-gehi
5. Serverā pādişeh-i mülk-i gamuñdur **Şem'î**
Āhınuñ āteşidür başda zerrin külehi

482.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri^c -- + / - + - - / - - + / - + - -

1. Āhum odıyla ey meh 'ālem dutuşdı yandı
Dūd-ı siyāhum-ile gökler göge boyandı
2. Dil murğ[1] biñ çekinsün 'ömrince kırtılamaz
Boynuna geçdi çünkim bu zülfüñüñ kemendi
3. Mir'āt-ı hüsnüñ ey meh gün gibi görinelden
Bu cümle halk-ı 'ālem anı bakup begendi
4. Āzādlik yüzini görmeyeyin bugün ben
Var ise ger cihānda senden güzel efendi
5. Ayaklara düşüpdür zülfüñ gibi **Niyāzî**
Luft et elin al anuñ kaldur o derd-mendi

483.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri^c -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Tāc eylemiş meded o şehüñ hāk-i rāhını
Māhuñ başına oldurayın şeb-külāhını
2. Pervāne cān vèrince seher anı gördi şem'
Kaç' etdi mātem eyledi zülf-i siyāhını
3. Evvel-naẓarda aldı gözüñ şöyle göñlümi
Begler şikāra niteki şalduğda şāhını

482. Revān: 1972: 404^b.

Ġazel-i Niyāzî.

483. Revān: 1972: 404^b; Raḥmî: *Dīvān'* da yoktur.

Ġazel-i Raḥmî.

1 Matla beyti, *Dīvān'* da Beyitler bölümünde 5. sırada yer almaktadır.
şeb-külāhını: siyeh-külāhını R.

4. Zehr-i ğamuñla hâk olıcağ eyleye helâk
Rağş-ı sipihr otlasa kabrüm giyâhını
5. Kılısun habâb-ı câm-ı meye **Rahmiyâ** nazar
Her kim dilerse görmege Cem bâr-gâhını

484.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Servi gibi baş çeküp her kim demez dehre belî
Her ne-y-e dërseñ erer gül-zâr-ı 'âlemde eli
2. Dâneden kem şay bu 'âlem geşt-zârın cev-be-cev
Yéle vërür hırmenüñ bād-ı hevâdur hâşılı
3. Şöyle ğarğ êtdi cihâni seyl-i eşküm [sü-be-sü]
Yedi deryâdur görünür baħr-i eşküm sâhili
4. Bâkî şanma çarğ-ı gerdünüñ serâyın fânîdür
Her vücûda gelenüñ cânâ 'ademdür menzili
5. Çokdan [ererdi] **Figânî** cân vërüp cânâneye
Ara yerde [çehre-i] mağşûda tendür hâ'ili

485.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şeb mi var kim şem' gibi dîde giryân olmadı
Gün mi var kim sîne micmer gibi süzân olmadı
2. Görmedi hâlin çü hâlî [oldı] çeşmüm eşkden
Dâne kıymetlendüğü budur ki bārân olmadı

484. Revân: 1972: 404^b; Figânî: *Dîvân*: G. XCVIII.

Ġazel-i Figânî.

- 2(a) şay: şan D.; cev-be-cev: çün nücüm R.
- (b) Yéle: hele D.; vërür: virdi D.; hırmenüñ: hırmenin R.
- 3(b) görünür: görinen D.
- 4(a) şanma: şanmañ D.
- (b) cânâ: şâhâ D.

485. Revân: 1972: 405^a; Ca'fer Çelebi: *Dîvân*: G. 235.

Ġazel-i Ca'fer.

- 1(a) ki: kim R.
- (b) sîne micmer: micmer sîne R.
- 2(a) hâlî: kâlî R.

3. Kāmeti ğamdan hilāl-i ʿīd-veş olsun dü-tā
Kim ki gördi sen hilāl-ebrüyı qurbān olmadı
4. Göñlümüñ mülkin hayāl-i dost ma‘mūr eyledi
Her ne yer kim anda sulţān oldu vīrān olmadı
5. Hüsñ meydānında cevlān ʿet dēyü kan ağladum
Dēdi bārān oldu Ca‘fer rüz-ı meydān olmadı

486.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Ğuşşañı ol kimseye şorma ki bilmez adını
Gel baña şor kim yèyen bilür ta‘āmuñ dadını
2. Ben müfettiş olmuşam kanlıları şorsam gerek
Leblerüñden şekkerüñ alsam gerekdür dadını
3. Kim ki la‘lün var iken meyl ʿetse cānā şekkere
İ‘tikādum şöyledür kim bilmez ağzı dadını
4. Serv-i nāz için çenār el kaldurup dēr yā İlah
Ser-firāz ʿet kad-i yāruñ bende-i āzādını
5. Ehl-i feryādam dēyü feryād ʿederdi ʿandelīb
Şıklığı diñdi eşidüp Zātünün feryādını

487.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ʿİsī lebünün eşideliden maqālını
Şahn-ı çemende ğoncelerüñ şorma hālını
2. Ber-dār ʿetme ʿarşa-i hüsñünde rahm kıl
Boynuña alma zülf-i siyāhuñ vebālını

-
- 3(b) Kim ki: Her ki R.; olmadı: eyledi R.
4(a) “Göñlümüñ mülkin: Göñlümi hayl-i R.
5(a) kan ağladum: çoğ ağladum D.
486. Revān: 1972: 405^a; Zātī: *Dīvān*: G. 1572.
Ġazel-i Zātī.
1(b) yèyen: bilen R.
2(a) müfettiş: münakkaş R.
487. Revān: 1972: 405^a; Fiġānī: *Dīvān*: G. XCIII.
Ġazel-i Fiġānī.

3. Naḥl-ı gül-ile birlige yétürdi serv[i] bāğ
Seyr étse [yār] gülşeni şalını şalını
4. Tağdı hilāl ḥalkasını gūşına hemān
Meydān [içinde başan erüñ çarḥ Zālını]
5. Nazm ét firāk ehline derd-i derünuñu
Şā'ir odur **Figānī** dèye ḥasb-i ḥālını

488.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün
Hezec --+/ +---+/ +---+ / +---

1. Ol bezm ḳanı k'anda göñül cānı görürdi
Yārān oturur şem' ṭurur bāde yürürdi
2. Gāhī leb-i sāķī vü gehī sāğar emerdük
Ağyāra felek zehr-i helāhil içürürdi
3. Ağyār gelüp eyleyicek cür'a tevaḳḳū'
Sāķī ṭurup ol ite bir iki içürürdi
4. Fi'l-ḥāl cevāb eyler idi ğamze-i sāķī
Yārān-ı şafā her ne ki dilden geçürürdi
5. Bu bezm-i şebāne ḥaber[in] bād-ı seḥer-gāh
Gül ḥurmenine iltüp eserdi şavururdi
6. Şofī yüzüñi görmege müştāk geçermiş
Dün ser-ḥoş iken şoḥbete gelseydi görürdi
7. Şimdi uludı düşmen ilerlerde **Necātī**
Her ḳande dilerse anı it gibi sürürdi

3(a) Naḥl-ı gül: naḥl-ı ḳad R.

4(a) Tağdı: Tağdum R.

(b) Meydān içinde: Meydān-ı 'ışḳ R.

488. Revān: 1972: 405^a; Necātī: *Dīvān*: G. 562.

Ġazel-i Necātī.

1(b) bāde: cām D.

2(a) leb-i sāķī: buse-i sāķī: D.

4(b) Yārān-ı şafā: Yārān-ı vefā R.

5(b) "Gül ḥurmenine ilediben esdi şavurdu" R.

7(a) ilerlerde: ilerülerde R.

SONUÇ

Topkapı Sarayı Kütüphanesi, Revan 1972’de kayıtlı Mecnū‘a-i Eş‘ār adlı şiir mecmuası üzerine yapılan çalışmalar neticesinde şunları söyleyebiliriz:

Öncelikle mecmua fiziki olarak çok iyi durumdadır. Gayet iyi korunmuş olan yazma, iki varak dışında neredeyse eksiksizdir ve çalışmaya engel olacak düzeyde bir tahribata sahip değildir. Mürettep bir divan formundaki mecmua, yazı ve kayıt sistemiyle genel olarak düzenli bir görüntüye sahiptir. Mecmua 1^b de Bākī’ ye ait ‘-ān’ redifli kasideyle başlayıp 405^a da Necātī Beg’e ait ‘-ürürdi’ redifli gazelle sona ermektedir. Tarihi hakkında bir istinsah kaydı olmayan mecmuanın XVI. yüzyıl sonu veya XVII. yüzyıl başlarında derlendiği tahmin edilmektedir.

Mecnū‘a-i Eş‘ār, 405 varaklık geniş bir hacme ve kaside, musammat, gazel nazım türlerinde, toplam 3495 şiirden oluşan derin bir muhtevaya sahiptir. Mecmuada dīvân sahibi olan ve olmayan 288 şairin adı tespit edilebilmiştir. Şiirleri en çok kaydedilen şairler Bākī, Necātī ve Hıyālī Beg’dir.

Çalışılan kısmın tenkitli metni hazırlanırken dīvân sahibi şairlerin neşredilmiş divanlarından faydalanılmış, mecmua ve dīvânlar karşılaştırılmış, tespit edilen farklar dipnotlarda belirtilmiştir. Eksik kısımlar anlama ve vezne uygun olarak tamamlanmaya çalışılmıştır.

Mecnū‘a-i Eş‘ār üzerinde yapılan çalışmalarda, özellikle dīvân ve mecmua karşılaştırmaları, şiir mecmuaları hakkında şu kanaatleri oluşturmuştur:

- Öncelikle, şairin bir sebeple dīvânının dışında olan şiirleri ortaya çıkar.
- Mecmualardaki farklı kayıtların yeni kelime alternatifleri sağlamasıyla mevcut metinlerin yeniden ve daha doğru yorumlanması mümkün olur.

Vardığımız başka bir sonuç da şiirle az çok ilgilenmiş; ancak dīvân ya da dīvânçe sahibi olmamış, edebiyat tarihlerinde ve tezkirelerde adı geçmemiş, geçse de şiirleri bilinmeyen pek çok şairin ve şiirlerinin, mecmualarda saklı olduğudur.

Çalışmalar neticesinde şiir mecmualarının, Eski Türk Edebiyatı’nın dīvân, tezkire gibi ana kaynakları yanında önemli yardımcı kaynaklar olduğu anlaşılmıştır. Mecmuaların katkısıyla köşede kalmış pek çok bilgi açığa çıkabilir. Mecmualar üzerinden sağlanan yeni fikirlerle Osmanlı şiiri araştırmalarında daha doğru anlam ve üslup çalışmaları yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ÂHÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Mustafa S. KAÇALIN: *Âhî Dîvân* (e-kitap), 69 s., Kültür Bakanlığı. [Erişim tarihi: 10.10.2012]
- AHMED PAŞA: *Dîvân*: [hzl.:] Ali Nihad TARLAN: *Ahmed Paşa Divanı*: İstanbul 1966, XXI+406 s. , Milli Eğitim Bakanlığı.
- ALÎ-ŞÎR NEVÂYÎ: *Mîzân'ül-Evzân (Vezinlerin Terazisi)*: [hzl.:] Kemal ERASLAN, Ankara 1993, XIV+198 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 568, Alî-Şîr Nevâyî Külliyyatı: 14.
- ‘ÂŞIK ÇELEBÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Filiz KILIÇ: *Âşık Çelebi Dîvânı* (e-kitap), 153 s., Kültür Bakanlığı. [Erişim tarihi: 03.03.2013]
- AŞKAN, Melek: *Mecmû'a-i Eş'âr (Vr. 240^b-280^a) (Topkapı, Revan 1972) İnceleme-Metin*: İstanbul 2014, 204 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- AYDEMİR, Yaşar: “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Dergisi Tunca Kortantamer Özel Sayısı*: (3 c.) 2007 (Summer), Vol. 2/3, I. sy., 122-137 s.
- BAĞDATLI RŪHÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Coşkun AK: *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*: C.II, Bursa 2001, 425 s., Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- BÂKÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Sabahattin KÜÇÜK: *Bâkî Dîvânı Tenkitli Basım*: Ankara 1994, XVIII+472+3 s. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 601.
- BAŞER, Tuğba: *Pervane Beg Nazire Mecmuası 557^a-580^b Transkriptli Edisyon Kritikli Metin*: İstanbul 2004, V+226+XXII s., Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- BEHİŞTÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Yaşar AYDEMİR: *Behiştî Dîvânı Behiştî Hayatı Şahsiyeti Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*: Ankara 2000, XIV+768 s., Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3298, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi 1197, Divanlar Dizisi 8.

- BELENKUYU, Bekir: *Mecmû'a-i Eş'âr (Vr. 80^b-160^a) (Topkapı, Revan 1972) İnceleme-Metin*: İstanbul 2013, XLIII+470 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- BOZYİĞİT, Esra: *Mecmû'a-i Eş'âr (Vr. 280^b-360^a) (Topkapı, Revan 1972) İnceleme-Metin*: İstanbul 2015, IX+463 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- CEM SULṬĀN: *Dīvān*: [hzl.:] İ.Halil ERSOYLU: *Cem Sultan'ın Türkçe Divan'ı*: Ankara 1989, XIII+356+11 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 543.
- ÇOLAK, Ahmet: *Mecmû'a-i Eş'âr (Vr. 1^a-80^a) (Topkapı, Revan 1972) İnceleme-Metin*: İstanbul 2013, XXXIV+415 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- DEVELLİOĞLU, Ferit: *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*: Yayına Hazırlayan: Aydın Sami GÜNEYÇAL, Yeniden Düzenlenmiş ve Genişletilmiş 11. Baskı, Ankara 1993, XIX+1195 s. Aydın Kitabevi Yayınları Sözlük Dizisi: 1.
- EMRĪ: *Dīvān*: [hzl.:] M. A. Yekta SARAÇ: *Emrî Divanı*: İstanbul 2002, 389 s., Klasik Türk Edebiyatı Dizisi No: 1, Eren Yayıncılık.
- FİĠĀNĪ: *Dīvān*: [hzl.:] Abdülkadir KARAHAN: *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figânî ve Divançesi*: İstanbul 1966, 18+XXX+214+29 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 1181.
- FUZÛLĪ: *Dīvān*: [hzl.:] Kenan AKYÜZ-Sedit YÜKSEL-Süheyl BEKEN-Müjgan CUNBUR: *Fuzulî Türkçe Divân*: Ankara 1958, XI+573 s., İş Bankası, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- GÖKYURT, Aygül: *Pervane Beg Nazire Mecmuası 603^b-624^b Transkriptli Edisyon Kritikli Metin*: İstanbul 2004, XVII+217+4 s., Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

- ḤAYĀLĪ BEG: *Dīvān*: [hzl.:] Ali Nihat TARLAN: *Hayâlî Bey Divânı*: İstanbul 1945, 24+450 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları:277, Türk Dili ve Edebiyatı Dalı No: 3., Bürhaneddin Erenler Matbaası.
- ḤAYRETÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Mehmet ÇAVUŞOĞLU-M. Ali TANYERİ: *Hayretî Divan Tenkitli Basım*: İstanbul 1981, XXIII+448 s. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2868.
- HÜDĀYÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Mehmet DEMİRALAY: *Hüdâyî-i Kadîm (16. yy.) ve Dîvânı İnceleme Tenkitli Metin*: Isparta 2007, 236 s. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- İPEKTEN, Haluk: *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*: İstanbul 2011, 347 s., Dergâh Yayınları.
- İPEKTEN, Haluk-Mustafa İSEN-Recep TOPARLI-Naci OKÇU-Turgut KARABEY: *Tezkirelere Göre Dîvân Edebiyatı İsimler Sözlüğü*: Ankara 1988, XII+578 s., Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 942, Kaynak Eserler Dizisi: 12.
- İŞĤĀĖ ÇELEBÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Mehmet ÇAVUŞOĞLU-M. Ali TANYERİ: *Üsküblü İshâk Çelebi Dîvan Tenkidli Basım*: İstanbul 1989, 378 s., Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları No: 15, Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2. İstanbul 1945, 24+450 s., İstanbul Millî Eğitim Bakanlığı.
- KARATAY, Fehmi Edhem : *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*: Din, Tarih, Bilimler, Filoloji, Edebiyat, Mecmualar: İstanbul 1961, XIII+644+526 s., Topkapı Sarayı Müzesi Yayınları : 11.
- KOCA, Sümeyye: *Mecmû'a-i Eş'âr (Vr. 160^b-240^a) (Topkapı, Revan 1972) İnceleme-Metin*: İstanbul 2014, XL+399 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- KUT, Günay: “Mecmua” *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler / İsimler / Eserler / Terimler*: (8 C.) İstanbul, 1986, C. VI, 170-173 s., Dergâh Yayınları.
- LEVEND, Agah Sırrı: *Türk Edebiyatı Tarihi*: Ankara 1984, C.I., XI+XXIV+666 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları VIII.

- MAZIOĞLU, Hasibe: “Ahdî-i Bağdâdî ve Şiirleri” : *Türk Dil Kurumu Belleten*: S.7: s. 95-150.
- MECDÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Ayşe Derya ESKİMEN: *Mecdî Mehmed Efendi'nin Gazelleri (Metin-İnceleme)*: Ankara 2008, 161 s., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- MEHMED SÜREYYA: *Sicill-i Osmânî*: C.:I, s. 209.
- MERMER, Ahmet-Neslihan Koç KESKİN: *Eski Türk Edebiyatı Terimler Sözlüğü*: 1. Baskı, Ankara 2005, Akçağ Yayınları.
- MESİHÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Mine MENGİ: *Mesihî Divanı*: Ankara 1995, V+303 s., Atatürk Kültür Merkezi Divanlar Dizisi 1.
- MUĞİBBÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Coşkun AK: *Muğibbî Divanı*: Ankara 1987, 875 s., Kültür Bakanlığı 1000 Temel Eser Dizisi: 129, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 712.
- NAZMÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Sibel ÜST: *Edirneli Nazmî Dîvânı* (e- kitap): Ankara 2012, 3981 s., Kültür Bakanlığı. [Erişim tarihi: 12.02.2013]
- NECÂTÎ BEG: *Dîvân*: [hzl.:] Ali Nihad TARLAN: *Necati Beg Divanı*: İstanbul 1963, [II]+XXVIII+557 s., Millî Eğitim Basımevi. II. Basım: İstanbul 1997, XV+557 s., Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 2342, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi: 592, Türk Edebiyatı Dizisi: 25.
- NEV'Î: *Dîvân*: [hzl.:] Mertol TULUM-M. Ali TANYERİ: *Nev'î Dîvânı Tenkitli Basım*: İstanbul 1977, XV+607 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2160.
- NİZÂMÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Halûk İPEKTEN: *Karamanlı Nizâmî Hayatı Edebi Kişiliği ve Dîvânı*: Ankara 1974, 291 s., Ankara Üniversitesi Yayınları No: 208, Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 44, Araştırma Serisi No:35.
- ONAY, Ahmet Talât: *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*: [hzl.:] Cemal KURNAZ, Ankara 1992, LXV+500 s., Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları/77.

- PARMAKSIZ, Esra: *Pervane Beg Nazire Mecmuası 511^b-534^a Transkriptli Edisyon Kritikli Metin*: İstanbul 2004, XII+299 s., Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- RAHMÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Mustafa ERDOĞAN: *Bursalı Rahmî Dîvânı* (e-kitap): 2011, 456 s., Kültür Bakanlığı. [Erişim tarihi: 04.01.2013]
- REDHOUSE, Sir James W.: *A Turkish And English Lexicon/Kitâb-ı Ma'ânî-i Lehce*: Constantinople 1890, XVI+2224 s.
- STEİNGASS, F[rancis] [Joseph]: *A Comprehensive Persian-English Dictionary*: London 1892, VIII+1539 s.
- ŞUN'Î: *Dîvân*: [hzl.:] Halil İbrahim YAKAR: *Gelibolulu Sun'î Dîvânı ve Tahlili*: İstanbul 2002, XXVIII+616 s., İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- ŞEM'Î: *Dîvân*: [hzl.:] Murat Ali KARAVELİOĞLU: *On altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'î'nin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi*, İstanbul 2005, 659s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, [Erişim Tarihi: 07.03.2015]
- ŞENTÜRK, Ahmet Atilla-Ahmet KARTAL: *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*: İstanbul 2004, 536 s., Dergâh Yayınları: 290, Türk Edebiyatı İnceleme: 30.
- Ş[EMSEDDİN] SÂMÎ: *Ḳāmūs-ı Türkî*: Der-i sa'âdet, 1317.
- ŞEYHÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Mustafa İSEN-Cemal KURNAZ: *Şeyhî Dîvânı*: Ankara 1990, 297 s., Akçağ Yayınları, 51. Türk Klasikleri, Divanlar: 2.
- TARAMA SÖZLÜĞÜ: Ankara 1977, 3. Baskı, Ankara 2009, I.C.XCI+746 s., II.C.LXXII,747-1381s., III.C.1383-2142s., IV.C.2143-2902s., V.C.2903-3877s., VI.C.3879-4814 s., VII.C.(Ekler) LXX+296s., VIII.C.(Dizin) VI+419 s. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TARLAN, Ali Nihat: "Eski Mecmualar Arasında": *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*: İstanbul 1946, C.1, S.2, 122-137.s., Bürhanettin Erenler Matbaası.

- TARLAN, Ali Nihat: *Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Dîvân Şiiri Ulvî Me'âlî Nihânî Feyzî Katibî*: İstanbul 1948, Fasikül 3, Seri: 1, 95 s., İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 356 Edebiyat Fakültesi Türk Fili ve Edebiyatı Dalı.
- TARLAN, Ali Nihat: *Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Dîvân Şiiri Rahmî ve Fevrî*: İstanbul 1948, Fasikül 1, Seri: 1, VIII+110 s., İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 356 Edebiyat Fakültesi Türk Fili ve Edebiyatı Dalı.
- TÂCÎ-ZÂDE CA'FER ÇELEBÎ: *Dîvân*: [hzl.:] İsmail ERÜNSAL: *The Life And Works Of Tâcî-Zâde Ca'fer Çelebi, With A Critical Edition Of His Dîvân*: İstanbul 1983, C.1 CXXXX+518, C.2 CXXXX+523 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:3103: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- ‘UBEYDÎ: *Dîvân*: [hzl.:] M. Şahabettin ÜNLÜ: *Ubeydî Hayatı- Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni*: İstanbul 1991, 250 s., Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora tezi.
- ‘ULVÎ : *Dîvân*: [hzl.:] İsmail ÇETİN: *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkidli Metni)*: Elazığ 1993, [1]+XX+[1]+626 s. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- UZUN, Mustafa: “Mecmua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*: Ankara 2003, 28.C.,16,591.s., Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- VUŞÛLÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Hakan TAŞ: *Vusûlî Dîvân (İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin)* (e-kitap): Ankara 2010, 368 s., Kültür Bakanlığı. [Erişim tarihi: 10.10.2012]
- YAHYĀ BEG: *Dîvân*: [hzl.:] Mehmet ÇAVUŞOĞLU: *Yahya Bey Divanı*: İstanbul 1977, XVI+646 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2233.
- ZĀTÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Mehmed ÇAVUŞOĞLU-M. Ali TANYERİ: *Zâtî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı*: C.III., İstanbul 1987, [II]+1-527 s.İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 3369.
- ZÛLFE, Ömer: “Aruz Vezinlerinin Gösterilmesi Üzerine Bazı Teklifler”:*Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*: Ankara 2011, 8.C., 1.sy., 52-66.s.

ÖZGEÇMİŞ

19 Eylül 1987'de Üsküdar'da doğdum. İlkokulu Davut Akidil İlköğretim Okulu'nda, Liseyi 75. Yıl Cumhuriyet Ticaret Meslek Lisesi'nde okudum. 2010 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü'nü bitirdim. Bu alanda çalışmama kararı aldım ve aynı yıl girdiğim sınavlarda Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazandım. 2014 yılında buradan mezun oldum. Hemen ardından Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine kabul edildim. Halen bu kuruma bağlı olarak çalışmalarımı sürdürmekteyim.